
**STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO
NA LATA 2015-2025**

**POWIAT WOLSZTYŃSKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE**

WOLSZTYN 2014

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. DIAGNOZA STRATEGICZNA POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	5
II.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE.....	5
II.2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE.....	6
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO.....	6
1.1. LOKALIZACJA POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	6
1.2. HISTORIA REGIONU I ZABYTKI NA TERENIE POWIATU.....	8
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	14
2.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	14
2.2. OCENA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	17
2.3. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	29
2.4. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA ORAZ PRODUKCJA ENERGII ODNAWIALNEJ	34
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	36
4. STREFA GOSPODARCZA	47
4.1. ROLNICTWO	47
4.2. POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	50
4.3. TURYSTYKA	65
4.4. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE.....	84
5. USŁUGI PUBLICZNE NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	93
5.1. USŁUGI SPOŁECZNE.....	93
5.2. USŁUGI KOMUNALNE	139
6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY STRATEGICZNEJ – ANALIZA SWOT	156
III. CZĘŚĆ STRATEGICZNA	162
1. MISJA POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO.....	162
2. WARTOŚCI KLUCZOWE.....	162
3. WIZJA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	163
4. INTERESARIUSZE STRATEGII.....	163
5. CELE ROZWOJOWE	163
6. MONITOROWANIE STRATEGII	166
IV. SPIS TABEL	171
V. SPIS WYKRESÓW	173
VI. SPIS RYSUNKÓW.....	173

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Powiatu Wolsztyńskiego. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd powiatu. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze Powiatu. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Powiatu do polityki rozwojowej prowadzonej na szczeblu krajowym jak i wojewódzkim. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Powiatu projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

W *Strategii Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025* Powiat otrzymał nową misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się również zapisy na poziomie kierunków działań i celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025 została opracowana zgodnie z III-etapowym podejściem, na które składają się:

- 1) Etap I** – analiza uwarunkowań rozwojowych regionu – w ramach tego etapu przeanalizowano: dokumenty strategiczne województwa wielkopolskiego, kraju a także dokumenty programowe i wytyczne na poziomie UE, dane statystyczne, raporty i analizy ogólnokrajowe jak i wojewódzkie. Dzięki temu pozyskano wiedzę na temat uwarunkowań rozwojowych obszaru Powiatu Wolsztyńskiego;
- 2) Etap II** – analiza uwarunkowań rozwojowych Powiatu Wolsztyńskiego – w ramach niniejszego etapu przeanalizowano dostępne informacje na temat czynników rozwojowych Powiatu Wolsztyńskiego (tj. dokumenty strategiczne, dane statystyczne, raporty itp.), przeprowadzono ankietę wśród poszczególnych gmin Powiatu, a także wśród czołowych przedsiębiorców i organizacji pozarządowych działających na jego terenie, przeprowadzono wywiad podczas spotkań z kluczowymi interesariuszami Strategii z podziałem na konkretne obszary problemowe. Etap ten pozwolił na: pozyskanie wiedzy na temat szczegółowych uwarunkowań rozwojowych Powiatu, zaznajomienie się z poglądami i oczekiwaniami interesariuszy, identyfikację największych atutów i najbardziej odczuwalnych problemów, określenie zamierzeń inwestycyjnych Powiatu Wolsztyńskiego. Rezultatem etapu I i II była opracowana Diagnoza strategiczna;

3) Etap III – opracowanie planu strategicznego – etap ten polegał na analizie wniosków z przeprowadzonej Diagnozy strategicznej w postaci identyfikacji obszarów problemowych, a następnie określenie propozycji celów strategicznych i listy celów operacyjnych przewidzianych do realizacji, które przyczynią się do rozwiązania tych problemów. Rekomendowana wersja Strategii została przedstawiona poszczególnym gminom Powiatu Wolsztyńskiego oraz kluczowym interesariuszom w celu weryfikacji planu strategicznego z ich oczekiwaniami. Rezultatem etapu III była rekomendowana wersja *Strategii Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025*.

Takie 3-etapowe podejście do opracowania Strategii spowodowało, że składa się ona z dwóch zasadniczych części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Powiatu Wolsztyńskiego,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Powiatu Wolsztyńskiego w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne Powiatu. Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej i przestrzennej obszaru to identyfikacja najważniejszych uwarunkowań, szans i zagrożeń, a w efekcie kluczowych problemów wymagających rozwiązania na danym terytorium. Opiera się ona na analizie czynników zewnętrznych i wewnętrznych obrazując sytuację Powiatu Wolsztyńskiego na tle sytuacji społeczno – gospodarczej województwa wielkopolskiego, kraju i UE. Diagnoza odwołuje się do również uwarunkowań badanego obszaru a także stosownych powiązań z innymi dokumentami planistycznymi.

Diagnoza strategiczna Powiatu Wolsztyńskiego jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy, a także w oparciu o przeprowadzone spotkania warsztatowe z interesariuszami. Część strategiczna zawiera konkretny plan działania Powiatu Wolsztyńskiego do 2025 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja rozwoju, cele strategiczne, instrumenty realizacji, system wdrażania i monitorowania wraz z określonymi wskaźnikami do osiągnięcia.

II. Diagnoza strategiczna Powiatu Wolsztyńskiego

II.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025 stanowi istotny element szerszej polityki rozwoju realizowanej na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym. W związku z tym, w ramach prac nad tworzeniem niniejszej Strategii, w pierwszej kolejności przeanalizowano zakres dokumentów stworzonych na poziomie wojewódzkim, krajowym oraz UE, dzięki czemu rozpoznano główne uwarunkowania zewnętrzne i kierunki rozwoju na poszczególnych szczeblach.

Analizie poddano następujące dokumenty:

- unijne dokumenty programowe:
 - Strategia Europa 2020,
 - Regionalny Program Operacyjny Wielkopolska 2014+,
 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
 - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020;
- dokumenty strategiczne szczebla krajowego:
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
 - Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
 - Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa (wersja z 21 maja 2014 r.),
 - Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne Państwo,
 - Polska 2030,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
 - Strategia Rozwoju Transportu do roku 2020,
 - Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
 - Narodowa Strategia Rozwoju Kultury,
 - Narodowy Program Ochrony Zdrowia na lata 2007-2015,
 - Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
 - Strategia Sprawne Państwo 2020,
 - Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”,
- dokumentach strategicznych szczebla wojewódzkiego:

- o Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku (Załącznik do Uchwały NR XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 roku),
- o Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego,
- o Plan gospodarki odpadami województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017,
- o Program ochrony środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2015,
- o Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2010-2020,
- o Program opieki nad zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2016.

Uwarunkowania i kierunki rozwoju wynikające z ww. dokumentów zostały wykorzystane w dalszych pracach nad Strategią jako punkt odniesienia do oceny obecnej sytuacji Powiatu Wolsztyńskiego oraz do określenia głównych kierunków jego rozwoju. Dzięki temu, niniejsza *Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025* wpisuje się w założenia ww. dokumentów.

Szczegółowa zgodność z najważniejszymi dokumentami strategicznymi szczebla wojewódzkiego i krajowego została wykazana w II części niniejszej *Strategii* w kontekście zgodności zdefiniowanych celów strategicznych Powiatu Wolsztyńskiego z kierunkami rozwoju województwa wielkopolskiego i kraju.

II.2. Uwarunkowania wewnętrzne

1. Ogólna charakterystyka Powiatu Wolsztyńskiego

1.1. Lokalizacja Powiatu Wolsztyńskiego

Powiat Wolsztyński położony jest w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, na jego granicy z województwem lubuskim. Stolicą Powiatu jest Wolsztyn, w którym ulokowane zostały władze samorządowe.

Powiat sąsiaduje:

- a) od strony **województwa wielkopolskiego** z powiatami:
 - grodziskim – gminy Rakoniewice i Wielichowo,
 - kościańskim – gmina Śmigiel,
 - leszczyńskim ziemskim – gminy Wijewo i Włoszakowice,
 - nowotomyskim – gmina Zbąszyń,
- b) od strony **województwa lubuskiego** z powiatami:
 - nowosolskim – gmina Kolsko,
 - świebodzińskim – gmina Zbąszynek,
 - wschowskim – gmina Sława,
 - zielonogórskim ziemskim – gminy Babimost i Kargowa.

Powiat Wolsztyński tworzy miasto Wolsztyn i 73 wsie sołeckie, które należą do 3 gmin Powiatu:

- gminy wiejskie: Przemęt i Siedlec,
- gmina miejsko-wiejska: Wolsztyn.

Rysunek 1. Powiat Wolsztyński na tle kraju i województwa wielkopolskiego

Źródło: www.zpp.pl

Pod względem wielkości powierzchni Powiat Wolsztyński należy do najmniejszych powiatów województwa wielkopolskiego - zajmuje powierzchnię 680,03 km², co stanowi ok. 2,3% powierzchni województwa. Wszystkie gminy Powiatu są podobnej wielkości. Największą powierzchnię w Powiecie zajmuje jednak Gmina Wolsztyn – 36,73% powierzchni Powiatu, a następnie gminy: Przemęt – 33,16% oraz Siedlec – 30,11% powierzchni Powiatu Wolsztyńskiego.

Tabela 1. Struktura powierzchni Powiatu Wolsztyńskiego z podziałem na poszczególne gminy

Wyszczególnienie	Powierzchnia [km ²]	Udział % w pow. Powiatu
Gmina Wolsztyn	249,64	36,73%
Gmina Przemęt	225,33	33,16%
Gmina Siedlec	204,64	30,11%
RAZEM Powiat Wolsztyński	679,61	100%
Województwo wielkopolskie	29 826	-
Polska	312 679	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Największy udział wśród struktury własności stanowią grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych, następnie grunty wchodzące w skład Zasobu Skarbu Państwa oraz grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Rysunek 2. Podział administracyjny Powiatu Wolsztyńskiego

Źródło: <http://www.powiatwolsztyn.pl/powstanie/o%20powstaniu%20wielkopolskim%20ogolnie.html>

Sieć komunikacyjną na terenie Powiatu Wolsztyńskiego tworzą:

- droga krajowa nr 32 łącząca Poznań z Zieloną Górą,
- drogi wojewódzkie nr: 303 (Wolsztyn - Babimost), 305 (Wolsztyn - Nowy Tomyśl), 314 (Kargowa – Świętno), 315 (Wolsztyn - Nowa Sól), 316 (Sławocin – Kaszczor),
- drogi powiatowe,
- drogi gminne,
- linie kolejowe nr: 357 (Sulechów – Luboń k. Poznania), 359 (Leszno – Zbąszyń), 371 (Wolsztyn – Żagań).

1.2. Historia regionu i zabytki na terenie Powiatu

„Po drugim zaborze (1793 r.) władze pruskie z części powiatu kościańskiego utworzyły powiat babimojski, którego siedzibę w 1887 r. przeniesiono do Wolsztyna. Obejmował

on 253 miejscowości, w tym 7 gmin miejskich (Wolsztyn, Babimost, Kargowę, Kopanicę, Kęłtowo, Rostarzewo i Rakoniewice) i 34 obszary dworskie.

5 stycznia 1919 r. Wolsztyn został oswobodzony przez oddziały powstańcze. Na mocy Traktatu Wersalskiego powiat babimojski został podzielony, 714 km² przyznano Polsce, a 286 km² pozostało w granicach Rzeszy Niemieckiej. W okresie międzywojennym na terenie powiatu znajdowało się 195 siedlisk (z osadami, przysiółkami, leśniczówkami), w tym 4 miasta. Ciekawy może być fakt, że Kopanica należała do najmniejszych miast Wielkopolski (643 osoby w 1921 r.), a Obra do największych wiosek (1575 osób). Liczba ludności powiatu w okresie międzywojennym wynosiła od 48 661 osób w 1921 r. do 49 600 w 1939 r. Istotną część mieszkańców stanowiły osoby narodowości niemieckiej. Ich odsetek wynosił 20%, a w niektórych miejscowościach, jak Boruja, Szarki, Komorówko, Solec Nowy czy Głodno przekraczał 80%. W Wolsztynie oraz Rakoniewicach żyły także niewielkie grupy ludności żydowskiej.

W okresie międzywojennym funkcję starosty pełnili: dr Roman Graszyński (1919 - 1920 r.), Kazimierz Barciszewski (1920 - 1923), Władysław Słaby (1923 - 1927), Tadeusz Woźniak (1927 - 1931) i Józef Kaczorowski (1931 - 1939). Organem uchwałodawczym samorządu powiatowego był sejmik powiatowy, organ wykonawczy nosił nazwę wydziału powiatowego. Na jego czele stał starosta. Ustawą z 1919 r. powiat podzielono na Komisariaty Obwodowe: Wolsztyn-Północ, Wolsztyn-Południe, Kopanica, Rakoniewice, Rostarzewo, Tuchorza i Kaszczor. W 1928 r. przemianowano je na obwody wójtowskie. W 1935 r. zmieniono podział administracyjny i w miejsce wójtostw wprowadzono zbiorowe gminy wiejskie. Dotychczasowe gminy (wsie) nazwano gromadami. Utworzono sześć gmin wiejskich (Wolsztyn, Siedlec, Kopanica, Przemęt, Jabłonna i Rakoniewice). Rostarzewo i Kopanica utraciły prawa miejskie.

7 września 1939 r. rozpoczęła się okupacja niemiecka. Po wyzwoleniu w 1945 r. do powiatu przyłączono gminy Babimost, Kargowę i Ciosaniec, a gdy w 1950 r. utworzono województwo zielonogórskie weszły one w jego skład. Granice powiatu po niewielkich korektach ustaliły się w 1955 r. W tym samym roku wprowadzono nowy podział administracyjny likwidujący gminy, a na ich miejsce utworzono 22 gromady. W 1973 r. ostatecznie zlikwidowano gromady i powiat podzielono na 4 gminy: Mochy, Siedlec, Rakoniewice i Wolsztyn. W 1975 r. powiat podzielono pomiędzy 3 województwa: leszczyńskie, poznańskie, zielonogórskie. Powiat Wolsztyński powstał 1 stycznia 1999 r.”

Źródło: Strona Starostwa Powiatowego w Wolsztynie
(http://www.powiatwolsztyn.pl/polozenie-i-historia_cms_31_30.html)

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego występują zabytki architektury, które reprezentują różne style architektoniczne. Wykaz obiektów zabytkowych z terenu Powiatu wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych, przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Zabytki Powiatu Wolsztyńskiego (stan na 30.06.2014 r.)

Gmina	Miejscowość	Zabytki
Gmina Przemęt	Barchlin	- zespół dworski, nr rej.: 1567 A z 9.11.1995: - dwór, 1893 - park, XIX/XX, - wiatrak koźlak, 1824, nr rej.: 1087/A z 28.03.1988,
	Biskupice	- kapliczka, przy domu nr 45, 2 poł. XIX, nr rej.: 953/A z 21.05.1977,
	Błotnica	- dom z murem nr 101, 3 ćw. XIX, 1912, nr rej.: 1102/A z 21.04.1988, - wiatrak koźlak, przy drodze do Przemętu, 1802, nr rej.: 1126/A z 30.03.1988,
	Bucz	- kościół par. p.w. św. Barbary, drewn., 2 poł. XVIII, nr rej.: 165/1-2/Wlkp/A z 25.11.1932 (wypis z księgi rejestru) i z 30.04.1969, - dzwonnica, drewn., nr rej.: j.w. - zespół pałacowy, XIX/XX, nr rej.: 1539/A z 8.01.1996: - pałac - park
	Kaszczor	- kościół par. p.w. św. Wojciecha, 1775nr rej.: 166/Wlkp/A z 30.10.1953, - figura św. Jana Nepomucena, przed kościołem św. Wojciecha, 1745, nr rej.: 618 z 25.02.1957 - kościół ewangelicki, ob. magazyn, ul. Cysterska, 1906-07, nr rej.: 188/Wlkp/A z 25.06.2004, - wiatrak koźlak (nr 40), 1859, nr rej.: 885 z 19.02.1970 oraz 971/A z 26.05.1983, - wiatrak koźlak (nr 44), 1761, nr rej.: 1019/A z 29.06.1983,
	Kluczewo	- wiatrak koźlak, XIX, nr rej.: 1095/A z 28.03.1988
	Mochy	- dom nr 152, ob. ul. 3 Maja 50, szach., 1809, nr rej.: 1131/A z 15.12.1988
	Popowo Stare	- zespół pałacowy, XVIII, nr rej.: 405/1-2/Wlkp/A z 31.01.1952 i z 12.02.1990: - pałac - park, - gorzelnia folwarczna, 1901, nr rej.: 1394/A z 3.04.1993
	Przemęt	- dawne założenie urbanistyczne i zespół budowlany, XIII-XIX, nr rej.: 1329/A z 31.07.1992, - kościół par. p.w. śś Piotra i Pawła, poł. XVII, XVIII, nr rej.: 167/Wlkp/A z 29.12.1932 (wypis z księgi rejestru), - kościół cmentarny p.w. św. Andrzeja, pocz. XIX, 1894, nr rej.: 168/Wlkp/A z 19.02.1970, - zespół klasztorny cystersów nr rej.: 169/1-2/Wlkp/A z 22.11.1932, z 28.11.1968: - kościół, ob. par. p.w. św. Jana Chrzciciela, 1651-16-90, 1725, XIX-XCX - klasztor, XVII-XIX, 1914 - ogród (d. wirydarz) z dziedzińcem przed kościołem - aleja dojazdowa – lipowa, od ul. Opackiej
	Przemęt - Zaborowo	- budynek folwarczny, 3 ćw. XIX, nr rej.: 1556/A z 31.08.1995
	Radomierz	- wiatrak koźlak, 1703, 1830, nr rej.: 892 z 20.02.1970
	Sączkowo	- wiatrak koźlak (nr 4), 1 poł. XIX, nr rej.: 1107/A z 28.03.1988
Siekowo	- zespół pałacowy, nr rej.: 1395 z 24.02.1973: - pałac, 1879, - park, 2 poł. XIX, - spichrz dworski, 1845, nr rej.: 1199 z 29.07.1970, - wiatrak koźlak, przy drodze do Śniat, 1777, nr rej.: 1118/A z	

Gmina	Miejscowość	Zabytki
		28.03.1988,
	Siekówko	- wiatrak koźlak, przy drodze do Przemętu, 1771, nr rej.: 1119/A z 28.03.1988
	Sokołowice	- zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 1200/A z 29.07.1970: - dwór, - 2 budynki folwarczne, - spichrz, - domek pszczelarza (ogrodnika), - park, nr rej.: 1598/A z 10.01.1996, - 2 stodoły folwarczne, szach., poł. XIX, nr rej.: 1028/A z 30.10.1987,
	Solec	- dom nr 27, drewn., poł. XIX, nr rej.: 1136/A z 29.12.1988, - dom nr 41, szach., poł. XIX, nr rej.: 1135/A z 23.12.1988, - dom nr 42, szach., poł. XIX, nr rej.: 1134/A z 23.12.1988, - dom nr 43/44, szach., poł. XIX, nr rej.: 1133/A z 24.12.1988,
	Wieleń Zaobrzański	- kościół par. p.w. Nawiedzenia NMP, 1731-35, nr rej.: 170/Wlkp/A z 22.11.1932 (wypis z księgi rejestru), - figura św. Jana Nepomucena, drewn., XVIII, nr rej.: 617 z 25.02.1957 (wypis z księgi rejestru), - zespół dworski, 4 ćw. XIX, nr rej.: 1279/A z 29.04.1992: - dworek, - pozostałości parku,
Gmina Siedlec	Belęcin	- zespół pałacowy, nr rej.: 493/Wlkp/A z 2.07.1974: - pałac, 1870, pocz. XX - park, 2 poł. XIX
	Boruja	- dom nr 15, drewn., 1 poł. XIX, nr rej.: 3160 z 14.06.1980, - dom nr 16, drewn., 1 poł. XIX, nr rej.: 308/Wlkp/A z 14.06.1980, - dom nr 29, drewn., poł. XIX, nr rej.: 3159 z 14.06.1980, - zagroda nr 34, drewn., 2 poł. XIX, nr rej.: 272/Wlkp/A z 14.06.1980: - dom, - obora, mur.-drewn., - dom nr 45, drewn., poł. XIX, nr rej.: 309/Wlkp/A z 8.04.1978, - dom (bryła i elewacja) nr 55, drewn., poł. XIX, nr rej.: 897/Wlkp/A z 12.06.2013, - zagroda nr 97, drewn., 2 poł. XIX, nr rej.: 274/Wlkp/A z 14.06.1980: - dom, - budynek gospodarczy,
	Chobienice	- kościół par. p.w. św. Piotra w Okowach, 1778-83, 1928-30, nr rej.: 178/Wlkp/A z 22.12.1932 (wypis z księgi orzeczeń), - zespół pałacowy, pocz. XIX, nr rej.: 118/A z 12.04.1961: - pałac, - oficyna, - park, - szkoła, ob. dom mieszkalny, XIX, nr rej.: 1008/A z 11.03.1970
	Kiełpiny	- zespół dworski i folwarczny, nr rej.: 564/Wlkp/A z 11.12.2007: - dwór, 1861, - park, 2 poł. XIX, - brama wjazdowa, 2 poł. XIX, - folwark: - hydrofornia, 1930, - spichrz, k. XIX, - obora, k. XIX,
	Kopanica	- zespół kościoła par., ul. Poniatowskiego, nr rej.: 213/Wlkp/A z 14.12.2004 : - kościół par. p.w. NMP Wniebowziętej, 1885, - cmentarz kościelny, XVII, XIX,

Gmina	Miejscowość	Zabytki
		<ul style="list-style-type: none"> - ogrodzenie z bramą i furtkami, 1885, - plebania, 1885, - dom katolicki, ob. kaplica i kostnica, pocz. XX - kościół ewangelicki, ob. magazyn, 1858-59, nr rej.: 189/Wlkp/A z 25.06.2004, - cmentarz kościelny, j.w.
	Mariankowo	- dom (chata) nr 1, drewn., 2 poł. XIX, nr rej.: 320/Wlkp/A z 21.01.1982
	Nowa Tuchorza	<ul style="list-style-type: none"> - dom nr 9, drewn., 1 poł. XIX, nr rej.: 3150 z 9.06.1980 - zagroda nr 12, poł. XIX, drewn., nr rej.: 273/Wlkp/A z 9.06.1980: <ul style="list-style-type: none"> - dom z chlewem, - obora, - dom nr 13, drewn., poł. XIX, nr rej.: 430/Wlkp/A z 12.05.1980, - dom nr 21, drewn., 1 poł. XIX, nr rej.: 417/Wlkp/A z 9.06.1980, - stodoła, drewn., XIX, nr rej.: j.w., - dom nr 23, drewn., 1 poł. XIX, nr rej.: 418/Wlkp/A z 9.06.1980, - dom nr 27, drewn., 1 poł. XIX, nr rej.: 491/Wlkp/A z 20.02.1970 i z 9.06.1980, - stodoła, drewn., poł. XIX, nr rej.: j.w.
	Siedlec	<ul style="list-style-type: none"> - bramka na cmentarz kościelny, poł. XVIII, nr rej.: 179/1-3/A z 20.02.1970, - „stara” plebania, XVIII/XIX, nr rej.: 179/1-3/A z 20.02.1970, - organistówka, XVIII/XIX, nr rej.: 179/1-3/A z 20.02.1970,
	Tuchorza	<ul style="list-style-type: none"> - zespół kościoła ewangelickiego, na terenie parku dworskiego, nr rej.: 483/Wlkp/A z 3.04.2007: <ul style="list-style-type: none"> - kościół, ob. rzym.kat. fil. p.w. śś. Apostołów Piotra i Pawła, 1905-06, - kaplica grobowa rodziny von Kottvitz, 1880, - pastorówka, ob. plebania (nr 45), 1905-06, - budynek gosp., mur./szach, pocz. XX, - park, 1732, XIX, nr rej.: 483/Wlkp/A z 30.05.1984 i z 12.03.2007, - plebania, ob. dom nr 125, drewn., poł. XIX, nr rej.: 275/Wlkp/A z 9.06.1980
	Wielka Wieś	- park dworski, 1880, nr rej.: 3204 z 27.12.1983
	Zakrzewo	<ul style="list-style-type: none"> - zespół pałacowy: <ul style="list-style-type: none"> - pałac, 1910, nr rej.: 861/Wlkp/A z 27.04.2012 - park, 1821, nr rej.: 3228 z 30.12.1986
Gmina Wolsztyn	Chorzemin	<ul style="list-style-type: none"> - zespół pałacowy, XIX, nr rej.: 403/Wlkp/A z 12.04.1973: <ul style="list-style-type: none"> - pałac - park
	Gościeszyn	<ul style="list-style-type: none"> - kościół par. p.w. św. Stanisława Biskupa, 1778,1918, nr rej.: 180/Wlkp/A z 28.07.1978, - zespół pałacowy, poł. XIX, nr rej.: 413/Wlkp/1-2/A z 21.10.1968 i z 27.12.1983: <ul style="list-style-type: none"> - pałac - oficyna - stajnia - ujeżdżalnia - park, XVIII-XIX - zespół folwarczny, 2 poł. XIX - XX, nr rej.: 29/Wlkp/A z 5.05.2000: <ul style="list-style-type: none"> - gorzelnia - spichrz - stajnia - kuźnia - ogrodzenie mur., od strony pn.
	Kęblowo	- zespół kościoła parafialnego, nr rej.: 793/Wlkp/A z 31.03.2010:

Gmina	Miejscowość	Zabytki
		<ul style="list-style-type: none"> - kościół p.w. św. Bartłomieja, 18562-62 - cmentarz kościelny, XIV - plebania, 2 poł. XIX - ogród plebański, 2 poł. XIX - kościół cmentarny p.w. św. Wawrzyńca, drewn., 1587, 1724, nr rej.: 181/Wlkp/A z 21.04.1971, - dworzec PKP, ul. Rauera 3, 1906, nr rej.: 3354 z 13.05.1998, - budynek gospodarczy, nr rej. j.w., - wiatrak koźlak, 1789, nr rej.: 286/Wlkp/A z 19.05.1980,
	Obra	<ul style="list-style-type: none"> - zespół klasztorny cystersów, ob. misjonarzy oblatów: - kościół p.w. św. Jakuba Apostoła, 1722-57, nr rej.: 306 z 22.12.1932 - klasztor, 1618, 1753-55, 1920, nr rej.: j.w. - obora, 2 poł. XVIII, nr rej.: 891/A z 20.02.1970 - organistówka, k. XVIII, nr rej.: 890/A z 20.02.1970 - opatówka, 1724, nr rej.: 3296 z 8.06.1994 - park, 2 poł. XVIII, nr rej.: 3210 z 27.12.1983 - kaplica p.w. św. Anny, drewn., poł. XVIII, nr rej.: 185/Wlkp/A z 19.02.1970, - kościół cmentarny p.w. św. Walentego, nr rej.: 186/1-2/Wlkp/A z 22.12.1932 i z 19.02.1970, - brama i mur cmentarny, 1792, nr rej.: j.w.,
	Powodowo	- park pałacowy, 2 poł. XVIII, poł. XIX, nr rej.: 3213 z 30.05.1984
	Stara Dąbrowa	<ul style="list-style-type: none"> - zespół folwarczny: - spichlerz, 2 poł. XIX, nr rej.: 355/A z 29.10.1968 - 2 obory, 1 ćw. XIX, k. XIX, nr rej.: 1007 z 11.03.1970
	Stary Widzim	<ul style="list-style-type: none"> - zabudowania folwarczne, poł. XIX, nr rej.: 298/Wlkp/A z 20.02.1970: - 3 domy mieszkalne - spichlerz
	Wolsztyn	<ul style="list-style-type: none"> - zespół architektoniczno-urbanistyczny, XIV-XIX, nr rej.: 2201 z 24.03.1976, - kościół par. p.w. Niepokalanego Poczęcia, 2 poł. XVIII, nr rej.: AK-I-11a/20 z 24.03.1976 (brak decyzji), - dzwonnica, 2 poł. XVIII, nr rej.: 418/A z 28.11.1968, - kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fgil. p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego, 1832, nr rej.: 183/Wlkp/A z 20.02.1970, - zespół pałacowy, nr rej.: 414/Wlkp/1-2 z 28.11.1968 i z 12.04.1973: - pałac, poł. XIX, 1897 - park, k. XVIII-XIX - skansen budownictwa ludowego, ul. Bohaterów Bienika 26, nr rej.: 3125 z 20.07.1987, - kamienica, ul. Dąbrowskiego 3, 1911-12, nr rej.: 818/Wlkp/A z 21.10.2010, - dom - muzeum Roberta Kocha, ul. Kocha 12, 1 ćw. XX, nr rej.: 303/Wlkp/A z 10.09.1974, - zespół d. Progimnazjum Realnego, ob. szkoła podstawowa, ul. Poniatowskiego 1, 1908, nr rej.: 825/Wlkp/A z 30.11.2010: - budynek szkolny - sala gimnastyczna - ogród szkolny i boisko - zespół Seminarium Nauczycielskiego, ul. Poniatowskiego 7, 1910-13, nr rej.: 427/Wlkp/A z 6.11.2006: - budynek szkolny z łącznikiem - sala gimnastyczna i stołówka - łaźnia, ob. budynek gosp. - willa dyrektora, ul. Marcinkowskiego 10 - sierociniec, ob. szkoła medyczna, ul. Poznańska 32, nr rej.: 297/Wlkp/A z 12.09.1984, - dom i pracownia Marcina Rożka z ogrodem, ul. 5 Stycznia 34, nr rej.: 39/Wlkp/A z 26.09.2000,

Gmina	Miejscowość	Zabytki
	Wroniawy	- zespół pałacowy, 1 poł. XIX, nr rej.: 419/Wlkp/A z 12.04.1973: - pałac - park

Źródło: www.nid.pl

Najwięcej zabytków o zasadniczym znaczeniu dla Powiatu Wolsztyńskiego znajduje się w mieście Wolsztyn. Część obiektów zabytkowych ze względu na brak środków finansowych na renowację zabytków, uległa całkowitemu lub częściowemu zniszczeniu. W najlepszym stanie znajdują się budynki, które zostały zaadaptowane do celów społecznych. Właściwe wyeksponowanie i promowanie istniejących zabytków jako dobra kultury Powiatu i świadectwo ciekawej historii rodów dworskich, może stać się jednym z bodźców przyciągających turystów na teren Powiatu.

2. Środowisko przyrodnicze Powiatu Wolsztyńskiego¹

Czynnikami stanowiącymi o konkurencyjności regionu są obok atrakcyjnej lokalizacji także bogate zasoby środowiska przyrodniczego. Determinanty te wpływają zarówno na jakość życia mieszkańców regionu, jak i na napływ inwestorów oraz rozwój turystyki.

2.1. Środowisko przyrodnicze

Środowisko przyrodnicze na terenie Powiatu Wolsztyńskiego zdecydowanie można zaliczyć do jego atutów, co wynika z warunków klimatycznych, urozmaiconej rzeźby terenu i bogactwa fauny i flory.

➤ RZEŻBA TERENU

Krajobraz Powiatu Wolsztyńskiego, podobnie jak na całym Niżu Polskim, jest pochodzenia polodowcowego. Powiat Wolsztyński znajduje się na obszarze należącym do najmłodszego zlodowacenia (tzw. bałtyckiego). Z tego powodu występują tu żywe i urozmaicone formy ukształtowania powierzchni.

Geograficznie Powiat Wolsztyński łączy dwie krainy: Wysoczyznę Leszczyńską na południu i Pradolinę Warszawsko - Berlińską na północy. Uwarunkowania geograficzne sprawiają, że około jedną trzecią Powiatu zajmują lasy i jeziora.

Najwyższym wzniesieniem Powiatu jest pagórek położony na wschód od drogi Mochy - Kaszczor. Ta forma krajobrazu określana jest mianem kemu. Liczy on sobie 13 tysięcy lat. Wzniesienie to powstało w okresie ostatniego zlodowacenia. Wody roztopowe osadzały transportowany przez siebie materiał w szczelinach martwego już lodu. Po jego

¹ Opracowano na podstawie: *Programu ochrony środowiska dla Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2004-2011*, Przewodnika Turystycznego Powiatu Wolsztyńskiego (<http://www.powiatwolsztyn.pl/druki/szlak/przewodnik/index.html>),

roztopieniu pozostał pagórek - Babulina. Ma on wysokość 112 metrów. W jej pobliżu wydobywany jest żwir, bo właśnie żwir, mułki i piaski niesione były przez wody polodowcowe.

Do szczegółowych elementów krajobrazu Powiatu należą:

- **Pradolina Warciańsko - Odrzańska** (Warszawsko - Berlińska) - dolina o szerokości do 10 km, płaska i często z zabagnionym dnem. Przeważają tu łąki przeplatające się z wilgotnymi zadrzewieniami. Urozmaiceniem są wydmy wznoszące się nawet na 27 metrów ponad przylegający teren (na Górze Kaplicznej 87 m n.p.m. między Obrą a Świętnem - kulminacji wielkiego piaszczystego pola na tarasie wydmowej Pradolii);
- **Obniżenie Obrzańskie** (zwane też czasem Bruzdą Zbąszyńską) - pas o szerokości do 30 km, rozciągający się od Kopanicy po Skwierzynę, położony niżej od otaczających obszarów (około 60 m n.p.m.). Na jego dnie znajdują się jeziora pochodzenia wytopiskowego (przeważnie o znacznych rozmiarach). To tutaj (przy wypływie Obry z granic Powiatu) znajduje się najniższy punkt terenu - 52,9 m n.p.m.;
- **Kargowska Wyspa Wysoczyznowa;**
- teren **Sandru Nowotomyskiego** (część makroregionu zwanego Pojezierzem Wielkopolskim lub Wysoczyzną Poznańską) - największa w Wielkopolsce równina sandrowa, rozległy i płaski obszar wyniesiony około 70-80 m n.p.m. podłoże tego obszaru jest piaszczyste i mało urodzajne, dzięki czemu rozciągają się tu obszary borów sosnowych, przeplatane niezbyt żyznymi polami. Można tu także znaleźć zalesione wydmy. Mimo ogólnego braku wilgoci w obniżeniach występują obszary nadające się do wykorzystania rolniczego - płyną tu także niezbyt obfite rzeczki (Szarka, Dojca). Niezbyt wielka dolina Dojcy rozszerza się ku południu i koło Wolsztyna leżą w niej dwa duże jeziora;
- **Pojezierze Leszczyńskie** - jego część, którą urozmaicają liczne i rozległe jeziora, nazwano Pojezierzem Sławskim. Położone są one na wysokości ok. 60 m n.p.m., natomiast urozmaicone wzniesienia i ostańce morenowe sięgają nawet na kilkadziesiąt metrów ponad taflę jezior. Kulminacje osiągają one na wzgórzu Babulina (Górze Sygnałowej 112,2 m n.p.m.) między Mochami a Olejnicą, które jest najwyżej położonym punktem Powiatu Wolsztyńskiego. Urozmaicony charakter ma też inny fragment Pojezierza Leszczyńskiego - tzw. Ostańce Buczoskie, położone w południowo - wschodniej części Powiatu. Między Przemętą a Starym Popowem widoczne są podłużne, wąskie wały o orientacji południkowej, wysokie na 15-25 m ponad otaczający teren, pokryte gliną morenową i poprzedzielane zatorfionymi obniżeniami odwadnianymi przez strumienie spływające w kierunku jezior przemęckich.

➤ **KLIMAT**

Klimat Powiatu Wolsztyńskiego wykazuje cechy typowe dla regionu:

- przeważający wpływ powietrza polarnomorskiego o cyrkulacji zachodniej,
- wilgotne i ciepłe lata oraz łagodne zimy (na ogół z małą ilością śniegu),
- okres wegetacyjny nieco dłuższy od średniego dla Polski i opady należące do najniższych w kraju,
- średnia wieloletnia temperatura roczna wynosi 7,8°C (najzimniejszy styczeń ma temperaturę -1,7°C, a najcieplejszy lipiec +17,7°C),
- okres wegetacyjny trwa przeciętnie 214 dni, choć przymrozki zdarzają się w okresie od 10 października do 15 maja,
- opadów jest nie tylko mało (rocznie zaledwie tylko 500 mm), ale także ich rozkład jest niekorzystny i wykazuje zróżnicowanie w poszczególnych latach (ostatnio od 300 do 830 mm).

➤ **GLEBY**

Gleby gruntów ornych Powiatu Wolsztyńskiego są średniej i niskiej jakości. Gleby klas V i VI oraz gleby nieprzydatne rolniczo – klasy VI RZ stanowią 63,5% areалу Powiatu (w województwie Wielkopolskim dla porównania te same klasy stanowią 40%). Brak gruntów ornych zaliczanych do klasy I i znikomy procent gleb II klasy rzutuje na przeciętną ocenę jakości gleb powiatu.

W gminach Wolsztyn i Siedlec występujące grunty, które kategoryzowane są przeważnie jako klasa V i VI, stanowią ponad 60% ogólnej powierzchni.

➤ **ZŁOŻA KOPALIN**

Zasoby surowców mineralnych to głównie kopaliny pospolite: kruszywa, surowce ceramiczne i kreda jeziorna, występujące w okolicach Przemętu. Gmina Siedlec jest uboga w surowce mineralne – udokumentowano tylko zasoby piasków i torfu.

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego udokumentowano 6 złóż kruszyw o łącznych zasobach bilansowych 9 596,51 tyś. ton i jedno złożo torfowe o zasobach bilansowych 86,1 tyś m³ na terenie Gminy Wolsztyn w miejscowości Barłożnia. Największe zasoby bilansowe kruszywa naturalnego ma złożo w Kaszczorzce (Gmina Przemęt) oraz w Tuchorzycy (Gmina Siedlec).

➤ **LASY**

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Powiatu Wolsztyńskiego wynosiła w 2014 roku 20 575,76 ha, z czego:

- lasy publiczne Skarbu Państwa – 17 995,06 ha,

- lasy gminne – 20,1 ha,
- lasy prywatne – 2 560,6 ha.

Wskaźnik lesistości w Powiecie Wolsztyńskim wynosi ok. 31%. Dla porównania wskaźnik ten w Wielkopolsce wynosi 25%, a w Polsce – 28%.

Wśród lasów przeważają bory sosnowe, przy czym z uwagi na podłoże glebowe w części północnej są one bardziej suche, natomiast na południu od Pradoliny Warciańsko - Odrzańskiej występuje więcej borów świeżych i mieszanych.

Do największych kompleksów leśnych zaliczane są trzy obszary: pierwszy na północy od Wolsztyna, między miejscowościami Chorzemin, Kuźnica Zbąska, Jabłonna, Wioska, Głodno, drugi rozciąga się pomiędzy Kębłowem, Obrą, Świętnem, Rudnem i Wilczem, trzecią grupą są lasy w rejonie Jezior Przemęckich, w obrębie miejscowości Mochy, Kaszczor, Olejnica, Perkowo. Wszystkie większe kompleksy leśne są obiektami wtórnymi, a więc nasadzenia nastąpiły w wyniku działalności człowieka.

Obszar Powiatu znajduje się w granicach trzech Nadleśnictw: Babimost, Kościan, Wolsztyn.

Na obszarze Powiatu Wolsztyńskiego przeważają siedliska borowe, gdzie udział sosny wynosi powyżej 81 %.

2.2. Ocena stanu środowiska przyrodniczego

Aktualny stan powietrza

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach. W województwie wielkopolskim Roczną ocenę jakości powietrza za 2014 r. wykonano w 3 strefach: aglomeracja miasta Poznań, miasto Kalisz, strefa wielkopolska (w której zlokalizowany jest Powiat Wolsztyński).

Ocenę jakości powietrza wykonano w trzech strefach województwa według kryteriów dotyczących **ochrony zdrowia** dla: dwutlenku siarki - SO₂, dwutlenku azotu - NO₂, tlenku węgla - CO, benzenu - C₆H₆, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, ołowiu w pyle - Pb(PM₁₀), arsenu w pyle - As(PM₁₀), kadmu w pyle - Cd(PM₁₀), niklu w pyle - Ni(PM₁₀), benzo(a)pirenu w pyle - B(a)P(PM₁₀), ozonu - O₃, oraz kryteriów określonych w celu **ochrony roślin** w strefie wielkopolskiej dla: dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x, ozonu O₃ określonego współczynnikiem AOT40.

Wartości otrzymane w roku 2014 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomu celu długoterminowego pozwoliły na zakwalifikowanie powiatu wolsztyńskiego, będącego składową strefy wielkopolskiej, do niższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, kadmu, arsenu, niklu, ozonu oraz pyłu PM_{2,5};
- do klasy C – ze względu na wynik oceny pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu.

W przypadku pyłu PM₁₀ podkreślić należy, że odnotowywane są tylko przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin.

Stwierdzono ponadto przekroczenie wartości normatywnej ozonu (120 µg/m³) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Tabela 3. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	BaP	PM _{2,5}
Strefa wielkopolska	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2014

W efekcie oceny stref w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin, przeprowadzonej w 2014 roku strefę wielkopolską zaliczono do klasy A dla ozonu, dwutlenku siarki i tlenków azotu.

Tabela 4. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
strefa wielkopolska	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2014

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji (PM_{2.5}), docelowego i celu długoterminowego określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) oraz w dyrektywie 2008/50/WE – CAFE.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie można wydzielić następujące klasy stref:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych.

- **klasa B** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe,

oraz dla ozonu

- **klasa D1** – stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Zidentyfikowany powyżej stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego Powiatu Wolsztyńskiego, stanowi świadectwo dość dobrego stanu powietrza atmosferycznego na niniejszym obszarze.

Stężenia na terenie Powiatu zanieczyszczeń tj. SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, O₃, pyłu PM 2,5 oraz metali: Pb, Cd, Ni, As nie przekraczały wartości dopuszczalnych, dlatego też klasą wynikową dla wymienionych zanieczyszczeń jest klasa A.

Z danych zestawionych w powyższej tabeli wynika, iż poziomy stężenie pyłu PM₁₀, oraz benzo(a)piranu kształtowały się powyżej poziomu dopuszczalnego, co zadecydowało o klasyfikacji wynikowej C dla tych zanieczyszczeń. Najwyższe stężenia BaP zanotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń BaP były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Najwyższy poziom stężeń benzo/a/piranu odnotowywany w okresie grzewczym dodatkowo uzasadnia konieczność wdrażania na terenie Powiatu nowych rozwiązań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii oraz promowanie wykorzystania źródeł odnawialnych.

Klimat akustyczny

W Powiecie Wolsztyńskim największe potencjalne zagrożenie hałasem występuje wzdłuż drogi krajowej nr 32 oraz dróg wojewódzkich.

W roku 2014 i 2012 na terenie powiatu wolsztyńskiego WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego.

W roku 2010 pomiary poziomu hałasu na terenie powiatu wykonane zostały w ramach realizacji ustawowego obowiązku okresowych pomiarów hałasu przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad (otoczenie drogi krajowej nr 32 – Wolsztyn) oraz przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu (Wolsztyn, ul. Fabryczna 7 – w ciągu drogi wojewódzkiej nr 305). Wyniki niniejszych badań zostały przedstawione w tabeli 5 i 6.

Zarówno w przypadku drogi krajowej nr 32, jak i drogi wojewódzkiej nr 305 odnotowano przekroczenie poziomu hałasu i w porze dziennej i w porze nocnej.

Tabela 5. Pomiary poziomu hałasu na terenie Powiatu Wolsztyńskiego wykonane w 2010 roku dla drogi krajowej nr 32

Lp.	Kilometr drogi	Miejscowość	Powiat	Dopuszczalny poziom hałasu dla dnia/nocy L_{dnp} (dB)	Odległość punktu pomiarowego od drogi	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} (dB)		Natężenie ruchu pojazdów			
						Pora dzienna	Pora nocna	Pora dzienna		Pora nocna	
								Ogółem	% pojazdów ciężkich	Ogółem	% pojazdów ciężkich
<i>droga nr 32</i>											
33	108+000	Wolsztyn	wolsztyński	60/50	10 m	66,2	60,5	679	16,4	123	25,8

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2010 roku

Tabela 6. Pomiary poziomu hałasu na terenie Powiatu Wolsztyńskiego wykonane w 2010 roku dla drogi wojewódzkiej nr 305

Lp.	Nr drogi	Kilometr drogi	Miejscowość/ulica	Dopuszczalny poziom hałasu dla dnia/nocy L_{dnp} (dB)	Odległość punktu pomiarowego od drogi (m)	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} (dB)		Natężenie ruchu pojazdów			
						Pora dzienna	Pora nocna	Pora dzienna		Pora nocna	
								Ogółem	% pojazdów ciężkich	Ogółem	% pojazdów ciężkich
<i>wolsztyński</i>											
43	305	32+030	Wolsztyn, ul. Fabryczna 7	60/50	8	67,2	63,8	505	10,8	192	12,4

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2010 roku

W „Raporcie o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2013”, dostępnym na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, przedstawiono wyniki pomiarów w punktach oceny krótkookresowego poziomu hałasu w 2013 r. w tym w punktach zlokalizowanych w miejscowościach Siedlec i Kopanica (gmina Siedlec, Powiat Wolsztyński). Wyniki niniejszych badań przedstawiono w tabeli nr 7. Przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu nie odnotowano jedynie:

- w miejscowości Siedlec przy ul. Nowy Świat 2, w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 303, na linii mieszkaniowo – usługowej i wielorodzinnej – w porze dziennej;
- w miejscowości Siedlec przy ul. Zbąszyńska 7, droga wojewódzka nr 303, na linii elewacji budynku mieszkalnego, zabudowa mieszkaniowo – usługowa.

W pozostałych badanych przypadkach odnotowano przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu.

Tabela 7. Wyniki pomiarów w punktach oceny krótkookresowego poziomu hałasu w 2013 r./ wg WIOŚ w Poznaniu

Nr punktu	Lokalizacja punktu	Równoważny poziom hałasu L_{eq} (dB)	Odległość zabudowy* (m)	Natężenie ruchu (poj./h)	
				ogółem	pojazdy ciężkie
9	Siedlec, ul. Nowy Świat 2, w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 303, na linii zabudowy mieszkaniowo-usługowej i wielorodzinnej	62,0	15	314	51
	jw. pora nocna	59,4	jw.	76	14
10	Siedlec, ul. Zbąszyńska 7, droga wojewódzka nr 303, na linii elewacji budynku mieszkalnego, zabudowa mieszkaniowo-usługowa	64,2	8	375	51
	jw. pora nocna	59,7	jw.	62	12
11	Kopanica, gmina Siedlec, ul. Poniatowskiego 37, droga krajowa nr 32, na linii zabudowy	68,3	2	389	110
	jw. pora nocna	62,7	jw.	82	33
12	Kopanica, gmina Siedlec, ul. Poniatowskiego 48, droga krajowa nr 32, przed elewacją budynku szkoły	64,0	10	363	96
	jw. pora nocna	59,3	jw.	83	32

* odległość mierzona od krawężnika jezdni,
** odległość od najbliższej drogi/odległość od drogi wojewódzkiej
 przekroczenie dopuszczalnej wartości poziomu hałasu

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2013 roku

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Raporcie o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2011“, opublikowanym na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, w 2011 r. zostały wykonane mapy akustyczne otoczenia dróg wojewódzkich, w tym dla odcinka drogi wojewódzkiej nr 305 w powiecie wolsztyńskim.

Dla obszaru drogi wojewódzkiej nr 305 sporządzono „Mapę akustyczną obszarów położonych w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 305 na odcinku drogi od km 31+200 do 32+700 na terenie powiatu wolsztyńskiego (Zadanie 13)”. Poniżej przedstawiono wyniki mapy akustycznej dotyczące narażenia na ponadnormatywny hałas w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 305 na odcinku objętym Programem.

Tabela 8. Przekroczenie wartości dopuszczalnych, wskaźnik LDWN – 305

wskaźnik L_{DWN}	Zadanie 13				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów narażonych w danym zakresie [km ²]	0,006	0,001	0	0	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie	11	1	0	0	0
Liczba narażonych mieszkańców w danym zakresie	35	4	0	0	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023

Tabela 9. Przekroczenie wartości dopuszczalnych, wskaźnik LN – DW 305

wskaźnik L_N	Zadanie 13				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów narażonych w danym zakresie [km ²]	0,007	0,001	0	0	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie	10	2	0	0	0
Liczba narażonych mieszkańców w danym zakresie	32	7	0	0	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023

Dla drogi krajowej nr 32 na terenie Powiatu Wolsztyńskiego sporządzono mapy akustyczne. Wyniki dotyczące niniejszej drogi, zostały przedstawione na poniższych tabelach.

Tabela 10. Przekroczenie wartości dopuszczalnych, wskaźnik LDWN – powiat wolsztyński

wskaźnik L_{DWN}	powiat wolsztyński				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów narażonych w danym zakresie [km ²]	0,420	0,340	0,233	0,145	0,093
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,488	0,374	0,159	0,030	0,001
Liczba narażonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	1,930	1,477	0,626	0,118	0,004
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	8	5	0	1	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	1	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego (zadanie 2), w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Autostrady Wielkopolskiej S.A.

Tabela 11. Przekroczenie wartości dopuszczalnych, wskaźnik LN – powiat wolsztyński

wskaźnik L_N	powiat wolsztyński				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów narażonych w danym zakresie [km ²]	0,365	0,298	0,182	0,127	0,021
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,516	0,345	0,234	0,024	0,000
Liczba narażonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	2,039	1,361	0,924	0,095	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	5	3	1	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	1	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego (zadanie 2), w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Autostrady Wielkopolskiej S.A.

Tabela 12. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik LDWN – powiat wolsztyński

wskaźnik L_{DWN} poziomy dźwięku w środowisku	powiat wolsztyński				
	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	70 - 75 dB	> 75 dB
Powierzchnia obszarów eksponowanych w danym zakresie [km ²]	2,613	1,328	0,710	0,391	0,250
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,540	0,420	0,314	0,125	0,003
Liczba eksponowanych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	2,133	1,656	1,236	0,495	0,011

Źródło: Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego (zadanie 2), w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Autostrady Wielkopolskiej S.A.

Tabela 13. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik LN – powiat wolsztyński

wskaźnik L_N poziomy dźwięku w środowisku	powiat wolsztyński				
	50-55 dB	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	> 70 dB
Powierzchnia obszarów eksponowanych w danym zakresie [km ²]	1,943	0,980	0,521	0,345	0,047
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,516	0,346	0,235	0,024	0,000
Liczba eksponowanych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	2,040	1,362	0,924	0,095	0,000

Źródło: Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego (zadanie 2), w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Autostrady Wielkopolskiej S.A.

Dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Wody podziemne

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:

- GZWP nr 150 – Pradolina Warszawa-Berlin,
- GZWP nr 304.

Na obszarze powiatu wolsztyńskiego wyznaczono 3 JCWPd nr 61, 71 i 72, które nie są zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

Zgodnie z „Mapą stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) wg podziału na 161 obszarów” dostępnej na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, powyższe JCWPd charakteryzowały się następującym stanem:

JCWPd nr 61 - Stan wód podziemnych:

- 2010 rok:
 - chemiczny dobry;
 - ilościowy dobry ;
- 2012 rok:
 - chemiczny dobry;
 - ilościowy dobry.

JCWPd nr 71 - Stan wód podziemnych:

- 2010 rok:
 - chemiczny dobry;
 - ilościowy dobry;
- 2012 rok:
 - chemiczny dobry;
 - ilościowy dobry;

JCWPd nr 72 - Stan wód podziemnych:

- 2010 rok:
 - chemiczny dobry;
 - ilościowy dobry;
- 2012 rok:
 - chemiczny dobry;
 - ilościowy dobry.

Źródło: <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/>

Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U.UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.)) w artykule 4, przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych;
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

W roku 2012 badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie Powiatu Wolsztyńskiego prowadzone były w miejscowości Tuchorza, gmina Siedlec. Jakość wód w punkcie badawczym mieściła się w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości).

Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzną Powiatu Wolsztyńskiego tworzą:

- rzeka Obra – główna rzeka Powiatu o długości 254 km. Rzeka ta w dużej części jest skanalizowana. Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego Obra płynie trzema kanałami: Północnym, Środkowym i Południowym. Kanały Północne i Środkowy odprowadzają wody z Wielkiego Łęgu do Obry płynącej swobodnie Bruzdą Zbąszyńską w kierunku północnym do Warty z ujściem w rejonie Skwierzyny, natomiast Południowy Kanał Obry umożliwia odpływ wód do Jeziora Rudno i dalej Obrzycą do Odry z ujściem w rejonie Cigacic. Obrzański Kanał Południowy łączy się z linią nurtu Obrzycy przez Jezioro Rudno w km 31,0;
- dopływ z Dominic - jest to system kanałów łączących położone blisko siebie jeziora w okolicach Włoszakowic i Przemętu. Jest to lewostronny dopływ Południowego Kanału Obry uchodzący w km 26,5. Ciek ma długość całkowitą 15,6 km;
- Młynówka Kaszczorska - to dopływ lewostronny Południowego Kanału Obry, uchodzący w km 13,2. Młynówka Kaszczorska zwana jest Strugą Kaszczorską na wypływie z Jeziora Przemęckiego Zachodniego do ujścia Kanału Mochyńskiego, a odcinek ujściowy do Południowego Kanału Obry nazwany jest Kanałem Kaszczorskim;
- ponad 30 jezior, które można podzielić na cztery grupy: jeziora wolsztyńskie, jeziora Bruzdy Zbąszyńskiej, jeziora przemęckie i jeziora okolic Rudna. Największymi zbiornikami są: Jezioro Berzyńskie (pow. 330,8 ha i max. gł. 4,5 m) i Jezioro Chobienickie (pow. 236 ha, maks. głęb. 3,4 m.), a najmniejszymi z kolei: J. Morskie Oko (1 ha, głęb. 3 m) i J. Święte (1 ha, głęb. 2,5 m). Większość jezior to płytkie zbiorniki o bagnistych, zarastających brzegach.

Na terenie powiatu wolsztyńskiego wyznaczono 12 jednolitych części wód płynących:

- 1) Północny Kanał Obry do Kanału Dźwińskiego (PLRW60000187833),
- 2) Rów Tłoki (PLRW600016187814),
- 3) Obrzański Kanał Środkowy (PLRW600001878329),
- 4) Kopanica (PLRW6000171878322),
- 5) Dojca (PLRW600017187829),
- 6) Kanał Dźwiński (PLRW60000187834),
- 7) Obra od Kanału Dźwińskiego do Czarnej Wody (PLRW6000251878719),
- 8) Szarka (PLRW6000171878529),
- 9) Obrzański Kanał Południowy (PLRW6000015649),
- 10) Dopływ z Kluczewa (PLRW60001715644912),
- 11) Kanał Przemęcki (PLRW6000171564499),
- 12) Młynówka Kaszczorska z jez. Wieleńskim, Białym – Miałkim, Lgińsko (PLRW6000251564899);

oraz dziesięć jednolitych części wód stojących:

- 1) Jezioro Wolsztyńskie (PLLW10337),
- 2) Jezioro Berzyńskie (PLLW10338),
- 3) Jezioro Wielkowiejskie (PLLW10342),
- 4) Jezioro Chobienickie (PLLW10344),
- 5) Jezioro Grójeckie (PLLW10345),
- 6) Jezioro Obrzańskie (PLLW10339),
- 7) Jezioro Przemęt (Przemęckie Północne) (PLLW10022),
- 8) Jezioro Osłonińskie – Górskie (Przemęckie Środkowe) (PLLW10032),
- 9) Jezioro Wieleńskie – Trzytoniowe (Przemęckie Zachodnie) (PLLW10031),
- 10) Orchowe (Rudno, Rudzieńskie) (PLLW10015).

Badania stanu wód w powiecie wolsztyńskim wykonywano w 2012 roku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w oparciu o „Aneks nr 2 do Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2010–2012”.

Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu wolsztyńskiego w roku 2012 obejmował:

1. JCW płynące:

- Północny Kanał Obry do Kanału Dźwińskiego - punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wolsztyńskiego, na granicy miejscowości Kopanica i Mała Wieś (110,7 km),
- Dojca - punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wolsztyńskiego, w miejscowości Obra, w rejonie byłej żwirowni (1,6 km),

- Obrzański Kanał Środkowy – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wolsztyńskiego, w rejonie leśniczówki Zacisze (3,9 km),
- Kopanica – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wolsztyńskiego, w miejscowości Solec (0,3 km),
- Szarka – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wolsztyńskiego, w miejscowości Chobienice (0,4 km),
- Obrzański Kanał Południowy – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wolsztyńskiego w miejscowości Rudno (0,2 km biegu rzeki),
- Młynówka Kaszczorska z jez. Wieleńskim, Białym–Miałkim, Lgińsko – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wolsztyńskiego w rejonie Łysej Góry (3,5 km).

2. JCW stojące (jeziora):

- Jezioro Berzyńskie,
- Jezioro Chobienickie,
- Jezioro Zbąszyńskie.

We wszystkich badanych JCW stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

Rysunek 3. Klasyfikacja stanu/potencjału jednolitych części wód płynących i stojących monitorowanych w 2010-2012 r.

Nazwa ocenianej JCW	Północny Kanał Obry do Kanału Dźwińskiego	Dojca	Obrzański Kanał Środkowy	Kopanica	Szarka	Obrzański Kanał Południowy	Młynówka Kaszczorska z jez. Wieleńskim, Białym – Miałkim, Lgińsko
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Kopanica/Mala Wies	Obra - zwirowna	Zacisze	Solec	Chobienice	Rudno	Lysa Góra
Typ abiotyczny	0	17	0	17	17	0	25
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
Program monitoringu	MO, MOC	MD, MOC	MO, MOC	MO, MOC	MO, MOC	MD, MOC	MD, MOC
Klasa elementów biologicznych	III	IV	IV	IV	IV	V	IV
Klasa elementów hydromorfologicznych	II	II	II	II	I	II	I
Klasa elementów fizykochemicznych	PPD	PPD	II	PPD	PSD	II	PSD
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	nie badano	II	nie badano	nie badano	nie badano	II	II
STAN/POTENCJAL EKOLOGICZNY	UMIARKOWANY	SLABY	SLABY	UMIARKOWANY	SLABY	ZLY	SLABY
Czy jcw występuje na obszarze chronionym?	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	N	N	N	N	N	N	N
STAN/POTENCJAL EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	UMIARKOWANY	SLABY	SLABY	UMIARKOWANY	SLABY	ZLY	SLABY
STAN CHEMICZNY	nie badano	PSD	nie badano	nie badano	nie badano	PSD	PSD
STAN WÓD	ZLY	ZLY	ZLY	ZLY	ZLY	ZLY	ZLY
POTENCJAL EKOLOGICZNY							
STAN EKOLOGICZNY							
PPD – powyżej potencjału dobrego PSD – powyżej stanu dobrego N – nie spełnia wymagań postawionych dla obszarów chronionych							

Nazwa ocenianej JCW	Jeziro Berzyńskie	Jeziro Chobienickie	Jeziro Zbąszyńskie
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	St 01	St 01	St 01
Typ abiotyczny	3b	3b	3b
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	NIE	NIE	NIE
Program monitoringu	MD, MO, MOC	MO, MOC	MD, MO, MOC
Klasa elementów biologicznych	V	III	V
Klasa elementów hydromorfologicznych	I	I	I
Klasa elementów fizykochemicznych	PSD	PSD	PSD
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	DOBRY	nie badano	DOBRY
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	ZŁY	UMIARKOWANY	ZŁY
STAN CHEMICZNY	PSD	nie badano	PSD
STAN WÓD	ZŁY	ZŁY	ZŁY

Źródło: Informacja o Stanie Środowiska i Działalności Kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Powiecie Wolsztyńskim w roku 2012

W 2013 roku na terenie Powiatu Wolsztyńskiego badano JCW o nazwach: Północny Kanał Obry do Kanału Dźwińskiego (PLRW60000187833), Dojca (PLRW600017187829), Obrzański Kanał Południowy (PLRW6000015649), Szarka (PLRW6000171878529), Jezioro Berzyńskie (PLLW10338).

Północny Kanał Obry do Kanału Dźwińskiego, charakteryzował się umiarkowanym stanem/potencjałem ekologicznym. Natomiast Dojcę, Szarkę i Obrzański Kanał Południowy zakwalifikowano do słabego stanu/potencjału ekologicznego.

Elementy fizykochemiczne w jednolitej części wód Jeziora Berzyńskiego zakwalifikowano do stanu dobrego.

Dla naturalnych części wód, celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. W obu przypadkach będzie również konieczne utrzymanie, co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla obszarów chronionych funkcjonujących w obszarze dorzeczcy, celem środowiskowym będzie osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu.

Rysunek 4. Wyniki badań stanu ekologicznego wód Jeziora Berzyńskiego prowadzonych w roku 2013

Lp.	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Liczba próbek	Wartość minimalna	Data	Wartość maksymalna	Data	Średnia roczna	Percentyl 90	Granica oznaczalności ^{1a}	Niepewność pomiaru %	Klasa wskaźnika jakości wód
Elementy fizykochemiczne												
1	Chrom ogólny	mg/l	4	0,002	2013-03-04 2013-10-28	0,0042	2013-06-26	0,003	–	0,004	4,0	stan dobry
2	Fenole lotne – indeks fenolowy	mg/l	4	0,0005	3 próby	0,001	2013-10-28	0,0006	–	0,001	20	stan dobry

Wypełnienie kolorem zielonym – wartość, na podstawie której klasyfikowano wskaźnik
1a – podana wartość dotyczy granicy oznaczalności, która obowiązywała dla największej liczby próbek w roku

Źródło: http://poznan.wios.gov.pl/gis/ocena2014/jeziora/Jez_Berzynskie_2013.pdf

Rysunek 5. Klasyfikacja stanu/potencjału jednolitych części wód płynących i stojących monitorowanych w 2013 roku

Lp.	Nazwa ocenianej czw.	Kod ocenianej czw.	Kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Typ stacjonarny	Słowa i terminy lub skróty (T/N)	Program monitoringu (M0, M10 lub M1)	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	3. ELEMENTY		Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.8)	Klasa elementów jakościowych - specyficzne parametryczne kryteria (regulacyjne) (R 1-6)	ETM / POTENCJAŁ ENDOGENNY	Poziom ułożenia osmy stanu / potencjału ekologicznego (WYSOKI / ŚREDNIO WYSOKI / ŚREDNIO NISKI / NISKI)
										10	11				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	10	11	12	13	
180	Północny Kanalek Obrzy do Kanalu Dęwikskiego	PLRW0000187833	PL3250501_3285	Północny Kanalek Obrzy - Bloki	0	T	MO	III	II	2012	PPD	II	UMIARKOWANY	ŚREDNIO NISKI	
181	Starka	PLRW0000187829	PL3250501_3280	Starka - Bonja	17	N	MO	IV	I	2012	PSD	II	SLABY	ŚREDNIO NISKI	
183	Doja	PLRW0000187829	PL3250501_3258	Doja - Ruchociki Młyn	17	T	MO	IV	II	2012	PPD	II	SLABY	ŚREDNI	
175	Ożafaki Kanalek Płudnowy	PLRW000018849	PL3250501_0832	Ożafaki Kanalek Płudnowy - Rudka	0	T	MO	V	II	2012	II	II	SLABY	ŚREDNI	

OBJAŚNIENIA:

Klasa elementów biologicznych			
stan ekologiczny	stan sdb / potencjał maks.	potencjał ekologiczny (bez szkodzonego)	potencjał ekologiczny (bez silnie zanieczyszczonego)
I	I	I	I
II	II	II	II
III	III	III	III
IV	IV	IV	IV
V	V	V	V

Klasa elementów hydromorfologicznych			
stan ekologiczny	stan sdb / potencjał maks.	potencjał ekologiczny (bez szkodzonego)	potencjał ekologiczny (bez silnie zanieczyszczonego)
I	I	I	I
II	II	II	II

stan szkodzonego		
DOBRY	stan dobry	
PSD sil	podwyższone stopnia eutrofizacji	
PSD maks	podwyższone stopnia eutrofizacji	
PSD	podwyższone stopnia eutrofizacji i	
stan		
DOBRY	stan dobry	
ŹŁY	stan zły	

Klasa elementów fizykochemicznych (3.1-3.8)			
stan ekologiczny	stan sdb / potencjał maks.	potencjał ekologiczny (bez szkodzonego)	potencjał ekologiczny (bez silnie zanieczyszczonego)
I	I	I	I
II	II	II	II
PPD	podwyższone stopnia eutrofizacji	PPD	PPD
stan / potencjał ekologiczny			
BARDZO DOBRY	stan sdb / potencjał maks.	MAKSYMALNY	MAKSYMALNY
DOBRY	stan db / potencjał db	DOBRY	DOBRY
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SLABY	stan / potencjał słaby	SLABY	SLABY
ŹŁY	stan / potencjał zły	ŹŁY	ŹŁY

Uwaga: brak wypełnienia kolorem komórki oznacza wartości wykluczone z oceny

Źródło: <http://poznan.wios.gov.pl/>

2.3. Ochrona środowiska przyrodniczego

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego znajdują się takie formy ochrony przyrody jak: Obszary Chronionego Krajobrazu, obszary „Natura 2000”, park krajobrazowy, liczne rezerваты i pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne.

Obszary Natura 2000

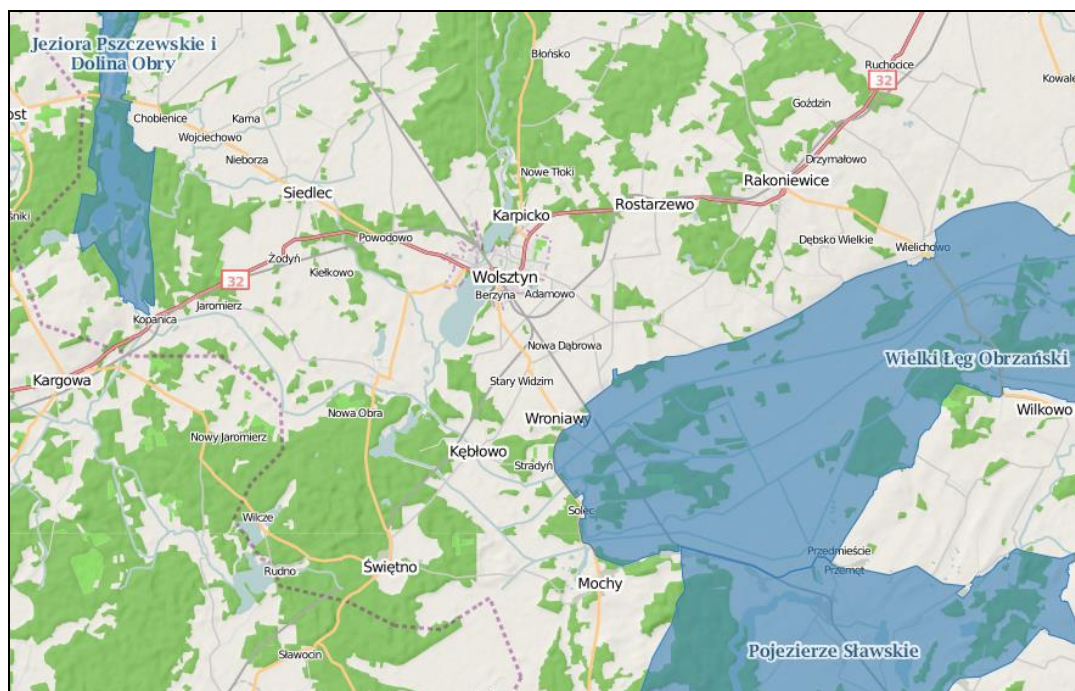
Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego zlokalizowane są następujące obszary Natura 2000:

- obszar specjalnej ochrony ptaków – „**Jeziora Pszczewskie i Dolina Obrzy**” (kod obszaru: PLH080002), o łącznej pow. 15 305,7 ha, zlokalizowany częściowo na terenie Gminy Siedlec;

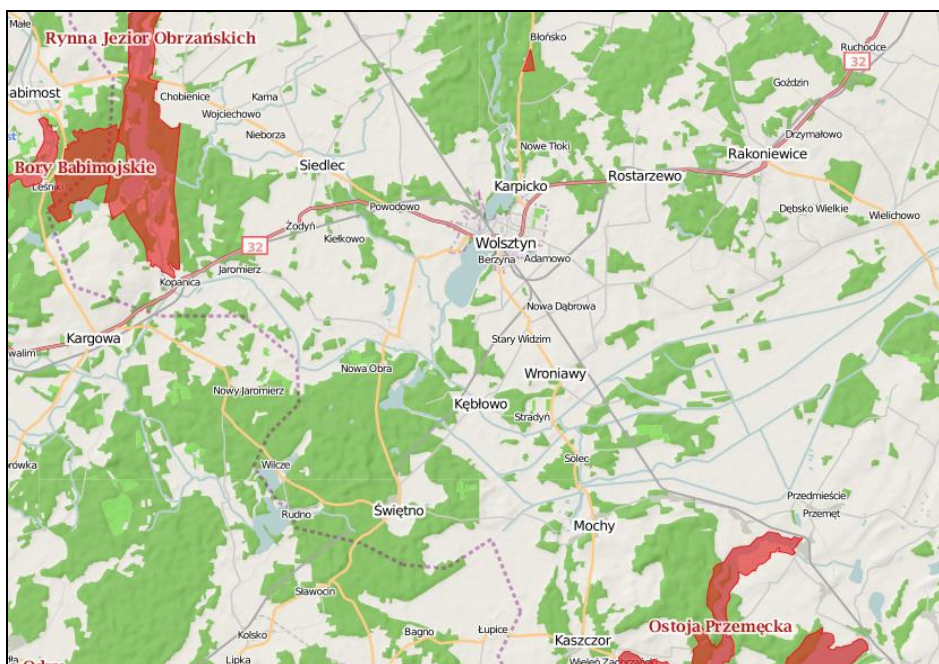
- obszar specjalnej ochrony ptaków – „**Wielki Łęg Obrzański**” (kod obszaru: PLB300004), o łącznej pow. 23 431,1 ha, zlokalizowany częściowo na terenie Gminy Wolsztyn i Przemęt;
- obszar specjalnej ochrony ptaków – „**Pojezierze Sławskie**” (kod obszaru: PLB300011), o łącznej pow. 39 144,8 ha, zlokalizowany częściowo na terenie Gminy Przemęt;
- obszar specjalnej ochrony siedliskowej – „**Rynna Jezior Obrzańskich**” (kod obszaru: PLH080002), o łącznej pow. 15 305,7 ha, zlokalizowany częściowo na terenie Gminy Siedlec;
- obszar specjalnej ochrony siedliskowej – „**Ostoja Przemęcka**” (kod obszaru: PLH300041), o łącznej pow. 1 200,4 ha, zlokalizowany częściowo na terenie Gminy Przemęt;

Rysunek 6. Obszary Natura 2000 na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Obszary specjalnej ochrony ptaków:

Obszary specjalnej ochrony siedliskowej:

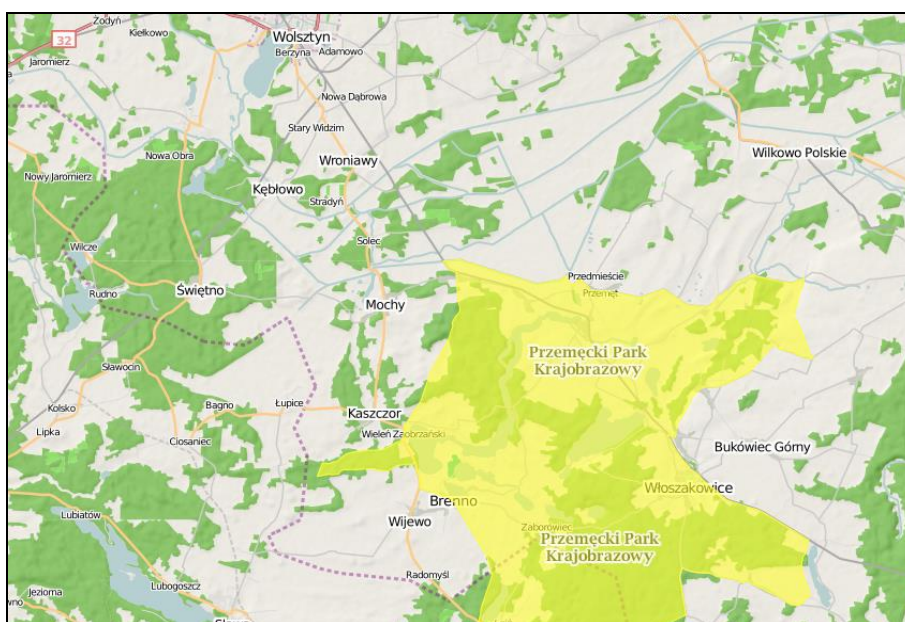

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Park krajobrazowy

Dla zachowania tutejszego krajobrazu i przyrody w niezmienionym stanie w 1991 roku utworzono **Przemęcki Park Krajobrazowy**. Jego powierzchnia wynosi 21 450 ha, z czego na lasy przypada 8 330 ha, a na wody - 1480 ha. W powiecie wolsztyńskim (dokładniej w jego południowej części) leży 42% terenu Parku, a pozostała część przypada na przyległe powiaty leszczyński i wschowski.

Rysunek 7. Parki krajobrazowe na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

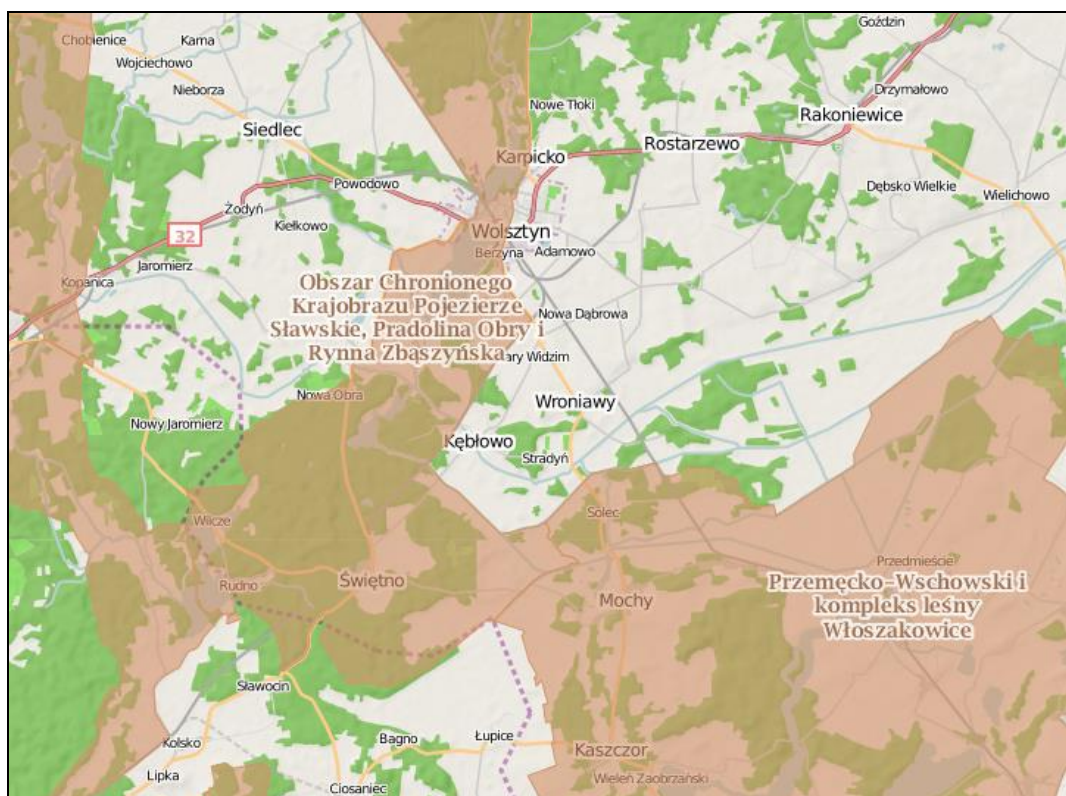
Obszary Chronionego Krajobrazu

Znaczną, bo aż jedną czwartą część opisywanego terenu, objęto obszarami chronionego krajobrazu o powierzchni 17200 ha wyznaczonymi w 1996 roku. Wyznaczono dwa takie obszary na terenie Powiatu:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”** położony między Wolsztynem a Zbąszyniem oraz
- **Obszar Chronionego Krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”** w rejonie Przemętu i Włoszakowic.

System obszarów chronionych na terenie Powiatu obejmuje tereny dolin rzecznych i obszary wodno-błotne (dolinę Dojcy, Obry, Szarki oraz rejon jezior Rudno, Wilcze i Wuszno).

Rysunek 8. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Sieć ECUNET

Zgodnie z koncepcją Wojewódzkiej Sieci Ekologicznej ECUNET, na terenie Powiatu Wolsztyńskiego znajduje się jeden z obszarów o najwyższej randze krajowej, tzw. obszar węzłowy 4 K - **Pojezierze Leszczyńskie**.

Rezerваты przyrody

Na terenie Powiatu istnieje pięć rezerwatów przyrody:

- 1) Rezerwat „**Bagno Chorzemińskie**”, o powierzchni 3,66 ha. Został on utworzony w roku 1959. Obejmuje śródlądowe torfowisko przejściowe znajdujące się w dolinie Dojcy (5 km na północ od Wolsztyna), które wytworzyło się w bezodpływowym zagłębieniu terenu. Stwierdzono tu występowanie chronionych i rzadkich gatunków roślin, m.in. rosziczki okrągłolistnej i długolistnej oraz żurawiny błotnej.
- 2) Rezerwat „**Torfowisko nad Jeziorem Świętym**”, o powierzchni 7,59 ha powstał w 1959 roku. Nad brzegiem niewielkiego jeziora, położonego wśród lasu, 1 km na zachód od wsi Olejnica, wytworzyło się torfowisko przejściowe z charakterystycznym dla terenów bagiennych zespołem roślinności.
- 3) „**Wyspa Konwaliowa**”, rezerwat krajobrazowy o powierzchni 20,15 ha, utworzony w 1957 roku. Ochroną objęto wyspę na Jeziorze Radomierskim (Przemęckim Północnym), porośniętą starym lasem dębowym z domieszką sosen i brzoź. Z uwagi na odosobnienie wytworzył się tu osobliwy układ roślinności. W runie masowo występuje konwalia majowa, w tym odmiana o delikatnym różowym żyłkowaniu kwiatów. Zwiedzanie rezerwatu możliwe jest po uzyskaniu zgody Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody.
- 4) Rezerwat „**Wyspa na Jeziorze Chobienickim**”, o powierzchni 26,15 ha, istnieje od 1959 roku. Obejmuje on dawną wyspę (obecnie półwysep) na zachodnim brzegu Jeziora Chobienickiego (1,5 km na południe od wsi Grójec Wielki), porośniętą starym borem sosnowym z udziałem dębów i innych gatunków liściastych, otoczoną szerokim pasem szuwarów. Znajduje się tam liczna kolonia lęgowa czapli siwych (około 200 gniazd).
- 5) Rezerwat „**Jezioro Trzebidzkie**”, największy z obszarów prawnie chronionych o powierzchni 90,71 ha, powstał w 2000 roku. Położony 2 km na południe od Bucza, obejmuje zarastający akwen (o powierzchni 27 ha i głębokości 1,7 m) oraz przyległe mokradła, trzcinowiska i lasy, w tym stanowisko buczyny typu pomorskiego. Znajduje się tu miejsce bytowania i lęgów ptactwa wodnego i błotnego, m.in. gęgawy, żurawia, błotniaka zbożowego i wąsatki.

Użytki ekologiczne

W granicach Powiatu Wolsztyńskiego znajdują się 4 użytki ekologiczne, znajdujące się na terenie Gminy Siedlec:

- „*Wyspa na Jeziorze Chobienickim*”- o powierzchni 4,43 ha, występuje olsza i wierzba w wieku ok. 50 lat oraz pojedyncze okazy dębów w wieku ok. 120 lat. Wyspy są miejscem lęgów ptaków wodnych i śpiewających,

- „*Mięśnik*”- o pow. 4,24 ha położony w Leśnictwie Wąchabno,
- „*Bagno Małe Liny*” – o pow. 4,52 ha położone na terenie Leśnictwa Linie, występuje tu bobrek trójlistkowy, a wśród roślinności o liściach pływających osoka aloesowa,
- „*Żurawie Błota*” - obszar o pow. 5,12 położony na terenie Leśnictwa Chobienice. Użytek ekologiczny został ustanowiony uchwałą Nr XXXII/238/06 Rady Gminy Siedlec z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie uznania gruntów za użytki ekologiczne (Dz.Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 28, poz. 719).

Pomniki przyrody

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego znajdują się 83 zarejestrowane pomniki przyrody, w tym – 39 w Gminie Przemęt, 26 w Gminie Wolsztyn i 18 w Gminie Siedlec, choć okazów zasługujących na ochronę jest znacznie więcej.

Największą liczbę pomników stanowią drzewa rosnące w parkach. Najgrubsze drzewo Powiatu to potężny, podwójny dąb o obwodzie u dołu 850 cm - rośnie na tyłach jednej z posesji w centrum Moch. Niewiele mu ustępuje dąb o obwodzie 780 cm w parku w Belęcinie, również podwójny. Na uwagę zasługują stare dęby o fantastycznych kształtach w lesie koło Kębłowa. W Obrze zachowały się wspaniałe lipy (obwody do 610 cm), kilka ciekawych drzew rośnie w Wolsztynie. Cenna jest aleja między Starą Dąbrową a Gościeszynem oraz jeden objęty ochroną głaz narzutowy (o obwodzie 900 cm, w lesie na południe od Perkowa).

Obiekty parkowe

W Powiecie Wolsztyńskim występują **obiekty parkowe** z cennymi pozostałościami starego drzewostanu, m.in. w Chobienicach, Gościeszynie, Wroniawach, Powodowie, Buczu, Wolsztynie oraz pomniki przyrody, głównie stare drzewa.

2.4. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja energii odnawialnej

Gospodarka niskoemisyjna polega na dążeniu do wzrostu gospodarczego przy jednoczesnym zachowaniu jakości środowiska przyrodniczego oraz ograniczeniu niekorzystnego wpływu człowieka na środowisko.

Gminy wchodzące w skład Powiatu Wolsztyńskiego przystąpiły do prac nad Planami Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN). PGN, to dokument strategiczny, który skupia się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Czynności te w konsekwencji mają służyć wszystkim mieszkańcom poprzez poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie kosztów energii.

Do działań, które przybliżają do zmniejszenia zużycia energii i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych zaliczamy m.in.:

- termomodernizację budynków,
- wymianę sprzętu i urządzeń na bardziej efektywne energetycznie,
- wymianę oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- wymianę pojazdów na pojazdy o mniejszej emisji CO₂,
- modernizację dróg i infrastruktury okołodrogowej oraz polepszenie organizacji ruchu,
- zachęcenie mieszkańców do korzystania z innych niż samochód osobowy środków transportu.

Istotną częścią PGN jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

W ostatnich latach widoczny jest wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii (OZE) w Wielkopolsce. Obecnie na terenie Wielkopolski działają 142 instalacje energetyczne wykorzystujących źródła odnawialne o mocy 328,618 MW. Spośród nich największy udział ma energia wiatrowa (77%) i energia pochodząca z biomasy (15,4%). Zgodnie z danymi z Rejestru przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się wytwarzaniem biogazu rolniczego (stan na dzień 22.11.2012 r.) prowadzonego przez Agencję Rynku Rolnego, w Wielkopolsce na koniec 2012 roku zlokalizowane były 3 biogazownie rolnicze: w Skrzatuszu (firmy Biogaz Zeneris Sp. z o.o.), przy Cukrowni w Zbiersku (firmy AWW Wawrzyniak Sp. j.) oraz w miejscowości Szklarka Myślniewska k. Ostrzeszowa (firmy PPHU „Serafin” Sp. z o.o.). Łączna moc zainstalowana tych trzech źródeł to 2,786 MW.

Źródło: Potencjał województwa wielkopolskiego dla rozwoju energetyki odnawialnej

Potencjał OZE Powiatu Wolsztyńskiego kształtuje się następująco:

- biomasa: rolniczy charakter powiatu przemawia na korzyść wykorzystania biomasy, jako paliwa grzewczego. Na terenie Gmin występują uprawy roślin energetycznych (wierzba energetyczna), a biomasa jest wykorzystywana do ogrzewania obiektów oświatowych i domów mieszkalnych (w postaci drewna, pelletu, brykietu),
- energia wiatru: Wielkopolska znalazła się w II i III strefie możliwości wykorzystania wiatru do wytwarzania energii elektrycznej. Zatem inwestycje w farmy wiatrowe, bądź turbiny wiatrowe są ekonomicznie uzasadnione. Energia pochodząca z małych turbin wiatrowych może zostać wykorzystana na potrzeby własne właściciela, m.in. do oświetlenia domów, pomieszczeń gospodarczych, ogrzewania. Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno - zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym

zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym. Zgodnie z Mapą Odnawialnych Źródeł Energii (URE, 2012) na terenie Powiatu Wolsztyńskiego funkcjonują 2 elektrownie wiatrowe o łącznej mocy 2,489 MW. Zgodnie z Ogólnopolskim Samorządowym Serwisem Energii Odnawialnej, na terenie Powiatu Wolsztyńskiego, w miejscowości Mochy funkcjonuje przydomowa elektrownia wiatrowa.

- energia słoneczna: Powiat Wolsztyński położony jest w obszarze o średnim uśłonecznieniu w ciągu roku (32-36%), natomiast liczba godzin promieniowania słonecznego wynosi około 1550 -1600, zatem możliwe jest wykorzystanie zarówno ogniw fotowoltaicznych, jak i kolektorów słonecznych. Na terenie Powiatu kolektory słoneczne są obok biomasy jednym z najpopularniejszych źródeł energii odnawialnej.
- energia geotermalna: wykonane w latach 1996-2000 oceny zasobów wykazały, że prawie każda gmina województwa wielkopolskiego, posiada dobre warunki do zagospodarowania energii geotermalnej. Powiat Wolsztyński położony jest w obszarze Monokliny Przedsudeckiej, której potencjał szacowany jest na 34 920 mln m³ wody, czyli 227 mln tpu. Na terenie Powiatu pompy ciepła wykorzystywane są do ogrzewania lub chłodzenia budynków mieszkalnych i przemysłowych.

3. Sytuacja demograficzna i społeczna Powiatu Wolsztyńskiego

Na koniec 2014 roku teren Powiatu Wolsztyńskiego zamieszkiwało 56 979 osób, z czego 50,6% stanowiły kobiety. Największa liczba ludności w Powiecie zamieszkuje Gminę Wolsztyn – 30 466 osób (tj. 53,5% mieszkańców Powiatu). Następnymi w kolejności gminami pod względem liczby mieszkańców są: Gmina Przemęt – 13 980 osoby (tj. 24,5% mieszkańców Powiatu) i Gmina Siedlec – 12 533 osób (tj. 22,0% mieszkańców Powiatu). Największa liczba mieszkańców Powiatu koncentruje się w ośrodkach wiejskich - w 2014 roku tereny wiejskie zamieszkiwało ponad 76% ludności całego Powiatu.

Tabela 14. Ludność w Powiecie Wolsztyńskim (stan na 31.12.2014 r.)

Gmina	Razem	kobiety	mężczyźni
Gmina Wolsztyn	30 466	15 503	14 963
Gmina Przemęt	13 980	6 945	7 035
Gmina Siedlec	12 533	6 358	6 175
RAZEM Powiat Wolsztyński	56 979	28 806	28 173

Źródło: Dane GUS

Na przestrzeni lat 2009-2014 liczba mieszkańców Powiatu Wolsztyńskiego wzrosła o 2,3%, w tym w miastach wzrosła o 1,1% a na wsi o 2,9%. Obecny wzrost liczby mieszkańców Powiatu jest wynikiem dodatniego przyrostu naturalnego wyższego od salda migracji.

Tabela 15. Ludność w Powiecie Wolsztyńskim w latach 2009-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem							
ogółem	osoba	55 591	56 427	56 587	56 693	56 780	56 979
mężczyźni	osoba	27 417	27 899	27 967	28 009	28 028	28 173
kobiety	osoba	28 174	28 528	28 620	28 684	28 752	28 806
w miastach							
ogółem	osoba	13 402	13 725	13 722	13 662	13 586	13 552
ogółem	%	24,1%	24,3%	24,2%	24,1%	23,9%	23,8%
mężczyźni	osoba	6 319	6 512	6 490	6 448	6 407	6 407
kobiety	osoba	7 083	7 213	7 232	7 214	7 179	7 145
na wsi							
ogółem	osoba	42 189	42 702	42 865	43 031	43 194	43 427
ogółem	%	75,9%	75,7%	75,8%	75,9%	76,1%	76,4%
mężczyźni	osoba	21 098	21 387	21 477	21 561	21 621	21 766
kobiety	osoba	21 091	21 315	21 388	21 470	21 573	21 661

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując udział mieszkańców Powiatu Wolsztyńskiego na tle mieszkańców województwa wielkopolskiego należy zauważyć, że w 2013 roku stanowił on zaledwie 1,64%. Mając na uwadze, że województwo wielkopolskie tworzy 35 powiatów (średnio na każdy powiat przypada 2,9% mieszkańców województwa), to należy stwierdzić, że Powiat Wolsztyński nie należy do kluczowych powiatów województwa pod względem liczby ludności go zamieszkującej. Warto jednak zauważyć, że w analizowanym okresie udział mieszkańców Powiatu Wolsztyńskiego w ludności województwa jest stały i kształtuje się na poziomie około 1,6%.

Tabela 16. Udział mieszkańców Powiatu Wolsztyńskiego na tle kraju i województwa wielkopolskiego w latach 2009-2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	38 167 329	38 529 866	38 538 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602
udział mieszkańców Powiatu [%]	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%
Woj. Wielkopolskie	3 408 281	3 446 745	3 455 477	3 462 196	3 467 016	3 472 579
udział mieszkańców Powiatu [%]	1,63%	1,64%	1,64%	1,64%	1,64%	1,64%
Powiat Wolsztyński	55 591	56 427	56 587	56 693	56 780	56 979

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2009-2014 **przyrost naturalny** na terenie Powiatu Wolsztyńskiego był w każdym roku analizy dodatni. Oznacza to przewagę liczby urodzeń żywych nad liczbą zgonów. Dodatni przyrost naturalny wpływa na wzrost liczby ludności w kolejnych latach. Porównując przyrost naturalny na terenie Powiatu z przyrostem całego województwa wielkopolskiego i kraju zauważyć można, iż w analizowanym okresie przyjmował on wartości dodatnie (tak jak w województwie wielkopolskim i kraju, oprócz 2013 i 2014 roku).

Tabela 17. Przyrost naturalny i saldo migracji Powiatu Wolsztyńskiego w latach 2009-2014 [osoba]

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przyrost naturalny						
Ogółem Powiat Wolsztyński	205	224	194	199	195	249
mężczyźni	108	102	103	97	91	135
kobiety	97	122	91	102	104	114
Woj. Wielkopolskie	9 214	9 872	7 327	6 297	4 269	5 943
Polska	32 649	34 822	12 915	1 469	-17 736	-1 307
Saldo migracji						
zameldowania z miast	179	150	169	161	140	279
wymeldowania do miast	183	160	150	198	198	274
zameldowania ze wsi	186	197	124	130	184	248
wymeldowania na wieś	174	146	183	129	194	361
saldo migracji Powiat Wolsztyński ogółem	8	41	-40	-36	-68	-126
Woj. Wielkopolskie	1 852	1 706	1 887	1 361	1 645	-1 308
Polska	-1 196	-2 114	-4 334	-6 617	-19 904	-15 750

Źródło: Dane GUS

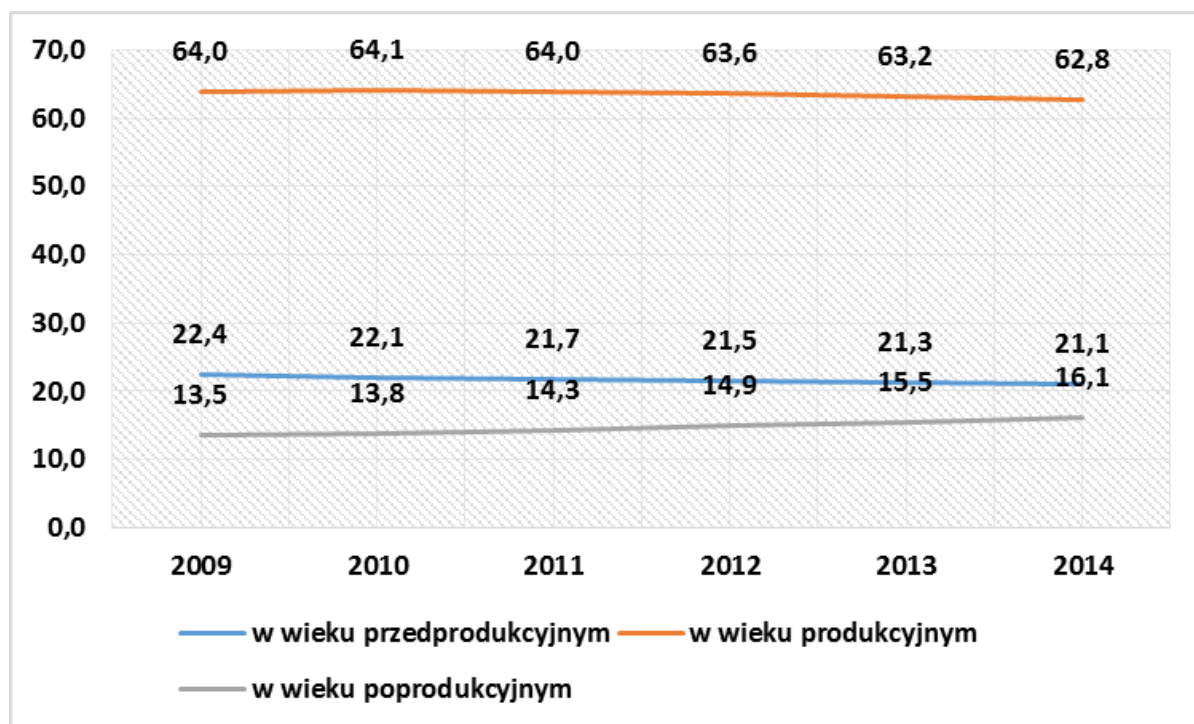
Z kolei **saldo migracji** w Powiecie było ujemne w ostatnich 3 latach analizy, co oznacza przewagę liczby osób wyjeżdżających z terenu Powiatu w stosunku do osób osiedlających się na jego terenie. W 2014 roku z Powiatu Wolsztyńskiego wyjechało 126 osób więcej niż przybyło na jego teren. Ujemne saldo migracji w latach 2011-2014 jest zbieżne z tendencją, która wystąpiła również na terenie całego kraju.

Trudno jest ocenić rzeczywiste przyczyny migracji na terenie Powiatu Wolsztyńskiego, jednak z obserwacji ogólnych trendów wynika, że mogą to być: wysoka stopa bezrobocia, ograniczony rynek pracy, a co za tym idzie pogarszające się warunki życia oraz ograniczone możliwości podnoszenia wykształcenia i samorealizacji.

Wykres 1 przedstawia jak kształtował się **podział ludności według ekonomicznych grup wieku** w latach 2009-2014 na terenie Powiatu Wolsztyńskiego. Ludność w wieku produkcyjnym w 2014 roku stanowiła 62,8% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 21,1%, a z kolei w wieku poprodukcyjnym – 16,1%. W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, co oznacza, że rodzi się coraz mniej dzieci,
- udział ludności w wieku produkcyjnym maleje, zatem coraz mniej mieszkańców Powiatu osiąga wiek, w którym podejmuje pracę lub naukę w szkołach wyższych (jednocześnie znajdzie to odzwierciedlenie w kolejnych latach w spadku liczby osób w wieku poprodukcyjnym),
- udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła, co oznacza, że coraz więcej jest osób, które osiągają wiek emerytalny.

Wykres 1. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w latach 2009-2014 (w %)

Źródło: Dane GUS

Analiza ludności Powiatu Wolsztyńskiego w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Powiatu się starzeje, co zbieżne jest ze zmianami w obrębie kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- w dalszym stopniu utrzymywać się będzie wysoka liczebność grupy produkcyjnej. Należy więc uwzględniać duże zapotrzebowanie na pracę i ewentualnie dosyć wysoki poziom bezrobocia wynikający z trudności w znalezieniu pracy,
- prognozuje się spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także przewiduje się spadek liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów zlokalizowanych na terenie Powiatu. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do niej uczęszczających,
- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby w wieku poprodukcyjnym oraz wzrost wydatków Powiatu w zakresie opieki społecznej. Należy zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do ludzi należących do tej grupy wiekowej oraz zwrócić większą uwagę na działania z zakresu rozwoju opieki

zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tej grupy. Niezbędna będzie także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej, co umożliwi godne życie seniorom.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 30-34.

Tabela 18. Struktura wiekowa mieszkańców Powiatu Wolsztyńskiego w 2014 roku

Wyszczególnienie	ogółem	mężczyźni	kobiety
ogółem	56 979	28 173	28 806
0-4	3 374	1 743	1 631
5-9	3 440	1 790	1 650
10-14	3 173	1 599	1 574
15-19	3 523	1 850	1 673
20-24	4 215	2 178	2 037
25-29	4 405	2 234	2 171
30-34	4 825	2 517	2 308
35-39	4 377	2 228	2 149
40-44	3 966	2 009	1 957
45-49	3 362	1 716	1 646
50-54	3 588	1 760	1 828
55-59	3 885	1 943	1 942
60-64	3 539	1 675	1 864
65-69	2 949	1 305	1 644
70 i więcej	4 358	1 626	2 732

Źródło: Dane GUS

Poziom wykształcenia

Analizując wyniki Spisu Powszechnego Ludności przeprowadzonego w 2011 roku, województwo wielkopolskie było na 4. miejscu w rankingu województw pod względem liczby osób posiadających wyższe wykształcenie (podobnie jak podczas spisu przeprowadzonego w 2002 roku). Osoby z wykształceniem wyższym z terenu województwa wielkopolskiego stanowiły w tym okresie 8,5% wszystkich osób z kraju z wykształceniem wyższym. Warto zauważyć, że liczba osób z wykształceniem wyższym w okresie 2002-2011 wzrosła na terenie województwa wielkopolskiego aż o 85,63% (największy wzrost ze wszystkich województw Polski).

Tabela 19. Liczba osób z wykształceniem wyższym w 2011 roku w każdym z województw

L.p.	Wyszczególnienie	2002	2011	zmiana % w latach 2011/2002
-	POLSKA	3 203 566	5 693 731	77,73%
1	MAZOWIECKIE	603 827	1 076 134	78,22%
2	ŚLĄSKIE	364 703	649 559	78,11%
3	MAŁOPOLSKIE	272 888	494 005	81,03%
4	WIELKOPOLSKIE	261 659	485 718	85,63%
5	DOLNOŚLĄSKIE	248 420	431 267	73,60%
6	ŁÓDZKIE	208 100	360 858	73,41%
7	POMORSKIE	199 855	344 122	72,19%
8	LUBELSKIE	173 237	305 877	76,57%
9	PODKARPACKIE	147 192	265 979	80,70%
10	KUJAWSKO-POMORSKIE	144 957	255 989	76,60%
11	ZACHODNIOPOMORSKIE	144 034	249 782	73,42%
12	ŚWIĘTOKRZYSKIE	100 006	180 559	80,55%
13	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	99 230	176 161	77,53%
14	PODLASKIE	92 772	167 715	80,78%
15	LUBUSKIE	69 696	127 813	83,39%
16	OPOLSKIE	72 990	122 193	67,41%

Źródło: Dane GUS: Spis Powszechny Ludności z 2002 i 2011 roku

Z analizy danych GUS dotyczących wykształcenia mieszkańców Powiatu Wolsztyńskiego (tabela 20) wynika, że największy udział wśród mieszkańców Powiatu stanowią osoby z wykształceniem: zasadniczym zawodowym, podstawowym ukończonym, średnim zawodowym i wyższym. Wśród mieszkańców miasta największą grupę stanowią osoby z wykształceniem: zasadniczym zawodowym, wyższym, średnim zawodowym i ogólnokształcącym oraz podstawowym ukończonym. Charakteryzując mieszkańców miasta w Powiecie, należy zwrócić uwagę na niższy niż na obszarach wiejskich udział osób posiadających wykształcenie podstawowe ukończone i nieukończone.

Tabela 20. Poziom wykształcenia mieszkańców Powiatu Wolsztyńskiego w 2011 roku

Poziom wykształcenia	Powiat Wolsztyński		
	ogółem	miasto	obszary wiejskie
wyższe	5 050	2 001	3 049
średnie i policealne - ogółem	12 431	4 045	8 386
średnie i policealne - średnie zawodowe	7 628	1 885	5 743
średnie i policealne - średnie ogólnokształcące	3 801	1 676	2 125
zasadnicze zawodowe	16 461	3 118	13 343
gimnazjalne	2 501	554	1 947
podstawowe ukończone	9 581	1 635	7 947
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	434	34	400
Ogółem	47 782	11 965	35 817

Źródło: Dane GUS (Narodowy Spis Powszechny 2011)

Jakość życia mieszkańców

Na jakość życia mieszkańców danego terenu wpływa wiele czynników. Są to zarówno aspekty społeczne (tj. dostęp do oświaty, kultury, opieki zdrowotnej, miejsca pracy itp.), jak również aspekty techniczne (tj. dostępność infrastruktury technicznej, uzbrojenie i dostępność terenów mieszkaniowych, dostęp do Internetu itp.).

Warto podkreślić, że zadowolenie mieszkańców z mieszkania na danym terenie oraz z poziomu ich życia jest również elementem, który ma pośredni wpływ na podejmowanie decyzji przez kadrę zarządzającą przedsiębiorstw o lokalizacji inwestycji właśnie na tym terenie.

W 2013 roku opublikowano kolejną już „*Diagnozę społeczną 2013*”, w której przeprowadzono badanie warunków i jakości życia Polaków. Zbadano m.in. zadowolenie mieszkańców każdego z województw z miejscowości zamieszkania. W województwie wielkopolskim zaledwie 9,8% badanych wskazało na bardzo wysokie zadowolenie z ich miejsca zamieszkania.

Tabela 21. Procent bardzo zadowolonych z miejscowości zamieszkania w województwach w 2011 i 2013 roku

Ranga	Województwo	2011	2013
1.	pomorskie	20,8	19,2
2.	małopolskie	12,5	11,6
3.	dolnośląskie	11,1	10,5
4.	zachodniopomorskie	10,9	10,3
5.	wielkopolskie	9,3	9,8
6.	świętokrzyskie	9,5	9,6
7.	mazowieckie	9,6	9,5
8.	śląskie	9,9	9,5
9.	łódzkie	9,2	9,4
10.	kujawsko-pomorskie	10,1	8,9
11.	lubuskie	11	8,8
12.	opolskie	8	8,4
13.	warmińsko-mazurskie	9,1	7,4
14.	podlaskie	12,5	7,3
15.	lubelskie	9,4	6,2
16.	podkarpackie	7	5,4

Źródło: *Diagnoza społeczna 2013. Warunki i jakość życia Polaków*, J. Czaplński, T. Panek

W 2015, podobnie jak w 2013 roku Diagnoza społeczna przedstawiała syntetyczne miary jakości życia. Wyróżniono 8 treściowo niezależnych z założenia wymiarów, które posłużyły do skonstruowania syntetycznego, ogólnego wskaźnika jakości życia:

- **kapitał społeczny** — aktywność na rzecz środowiska lokalnego, udział w wyborach parlamentarnych w 2011 r., udział w nieobowiązkowych zebraniach, pozytywny stosunek do demokracji, przynależność do organizacji i pełnienie w nich funkcji, przekonanie, że większości ludzi można ufać;
- **dobrostan psychiczny** — poczucie szczęścia, ocena całego dotychczasowego życia, nasilenie objawów depresji psychicznej, ocena minionego roku;
- **dobrostan fizyczny** — natężenie symptomów somatycznych, poważna choroba w minionym roku, stopień niepełnosprawności, natężenie stresu związanego ze zdrowiem;
- **dobrostan społeczny** — brak poczucia osamotnienia, poczucie, że jest się kochanym i szanowanym, liczba przyjaciół;
- **poziom cywilizacyjny** — poziom wykształcenia, posiadanie nowoczesnych urządzeń komunikacyjnych i obycie z nimi (telewizja satelitarna lub kablowa, laptop, komputer

- stacjonarny, tel. komórkowy, połączenie do internetu, posługiwanie się komputerem, korzystanie z internetu), czynna znajomość języków obcych, posiadanie prawa jazdy;
- **dobrobyt materialny** — dochód gospodarstwa domowego na jednostkę ekwiwalentną, liczba posiadanych przez gospodarstwo dóbr i urządzeń od pralki automatycznej po łódź motorową i dom letniskowy (z wyłączeniem urządzeń wchodzących w skład wskaźnika poziomu cywilizacyjnego);
 - **stres życiowy** — suma 6 kategorii stresu mierzonego doświadczeniami w zakresie: finansów, pracy, kontaktów z urzędami, wychowania dzieci, relacji w małżeństwie, ekologii (mieszkanie, okolica);
 - **patologie** — nadużywanie alkoholu i używanie narkotyków, palenie papierosów, wizyty u psychiatry lub psychologa, bycie sprawcą lub ofiarą łamania prawa (włamania, napady, kradzieże).

Wyniki rankingu województwa wielkopolskiego oraz podregionu leszczyńskiego (wg klasyfikacji NUTS 3), do którego należy Powiat Wolsztyński, przedstawia tabela poniżej.

Tabela 22. Ranking grup społeczno-demograficznych na ośmiu wymiarach jakości życia w 2015 roku

Wyszczególnienie	Województwo wielkopolskie (miejsce w rankingu na 16 miejsc)	podregion leszczyński (miejsce w rankingu na 58 miejsc)
Poziom cywilizacyjny	7	53
Dobrostan społeczny	3	53
Dobrobyt materialny	4	53
Patologie	6	53
Kapitał społeczny	9	53
Dobrostan fizyczny	8	53
Dobrostan psychiczny	2	53
Stres życiowy	13	19

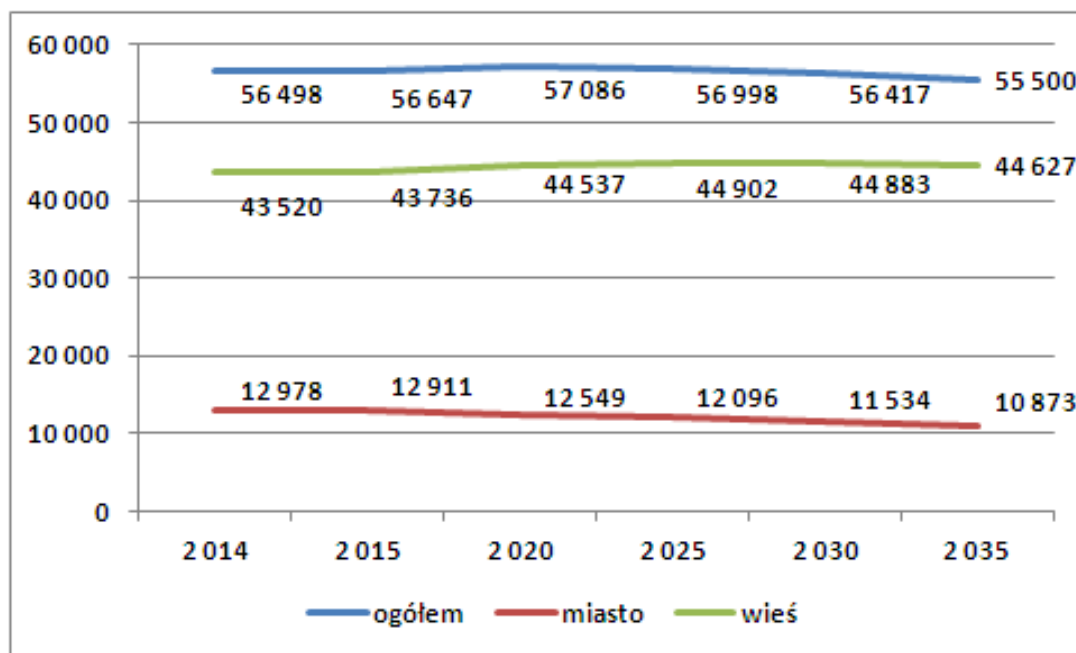
Źródło: *Diagnoza społeczna 2015. Warunki i jakość życia Polaków*, J. Czaplński, T. Panek

Analizując dane zawarte w tabeli powyżej należy stwierdzić, że województwo wielkopolskie było jednym z województw o najwyższej ogólnej jakości życia, obok małopolskiego i pomorskiego.

Jakość życia znajduje odzwierciedlenie m.in. w rozwoju budownictwa na danym terenie. Im miejsce atrakcyjniejsze do zamieszkania i inwestowania, tym więcej ludzi się osiedla na jego terenie, co pociąga za sobą z kolei dodatnie saldo migracji wewnętrznych oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego i gospodarczego.

Prognoza liczby ludności Powiatu Wolsztyńskiego

Zgodnie z *Prognozą ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035* udostępnioną przez GUS, do roku 2035 liczba ludności Powiatu Wolsztyńskiego przyjmie trend malejący. Liczba ludności na obszarach wiejskich będzie rosła, natomiast liczba ludności w mieście systematycznie będzie się zmniejszała. Prognozuje się, że do 2035 roku liczba ludności Powiatu Wolsztyńskiego zmniejszy się o 998 osób (tj. o 1,8%) w stosunku do roku 2014. Spadek ten będzie spowodowany głównie zmniejszaniem się przyrostu naturalnego w wyniku starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby zgonów. Niniejsza prognoza nie uwzględnia natomiast innych czynników, jak np.: zaginięcia osób czy też intensyfikację działań władz lokalnych zmierzających do podniesienia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Powiatu, która istotnie wpływa na migracje.

Wykres 2. Prognoza liczby ludności Powiatu Wolsztyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Prognozy ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035*

Obserwowana w ciągu ostatnich kilku lat w skali kraju i Europy zmiana modelu rodziny (2+1) potwierdza, że coraz mniej jest rodzin wielodzietnych. Również migracje rodzin w celach zarobkowych pociągają za sobą spadek liczby dzieci na danym terenie. Atrakcyjne warunki do zamieszkania mogą skutkować napływem nowych mieszkańców (w tym rodzin z dziećmi), dzięki czemu liczba uczniów w szkołach utrzyma się na poziomie zbliżonym do obecnego, a nawet wzrośnie. Z kolei efektywne warunki inwestycyjne to szansa na nowe miejsca pracy, co zminimalizuje zjawisko migracji części mieszkańców poza teren Powiatu Wolsztyńskiego w celach zarobkowych.

4. Strefa gospodarcza

4.1. Rolnictwo

Dominującą formą gospodarki na terenie Powiatu Wolsztyńskiego (podobnie jak w województwie wielkopolskim) jest rolnictwo (zwłaszcza na obszarze gmin wiejskich). W strukturze gruntów dominują użytki rolne, które na koniec pierwszego półrocza 2014 roku stanowiły 59,11% powierzchni Powiatu. Następnymi w kolejności są lasy i grunty leśne – 31,04% powierzchni Powiatu, natomiast pozostałe grunty i nieużytki zajmują 9,85% powierzchni Powiatu. Wśród użytków rolnych zdecydowaną przewagę wykazują grunty orne – 72,96% powierzchni użytków rolnych ogółem.

Tabela 23. Struktura gruntów Powiatu Wolsztyńskiego

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2013 r. [ha]	Udział % w powierzchni Powiatu	Stan na dzień 30.06.2014 r. [ha]	Udział % w powierzchni Powiatu
użytki rolne, w tym:	40 215	59,15%	40 201	59,11%
grunty orne	29 357	73,00%	29 332	72,96%
sady	132	0,33%	131	0,33%
łąki:	8 523	21,19%	8 525	21,21%
pastwiska:	1 098	2,73%	1 094	2,72%
las i grunty leśne	21 112	31,05%	21 106	31,04%
pozostałe grunty i nieużytki	6 676	9,82%	6 696	9,85%
razem	68 003	100,00%	68 003	100%

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wolsztynie

Tabela 24. Struktura gruntów w poszczególnych gminach Powiatu Wolsztyńskiego

Wyszczególnienie	Gmina Wolsztyn		Gmina Przemęt		Gmina Siedlec	
	ha	%	ha	%	ha	%
Powierzchnia użytków rolnych ogółem	11 719	46,94%	13 654	60,60%	12 598	61,56%
- grunty orne	8 031	68,53%	9 365	68,59%	11 055	87,75%
- sady	38	0,32%	64	0,47%	28	0,22%
- łąki	3 183	27,16%	4 043	29,61%	1 325	10,52%
- pastwiska	467	3,98%	182	1,33%	190	1,51%
Lasy i grunty leśne	9 424	37,75%	5 977	26,53%	5 556	27,15%
Pozostałe grunty i nieużytki	3 821	15,31%	2 902	12,88%	2 310	11,29%
Powierzchnia ogółem	24 964	100,00%	22 533	100,00%	20 506	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W każdej z gmin Powiatu Wolsztyńskiego przeważają użytki rolne. Najniższy udział posiada Gmina Wolsztyn, w której skład wchodzi miasto Wolsztyn charakteryzujące się większym stopniem urbanizacji (a tym samym większą powierzchnią terenów zabudowanych) niż pozostałe tereny Gminy. Z kolei Gmina Wolsztyn posiada największy udział lasów i gruntów leśnych w całej strukturze gruntów.

Gleby gruntów ornych Powiatu Wolsztyńskiego są średniej i niskiej jakości. Gleby klas V i VI oraz gleby nieprzydatne rolniczo – klasy VI RZ stanowią 63,5% areалу Powiatu (w województwie Wielkopolskim dla porównania te same klasy stanowią 40%). Brak gruntów ornych zaliczanych do klasy I i znikomy procent gleb II klasy rzutuje na przeciętną ocenę jakości gleb Powiatu.

Około 88% powierzchni gruntów ornych w Powiecie stanowią gleby kompleksów żytnich, 2% - kompleksów pszennych i pozostałe 10 % to gleby kompleksów zbożowo-pastewnych.

Tabela 25. Kompleksy przydatności rolniczej gruntów w Powiecie Wolsztyńskim

Wyszczególnienie	Odsetek gruntów ornych w danym kompleksie przydatności rolniczej							
	Pszenny dobry	Pszenny wadliwy	Żytni bardzo dobry	Żytni dobry	Żytni słaby	Żytni bardzo słaby	Zbożowo pastewny mocny	Zbożowo pastewny słaby
Powiat	1	1	9	19	28	32	1	9
Przemęt	0	3	9	21	26	32	1	8
Siedlec	4	0	10	16	25	29	1	15
Wolsztyn	0	0	8	19	31	32	10	0

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu wolsztyńskiego na lata 2004-2011

Powiat Wolsztyński to ponad 42 tys. hektarów użytków rolnych w gminach: Wolsztyn, Przemęt i Siedlec. Powierzchnia ta jest użytkowana przez ponad 4,5 tys. gospodarstw rolnych, których średnia wielkość wynosi nieco ponad 9 ha.

Rolnictwo Powiatu charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, co tym samym wpływa na ich niską rentowność i opłacalność. Zgodnie ze spisem Rolnym przeprowadzonym w 2010 roku, na terenie Powiatu przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni do 1 ha (stanowiły 32,4% wszystkich gospodarstw rolnych Powiatu), jednakże występują również duże gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha (11,1% gospodarstw rolnych Powiatu), które zajmują największy udział w strukturze gospodarstw rolnych pod względem powierzchni (57,4%). Najmniejszy udział stanowią gospodarstwa o powierzchni od 10 do 15 ha (10,8%).

Tabela 26. Liczba gospodarstw rolnych w Powiecie Wolsztyńskim w 2010 roku

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw [szt.]	udział %	Powierzchnia [ha]	udział %
ogółem	4 586	100,0%	42 545,16	100%
do 1 ha włącznie	1 488	32,4%	802,32	1,9%
1 - 5 ha	1 292	28,2%	3 956,97	9,3%
5 - 10 ha	801	17,5%	6 677,27	15,7%
10 -15 ha	497	10,8%	6 689,23	15,7%
15 ha i więcej	508	11,1%	24 419,37	57,4%

Źródło: Dane GUS (Spis Rolny 2010 r.)

Mimo słabych jakościowo gleb (wskaźnik bonitacji około 0,86), uprawia się tu głównie zboża, warzywa gruntowe, rzepak, uprawy przemysłowe i kukurydzę. Zboże jest wykorzystywane zwłaszcza na pasze dla inwentarza hodowanego przez rolników. Rolnicy uzupełniają dochodowość swoich gospodarstw m.in. poprzez uprawę pieczarek, a także uprawy sadownicze, głównie truskawek, brzoskwiń i jabłek.

Powiat Wolsztyński charakteryzuje bardzo rozwinięta hodowla trzody chlewnej i drobiu. Duża liczba gospodarstw rolnych hoduje również bydło, natomiast tylko nieliczne gospodarstwa zajmują się hodowlą koni, owiec i kóz. Najwięcej ferm hodowlanych zlokalizowanych jest w Gminie Wolsztyn.

Analizując dane przedstawione w tabeli 27 przedstawiające hodowlę trzody chlewnej, bydła i drobiu należy zauważyć, że:

- w 2010 roku więcej gospodarstw rolnych hodowało trzodę chlewną i drób niż bydło,
- w latach 2002-2010 odnotowano spadek liczby gospodarstw rolnych hodujących zarówno trzodę chlewną, bydło, jak i drób. Powodem takiego stanu mogło być wejście Polski do UE, po którym to hodowla jednostkowa stała się nieopłacalna i niektóre gospodarstwa z powodu wymogów, jakie należało spełnić, decydując się na hodowlę masową, po prostu zrezygnowała z tej hodowli,
- w latach 2002-2010 pomimo spadku gospodarstw rolnych prowadzących hodowlę trzody chlewnej, bydła i drobiu, spadła jedynie liczba hodowanej trzody chlewnej, natomiast liczba prowadzonych hodowli bydła i drobiu wzrosła. Oznacza to, że niektóre gospodarstwa rolne decydują się na specjalizację w hodowli poszczególnych zwierząt i zwiększają liczbę posiadanego bydła i drobiu (m.in. przez wykupienie tych zwierząt od mniejszych gospodarstw rolnych).

Tabela 27. Charakterystyka hodowli bydła, trzody chlewnej i drobiu na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w latach 2002-2010

Wyszczególnienie		2002	2010	zmiana % 2010/2002
trzoda chlewna	liczba gosp. rolnych	2 461	1 726	-29,9%
	liczba hodowanych sztuk	151 725	122 762	-19,1%
bydło	liczba gosp. rolnych	1 572	1 183	-24,7%
	liczba hodowanych sztuk	17 526	18 092	3,2%
drób	liczba gosp. rolnych	2 057	1 592	-22,6%
	liczba hodowanych sztuk	2 783 860	3 855 871	38,5%

Źródło: Dane GUS (Spis Rolny 2002 i 2010 r.)

4.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Województwo wielkopolskie, jako całość nie jest wysoko oceniane w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej województw. Przykładem tego może być 5 (na 16 możliwych) miejsce w rankingu *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2014* zrealizowanym przez Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych. Należy podkreślić, że w 2012 roku województwo wielkopolskie zajmowało 4 miejsce w niniejszym rankingu.

Merytoryczny zakres *Raportu* wyznacza pojęcie atrakcyjności inwestycyjnej rozumianej jako zdolność skłonienia inwestora do inwestowania na danym terenie poprzez oferowanie kombinacji korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej. Korzyści te określono mianem czynników lokalizacji. O atrakcyjności inwestycyjnej danego obszaru decyduje zatem zestaw czynników lokalizacji. Autorzy *Raportu* do czynników tych zaliczyli:

- dostępność transportową,
- zasoby i koszty pracy,
- rynek zbytu,
- infrastrukturę gospodarczą,
- infrastrukturę społeczną,
- bezpieczeństwo powszechne,
- aktywność województwa wobec inwestorów.

Każdemu z tych czynników nadano odpowiednią wagę, a następnie poddano ocenie każde z województw, określając jego wartość względem danego czynnika. W ten sposób powstał ranking atrakcyjności inwestycyjnej województw.

Tabela 28. Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2014 roku

		Dostępność transportowa		Zasoby i koszty pracy		Rynek zbytu		Infrastruktura gospodarcza		Infrastruktura społeczna		Bezpieczeństwo powszechne		Aktywność woj. wobec inwestorów		Atrakcyjność inwest. województw	
		Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga
	Wagi	20		25		15		10		5		5		20			
1	Śląskie	0,34	7	1,33	1	1,42	2	1,02	2	2,16	1	-0,78	15	0,31	6	0,85	1
2	Mazowieckie	0,62	1	-0,22	13	1,82	1	0,60	3	0,50	4	-0,76	14	0,81	2	0,55	2
3	Dolnośląskie	0,36	5	0,05	5	0,28	5	1,39	1	0,82	3	-1,18	15	1,05	1	0,46	3
4	Małopolskie	0,12	9	0,58	2	0,56	4	0,40	4	1,80	2	0,34	10	0,10	8	0,30	4
5	Wielkopolskie	0,56	2	0,20	3	0,14	6	0,21	6	-0,47	10	0,17	5	0,58	5	0,32	5
6	Pomorskie	-0,27	11	-0,13	9	1,07	3	-0,20	9	0,10	5	-0,63	13	0,74	3	0,18	6
7	Zachodniopomorskie	0,53	3	-0,20	11	-0,31	8	0,06	7	-0,07	6	-0,23	9	0,61	4	0,12	7
8	Łódzkie	0,36	6	0,07	4	-0,05	7	-0,11	8	-0,09	7	-0,40	11	0,24	7	0,10	8
9	Opolskie	0,12	8	-0,21	12	-0,37	10	0,24	5	-0,70	14	0,04	8	-0,10	9	-0,11	9
10	Kujawsko-Pomorskie	0,12	10	-0,03	6	-0,53	11	-0,57	14	-0,22	8	0,14	7	-0,22	10	-0,17	10
11	Lubuskie	0,45	4	0,18	10	0,34	9	0,30	11	0,67	13	0,57	12	0,73	13	0,25	11
12	Podkarpackie	-0,74	14	-0,07	7	-0,67	13	-0,37	10	-0,49	11	1,27	1	-0,49	12	-0,36	12
13	Świętokrzyskie	-0,34	12	-0,10	8	-0,58	12	-0,64	15	-0,41	9	1,03	2	-0,91	16	-0,39	13
14	Warmińsko-Mazurskie	-0,79	16	-0,32	14	-1,02	16	-0,45	12	-0,53	12	0,26	6	-0,35	11	-0,52	14
15	Lubelskie	-0,68	13	-0,35	15	-0,72	15	-0,51	13	-0,97	16	0,80	4	-0,80	14	-0,55	15
16	Podlaskie	-0,77	15	-0,44	16	-0,69	14	-0,77	16	-0,77	15	0,90	3	-0,84	15	-0,61	16

Zmiany atrakcyjności inwestycyjnej województw w latach 2010–2014

Województwo	Wartość wskaźnika synt. 2010	Pozycja w rankingu 2010	Wartość wskaźnika synt. 2011	Pozycja w rankingu 2011	Wartość wskaźnika synt. 2012	Pozycja w rankingu 2012	Wartość wskaźnika synt. 2013	Pozycja w rankingu 2013	Wartość wskaźnika synt. 2014	Pozycja w rankingu 2014	Zmiana pozycji 2013-2014
Śląskie	0,81	1	0,90	1	0,86	1	0,85	1	0,85	1	0
Mazowieckie	0,50	3	0,61	2	0,66	2	0,46	3	0,55	2	+1
Dolnośląskie	0,61	2	0,56	3	0,46	3	0,50	2	0,46	3	-1
Małopolskie	0,42	4	0,34	4	0,26	5	0,34	4	0,39	4	0
Wielkopolskie	0,30	5	0,29	5	-0,33	4	0,32	5	0,32	5	0
Pomorskie	-0,04	8	0,17	7	0,12	7	0,21	6	0,18	6	0
Zachodniopomorskie	0,29	6	0,17	6	0,18	6	0,18	7	0,12	7	0
Łódzkie	-0,03	7	-0,05	8	0,08	8	0,07	8	0,10	8	0
Opolskie	-0,08	9	-0,19	11	-0,19	10	-0,09	9	-0,11	9	0
Kujawsko-Pomorskie	-0,23	11	-0,14	9	-0,09	9	-0,17	10	-0,17	10	0
Lubuskie	-0,09	10	-0,15	10	-0,21	11	-0,23	11	-0,25	11	0
Podkarpackie	-0,39	12	-0,39	12	-0,42	12	-0,40	12	-0,36	12	0
Świętokrzyskie	-0,51	14	-0,41	13	-0,52	15	-0,45	14	-0,39	13	+1
Warmińsko-Mazurskie	-0,43	13	-0,44	14	-0,48	14	-0,44	13	-0,52	14	-1
Lubelskie	-0,57	15	-0,60	15	-0,46	13	-0,52	15	-0,55	15	0
Podlaskie	-0,58	16	-0,68	16	-0,58	16	-0,63	16	-0,61	16	0

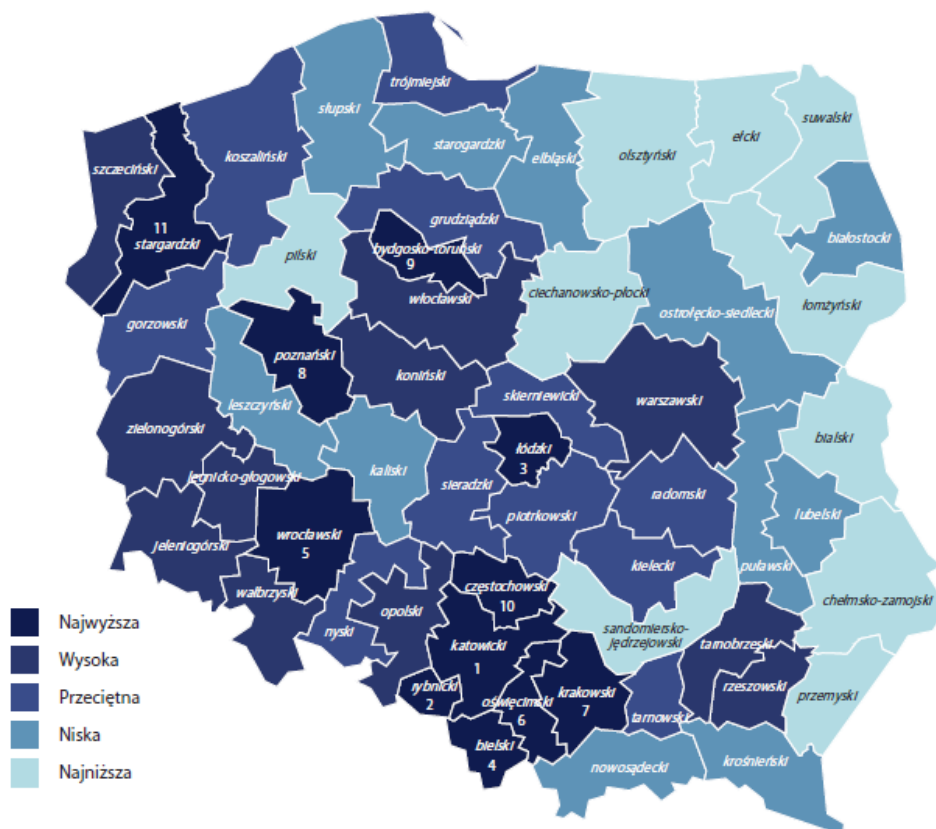
Źródło: „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2014”, IBnGR

Ocenie atrakcyjności inwestycyjnej poddane zostały również podregiony Polski wyznaczone wg klasyfikacji NUTS 3. Z przedstawionych poniżej map obrazujących ranking atrakcyjności inwestycyjnej podregionów dla działalności przemysłowej, usługowej i zaawansowanej technologicznie wynika, że podregion leszczyński (do którego należy m.in. Powiat Wolsztyński) charakteryzuje się:

- niską atrakcyjnością inwestycyjną dla działalności przemysłowej,
- niską atrakcyjnością inwestycyjną dla działalności usługowej,
- przeciętną atrakcyjnością inwestycyjną dla działalności zaawansowanej technologicznie.

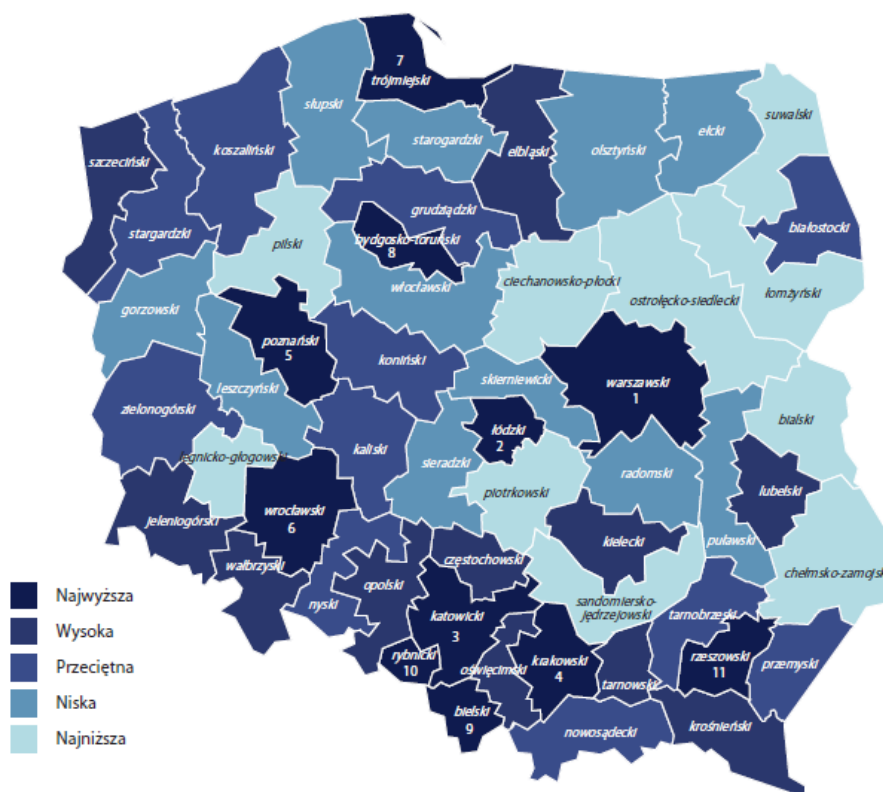
Z przedstawionych poniżej map wynika również, że podregion leszczyński sąsiaduje bezpośrednio z podregionem poznańskim, który w ww. trzech klasyfikacjach zajmuje czołowe miejsce w pierwszej 8.

Rysunek 9. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w 2014 roku

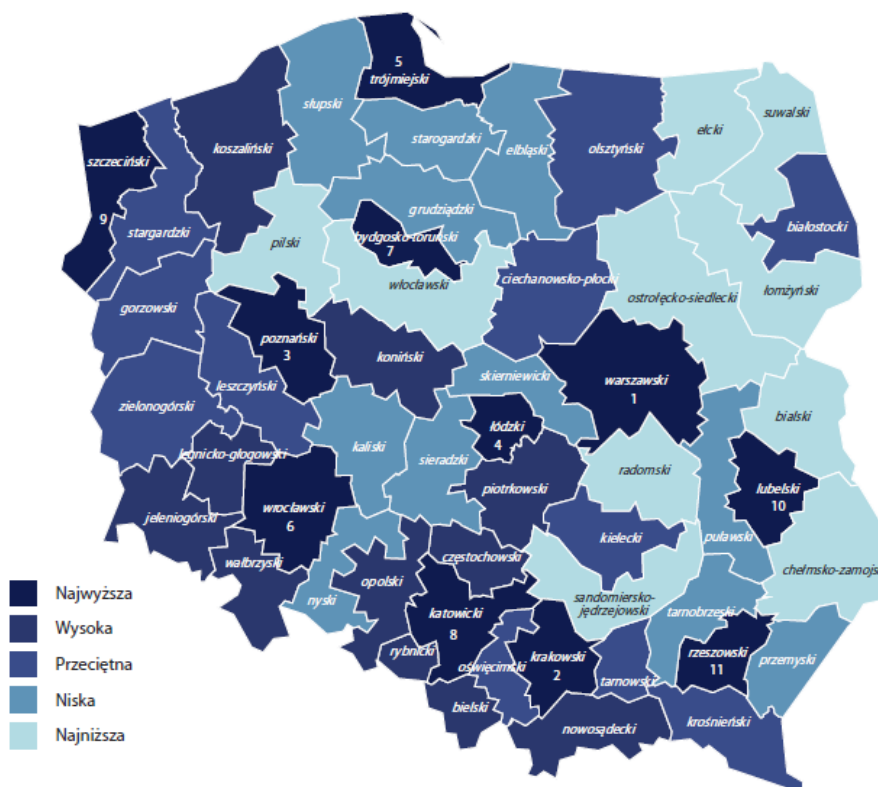
Źródło: „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2014”, IBnGR

Rysunek 10. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w 2014 roku

Źródło: „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2014”, IBnGR

Rysunek 11. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w 2014 roku

Źródło: „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2014”, IBnGR

Atrakcyjność inwestycyjna całego województwa wielkopolskiego przekłada się na efektywność inwestycyjną jego powiatów, w tym Powiatu Wolsztyńskiego.

Analizując działalność gospodarczą na terenie Powiatu należy zauważyć, że na koniec 2014 roku działało 6 460 podmiotów gospodarczych, z czego 2,7% w sektorze publicznym, zaś 97,3% w sektorze prywatnym.

Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Powiatu w badanym okresie zwiększyła się o 8,4%, z czego 5 nowych podmiotów gospodarczy przybyło w sektorze publicznym, a w sektorze prywatnym – 493 podmiotów.

Tabela 29. Podmioty gospodarcze na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w latach 2009-2014 [podm. gosp]

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	5 962	6 086	6 127	6 297	6 378	6 460
sektor publiczny - ogółem	168	171	170	175	177	173
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	130	133	133	137	140	135
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	1	1	0	0	0	0
sektor publiczny - spółki handlowe	2	2	2	2	2	2
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	1	1	-	-	-	-
sektor prywatny - ogółem	5 794	5 915	5 957	6 122	6 201	6 287
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	4 940	5 039	5 048	5 160	5 188	5 242
sektor prywatny - spółki handlowe	244	255	283	302	329	337
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	59	58	60	61	62	62
sektor prywatny - spółdzielnie	27	26	24	24	24	23
sektor prywatny - fundacje	7	8	8	9	8	8
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	142	145	144	156	165	169

Źródło: Dane GUS

Największy udział w sektorze prywatnym posiadają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2014 roku stanowiły one 83,4% podmiotów sektora prywatnego). Następnymi w kolejności pod względem liczebności są spółki handlowe – 5,4% podmiotów oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne – 2,7% podmiotów sektora prywatnego.

Sytuacja gospodarcza Powiatu korzystnie zmieniła się w ostatnim okresie, gdy możliwy stał się szybki rozwój drobnych zakładów produkcyjnych, handlowych i usługowych, w tym także

jednostek z udziałem kapitału zagranicznego. Takich firm działa tutaj bardzo dużo i można powiedzieć, że są one podstawą tutejszej gospodarki. W 2003 roku zostało powołane Forum Gospodarcze Powiatu Wolsztyńskiego, reprezentujące około 4 000 podmiotów gospodarczych z terenu całego powiatu. Forum utworzyły cztery organizacje gospodarcze w Wolsztynie: Cech Rzemiosł Różnych, Powiatowe Zrzeszenie Handlu i Usług, Rada Powiatowa Wielkopolskiej Izby Rolniczej oraz Wolsztyńska Izba Gospodarcza.

Podstawowym wskaźnikiem aktywności gospodarczej danej jednostki terytorialnej jest liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisana do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców. W Powiecie Wolsztyńskim w 2014 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 1 134 i był on nieznacznie niższy od wskaźnika dla województwa wielkopolskiego i jednocześnie wyższy od wskaźnika dla kraju. Wynika to m.in. z dużego udziału gmin rolniczych w strukturze Powiatu oraz z małej liczby ośrodków miejskich, w których to głównie rozwija się przedsiębiorczość. Warto zważyć, że od 2009 roku na terenie Powiatu Wolsztyńskiego (podobnie jak i na terenie województwa wielkopolskiego) systematycznie rośnie liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności.

Tabela 30. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	985	981	1 015	1 004	1 032	1 057	1 071
Województwo wielkopolskie	1 063	1 054	1 089	1 090	1 121	1 148	1 165
Powiat Wolsztyński	1 093	1 072	1 079	1 083	1 111	1 123	1 134

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Analizując działalność gospodarczą w każdej z gmin Powiatu Wolsztyńskiego należy zauważyć, że najwięcej podmiotów gospodarczych całego Powiatu funkcjonuje w Gminie Wolsztyn – 60,6% w 2014 roku. Następnymi gminami w kolejności pod względem liczby przedsiębiorstw są: Gmina Przemęt – 22,9% oraz Gmina Siedlec – 16,5% podmiotów gospodarczych Powiatu Wolsztyńskiego. Taka struktura podmiotów gospodarczych wynika z charakteru tych gmin – Gmina Wolsztyn to gmina miejsko-wiejska z dominacją miasta Wolsztyn, na terenie którego rozwija się głównie przedsiębiorczość.

Spośród wszystkich gmin Powiatu Wolsztyńskiego, na terenie każdej z nich nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2008-2014. Wśród podmiotów gospodarczych największy udział w każdej z gmin Powiatu mają przedsiębiorstwa sektora prywatnego (ponad 97%).

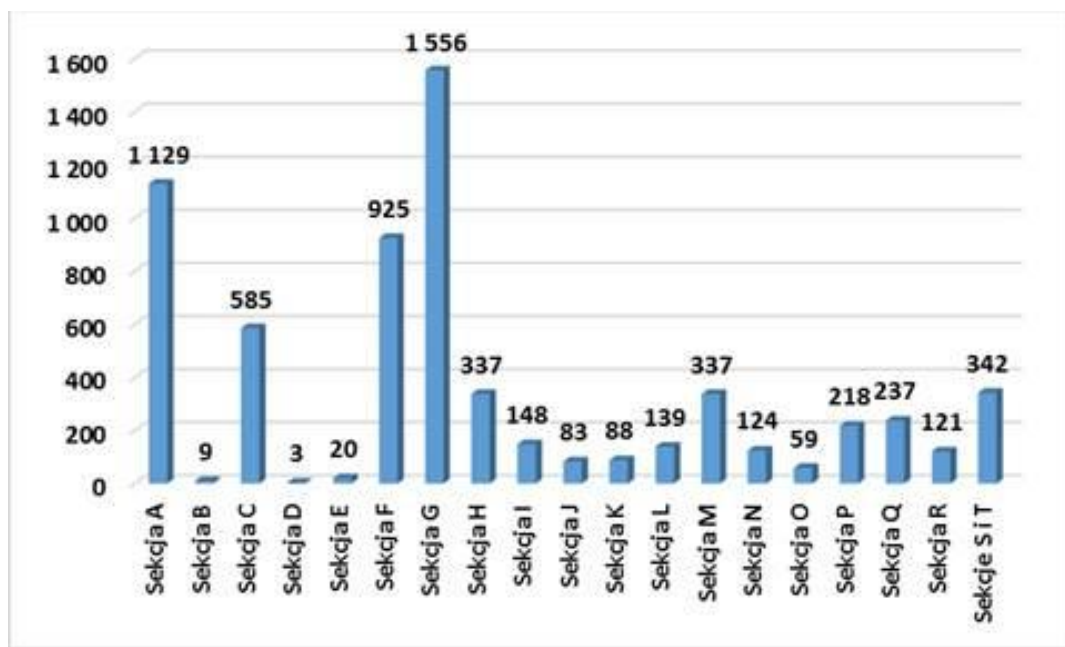
Tabela 31. Podmioty gospodarcze na terenach poszczególnych gmin Powiatu Wolsztyńskiego, województwa i kraju w latach 2008 i 2014

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych		Liczba podmiotów gospodarczych wg sektorów własności w 2014 roku	
	2008	2014	sektor publiczny	sektor prywatny
POLSKA	3 757 093	4 119 671	122 079	3 996 274
WOJ. WIELKOPOLSKIE	361 046	404 419	9 685	394 561
Powiat Wolsztyński	6 058	6 460	173	6 287
Gmina Przemęt	1 388	1 481	31	1 450
Gmina Siedlec	1 001	1 211	31	1 180
Gmina Wolsztyn	3 669	3 768	111	3 657

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Zgodnie z wykresem 3, działalność gospodarcza prowadzona na terenie Powiatu Wolsztyńskiego koncentruje się głównie na: handlu hurtowym i detalicznym (ok. 24,9% wszystkich podmiotów gospodarczych), rolnictwie (17,4%), budownictwie (14,3%) oraz przetwórstwie przemysłowym (9,1%).

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w 2014 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Struktura działalności gospodarczej prowadzonej w poszczególnych gminach Powiatu Wolsztyńskiego przez osoby fizyczne została przedstawiona w tabeli 32.

Do największych przedsiębiorstw działających na terenie Powiatu Wolsztyńskiego należą:

- Szynaka-Meble Sp. z o.o. Wolsztyńska Fabryka Mebli Wolsztyn,
- FIRESTONE INDUSTRIAL PRODUCTS POLAND Sp. z o.o. Wolsztyn,
- JMK Sp. z o.o. Wolsztyn,
- NEXBAU Wolsztyn,
- Z.P.M.I. GORGIEL Wolsztyn,
- Hama Plus S.A. Wolsztyn,
- NorDan Sp. z o.o. Wolsztyn,
- Zakład Przetwórstwa Mleka MLECZ Sp. z o.o. Wolsztyn,
- „DĘBOWA POLSKA” Spółka Jawna Jerzy Markiewicz – Leszek Markiewicz Siedlec,
- Zakłady Mięsne Sobkowiak Siedlec,
- Przetwórstwo Ryb PIĄTEK Sp. j. Siedlec,
- Limax Kompost Sp. z o.o. Żodyń,

- Marmorin Sp. z o.o Starkowo,
- Łabimex Łabińscy Spółka Jawna Przemęt,
- Firma Słomiński od 1904 s.c. Kaszczor,
- HÖLL-POL Zakład Mięсны Sp. z o.o. Kaszczor.

Tabela 32. Struktura działalności gospodarczej osób fizycznych w gminach Powiatu Wolsztyńskiego w 2014 r. wg sekcji PKD 2007

Wyszczególnienie	Powiat Wolsztyński	Gmina Przemęt	Gmina Siedlec	Gmina Wolsztyn
ogółem	6 287	1 450	1 180	3 657
Sekcja A	1 127	412	285	430
Sekcja B	9	5	1	3
Sekcja C	585	111	133	341
Sekcja D	3	1	3	2
Sekcja E	17	10	152	4
Sekcja F	924	293	295	479
Sekcja G	1 556	278	66	983
Sekcja H	337	75	21	196
Sekcja I	145	32	10	92
Sekcja J	83	11	12	62
Sekcja K	88	14	15	62
Sekcja L	117	9	41	93
Sekcja M	337	39	18	257
Sekcja N	124	16	15	90
Sekcja O	44	18	16	11
Sekcja P	107	17	24	74
Sekcja Q	230	28	21	178
Sekcja R	112	28	52	63
Sekcje S, T	342	53	0	237

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

OFERTA INWESTYCYJNA POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO

Dla rozwoju poszczególnych gmin Powiatu Wolsztyńskiego kluczowym jest pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych. Aby skutecznie rywalizować z innymi powiatami, konieczna jest konkurencyjna oferta.

Władze poszczególnych gmin Powiatu Wolsztyńskiego są w pełni zaangażowane w tworzenie jak najlepszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej oraz inwestowania. Dowodem na to jest istniejąca oferta inwestycyjna każdej z gmin.

Powiat Wolsztyński posiada na sprzedaż działki budowlane w Gościeszynie o łącznej powierzchni 17.648 m². Nieruchomość składa się z 12 działek (11 działek budowlanych, 1 działka przeznaczona na drogę wewnętrzną). 11 działek przeznaczonych jest pod budowę jedenastu budynków mieszkalnych, jednorodzinnych, zgodnie z ustaleniami ostatecznej

decyzji Burmistrza Wolsztyna o warunkach zabudowy nr 152/13 z dnia 15 lipca 2013 roku (RGK.6730.96.2013).

Gmina Wolsztyn

Miasto Wolsztyn znajduje się 70 km od Poznania oraz 60 km od Zielonej Góry. Najważniejszym elementem układu komunikacyjnego jest droga krajowa nr 32 z Poznania do Zielonej Góry łącząca drogę nr 5 Poznań – Wrocław z drogą S3 Szczecin – Zielona Góra. Autostrada A2 przebiega niecałe 25 km od Wolsztyna. Nieco bliżej, w Babimoście znajduje się lotnisko, skąd bardzo szybko można dostać się do większych miast w Polsce.

Duża ilość absolwentów kończących wyższe uczelnie techniczne i ekonomiczne, a także absolwentów tutejszych szkół zawodowych zapewnia fachowość przyszłej kadry pracowniczej. Atrakcyjność inwestycyjną Gminy Wolsztyn potwierdza między innymi fakt, iż zainwestowało tu wiele firm, w tym także z udziałem kapitału zagranicznego.

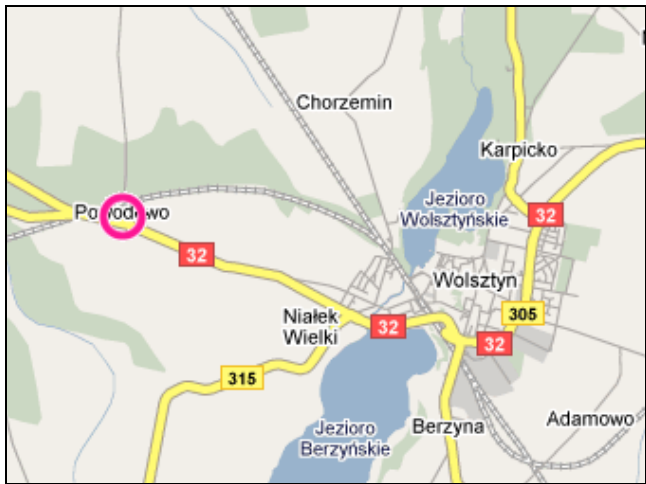

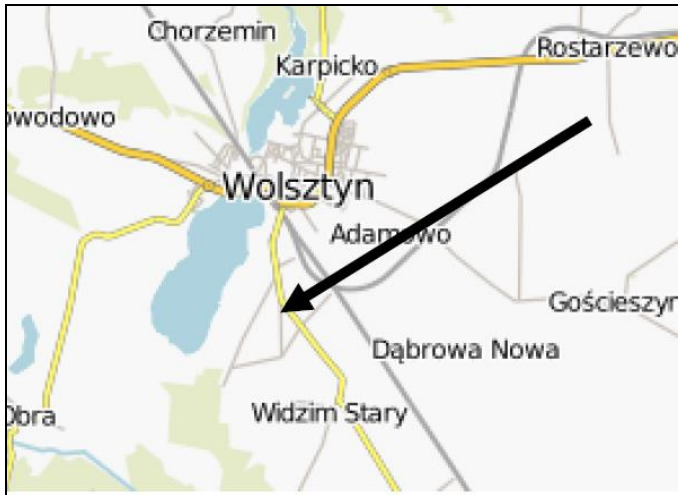
Gmina Wolsztyn oferuje wszechstronną pomoc formalno – prawną związaną z lokalizacją inwestycji o charakterze gospodarczym. Obowiązują tu również zwolnienia podatkowe dla nowych inwestorów, proporcjonalne do ilości nowo utworzonych miejsc pracy - zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej.

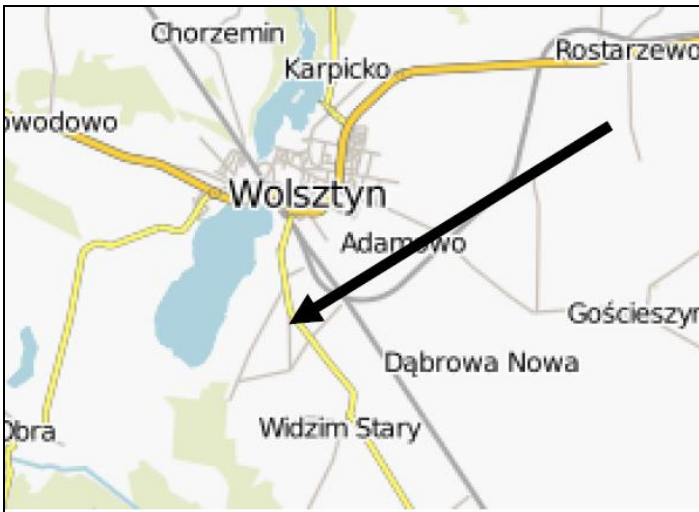
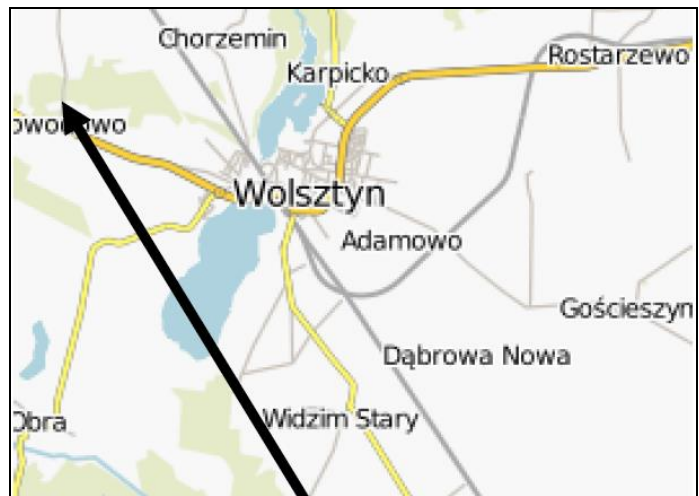
Dodatkowe udogodnienia, jakie oferuje Gmina to:

- kompleksowa obsługa wszystkich inwestorów, udzielanie pomocy w szybkim i sprawnym załatwianiu procedur formalno – prawnych ułatwiających inwestycję,
- bardzo dobra lokalizacja w sąsiedztwie drogi krajowej Zielona Góra – Poznań,
- sąsiedztwo terenów inwestycyjnych stanowią tereny przemysłowe,
- brak uciążliwości środowiskowych,
- zwolnienia od podatku od nieruchomości zapewniające obniżenie kosztów inwestycji i stabilny rozwój przedsiębiorstwa,
- nowoczesna infrastruktura techniczna.

W ofercie Gmina Posiada wiele w pełni uzbrojonych działek przeznaczonych pod działalność gospodarczą.

Tabela 33. Oferta inwestycyjna Gminy Wolsztyn

Lokalizacja terenu inwestycyjnego	Oferowane tereny
	<p>nieruchomość położona w strefie podmiejskiej miasta Wolsztyna, w obrębie geodezyjnym Powodowo, powiecie wolsztyńskim, stanowi 1 działkę o powierzchni 6,0225 ha. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla w/w terenu w trakcie opracowania. Działka położona ok. 200 m od drogi krajowej Zielona Góra – Poznań, dojazd do nieruchomości drogą o nawierzchni asfaltowej. Od miasta Wolsztyna nieruchomość oddalona jest o ok. 2 km, od centrum miasta 3km. Istnieje możliwość podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej, gazowej i kanalizacji sanitarnej po uzgodnieniu warunków z zarządcami mediów.</p>
	<p>nieruchomość położona w strefie podmiejskiej miasta Wolsztyna, w obrębie geodezyjnym Komorowo, powiecie wolsztyńskim, stanowi 1 działkę o powierzchni 39,62 ha. Przeznaczona jest w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Wolsztyn pod tereny baz i składów. Działka położona przy drodze wojewódzkiej Wolsztyn – Leszno, ok. 1km od drogi krajowej Zielona Góra – Poznań, dojazd do nieruchomości drogą o nawierzchni asfaltowej. Od miasta Wolsztyna nieruchomość oddalona jest o 2 km, od centrum miasta 3km. Istnieje możliwość podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej, gazowej i kanalizacji sanitarnej po uzgodnieniu warunków z zarządcami mediów.</p>
	<p>nieruchomość położona w strefie podmiejskiej miasta Wolsztyna, w obrębie geodezyjnym Komorowo, powiecie wolsztyńskim, stanowi 10 działek o łącznej powierzchni 9,6894 ha. Przeznaczona jest w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolsztyn pod tereny zabudowy przemysłowej. Działka położona przy drodze wojewódzkiej Wolsztyn – Leszno, ok. 2 km od drogi krajowej Zielona Góra – Poznań, dojazd do nieruchomości drogą o nawierzchni asfaltowej. Od miasta Wolsztyna nieruchomość oddalona jest o 2 km, od centrum miasta 3 km. Istnieje możliwość podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej, gazowej i kanalizacji</p>

	<p>sanitarnej po uzgodnieniu warunków z zarządcami mediów.</p>
	<p>nieruchomość położona w strefie podmiejskiej miasta Wolsztyna, w obrębie geodezyjnym Adamowo, powiecie wolsztyńskim, stanowi 1 działkę o powierzchni 2,9106 ha. Przeznaczona jest w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolsztyn pod tereny zabudowy przemysłowej. Działka położona przy drodze wojewódzkiej Wolsztyn – Leszno, ok. 2 km od drogi krajowej Zielona Góra – Poznań, dojazd do nieruchomości drogą o nawierzchni asfaltowej. Od miasta Wolsztyna nieruchomość oddalona jest o 2 km, od centrum miasta 3 km. Istnieje możliwość podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej, gazowej i kanalizacji sanitarnej po uzgodnieniu warunków z zarządcami mediów.</p>
	<p>nieruchomość położona w strefie podmiejskiej miasta Wolsztyna, w obrębie geodezyjnym Powodowo, powiecie wolsztyńskim, stanowi 2 działki oznaczone numerami geodezyjnymi 202/5 o pow. 11,1285 ha i 202/9 o pow. .5,0171 ha</p> <p>Zgodnie z Uchwałą Nr XVIII/144/2008 Rady Miejskiej w Wolsztynie z dnia 27 lutego 2008 roku został opracowany plan zagospodarowania przestrzennego - w/w działki przeznaczone zostały pod tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów</p> <p>Działki położone są ok. 200 m od drogi krajowej Zielona Góra – Poznań, dojazd do nieruchomości drogą o nawierzchni asfaltowej. Od miasta Wolsztyna nieruchomość oddalona jest o ok. 2 km, od centrum miasta 3km. Istnieje możliwość podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej, gazowej i kanalizacji sanitarnej po uzgodnieniu warunków z zarządcami mediów</p>

Źródło: Oferta inwestycyjna Gminy Wolsztyn

Gmina Przemęt

Gospodarka w gminie Przemęt opiera się przede wszystkim na turystyce i rolnictwie indywidualnym. Spowodowało to, że rozwinął się tu głównie przemysł związany z przetwórstwem mięsa i produktów rolnych.

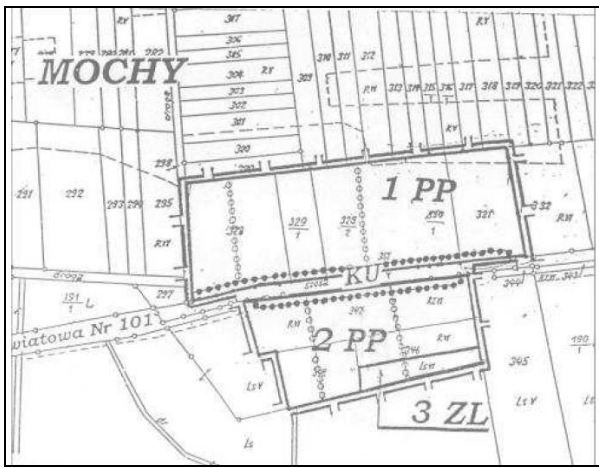
Bogactwo lasów, a co za tym idzie bogactwo surowca jakim jest drewno, sprawiło, iż na terenie gminy Przemęt powstało wiele tartaków i firm związanych z przetwarzaniem i obróbką drewna.

Bezpieczeństwo inwestorów to także stabilna sytuacja samorządu i przewidywalność władz. Uzyskany przez Urząd Gminy Przemęt Certyfikat „Przejrzysta Polska” to dowód na to, iż samorząd jest rzetelnym i odpowiedzialnym partnerem dla inwestorów.

Komunikacja na terenie Gminy:

- bezpośredni sąsiedztwo drogi powiatowej nr 21101,
- bliskość drogi krajowej nr 5 (Poznań-Wrocław) - 30 km,
- bliskość drogi krajowej nr 32 (Poznań-Z. Góra) - 15 km,
- bliskość autostrady A2 (odległość 45 km),
- bliskość dużych aglomeracji miejskich i łatwy do nich dojazd: Leszno - punkt celny (odległość 45 km), Poznań (odległość 80 km), Berlin (odległość 250 km),
- węzeł komunikacji kolejowej w odległości 1 km w Nowej Wsi.

Tabela 34. Tereny inwestycyjne Gminy Przemęt

Lokalizacja terenu	
Wielkość terenu	Teren zajmuje obszar 5,75 ha (57.500 m ²) 1 PP - 5,75 ha
Obecne zagospodarowanie terenu	5,75 ha - pola uprawne
Przeznaczenie terenu	Strefa aktywizacji gospodarczej (wytwórczość i składowanie) tj. działalność produkcyjna związaną z produkcją i wytwarzaniem oraz składowanie i magazynowanie Teren włączony jest do Kostrzyńsko- Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Podstrefa Przemęt
Uzbrojenie terenu	- możliwość podłączenia do wodociągu - możliwość podłączenia energii elektrycznej - możliwość podłączenia do sieci telefonicznej - kanalizacja sanitarna w 2013-2014 roku

Źródło: Oferta inwestycyjna Gminy Przemęt

Gmina Siedlec

Korzyści dla potencjalnego inwestora, który zdecyduje się na podjęcie działalności na terenie Gminy Siedlec:

- 1) Atrakcyjnie położone i uzbrojone tereny pod działalność produkcyjno - przemysłową oraz pod zabudowę siedliskową. W Chobienicach - działka o pow. 5,47 ha pod zabudowę techniczno - produkcyjną oraz część pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną oraz w Jażyńcu - działki o pow. 7,45 ha pod zabudowę techniczno - produkcyjną.
- 2) Przychylność administracji w sprawnym załatwianiu stosownych procedur,
- 3) Życzliwa polityka sprzyjająca umacnianiu i rozwojowi firm,
- 4) Wszędzie blisko, bo z oddalonego 12 km portu lotniczego w Babimoście można dolecieć dokąd się tylko chce. Niedaleko też stąd do Poznania (80 km) oraz do przejść granicznych z Niemcami (100 km),
- 5) W pobliskim Wolsztynie (7 km) znajduje się jedyna w Europie czynna parowozownia przyciągająca turystów z całego świata, a także dwa piękne jeziora, gdzie nad jednym znajduje się klub żeglarski i przystań jachtowa,
- 6) Mieszkają tu przedsiębiorczy, pracowici, uczciwi oraz - co bardzo ważne – wykształceni ludzie, którzy są otwarci na nowości,
- 7) Tradycyjna wielkopolska porządność przekazywana z dziada - pradziada powoduje, że jest tu bezpiecznie.

KOSTRZYŃSKO-SŁUBICKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA

Kostrzyńsko-Słubicka SSE powołana została decyzją rady ministrów dnia 9 września 1997 r. Aktualnie zajmuje obszar o powierzchni ponad 1.329 ha Strefa działa do dnia 31 grudnia 2020 r. **Podstrefa Przemęt** utworzona została w 2009 r. i zajmuje obszar o pow. 5,75 ha

Nieruchomości Kostrzyńsko - Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej leżą na terenie trzech województw: lubuskiego, wielkopolskiego (w tym Gminie Przemęt) oraz zachodniopomorskiego, co pozwala na wykorzystanie potencjału gospodarczego i ekonomicznego niemal całej zachodniej Polski. Obecnie Strefa składa się z 33 lokalizacji, a wolne tereny inwestycyjne znajdują się w 23 z nich.

W sąsiedztwie Podstref znajdują się tak znaczące miasta wojewódzkie jak Poznań, Szczecin, Gorzów Wlkp. i Zielona Góra, będące centrami przemysłowo-handlowymi regionu.

K-S SSE jest znakomicie usytuowana geograficznie. Tereny strefy leżą w samym centrum Europy, tuż przy granicy z Niemcami. Dojazd do terenów jest przystępny zarówno dla samochodów osobowych, jak i dla transportu ciężarowego. Zapewniają to drogi międzynarodowe E30 (A2), E65 (A3) i E28, linia kolejowa Paryż - Berlin - Warszawa - Moskwa oraz bliskość drogowych i kolejowych przejść granicznych. Inwestorzy mogą też

korzystać z blisko położonych pasażerskich i towarowych portów lotniczych w Babimoście, Goleniowie, Poznaniu czy stolicy Niemiec Berlinie. Położenie Strefy ułatwia dostęp do portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu oraz portów rzecznych w Berlinie i Hamburgu.

Przedsiębiorca podejmujący działalność gospodarczą na terenie Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej jest uprawniony do korzystania z pomocy regionalnej w postaci zwolnienia podatkowego w podatku dochodowym CIT z dwóch tytułów: poniesionych nakładów inwestycyjnych lub tworzenia nowych miejsc pracy.

Warunkami inwestowania na terenie K-S SSE są uzyskanie od K-S SSE S.A. zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej oraz poniesienie nakładów inwestycyjnych w wysokości min. 100 tys. Euro.

WSPÓLPRACA Z SEKTOREM PRZEDSIĘBIORSTW

Współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego a podmiotami gospodarczymi uzależniona jest od wielu czynników, do których zaliczamy: regulacje prawne oraz nieformalne uwarunkowania współpracy, tj. zaufanie, czy poddawanie się stereotypom urzędnika i dotyczącym przedsięwzięć łączących sferę publiczną i prywatną.

Współpraca sektora publicznego i prywatnego rozwija się w obszarach związanych z gospodarką, przedsiębiorczością, edukacją. Wsparcie sektora publicznego dla sektora prywatnego może dotyczyć różnych kategorii, jak np. wsparcie finansowe i doradztwo prawne, zapewnienie infrastruktury, promocja przedsiębiorczości. Do konkretnych przykładów możemy zaliczyć: ulgi i zwolnienia, dotacje bądź preferencyjne pożyczki na rozruch firmy, wsparcie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego, zapewnienie dobrej infrastruktury drogowej i technicznej, tworzenie terenów inwestycyjnych, odpowiednie kształcenie kadr, promocja lokalnych firm, szkolenia i doradztwo prawne, zamieszczanie informacji na stronach internetowych gmin, itp.

Powiat Wolsztyński na bieżąco aktualizuje stronę internetową, na której przedstawia najważniejsze informacje na temat szkoleń, konferencji i konkursów w zakresie przedsiębiorczości w regionie, a także wskazuje możliwości pozyskania środków finansowych na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej.

4.3. Turystyka

Teren Powiatu Wolsztyńskiego to obszar atrakcyjny turystycznie zarówno pod względem obiektów zabytkowych, osobliwości przyrodniczych, jak i infrastruktury turystycznej. Jednakże turystyka stanowi jeszcze nie w pełni rozwiniętą gałąź tutejszej gospodarki.

Dodatkowym atutem sprzyjającym rozwojowi turystyki na tym terenie jest bliskość takich miast jak Poznań i Zielona Góra oraz położenie przygraniczne.

Cechy przestrzeni Powiatu powodują, że jest on interesujący z punktu widzenia turystyczno-krajoznawczego, co znalazło swoje odzwierciedlenie w logo Powiatu: „słońce – jeziora – lasy”. Tereny turystyczne Powiatu skupiają się przede wszystkim w rejonie jezior przemęckich i należą do najważniejszych rejonów turystyczno-rekreacyjnych Wielkopolski.

Do podstawowych zalet powiatu predysponujących do rozwoju turystyki i rekreacji należą:

- duży udział lasów, będących doskonałym miejscem dla grzybiarzy i zbieraczy runa leśnego a także terenów nie narażonych na uciążliwości spowodowane przez sąsiedztwo przemysłu i komunikacji samochodowej,
- liczna ilość jezior pełnych ryb wraz z dopływami tworzącymi szlaki wodne,
- gęsta sieć hydrograficzna rzek, w tym rzeka Obra i jej kanały, które można wykorzystać do celów turystycznych jako wodne szlaki kajakowe,
- łagodny klimat z dużą ilością dni pogodnych i słonecznych,
- liczne zabytki architektury, pałace i parki podworskie z cennymi okazami dendrologicznymi zlokalizowane na terenie całego Powiatu,
- obiekty muzealne z bogatą ofertą kulturalną,
- Skansen Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski w Wolsztynie,
- Parowozownia w Wolsztynie - jedyny w kraju skansen czynnych parowozów,
- Galeria w Górsku rzeźbionych w drewnie ptaków i płaskorzeźb ze scenami z „Pana Tadeusza”,
- duża liczba ośrodków letniskowych w tym: w Karpicku, Olejnicy, Rudnie, Wieleniu i Wilczu,
- przez teren Powiatu przebiega Szlak Cysterki,
- lokalizacja terenów cennych przyrodniczo, w tym obszarów chronionych (tj. parku krajobrazowego, pomników i rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000 i innych),
- atrakcyjna oferta imprez kulturalnych,
- dobrze prosperująca baza sportowa i rekreacyjna.

Gmina Wolsztyn

„Wolsztyn leży nad dwoma jeziorami, Wolsztyńskim i Berzyńskim, połączonymi śluzą. Jezioro Wolsztyńskie to główne kąpielisko miasta, natomiast Jezioro Berzyńskie to baza Wolsztyńskiego Klubu Żeglarskiego. Turyści mogą wybrać się na kajakowe wycieczki, popływać rowerami wodnymi lub udać się w rejs 15 - osobową żaglówką Passat. Uwarunkowania krajobrazowe sprzyjają uprawianiu nordic walkingu i joggingu, a utwardzone

ścieżki wokół miasta umożliwiają popołudnia spędzone na rolkach. Poza tym na terenie miasta znajduje się również pływalnia, skatepark oraz urządzenia do fitness na świeżym powietrzu.”

Źródło: Strona Urzędu Miejskiego w Wolsztynie (http://www.wolsztyn.pl/pages_pl_5175.html)

Gmina Przemęt

Przemęt jest jedną z najstarszych miejscowości w Wielkopolsce. Pierwsze pisane wzmianki o Przemęcie jako mieście pochodzą z początku XIII wieku - zapisane w Księdze Brackiej Klasztoru Lubińskiego.

Wśród pięknych lasów i malowniczych jezior każdy, kto zdecyduje się tu zatrzymać, odnajdzie wakacyjną atmosferę.

Gmina Przemęt położona na Nizinie Wielkopolskiej to miejsce, gdzie spotkać możemy rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt. Nie bez znaczenia jest fakt, iż właśnie tutaj utworzono Przemęcki Park Krajobrazowy, który obejmuje blisko połowę gminy. Park powstał, aby chronić oraz zachować jeden z najciekawszych fragmentów krajobrazu południowego w Wielkopolsce i związanego z nim zespołu leśno-łąkowo-jeziornego. Największym zbiornikiem wodnym parku jest łańcuch jezior przemęckich. Tworzą go jeziora Wieleńskie, Osłonińskie, Górskie, Olejnickie, Radomierskie, Przemęckie i Błotnickie. W sumie teren gminy upiększa 14 jezior. Piękno i niepowtarzalność przyrody sprawiły, że właśnie tu powstały trzy rezerваты przyrody.

Centrum turystycznym gminy jest miejscowość Wieleń. Do tej położonej nad jeziorem osady, ściągają co roku wiele osób. Wieleń to także wspaniałe miejsce startu na wypady do innych, pobliskich miejscowości, spośród których niemal każda oferuje piękne zabytki sztuki sakralnej i świeckiej.

Nie tylko w Wieleniu turyści mogą mile spędzić czas. Gmina Przemęt to bogata oferta agroturystyczna. Spośród licznych propozycji gospodarstw agroturystycznych na pewno każdy znajdzie coś dla siebie.

Szlak Cysterski na Ziemi Przemęckiej

Szlak Cysterski na terenie gminy Przemęt swój bieg zaczyna w Kaszczorze - pierwotnej siedzibie zakonu. Znajdujący się tu późnobarokowy kościół pw. św. Wojciecha został wybudowany przez zakon w latach 1764-1777. Powstał on na miejscu drewnianej świątyni z końca XVI w. Kościół posiada barokowo-klasycystyczne wyposażenie z II poł. XVIII w. Uwagę zwraca ołtarz główny z renesansowym krucyfiksem z II poł. XVI w., dwa ołtarze

boczne oraz późnobarokowa ambona z rzeźbą Matki Boskiej Niepokalanej umieszczoną na zwieńczeniu baldachimu.

W odległości około 2 km w kierunku Wschowy, w miejscowości Wieleń, znajduje się kolejny ważny punkt szlaku. Nad brzegiem jeziora wznosi się późnobarokowy kościół pw. Narodzenia NMP. Wzniesiony został w latach 1731-1742 na planie krzyża łacińskiego przez cystersów przemęckich, na miejscu wcześniejszych świątyń drewnianych. W ołtarzu znajduje się najcenniejszy zabytek kościoła - pochodząca z II poł. XV wieku, słynąca cudami gotycka rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem „Ucieczka Grzeszników”, która jest celem licznych pielgrzymek.

Źródło: Dane Urzędu Gminy Przemęt

Gmina Siedlec

Mimo że obszar Gminy jest zdominowany przez działalność rolniczą, to nie brak tu ciekawych krajobrazów, uroczych zakątków o urozmaiconej rzeźbie polodowcowej, łąk i pastwisk, przez które przebiegają liczne trasy i szlaki sprzyjające wycieczkom pieszym i rowerowym.

Bogactwem Gminy są jej walory przyrodnicze: lasy, jeziora, ciekawe krajobrazy, urokliwe zakątki o polodowcowej rzeźbie terenu, pozwalające na rozwój turystyki. Obfitość jezior z pewnością zadowoli zarówno amatorów wędkowania i ciszy w cieniu nadbrzeżnych drzew, jak i miłośników sportów wodnych. Wytyczono liczne trasy i szlaki piesze, rowerowe, kajakowe. Na jednym ze szlaków kajakowych, pływał Karol Wojtyła, późniejszy papież Jan Paweł II. Od kilku lat co roku odbywa się właśnie tą trasą Splyw Kajakowy Rzeką Obrzy Szlakiem Karola Wojtyły.

Atrakcyjne dla turystów są także obszary zajmujące zachodnią część Gminy. Okazałe kompleksy leśne, a wśród nich ciąg czystych jezior - Chobienickie, Kopanickie, Wąchabskie, Wielkowiejskie i Grójeckie łączące się z Jeziorem Zbąszyńskim - umożliwiają organizację spływów kajakowych. Udany wypoczynek gwarantuje ośrodek nad malowniczo położonym Jeziorem Kuźnickim w Borui, jak też zlokalizowane tu gospodarstwo agroturystyczne.

Interesujące dla turysty mogą być zabytki kultury materialnej. Najcenniejsze z nich są zespoły pałacowo-parkowe dawnych właścicieli ziemskich w Chobienicach, Belęcinnie, Kiełpinach, Tuchorzy, Zakrzewie, Wielkiej Wsi i Żodyniu.

Dużą wartość przedstawiają również kościoły parafialne i plebanie oraz szachulcowe chałupy kryte strzechą w Borui i Tuchorzy Nowej. Ciekawymi zabytkami są liczne przydrożne kapliczki.

Rozwinięta baza agroturystyczna pozwala na wypoczynek zarówno w ciszy, z dala od miejskiego zgiełku, jak i w aktywnie. Właściciele obiektów oferują domową kuchnię, zdrowe, ekologiczne, wiejskie produkty. Wielość jezior z pewnością zadowoli wędkarzy i entuzjastów sportów wodnych. Miejscowe lasy obfitują w grzyby.

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Siedlcu, strona internetowa Gminy Siedlec (http://www.siedlec.pl/cms_51_5.html)

SZLAKI TURYSTYCZNE PIESZE I ROWEROWE NA TERENIE POWIATU

➤ Gmina Wolsztyn

Trzy **szlaki piesze** prowadzą następującymi trasami:

- Kopanica - Jaromiersko - Wilcze - Świętno; szlak niebieski, długość szlaku 16,6 km,
- Świętno - Góra Kapliczna - Obra - Wolsztyn; szlak żółty, długość szlaku 18,6 km,
- Wolsztyn - Karpicko - Ruchocki Młyn-Kuźnica Zbąska; szlak żółty, długość szlaku 14,7 km.

Cztery **trasy rowerowe** prowadzą następująco:

- Wolsztyn - Tuchorza - Zbąszyń długość 33 km,
- Nowy Tomyśl - Trzciel - Zbąszyń - Wolsztyn - Nowy Tomyśl długość 87 km,
- Świętno - Wolsztyn - Kargowa - Babimost - Zbąszynek – Międzyrzecz, długość 97 km,
- Nowy Tomyśl - Zbąszyń - Kargowa - Świętno - Wolsztyn długość 81 km.

Na terenie Gminy występuje również pięć **szlaków pieszo-rowerowych**:

1) Szlak brązowy - Kąpielisko Krutla

Do kąpieliska 7 km, możliwy powrót przez Obrę - Berzynę - 9 km. Zaczyna się na ul. Poniatowskiego w Wolsztynie, na moście rzeki Dojcy. Wiedzie ul. Nialecką, przecina Aleję Niepodległości i biegnie przez Nialek Wielki. Po drodze można zatrzymać się na wzniesieniu, z którego rozciąga się widok na Wolsztyn z górującymi dwiema wieżami kościelnymi, Powodowo z bryłą Zespołu Szkół Rolniczych, Obrę z klasztorem oraz zabudowania folwarku Krutla. Pola poprzecinane są rowami wypełnionymi wodą, porośniętymi gęsto drzewami i krzewami tzw. - Zimne Kąty. Z parkingu nad jeziorem prowadzi na południe wąska ścieżka, którą dojeżdża się do plaży w Obrze.

2) Szlak niebieski - Ptasi Raj

Trasa przebiega 9 km groblą jeziora Berzyńskiego, trzeba liczyć się na niej z dużym nasłonecznieniem i wiejącym zawsze wiatrem. W trzcinowiskach, zaroślach oraz na pobliskich łąkach gniazdują rzadkie ptaki m.in. bąki, remizy, krwawodzioby, czajki i inne. Wiosną i jesienią podczas przelotów gromadzą się tu niezliczone stada ptaków. Wjechać i opuścić szlak można w Berzynie, z ul. Kolejowej w Wolsztynie oraz w Niałku Wielkim przy przystani żeglarskiej.

3) Szlak żółty - Szlak Żurawi

Szlak o dł. 8,5 km, będący częścią istniejącego żółtego szlaku: Świętno - Obra - Wolsztyn - Kuźnica Zbąska, a prowadzi na ogół wąską ścieżką gruntową wzdłuż jeziora Wolsztyńskiego i Dojcy. Trasa rozpoczyna się przy dębim Rożka w parku miejskim w Wolsztynie. Po drodze mija się liczne pomniki przyrody i pałac neoklasycystyczny z 1912 r., dalej biegnie w Karpicku (przy ul. Wczasowej - 3 zabytkowe budynki z pocz. XIX w.), następnie plażą, przy ośrodkach wypoczynkowych i przez tereny leśne. Po lewej stronie mija niedostępne tereny zalewowe jeziora Wolsztyńskiego i Dojcy z miejscami gniazdowania żurawi i innych rzadkich ptaków oraz występowania roślin chronionych. Część tego obszaru stanowi użytek ekologiczny „Rozlewiska przy Dojcy”. Dojeżdżając do szosy prowadzącej do Tuchorzy skręca się w lewo, przekracza most na Dojcy i dalej do skrzyżowania dróg w kierunku Chorzemina. Po prawej stronie widoczny jest staw - Morskie Oko z malowniczą osadą leśną (XIX w.), zespół sosen pomników przyrody, rzeźba św. Huberta, miejsce biwakowania i początek Ścieżki Przyrodniczo - Leśnej Bagno Chorzemińskie. Na skrzyżowaniu skręca się w lewo, na drogę żużlową do Chorzemina. Po przejechaniu kilkudziesięciu metrów, przy dębim, skręca się z drogi na ścieżkę przez łąki, miejscami porośnięte przez olsze. Po prawej stronie towarzyszy skarpa pradoliny Dojcy, którą porastają suche bory sosnowe. Brzeg Dojcy jest tu niedostępny, zaś do brzegu jeziora Wolsztyńskiego łatwo dojechać wygodnymi drózkami.

4) Szlak zielony - Szwedzkie Szańce

Do miejsca przeznaczenia 15 km, powrót do Wolsztyna przez Błocko 17,5 km. Na wycieczkę tym szlakiem warto zarezerwować cały dzień, gdyż prowadzi przez bardzo interesujące miejsca, na zwiedzanie których warto poświęcić trochę czasu. Początek wycieczki ma miejsce na Rynku w Wolsztynie, skąd chodnikiem (gaską) wjeżdża się do parku miejskiego. Po drodze mija się neoklasycystyczny pałac z 1912 r. i aleją parkową wzdłuż ul. Drzymały i dalej ul. Parkową dojeżdża się do Karpicka. Droga biegnie na wywyższeniu, w dole po lewej widać jezioro Wolsztyńskie. Opuszczając ul. Wczasową (przy niej - 3 zabytkowe budynki mieszkalne z pocz. XIX w.) wjeżdża się w ul. Podgórną i na skrzyżowaniu kieruje się w stronę Nowych Tłok.

Dojeżdżając do szosy skręca się w prawo i kieruje się na południe, mija skrzyżowanie z drogą Poznań - Zielona Góra i drogą gruntową przez lasy Nadleśnictwa Wolsztyn zmierzamy w kierunku Tłok. Po ok. 600 m., prowadzi w lewo linia oddziałowa do użytku ekologicznego „Kobyłe Błoto” - malowniczego śródleśnego stawu z chronioną roślinnością pływającą oraz mnóstwem żab i jaszczurek. Po odpoczynku nad stawem wraca się na szlak i po 1,5 km dojeżdżamy do wsi Tłoki. Drogą na południe kieruje się w stronę Starej Dąbrowy przecinając 130 letnią aleję graniczną pomiędzy dawnymi majątkami: Tłoki i Stara Dąbrowa.

Po lewej stronie mija widoczną z dala szkółkę zadrzewieniowa Nadleśnictwa Wolsztyn, figurę przydrożną, zarośnięty staw będący częścią zespołu pałacowo - parkowego w Gościeszynie. Kierując się na południe, wzdłuż zabudowań dawnego majątku, dojeżdża się do Kanału Północnego Obry, po drodze przecinając malowniczą skarpę starorzecza Obry, skąd rozciąga się widok na rozległe łąki i majaczący na horyzoncie masyw leśny „Zwierzyniec”. Za kanałem, 80 m od początku lasu, po prawej stronie zatrzymuje się przy dobrze zachowanym grodzisku typu pierścieniowego z VIII-IX w. Dalej, na skrzyżowaniu skręcamy w lewo i Szeroką Linią dojeżdżamy do żużlowo-szutrowej drogi zwanej drogą Zaborowską a lokalnie Błocką Gacią. Gdyby skręcić w prawo, dojedzie się do Przemętu, przecinając w poprzek całą pradolinę Obry. Skręcając w lewo, do Błocka, po prawej mija się zabudowania byłej suszarni, dalej aleją jesionową dojeżdża do wioski, lecz na samym jej początku skręca się w lewo, drogą asfaltową do Gościeszyna, skąd w prawo, aleją lipową okalającą wioskę, wraca się w stronę Wolsztyna.

5) Szlak Czerwony – Szlak Konwaliowy

Długość 19 km w jedną stronę. Rozpoczyna się w Wolsztynie na Rynku, do Starej Dąbrowy biegnie razem z zielonym szlakiem. We wiosce skręca się na skrzyżowaniu w stronę Wroniaw, na południe. Mija zabudowania byłego majątku, po prawej suszarnię chmielu. Po prawej, charakterystyczna zabudowa Podlasu. Asfalt prowadzi do Wroniaw, gdzie warto zatrzymać się w zespole pałacowo - parkowym z XIX w. W pałacu zachowały się oryginalne klatki schodowe oraz sztukaterie i piece z kolorowych kafli. Opuszczając park kieruje się w prawo, na południe, mijając zabudowania folwarczne ze spichlerzem (XIX w). Pomiędzy budynkami skręca się w lewo, asfaltową drogą w stronę Borek. Po lewej mija się stadion i zabudowania ujęcia wody, po prawej - dawnej stacji testowej kur. Pokonując most na Północnym Kanale Obry wjeżdża się na pradolinę Obry, zmeliorowaną w XIX w. Na dawnych rozlewiskach obecnie znajdują się łąki, a na terenach wyżej położonych - lasy Nadleśnictwa Wolsztyn z łąkowo występującą konwalią.

Z lat przed melioracją występują dęby - pomniki przyrody, jeden z nich stanowi cel naszej wyprawy. W prześwicie pomiędzy drzewami na pł.-wsch. majaczą zadrzewienia użytku ekologicznego – „Torfowiska” o pow. ok. 70 ha. Dojeżdżając do celu - dębu o obw. 520 cm można powrócić tą samą trasą lub udać się dalej. Po kilkuset metrach mija się osadę leśną i skręcając za jej płotem w prawo można dojechać do Solca, stamtąd do Wolsztyna lub żwirową drogą do Przemętu.

➤ **Gmina Przemęt**

Miejsca do spacerów w Gminie Przemęt jest wiele. Okolice Kaszczoru, Wielenia, Olejnicy, Górka to ciekawe miejsca, gdzie podczas pieszych wędrówek można odetchnąć świeżym

powietrzem i jednocześnie podziwiać unikalny charakter przyrody Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Możliwe jest to na ścieżce przyrodniczo-leśnej w Olejnicy.

Szlaki piesze na terenie Gminy Przemęt:

– Żółty szlak:

Przez teren Gminy Przemęt, jednak tylko w niewielkiej części, przebiega szlak żółty. Rozpoczyna się on we Włoszakowicach, prowadzi przez Dłużynę, Boszkowo - wieś, Starkowo - Bambry oraz Dominice i powraca do Boszkowa (stacja PKP).

– Czarny szlak:

Olejnica – Przemęt – Błotnica - to wyjątkowy szlak, gdyż prowadzi wyłącznie przez teren Przemęckiego Parku Krajobrazowego.

Rodzaj szlaku: pieszo-rowerowy - długość trasy: 12,3 km

Na terenie Gminy Przemęt występują **również szlaki rowerowe:**

1) Szlak Kaszczorski:

Trasa: Wielen - Kolonia Mochy – Mochy - w kierunku Świętna (przez Białą Górę) - Kaszczor – Kolonia Kaszczor - Wielen

Długość trasy: ok. 19 km

Szlak wyrusza z Wielenia - od przystanku PKS - (ścieżka rowerowo-spacerowa) do Kaszczoru - (ul. Powstańców Wlkp., skręcamy w prawo w ul. Pod Lipami) - do skrzyżowania 6-ciu dróg, skręca w lewo w kierunku Moch, potem w lewo w ul. Polną. Przechodzi przez jezdnię w ul. Akacyjną, po lewej stronie mija „Łysą Górę”. Z drogi asfaltowej skręca w lewo w polną drogę, przy leśniczówce ponownie w lewo przez Kanał Kaszczorski, po prawej stronie mija Szkołę Leśną, Białą Górę. Skręca w prawo w drogę leśną. Przejeżdża drogę wojewódzką Kaszczor - Łupice, skrajem lasu dojeżdża do ul. Zachodniej w Kaszczorze i skręca w lewo. Przy ul. Okrężnej skręca w drogę polną. Skrajem lasu przemieszcza się do Wielenia. Po prawej stronie mija Góry Wieleńskie. Ulicą Wschowską jedzie do początku wycieczki rowerowej.

2) Szlak konwalii

Trasa: Wielen – Osłonin – Olejnica – Perkowo – Przemęt – Błotnica – Radomierz – Górsko – Olejnica -Osłonin - Wielen

Długość trasy: ok. 31 km

Szlak rusza z przystanku PKS w Wieleniu i jedzie do Osłonina. Tu, tuż przed figurą skręca w prawo w ulicę Polną. Za wsią, przed niewielkim wzniesieniem, skręca w lewo, a na leśnym skrzyżowaniu, z droga prostopadłą, skręca w prawo. W Olejnicy skręca w prawo na drogę asfaltową i tuż przed mostem w lewo - na ścieżkę dydaktyczną. Jedzie cały czas prosto, a na skrzyżowaniu drogą 0/7 do Leśniczówki Perkowo. Znajduje się tu taras widokowy na Wyspę

Konwaliową. Wśród pól jedzie do Perkowa, a stąd drogą asfaltową do Przemętu. W miejscowości tej warto odwiedzić kościół pw. św. Jana Chrzciciela. Na skrzyżowaniu koło stawu skręca w kierunku Wielenia. Dojeżdża do Błotnicy, a stąd do Radomierza. Tu na skrzyżowaniu skręca w kierunku Górską. W miejscowości tej warto odwiedzić Galerię Ptaków Mariana Murka. Na skrzyżowaniu „przy krzyżu” skręca w prawo i drogą asfaltową jedzie do Olejnicy. Skręca w lewo do Wielenia. Za mostem wjeżdża do lasu - w trzecią drogę w prawo i dociera do Rezerwatu Torfowisko nad Jeziorem Świętym. Jedzie drogą wzdłuż jeziora i na skrzyżowaniu przy tablicy „Rezerwat” skręca w lewo. Na drodze asfaltowej w prawo i wraca do Wielenia.

3) Szlak słoneczny

Trasa: Wielen – Mochy – Solec - Solec Nowy - Nowa Wieś - Wielen

Długość trasy: ok. 23 km

Atrakcją tego szlaku są liczne bocianie gniazda oraz rzadko spotykany cmentarz tarasowy. Szlak wyrusza z przystanku PKS w Wieleniu. Jedzie ulicą Wczasową, a następnie drogą polną -ul. Brzoskwiniową. W lesie, na skrzyżowaniu przy drewnianych zaporach, skręca w lewo. Dojeżdża do Moch i skręca w prawo na drogę asfaltową. Trasą nr 305 jedzie w kierunku Wolsztyna. Przejeżdża przez Południowy Kanał Obry i dociera do Solca. Przy zajezdni autobusowej skręca w prawo - w ulicę Szkolną. Dojeżdża do Solca Nowego, gdzie po lewej stronie mija unikalny tarasowy cmentarz. Wyjeżdżając z miejscowości, przy krzyżu, skręca w prawo. Przejeżdżając przez most i przejazd kolejowy dociera do Nowej wsi. Skręcając dwa razy w prawo wjeżdża w ulicę Dworcową. Na skrzyżowaniu z główną trasą Przemęt - Mochy jedzie prosto, na ulicę leśną. Jadąc cały czas prosto dociera do Wielenia. Z ulicy Polnej skręca w prawo i wraca do punktu startu wycieczki.

4) Szlak górski

Trasa: Przemęt – Siekówko – Siekowo – Kluczewo - Bucz Nowy - Bucz Dębina - Przemęt

Długość trasy: ok. 22 km

Trasa prowadzi przez tereny bardzo pofałdowane, dając możliwość podziwiania pięknych widoków. Wyprawę zaczyna się w Przemęcie na przystanku PKS. Stąd jedzie się w kierunku Wolsztyna i skręca w drogę do Siekówka. Potem dojeżdża do Siekowa. Tu po lewej stronie drogi zobaczyć można pałac oraz otaczający go przepiękny park. Przejeżdża się przez wieś i koło krzyża skręca w prawo w polną drogę. Jedzie się dalej prosto. Przy leśnym krzyżu skręca w prawo. Drogą tą dojeżdża się do Kluczewa. Tu warto odwiedzić gospodarstwo agroturystyczne „Stara Chata u Kowola”, znajdujące się po lewej stronie, tuż przy wjeździe do wsi. W Kluczewie należy trzymać się drogi asfaltowej; gdy znajdzie się przy budynku straży pożarnej, skręca się w prawo. Tuż za wsią zjeżdża się z asfaltu w lewo, w polną i zaraz ponownie prawo. Dojeżdża do drogi asfaltowej w Buczu Nowym, a następnie kieruje

się prosto do Bucza. Po lewej stronie mija się kościół św. Barbary i wkrótce, przejeżdża prosto przez skrzyżowanie – widać piękny pałac. Na kolejnym skrzyżowaniu wybiera się drogę

w kierunku Boszkowa. Gdy dojedzie się do siedziby firmy Łabimex, koło krzyża skręca się w prawo, w drogę polną. Teraz cały czas prosto aż do samego Przemętu. Wyjeżdżając na drogę asfaltową skręca się w lewo i wraca do centrum Przemętu.

➤ **Gmina Siedlec**

Jedyny **szlak pieszy** prowadzi przez miejscowości Jaromierz – Chobienice - kierunek Zbąszyń.

Przez teren Gminy Siedlec, która ze względu na wysoki poziom zalesienia, sieć czystych jezior, malownicze krajobrazy jest atrakcyjna dla turystów preferujących aktywny wypoczynek, wytyczono sześć **tras rowerowych**:

1) Trasa wycieczki rowerowej Nr 1

Trasa gospodarstw agroturystycznych - część zachodnia gminy

Siedlec - Grójec Mały - Grójec Wielki - Wąchabno - Siedlec

Długość -około 32 km, czas przejazdu - około 3,5 godz. (bez postoju)

Trasa łatwa - droga asfaltowo-gruntowo-leśna

2) Trasa wycieczki rowerowej Nr 2

Trasa gospodarstw agroturystycznych - część północno-wschodnia gminy

Siedlec - Stara Tuchorza - Nowa Tuchorza - Boruja - Mariankowo - Siedlec

Długość - około 30 km, czas przejazdu - około 3,5 godz. (bez postoju)

Trasa o średniej skali trudności - droga asfaltowa, polna i leśna

3) Trasa wycieczki rowerowej Nr 3

Ścieżka przyrodnicza w lasach Kopanicy "Leśnym Tropem"

Siedlec - Kopanica - Podborowo - Rów Grabowski - Jezioro Kopanickie - Kopanica - Siedlec

Długość - 20 km, czas przejazdu - około 3 godz.

Trasa o średniej skali trudności - droga leśna

4) Trasa wycieczki rowerowej „Atrakcje przyrodnicze”

Siedlec - Reklin - Stara Tuchorza - Tuchorza - Belęcin - Zakrzewo - Godziszewo - Chobienice - Wojciechowo - Nieborza - Siedlec

Długość - około 22 km, czas przejazdu - około 4 godz. (bez postoju)

Trasa o średniej skali trudności - drogi asfaltowo-gruntowe

5) Trasa wycieczki rowerowej „Miejsca pamięci”

Siedlec - Żodyń - Kopanica - Wielka Wieś - Mała Wieś - Wąchabno - Grójec Wielki - Chobienice - Wojciechowo - Nieborza - Siedlec

Długość - 20 km, czas przejazdu - około 3 godz. (bez postoju)

Trasa łatwa - drogi asfaltowe

6) Trasa wycieczki rowerowej „Drewniane budownictwo ludowe”

Siedlec - Reklin - Stara Tuchorza - Tuchorza - Nowa Tuchorza - Boruja - Karna - Wojciechowo - Nieborza - Siedlec

Długość - 20 km, czas przejazdu - około 3 godz. (bez postoju)

Trasa o średniej skali trudności - drogi asfaltowo-gruntowe

SZLAKI TURYSTYCZNE WODNE I KAJAKOWE

➤ **Gmina Wolsztyn**

Szlak kajakowy prowadzi trasą: Jezioro Wolsztyńskie - Dojca - Obrzański Kanał Północny - Obra - Zbąszyń.

Spływ Obrą rozpocząć można nad Jeziorem Wolsztyńskim na przystaniach w Karpicku albo w Wolsztynie, a zakończyć w Zbąszyniu. Jego długość wynosi 44 km, a na przepłynięcie należy przeznaczyć 2-3 dni. Szlak jest łatwy, nieuciążliwy i dostarcza wielu wrażeń. W początkowym odcinku wiedzie przez dwa duże jeziora (Wolsztyńskie i Berzyńskie), a dalej przez krótki odcinek Dojcą do Obrzańskiego Kanału Północnego, którym płynie do Kopanicy. Tam rozpoczyna się dolny odcinek biegu Obry; rzeka przepływa przez kilka jezior, z największym - Jeziorem Zbąszyńskim (Błędno).

➤ **Gmina Przemęt**

Szlak konwaliowy wodny kajakowy - długość trasy: ok. 40 km

Konwaliowy Szlak Kajakowy poprowadzi jeziorami leżącymi na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego po zamkniętym kręgu o długości 37 km. Jeziora są połączone strumieniami i kanałami o niewielkim spadku, co umożliwi pokonanie jego trasy w obu kierunkach. Początek i koniec szlaku został zlokalizowany w Wieleniu, gdzie można wypożyczyć kajaki oraz uzyskać szczegółowe informacje na temat organizacji spływu. W celu ułatwienia poruszania się po szlaku na jego trasie ustawiono szereg znaków w postaci piktogramów. Szlak jest szlakiem łatwym, dostępny dla początkujących kajakarzy. Jediną uciążliwością na szlaku może być niższy stan wód w okresie suszy - szczególnie podczas pokonywania Jeziora Miałkiego.

Szlaki kajakowe

Ruszając na trasę możemy wybrać jedną z dwóch proponowanych tras: trzydniową pętlę Wieleń - Wieleń lub dwudniową trasę Lgiń - Wieleń - Boszkowo.

- Trzy dni na pętli (Wieleń - Wieleń):
 - I etap (13 km); Wieleń - Dominice (z przewożeniem kajaków i zwiedzaniem Górską),
 - II etap (15 km); Dominice - Błotnica (ze zwiedzaniem kościoła w Przemęcie),
 - III etap (13 km); Olejnica – Wieleń.
- Dwa dni (Lgiń - Wieleń - Boszkowo):
 - I etap (13 km); Lgiń - Wieleń (zwiedzanie Górską),
 - II etap (21 km); Wieleń – Boszkowo.

➤ **Gmina Siedlec**

Przez Gminę Siedlec przebiega odcinek Lubuskiego Szlaku Wodnego, którego całkowitą długość od Sławy do Santoka wynosi 220 km. Trasa Lubuskiego Szlaku Wodnego wiedzie ciągiem hydrologicznym przez Północny Kanał Obry i jeziora Chobienicko-Zbąszyńskie.

SZLAKI TURYSTYKI KONNEJ

Dla amatorów popularnego od niedawna sposobu spędzania wolnego czasu w siodle, przygotowano propozycje szlaków konnych. Ponieważ ten rodzaj turystyki ma coraz więcej zwolenników, wymaga ona odpowiedniego zaplecza. Trasy uwzględniają potrzeby koni, takie jak popasy czy też odpowiednie podłoże szlaku, ale również biorą pod uwagę oddziaływanie przemarszu większej ilości koni na środowisko i bezpieczeństwo.

– **Szlak pałacowy**

Biegnący w północnej części gminy Przemęt Szlak Pałacowy to konna trasa wiodąca przez pofałdowany teren leśno-polny. Szlak wiedzie przez miejscowości Kluczewo i Siekowo oraz swym zasięgiem dociera do granic Siekówka.

Decydując się na konną podróż tym szlakiem będzie okazja odwiedzić gospodarstwo agroturystyczne „Stara Chata u Kowola” (Kluczewo - świetne miejsce do startu na szlak), oraz podziwiać wspaniałą architekturę pałacu w Siekowie. Ciekawym miejscem, które można odwiedzić wędrując Szlakiem Pałacowym jest tzw. „Winnica”. W tym miejscu położonym niedaleko Kluczewa dawniej mieściły się winnice hrabiego Czarneckiego oraz dwór z bogato zaopatrzonymi piwnicami. Dziś możemy podziwiać jedynie pozostałości po piwnicach. Część szlaku prowadzi, przez godne zobaczenia bory sosnowe położony pomiędzy Siekowem i Siekówkiem. W znacznej części trasa prowadzi nad Południowym Kanałem Obry.

Świetnym miejscem do wypoczynku dla podróżnych i miejscem gdzie można napić konie jest „Siedlisko” w Kluczewie.

Długość trasy: 17 km

Szlak posiada połączenie z gminą Wielichowo

– **Szlak Trzebidzki**

Szlak Trzebidzki to układ konnych dróg pozwalających miłośnikom konnej jazdy odwiedzić piękne lecz mało znane zakątki gminy Przemęt.

Szlak tworzy pętlę składającą się z pięciu odcinków łączących miejscowości Charbielin, Bucz, Poświętno, Sokołowice i Skarżyn.

Świetnym miejscem startu dla wyprawy tym szlakiem jest gospodarstwo agroturystyczne „Czajkówka” w Trzebidzy. Stąd możemy ruszyć na północ do Barchlina i dalej do Popowa Starego, gdzie warto zobaczyć przepiękny pałac. Można także skierować się na południe i poprzez sosnowe lasy z enklawami drzew liściastych bogatych w grzyby dotrzeć do Sokołowic.

Długość trasy: 25,5 km

Szlak posiada połączenie z gminą Włoszakowice.

– Szlak Białogórski

Kilka pięknych tras składających się na Szlak Białogórski pozwala na zwiedzenie z grzbietu konia okolic Wielenia, Kaszczoru i Moch. Swoją wyprawę warto rozpocząć z gospodarstwa agroturystycznego „Stara Stajnia” w Wieleniu. Stąd wierzchem lub wozem możemy wyruszyć do Moch lub przez Wieleńskie Góry do Kaszczoru. Szczególnie urokliwym miejscem znajdującym się na szlaku są tzw. „Zimne Wody”. Ten położony w niewielkiej odległości od Kaszczoru zbiornik wodny to świetne miejsce na wypoczynek.

Długość trasy: 37 km

Szlak posiada połączenie z gminami Wolsztyn, Sława, Wijewo

– Szlak Konwalii

Ten najdłuższy szlak konny gminy Przemęt wiedzie przez serce Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Szlak łączy miejscowości Górsko, Radomierz, Osłonin, Nowa Wieś i Perkowo. Poza tym trasa szlaku łączy się w miejscowości Starkowo ze Szlakiem Trzebidzkim i Szlakiem Białogórskim w Wieleniu.

Idealnym miejscem do rozpoczęcia rajdu konnego Szlakiem Konwalii jest gospodarstwo agroturystyczne „Zagroda u Rzeźbiarza” w Górsku. Stąd możemy wyruszyć w kierunku Starkowa i dalej Szlakiem Trzebidzkim w okolice Trzebidzy lub też pojechać w kierunku Osłonina, a stąd przez serce Przemęckiego Parku Krajobrazowego do Perkowa i Nowej Wsi. Wędrując przez lasy warto zobaczyć głaz narzutowy oraz „Kanapę Napoleona” – miejsce gdzie według legendy odpoczywał Napoleon prowadzący swoje wojska na Rosję. Szlak wiedzie także przez okolice Babuliny (112 m n.p.m.) – najwyższego wzniesienia w Powiecie Wolsztyńskim.

Szlak Konwalii to także najbogatszy przyrodniczo szlak konny gminy Przemęt – na jego trasie możemy podziwiać piękno Rezerwatu „Torfowisko nad Jeziorem Świętym” oraz Rezerwatu „Wyspa Konwaliowa”.

Długość trasy: 38 km

Szlak posiada połączenie z gminą Włoszakowice

ŚCIEŻKI EDUKACYJNE

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego oprócz oznakowanych szlaków turystycznych funkcjonują ścieżki edukacyjne. Są one oznaczone odrębnymi znakami i tablicami tematycznymi objaśniającymi charakter ścieżki. Celem ścieżek edukacyjnych jest zapoznanie z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi regionu, kształtowanie wrażliwości na piękno przyrody, edukacja ekologiczna i kształtowanie współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego. Głównym adresatem projektu jest młodzież.

1) Ścieżka Przyrodniczo - Leśna „Leśnym Tropem” (Gmina Siedlec)

Trasa ścieżki wiedzie przez obszary leśne należące do Nadleśnictwa Wolsztyn oraz lasy prywatne, znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie szosy Zielona Góra - Poznań, w pobliżu miejscowości Kopanica. Ścieżka znajduje się w obrębie obszaru chronionego krajobrazu. W czasie przyrodniczej wędrowki możemy zaobserwować liczne tropy leśnych mieszkańców lub spotkać ich osobiście, możemy poznać wiele gatunków roślin związanych z lasem.

Przygotowano 2 warianty trasy:

- Wariant krótszy, pieszy oznaczony kolorem pomarańczowym liczący około 2 km z tablicami tematycznymi, tak dobranymi, aby zachęcić dzieci i młodzież do leśnych wędrowek połączonych ze zdobywaniem nowych doświadczeń i wiedzy. Czas spaceru około 1,5 godz.
- Wariant dłuższy, rowerowy oznaczony kolorem niebieskim liczący około 9,5 km dla miłośników wycieczek rowerowych. Czas zwiedzania około 2,5 godz. Na trasie ścieżki przyrodniczej ustawiono 14 tablic dydaktycznych oraz plan sytuacyjny.

2) Ścieżka Przyrodniczo-Leśna w Olejnicy (Gmina Przemęt)

Ścieżka rozpoczyna się i kończy w Olejnicy na parking, wejście na nią oznaczone jest czytelną tablicą informacyjną z wiadomościami ogólnymi i mapą trasy. Trasa wytyczona jest kierunkowskazami w postaci strzałek, kierującymi od przystanku do przystanku. Na trasie zlokalizowanych jest 11 opisanych stanowisk przedstawiających wybrane, ciekawe fragmenty krajobrazu. Ścieżka prowadzi przez rezerwat przyrody „Wyspa Konwaliowa” i rezerwat przyrody „Torfowisko nad Jeziorem Świętym”. Atrakcją ścieżki są trzy tarasy widokowe oraz dwa wigwamy miejsca na odpoczynek i ognisko. Można wybrać dwa warianty ścieżki: pełen, wy-noszący 8 km albo krótszy, mający 5 km.

3) Ścieżka „Nasza Chata” - szlak żółty (gmina Wolsztyn)

Długości około 6 km, prowadzi od Ośrodka Wilga przez brzeg Jeziora Wilcze, pole namiotowe, Wieś Wilcze, cmentarz ewangelicki, punkt czerpania wody i kończy w Rudnie.

4) Ścieżka „Rudno Uście – Rudno” - szlak brązowy (gmina Wolsztyn)

Długości około 7 km, rozpoczyna się w Ośrodku Wilga prowadzi brzegiem Jeziora Rudno, a dalej przez plażę w Uściu, Wieś Uście, przejście przez las do Rudna.

5) Ścieżka „Jezioro Wuszno” - szlak czerwony (gmina Wolsztyn)

Długości około 7 km, przebiega przez Ośrodek Wilga, drogę do Wilcza, Bazę ZHP Wałbrzych, wokół Jeziora Wuszno, Leśniczówkę Wilcze, drogę do Rudna.

6) Ścieżka „Jezioro Wilcze” - szlak zielony (gmina Wolsztyn)

Długości około 5 km, przebiega przez Ośrodek Wilga, brzeg Jeziora Wilcze, Osiedle Leśne, Wilcze, Rudno

WIEŻE I PUNKTY WIDOKOWE

– Wieża widokowa w Olejnicy

Wieża widokowa w Olejnicy (19,5 m wysokości) zbudowana została w sercu Przemęckiego Parku Krajobrazowego, tam gdzie krzyżują się liczne szlaki turystyczne - rowerowe, piesze, konne i kajakowe. Wejście na wieżę jest więc ciekawym punktem wielu turystycznych wycieczek, a lokalizacja wieży pozwala zaś podziwiać rynnę przemęckich jezior.

– Punkt widokowy – wieża dawnego kościoła ewangelickiego w Kaszczorze

Malowniczy widok rozciąga się z wieży odnowionego budynku dawnego zboru ewangelickiego w Kaszczorze. Odrestaurowany w 2011 roku dawny kościół pełni dziś funkcję galerii i sali koncertowej. Z odbudowanej wieży można podziwiać panoramę Kaszczoru i najbliższej okolicy.

– Wieża widokowa w Siekowie

Najwyższa, bo licząca 30 metrów wieża widokowa na terenie gminy Przemęt zlokalizowana jest w lesie w okolicy miejscowości Siekowo i Kluczewo, w miejscu gdzie dawniej znajdowały się winnice hrabiego Czarnieckiego. Na wieżę prowadzi 142 stopni. Rozciągający się z jej szczytu widok zapiera dech w piersiach. Zobaczyć można nie tylko bliższe i nieco dalsze miejscowości, ale przy dobrej pogodzie dysponując odpowiednim teleskopem nawet szczyt karkonoskiej Śnieżki.

Nieodłącznym elementem infrastruktury turystycznej są **wypożyczalnie sprzętu sportowego**, które umożliwiają aktywne spędzanie czasu wolnego przy wykorzystaniu istniejących szlaków turystycznych jak i innych walorów przyrodniczych regionu. W Wolsztynie uruchomiono wypożyczalnię sprzętu wodnego – kajaków i rowerów wodnych

nad Jeziorem Wolsztyńskim, przy plaży w parku miejskim. Poza tym, wiele ośrodków wypoczynkowych i gospodarstw agroturystycznych posiada dla swoich gości sprzęt sportowy i rekreacyjny typu kajaki, łódki, rowery, sprzęt do wędkowania.

Turyści przybywający na teren Powiatu Wolsztyńskiego mogą korzystać z usług **bazy noclegowej i gastronomicznej** o różnym standardzie i poziomie cenowym zlokalizowanej na terenie poszczególnych gmin Powiatu raz z gminnego centrum informacji znajdującego się w Wolsztynie, który m.in. gromadzi i udziela informacje turystyczne. Zgodnie z danymi GUS, na terenie całego Powiatu Wolsztyńskiego na koniec 2013 roku było 1 884 miejsc noclegowych dostępnych w 26 obiektach (w tym 633 miejsc całorocznych dostępnych w 13 obiektach). W chwili obecnej większość z nich koncentruje się w Gminie Wolsztyn. Do znanych ośrodków wypoczynkowych należą Karpicko, Olejnica, Rudno, Grójec Mały, Boruja, Wąchabno, Wieleń i Wilcze. **Bazę noclegową** Powiatu tworzą m.in.:

- Hotel Pałac Wolsztyn ul. Drzymały 4, 64-200 Wolsztyn,
- Hotel Restauracja „Leśna” Karpicko, ul. Jeziorna 9, 64-200 Wolsztyn,
- ZAKŁADY GASTRONOMICZNO-HOTELARSKIE Adam Choroszy, Bronisław Cichy, ul. Poniatowskiego 19, 64-200 Wolsztyn,
- Hotel Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. Bohaterów Bielnika 30, 64-200 Wolsztyn,
- Motel Restauracja „Montana” Karpicko, ul. Wczasowa 73, 64-200 Wolsztyn,
- Motel Restauracja „Orion” ul. Spokojna 23, 64-200 Wolsztyn,
- Ośrodek Wypoczynkowy „U MARCINA” 64-234 Wieleń, ul. Wczasowa 40,
- Ośrodek Wypoczynkowy „Wrzos” Boruja 107, 64-232 Tuchorza,
- Ośrodek Wypoczynkowo-Rekreacyjny „Oaza” Kuźnica Zbąska, 64-232 Tuchorza,
- Ośrodek Rekreacyjny „Wielkopolska” Rudno, 64-224 Świętno,
- Ośrodek Szkolno-Wypoczynkowy AWF Wrocław Olejnica, 64-234 Przemęt,
- Ośrodek Wczasów Rodzinnych „Turów” Wieleń, ul. Wczasowa 54, 64-234 Przemęt,
- Pensjonat Pela - Wacek Boruja, Boruja 43, 64-232 Tuchorza,
- Ośrodek Wypoczynkowo-Szkoleniowy KARPICKO, ul. Wczasowa 78, 64-200 Wolsztyn,
- Restauracja i Pensjonat „Graffiti” Olejnica, ul. Słoneczna 5, 64-234 Przemęt,
- Zajazd „Baszta” Żodyń, ul. Polna 13, 64-212 Siedlec,
- Ośrodek Wypoczynkowy „Relaks” Wieleń Zaobrzański, ul. Wczasowa 52, 64-234 Przemęt,
- Pensjonat „Siodło” Wilcze 10, ul. Powstańców Wlkp. 9b, 64-224 Świętno,
- Pałac Popowo Stare 64-234 Przemęt, Popowo Stare, ul. Lipowa 26,
- Ośrodek Wypoczynkowy „Krokus” Sharksland Krzysztof i Alicja Słonina,
- Ośrodek Wypoczynkowy „Foccus” 64-234 Przemęt, Wieleń, ul. Kręta 15a,

- Kompleks „Rueda” 64-234 Przemęt, Bucz, ul. Jarzębinowa 1,
- Zdzisława Sibilska, Bartosz Sibilski – Pensjonat Pela – Wacek, Boruja 43,
- Ośrodek Wypoczynkowy "Wrzos" Boruja 107.

Bazę gastronomiczną tworzą: restauracje, bary, puby i pizzerie zlokalizowane głównie na terenie Wolsztyna. Również obiekty noclegowe posiadają zaplecze gastronomiczne.

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego funkcjonują również **gospodarstwa agroturystyczne**:

- Gospodarstwo agroturystyczne „Czajkówka” w Trzebidzy,
- Gospodarstwo agroturystyczne „Zagroda u Rzeźbiarza” P. Murek w Górsku,
- Gospodarstwo agroturystyczne „Stara Chata u Kowala” w Kluczewie,
- Gospodarstwo agroturystyczne „Stara Stajnia” w Wieluniu,
- Gospodarstwo agroturystyczne A. Prosicka w Obrze,
- Pensjonat „Siodło” w Wilczu,
- Gospodarstwo agroturystyczne „M. i L. Sawalowie w Starej Dąbrowie,
- Gospodarstwo agroturystyczne B. Praiss w Osłoninie,
- Gospodarstwo agroturystyczne M. i D. Lewandowscy w Olejenicy,
- Gospodarstwo agroturystyczne L. Praiss w Perkowie,
- Gospodarstwo agroturystyczne „Pela - Wacek” w Boruji,
- Gospodarstwo agroturystyczne Robert Rzeźnik Stary Widzim,
- Gospodarstwo agroturystyczne L. Maria Strażyńska Świętno,
- Gospodarstwo agroturystyczne Sabina Urbńska Wolsztyn,
- Gospodarstwo agroturystyczne Wiesława Piątkowska Obra,
- Ośrodek Agroturystyczny „Amazonka” Mariankowo 24,
- Gospodarstwo agroturystyczne Jarosława Olejniczaka, Radomierz,
- Anna, Marek Ciężyńscy - Gospodarstwo Agroturystyczne ARITEN, Boruja 103,
- Hanna Maćkowska, Janina Maćkowska – Gospodarstwo Agroturystyczne, Boruja 55,
- Janina i Józef Modrzyk – Sielankowa Zagroda Pod Modrzewiem, Grójec Mały 2,
- Janiak Grażyna, Janiak Beata – Gospodarstwo Agroturystyczne – Agroniezapominajka, Grójec Wielki 15,
- Teresa, Eugeniusz Wański - „Dom Martyny”, Mariankowo 30,
- Krystyna, Jerzy Żłobińscy – Gospodarstwo Agroturystyczne, Nowa Tuchorza 24,
- Ewa Cicha -Agroturystyka EWA, Wąchabno 25,
- Jadwiga Choroszy – Agroturystyka, Wąchabno 25C,
- Bożena, Ryszard Cichowie – Gospodarstwo Agroturystyczne, Wąchabno 22,
- Kazimiera, Zdzisław Kasprzak – Agroturystyka, Wąchabno 25,

- Alfreda, Czesław Szewczyk Gospodarstwo Agroturystyczne, Wąchabno 39,
- Zofia, Jan Tyśper Agroturystyka, Wąchabno 8,
- Urszula, Marek Zalisz Agroturystyka, Wąchabno 16,
- Mirosława Gawęł, Nieborza 19,
- Grzegorz Reiman Agroturystyka Mirella, Wielka Wieś 16.

Zgodnie z danymi przedstawionymi w tabeli 35, obserwuje się spadek ruchu turystycznego na terenie Powiatu Wolsztyńskiego. W latach 2008-2014 zmniejszyła się zarówno liczba osób korzystających z noclegów (spadek o ok. 24,2%), jak i liczba wynajętych pokoi (spadek o 13,6%) i udzielonych noclegów (spadek o 19,4%). Warto podkreślić, że 9,2% wszystkich korzystających z noclegów na terenie Powiatu Wolsztyńskiego to turyści zagraniczni. Najwięcej turystów zagranicznych w 2014 roku pochodziło z: Niemiec, Holandii, Norwegii i Wielkiej Brytanii.

Tabela 35. Zaplecze turystyczne i ruch turystyczny na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów							
obiekty ogółem [szt.]	24	22	25	26	28	26	28
obiekty całoroczne [szt.]	9	10	13	14	14	13	13
miejsca noclegowe ogółem [msc]	1 922	1 743	1 959	1 843	1 857	1 884	1 899
miejsca noclegowe całoroczne [msc]	512	589	812	686	681	633	627
korzystający z noclegów ogółem [osoba]	32 339	30 880	33 011	31 804	25 405	23 633	24 506
korzystający z noclegów turyści zagraniczni [osoba]	3 209	2 782	2 985	3 851	2 791	2 435	2 258
wynajęte pokoje ogółem w obiektach hotelowych	15 289	15 383	19 297	17 570	14 366	13 441	13 203
wynajęte pokoje turystom zagranicznym w obiektach hotelowych	3 054	2 466	4 106	4 810	4 513	2 903	2 646
udzielone noclegi ogółem	100 241	104 398	112 557	94 035	86 010	73 388	80 823
udzielone noclegi turystom zagranicznym	6 652	4 635	7 398	8 942	7 360	4 813	4 705
Noclegi udzielone turystom zagranicznym [osoba]							
ogółem	3 209	2 782	2 985	3 851	2 791	2 435	2 258
Austria	3	10	43	9	13	3	11
Belgia	106	38	38	63	11	36	9
Białoruś	13	6	4	47	3	3	2
Czechy	50	59	52	64	46	58	65
Dania	46	54	109	108	70	143	98
Estonia	2	0	0	51	0	0	2

Finlandia	34	9	2	13	2	2	5
Francja	40	42	96	116	89	74	85
Grecja	2	0	12	11	0	0	0
Hiszpania	2	42	20	33	3	9	16
Irlandia	166	140	85	22	82	10	2
Japonia	24	7	12	7	1	7	12
Kanada	2	6	0	0	0	0	0
Litwa	19	12	14	33	26	34	35
Luksemburg	0	0	7	0	0	0	0
Łotwa	30	0	1	1	0	0	3
Niderlandy (Holandia)	398	276	260	341	246	307	279
Niemcy	1 271	1 311	1 365	1 508	1 193	721	806
Norwegia	131	249	244	151	165	160	216
Portugalia	0	0	0	45	0	0	3
Rosja	40	5	26	87	30	9	24
Słowacja	11	15	8	9	5	17	66
Słowenia	0	2	1	2	0	4	4
Stany Zjednoczone Ameryki	131	130	180	265	78	88	8
Szwajcaria	48	9	19	70	36	63	78
Szwecja	48	19	67	25	9	21	11
Ukraina	38	43	62	84	65	114	52
Węgry	2	18	1	15	0	0	8
Wielka Brytania	459	202	153	422	368	361	276
Włochy	28	36	32	130	185	97	35
pozostałe kraje	65	42	72	119	65	94	47

Źródło: Dane GUS

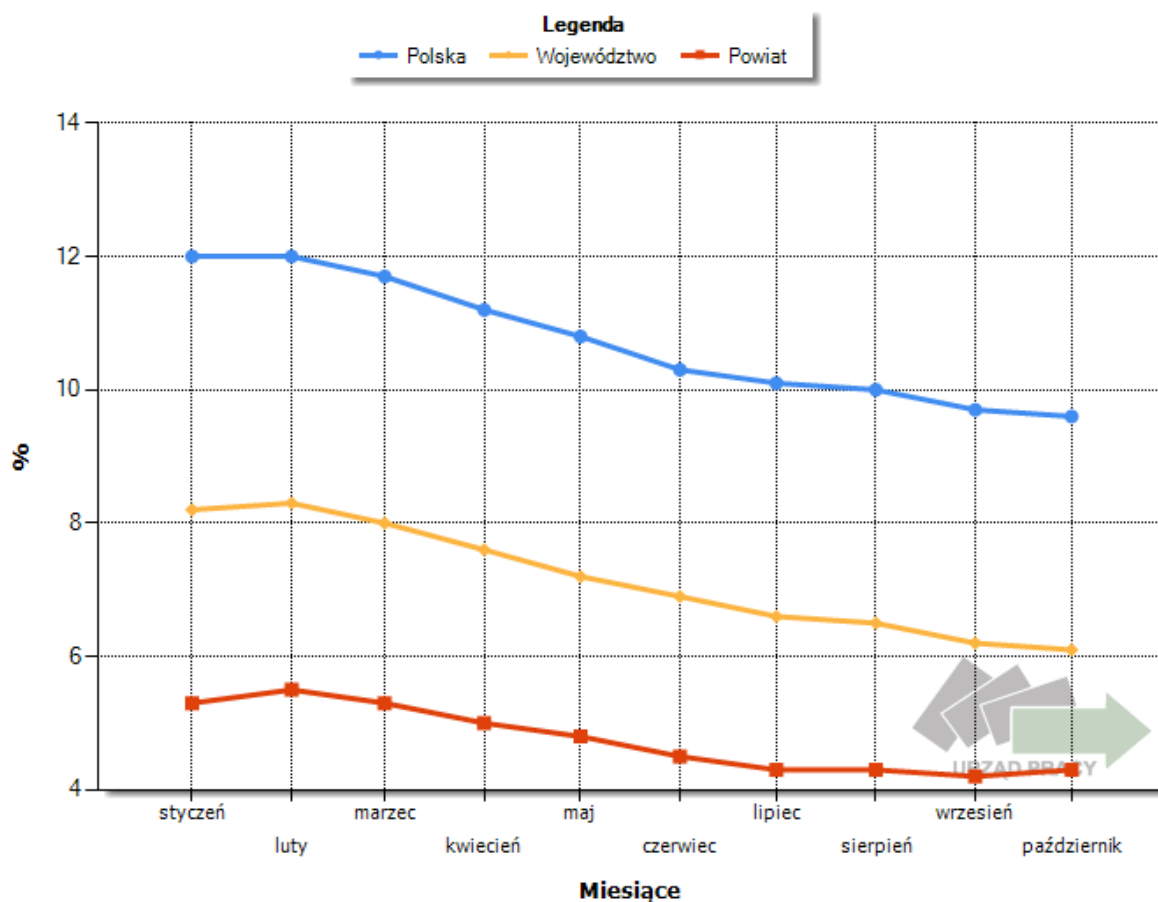
Atrakcyjność turystyczną Powiatu Wolsztyńskiego zwiększają corocznie odbywające się **imprezy i wydarzenia** kulturalne. Do najpopularniejszych z nich należą: Międzynarodowe Plenery Malarskie, Muzyczne Dni Powiatu Wolsztyńskiego – Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych, Koncerty Noworoczne, Koncerty Charytatywne z Okazji Dnia Kobiet, Dożynki Powiatowo – Gminne, Konkurs fotograficzny „Powiat Wolsztyński-widzieć więcej”, Dni Ziemi Wolsztyńskiej organizowane corocznie w maju, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Wolsztynie, Ogólnopolski Konkurs Młodych Instrumentalistów Orkiestr Dętych w Wolsztynie, Festiwal Sztuk Młodych (muzyka, plastyka, teatr), coroczne konkursy Muzyki Ludowej w Kopanicy, Dożynki Gminne i Powiatowe. Szczegółowy kalendarz imprez organizowanych na terenie Powiatu został przedstawiony w rozdziale 5.1.4. niniejszej *Strategii*.

4.4. Rynek pracy i bezrobocie

Stopa bezrobocia na terenie Powiatu Wolsztyńskiego jest jedną z najniższych w województwie wielkopolskim. W grudniu 2014 roku w województwie wielkopolskim wyniosła 11,5%, w województwie wielkopolskim – 7,8%, a w Powiecie Wolsztyńskim – 4,7%. Tym samym Powiat Wolsztyński wśród 31 powiatów województwa był jednym z najniższą stopą bezrobocia.

Analizując stopę bezrobocia na terenie Powiatu w 2015 roku, należy zauważyć, że w październiku 2015 roku wyniosła ona 4,3% i była znacznie niższa od poziomu bezrobocia w województwie wielkopolskim i kraju. Warto zauważyć, że od stycznia 2015 roku stopa bezrobocia Powiatu maleje.

Wykres 4. Stopa bezrobocia w 2015 roku

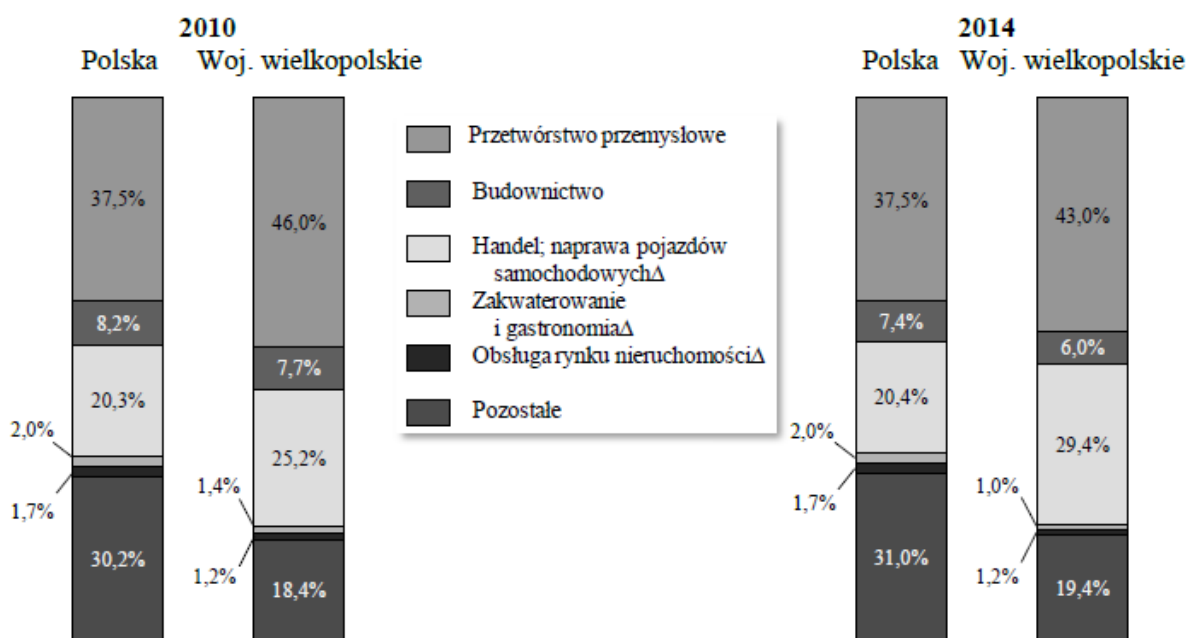

Miesiąc	Stopa bezrobocia w Polsce	Stopa bezrobocia w województwie	Stopa bezrobocia w powiecie
styczeń	12,0	8,2	5,3
luty	12,0	8,3	5,5
marzec	11,7	8,0	5,3
kwiecień	11,2	7,6	5,0
maj	10,8	7,2	4,8
czerwiec	10,3	6,9	4,5
lipiec	10,1	6,6	4,3
sierpień	10,0	6,5	4,3
wrzesień	9,7	6,2	4,2
październik	9,6	6,1	4,3

Źródło: PUP w Wolsztynie (<http://wolszyn.pup.info.pl/Urzad/Analizy-i-statystyki/Stopa-bezrobocia>)

W 2014 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim było wyższe o 4,8 % w stosunku do poprzedniego roku. Sektor przetwórstwa przemysłowego charakteryzował się największym udziałem (43,0%) w ogóle zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw.

Wykres 5. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

Źródło: US Bydgoszcz „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2014 r.”

W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zatrudnienie wzrosło m.in. w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 15,5%), handel i naprawa pojazdów

samochodowych (o 10,6%), transport i gospodarka magazynowa (o 4,1%), natomiast zmniejszyło się w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 16,1%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 11,1%); budownictwo (o 7,7%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 3,1%).

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2014 roku wynosiła 1 233 osoby, z czego 52,5% stanowiły kobiety. Zadawalający jest fakt, że w porównaniu do roku 2009 liczba osób bezrobotnych na terenie Powiatu zmniejszyła się w 2014 roku o ok. 27,2%. Tendencja ta jest podobna do sytuacji w województwie wielkopolskim i kraju, gdzie w latach 2009-2014 odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych. W 2014 roku liczba osób bezrobotnych z terenu Powiatu Wolsztyńskiego stanowiła zaledwie 1,06% bezrobotnych województwa wielkopolskiego (mniej niż średnia liczba osób bezrobotnych przypadająca na każdy powiat województwa) oraz 0,07% bezrobotnych kraju. Warto zauważyć, że udział osób bezrobotnych Powiatu Wolsztyńskiego w liczbie osób bezrobotnych województwa zmniejsza się w analizowanym okresie, co oznacza, że na terenie Powiatu odnotowuje się szybsze tempo spadku bezrobocia niż na terenie województwa.

Tabela 36. Bezrobocie Powiatu Wolsztyńskiego na tle województwa i kraju w latach 2009-2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	1 892 680	1 954 706	1 982 676	2 136 815	2 157 883	1 825 180
<i>udział bezrobotnych z Powiatu Wolsztyńskiego [%]</i>	<i>0,09%</i>	<i>0,08%</i>	<i>0,08%</i>	<i>0,08%</i>	<i>0,07%</i>	<i>0,07%</i>
WIELKOPOLSKIE	133 563	135 172	134 954	147 902	144 832	116 410
<i>udział bezrobotnych z Powiatu Wolsztyńskiego [%]</i>	<i>1,27%</i>	<i>1,21%</i>	<i>1,16%</i>	<i>1,20%</i>	<i>1,06%</i>	<i>1,06%</i>
Powiat wolsztyński	1 694	1 630	1 566	1 777	1 542	1 233

Źródło: Opracowania własne na podstawie GUS

Tabela 37. Bezrobocie na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w latach 2009-2014 [osoba]

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób bezrobotnych OGÓŁEM: w tym:	1 694	1 630	1 566	1 777	1 542	1 233
- kobiet	962	936	909	974	814	647
- mężczyzn	732	694	657	803	728	586
Liczba bezrobotnych na wsi	1 222	1 231	1 141	1 313	1 145	904
Liczba bezrobotnych absolwentów	254	204	182	195	130	78
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych	277	193	263	229	231	213
Liczba osób bezrobotnych wg wieku:						
- bezrobotni do 25 roku życia	544	488	456	546	393	239
- bezrobotni od 26 do 50 roku życia	794	791	746	864	761	642
- bezrobotni powyżej 51 roku życia	356	351	364	367	388	352
Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy:						
- bezrobotni do 1 miesiąca	174	224	225	237	180	140
- bezrobotni od 1 do 12 miesięcy	1 278	1 069	949	1 120	913	718
- bezrobotni od 12 do 24 miesięcy	163	239	238	244	263	179
- bezrobotni powyżej 24 miesięcy	79	98	154	176	186	196
Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia:						
- wykształcenie podstawowe i poniżej, gimnazjum	335	340	326	371	335	302
- wykształcenie zasadnicze zawodowe	627	603	585	653	544	412
- wykształcenie średnie	597	551	497	561	495	369
- wykształcenie wyższe	135	136	158	192	168	150

Źródło: Dane PUP w Wolsztynie

Dokonując analizy danych dotyczących struktury osób bezrobotnych ogółem na terenie Powiatu Wolsztyńskiego (tabela 37) należy zauważyć, że w 2014 roku:

- zdecydowaną większość wśród osób bezrobotnych stanowią osoby ze wsi – w 2014 roku stanowiły one ponad 73% ogółu bezrobotnych Powiatu,
- liczba bezrobotnych absolwentów stanowiła 6,3% bezrobotnych Powiatu i zmniejszyła się w stosunku do 2009 roku o 69,3%,
- liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiła 17,3% ogółu bezrobotnych i zmniejszyła się w stosunku do 2009 roku o 23,1%.
- najliczniejszą grupę osób bezrobotnych wg wieku stanowią bezrobotni w wieku od 26 do 50 roku życia – w 2014 roku stanowili 52,1%,

- największy udział wśród osób bezrobotnych na terenie Powiatu stanowią bezrobotni pozostający bez pracy od 1 do 12 miesięcy (58,2%). Największy wzrost bezrobotnych odnotowano wśród bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (wzrost o 148,1%),
- wśród bezrobotnych z terenu Powiatu przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 33,4%, a następnie z wykształceniem średnim – 29,9% wszystkich bezrobotnych Powiatu. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym (wzrost w stosunku do 2009 roku o 11,1%).

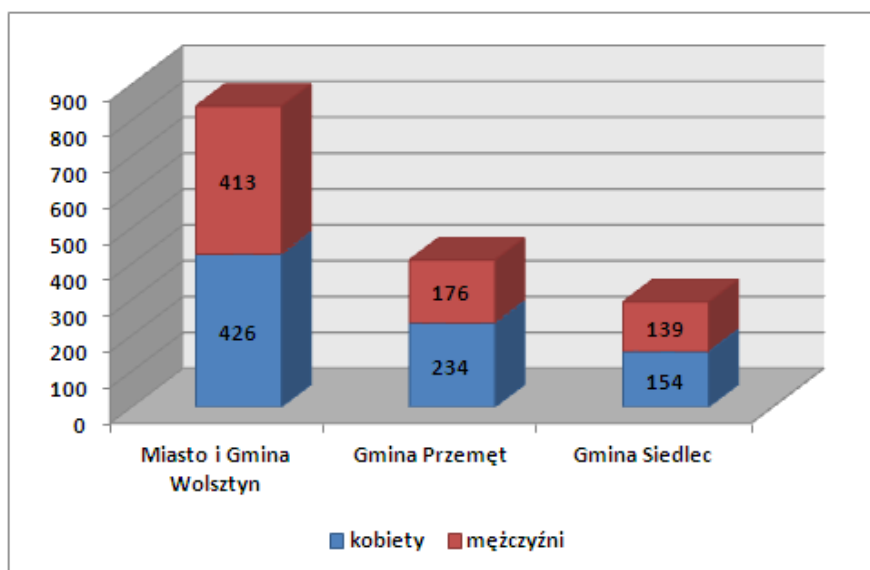
Najwięcej bezrobotnych Powiatu Wolsztyńskiego w 2013 roku znajdowało się w Gminie Wolsztyn (54,4% ogółu bezrobotnych). Następnymi w kolejności gminami pod względem udziału osób bezrobotnych w ogólnej strukturze bezrobocia Powiatu są: Gmina Przemęt (26,6%) oraz Gmina Siedlec (19%). Podobnie sytuacja wygląda jeśli chodzi o liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. Na koniec 2013 roku, liczba zarejestrowanych osób z prawem do zasiłku wynosiła 279, co stanowiło 18,1% ogółu bezrobotnych.

Tabela 38. Bezrobocie na terenie Powiatu Wolsztyńskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Gminy powiatu wolsztyńskiego	Liczba osób bezrobotnych		Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	Liczba bezrobotnych absolwentów	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i poniżej	Liczba osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 24 miesięcy)
	ogółem	w tym kobiet				
Miasto i Gmina Wolsztyn	839	426	149	63	190	342
Gmina Przemęt	410	234	86	35	65	142
Gmina Siedlec	293	154	44	32	80	116
Razem Powiat	1 542	814	279	130	335	600

Źródło: Dane PUP w Wolsztynie

Wykres 6. Bezrobocie na terenie gmin Powiatu Wolsztyńskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Wolsztynie

Tabela 39. Bezrobotni według zawodów i specjalności wg stanu na 31.12.2013 r.

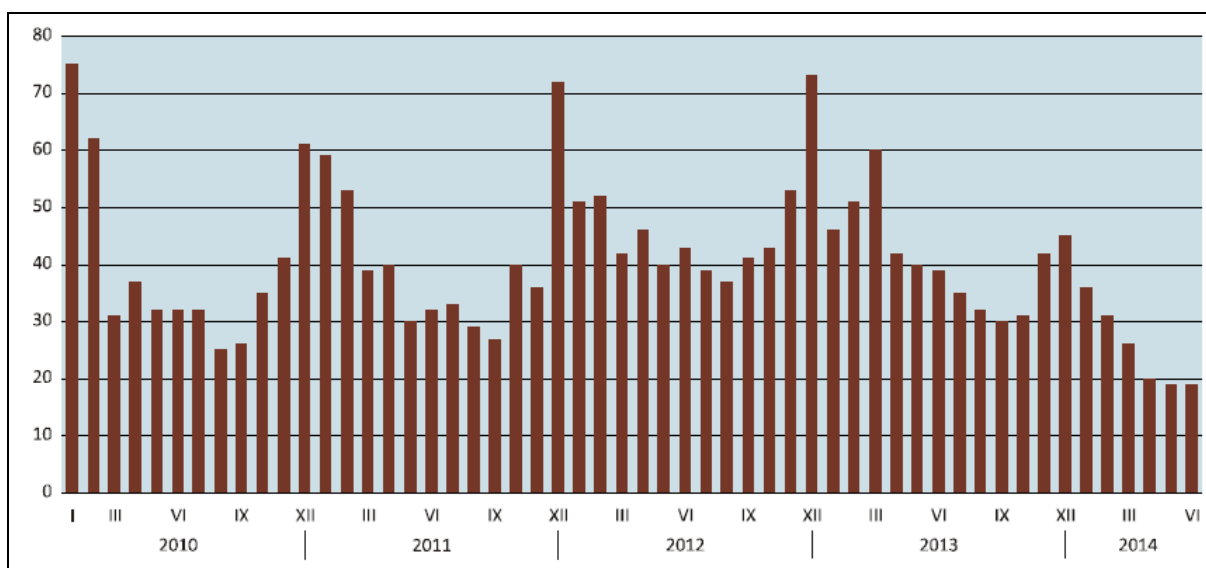
Lp.	Zawód/specjalność	Ogółem
1	sprzedawca	158
2	pracownik gospodarczy	84
3	technik ekonomista	64
4	krawiec	48
5	ślusarz	46
6	murarz	39
7	mechanik pojazdów samochodowych	37
8	kucharz	34
9	cukiernik	34
10	fryzjer	33
11	malarz – tapeciarz	29
12	technik handlowiec	27
13	nauczyciel	22
14	robotnik budowlany	19
15	szwaczka	18
16	technik mechanik	17
17	sprzątaczką	16
18	stolarz	15
19	pedagog	15
20	rolnik	15
21	blacharz budowlany	15
22	technik żywienia i gospodarstwa domowego	14
23	blacharz samochodowy	14
24	technik rolnik	14
25	pakowacz	13
26	piekarz	12
27	malarz budowlany	12
28	technik logistyk	11
29	kelner/barman	11
30	technik mechanizacji rolnictwa	10
31	betoniarz	10
32	lakiernik	10
33	specjalista ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	10
34	bez zawodu	125

Źródło: Raport PUP w Wolsztynie „Sytuacja na rynku pracy Powiatu Wolsztyńskiego w 2013 roku”

Bezrobotnych można znaleźć w każdym zawodzie, ale są również profesje, które są szczególnie narażone na brak zatrudnienia. W przypadku Powiatu Wolsztyńskiego od wielu już lat taką profesją jest zawód sprzedawcy, który stanowi ponad 10% wszystkich zarejestrowanych w urzędzie, kolejną grupą zagrożonych bezrobociem jest grupa osób ze specjalnością pracownik gospodarczy – 5,5% oraz technik ekonomista – 4%, dalej krawiec, ślusarz, murarz – 2,5%. Niepokojący jest również fakt, że ponad 8% zarejestrowanych stanowią osoby bez zawodu.

W czerwcu 2014 roku do urzędów pracy zgłoszono 7,5 tys. **ofert zatrudnienia**, tj. o 0,6 tys. mniej niż przed miesiącem, ale o 1,5 tys. więcej niż przed rokiem. W końcu miesiąca na 1 ofertę pracy przypadało 19 bezrobotnych (tak samo jak przed miesiącem; przed rokiem - 39 osób). Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu w końcu czerwca br. 16 zakładów pracy zapowiedziało zwolnienie w najbliższym czasie 0,5 tys. pracowników (przed rokiem odpowiednio 24 zakłady, 0,6 tys. pracowników).

Wykres 7. Bezrobotni na 1 ofertę pracy w województwie wielkopolskim (stan w końcu miesiąca)

Źródło: US Bydgoszcz „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w czerwcu 2014 r.”

Do Powiatowego Urzędu Pracy w Wolsztynie w 2013 roku wpłynęło 1 400 ofert pracy w następujących branżach:

- branża budowlana – 186 ofert,
- transport – 104 oferty,
- handel – 249 ofert,
- ubezpieczenia – 9 ofert,
- produkcja + rolnictwo – 468 ofert,

- praca biurowa – 180 ofert,
- edukacja + opieka – 64 oferty,
- gastronomia – 48 ofert,
- pozostała działalność – 92 oferty.

Reasumując, PUP w Wolsztynie, w ramach realizowanych zadań z zakresu przeciwdziałania bezrobociu, udzielił pomocy w następującym zakresie:

- z prac interwencyjnych skorzystało 29 osób bezrobotnych,
- skierowano 184 osoby bezrobotne na staż zawodowy,
- z prac społecznie użytecznych skorzystało 11 osób bezrobotnych,
- doposażono 55 stanowisk pracy,
- 92 osoby bezrobotne skierowano na szkolenia,
- 67 osobom bezrobotnym udzielono dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej,
- razem uaktywniono 438 osób bezrobotnych
- z poradnictwa indywidualnego skorzystało 726 bezrobotnych, a z poradnictwa grupowego 125 bezrobotnych.

Wydatki ze środków z Funduszu Pracy oraz ze środków budżetowych będących w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Wolsztynie na wypłatę zasiłków, dodatków aktywizacyjnych, aktywizację osób bezrobotnych, ubezpieczenie zdrowotne osób zarejestrowanych oraz na wypłatę wynagrodzeń ich pochodnych a także utrzymanie siedziby urzędu w 2013 roku wyniosły **9 890 195 złotych**.

Poziom zaangażowanych środków finansowych według poszczególnych zadań przedstawia tabela 40.

Tabela 40. Środki finansowe będące w dyspozycji PUP w Wolsztynie w 2013 roku

Zadania	Wydatki	
	Ogółem (zł)	%
1. Zasiłki dla bezrobotnych	3 928 250	39,6
2. Dodatki aktywizacyjne	77 834	0,8
3. Składki na ubezpieczenie zdrowotne (osoby bez prawa do zasiłku)	1 044 700	10,6
4. Pozostałe (wydatki fakultatywne *)	249 706	2,5
6. Aktywizacja osób bezrobotnych	3 278 604	33,2
7. Wynagrodzenia, utrzymanie budynku, samochodu **	1 311 101	13,3
WYDATKI OGÓŁEM	9 890 195	100

* koszty wezwań, wysyłki korespondencji, szkolenie PRZ, koszty rozwoju i eksploatacji systemu teleinformatycznego, szkolenia pracowników PUP, koszty ewaluacji projektów EFS, koszty promocji usług rynku pracy, dodatki do wynagrodzeń dla pracowników na stanowiskach kluczowych.

** w tym środki zewnętrzne w ramach projektu EFS 6.1.2 – 87 626 zł

Źródło: Raport PUP w Wolsztynie „Sytuacja na rynku pracy Powiatu Wolsztyńskiego w 2013 roku”

ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

Zgodnie z informacją sygnałną Powiatowego Urzędu Pracy w Wolsztynie za I półrocze 2015 roku następujące zawody są:

- maksymalnie deficytowe: robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie, kierowcy operatorzy wózków jezdniowych, dealerzy i maklerzy aktywów finansowych, sprzedawcy w stacji paliw, pozostali pracownicy zajmujący się sprzętaniem, pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center), kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali, specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr, windykatorzy i pokrewni,
- deficytowe: rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby, instruktorzy nauki jazdy, dekarze, szwaczki, hafciarki i pokrewni, operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, magazynierzy i pokrewni, czyściciele pojazdów, przedstawiciele handlowi, hodowcy drobiu,
- nadwyżkowe: kucharze, specjaliści do spraw wychowania małego dziecka, kelnerzy, robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym, blacharze, pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,
- maksymalnie nadwyżkowe: dietetycy i żywieniowcy, technicy budownictwa, nauczyciele szkół podstawowych, hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani, specjaliści nauk o ziemi, górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni, mechanicy precyzyjni, technicy leśnictwa.

Analizując dane w odniesieniu do 42 dużych grup zawodowych w województwie wielkopolskim zjawisko deficytu siły roboczej wystąpiło w przypadku grup:

- pracownicy do spraw finansowo statystycznych i ewidencji materiałowej,
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie,
- pracownicy usług ochrony,
- kierowcy i operatorzy pojazdów,
- sekretarki, operatorzy maszyn biurowych i pokrewni,
- ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych,
- monterzy,
- pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki,
- kierownicy do spraw produkcji i usług,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie,

- operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych,
- pracownicy obsługi biura,
- pomoce domowe i sprzątaczkę,
- kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych.

W województwie wielkopolskim – według danych statystycznych – zagrożeniem długotrwałego bezrobocia są objęte zawody sklasyfikowane w grupie:

- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- pomoce domowe i sprzątaczkę,
- rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni,
- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy i generalni,
- sprzedawcy i pokrewni,
- pracownicy opieki osobistej i pokrewni,
- rolnicy produkcji towarowej.

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Wielkopolsce 2014 rok

5. Usługi publiczne na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

5.1. Usługi społeczne

5.1.1. Oświata i nauka

5.1.1.1. Placówki oświatowe na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego zapewniony jest dostęp do szkół szczebla podstawowego, gimnazjalnego oraz ponadgimnazjalnego. Przedszkola, żłobki, szkoły podstawowe i gimnazjalne zlokalizowane na terenie poszczególnych gmin Powiatu są jednostkami organizacyjnymi samorządów gminnych, w związku z powyższym ich organami prowadzącymi są poszczególne gminy. Natomiast dla szkół średnich organem prowadzącym jest Powiat Wolsztyński.

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego funkcjonują łącznie 42 przedszkola, oddziały i punkty przedszkolne, 22 szkoły podstawowe i 15 gimnazjów, w tym:

- z zakresu oświaty publicznej (prowadzonych przez samorządy gminne i samorząd powiatowy): 36 przedszkoli, oddziałów i punktów przedszkolnych, 20 szkół podstawowych oraz 13 gimnazjów;
- z zakresu oświaty niepublicznej (prowadzonych przez inne niż jednostka samorządu terytorialnego osoby prawne oraz osoby fizyczne): 6 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, 2 szkoły podstawowe oraz 2 gimnazja.

Tabela 41. Publiczne i niepubliczne placówki oświatowe szczebla podstawowego na terenie Powiatu Wolsztyńskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Gmina	przedszkola i oddziały przedszkolne	szkoły podstawowe	gimnazja
Publiczne przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja prowadzone przez samorządy gminne na terenie Powiatu Wolsztyńskiego			
Gmina Wolsztyn	22	9	4
Gmina Siedlec	7	5	5
Gmina Przemęt	7	6	4
RAZEM	36	20	13
Niepubliczne przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja prowadzone przez inne osoby prawne niż jednostka samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne			
Gmina Wolsztyn	4	0	2
Gmina Siedlec	0	0	0
Gmina Przemęt	2	2	0
RAZEM	6	2	2
RAZEM NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	42	22	15

Źródło: Dane jednostek samorządów gminnych Powiatu Wolsztyńskiego

Powiat Wolsztyński jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- **3 szkół** ponadgimnazjalnych, tj.:
 - Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wolsztynie,
 - Zespół Szkół Zawodowych w Wolsztynie,
 - Zespół Szkół Rolniczych i Technicznych im. H. Cegielskiego w Powodowie,
- Zespołu Szkół Specjalnych w Wolsztynie,
- Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wolsztynie,
- Domu Wczasów Dziecięcych we Wroniawach.

Odrębny status ma szkoła ponadgimnazjalna w Przemęcie, której organem prowadzącym jest Gmina Przemęt.

Tabela 42. Wykaz placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Wolsztyński (stan na 31.12.2014 r.)

Lp.	Nazwa placówki	Adres
1	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wolsztynie	ul. Poniatowskiego 7 64-200 Wolsztyn
2	Zespół Szkół Zawodowych w Wolsztynie	ul. Kusocińskiego 1 64-200 Wolsztyn
3	Zespół Szkół Specjalnych w Wolsztynie	ul. 5 Stycznia 14 64-200 Wolsztyn
4	Zespół Szkół Rolniczych i Technicznych im. H. Cegielskiego w Powodowie	Powodowo 1 64-200 Wolsztyn
5	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogicznej w Wolsztynie	ul. 5 Stycznia 5 64-200 Wolsztyn
6	Dom Wczasów Dziecięcych we Wroniawach	ul. Wolsztyńska 13 64-233 Wroniawy

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wolsztynie

Tabela 43. Charakterystyka publicznych placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Wolsztyński (stan na 31.12.2013 r.)

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci [osoba]	Pracownicy pedagogiczni [etat]	Pracownicy obsługi [etat]
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wolsztynie	727	47,89	21,75
Zespół Szkół Zawodowych w Wolsztynie	1265	73,63	18,88
Zespół Szkół Specjalnych w Wolsztynie	232	47,77	18
Zespół Szkół Rolniczych i Technicznych w Powodowie	391	42,33	22,30
Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wolsztynie	-	11,70	2,25
Dom Wczasów Dziecięcych we Wroniawach	-	9,50	14

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wolsztynie

Oferta edukacyjna kierowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Wolsztyński, została zaprezentowana w tabeli 44.

Tabela 44. Typy i profile szkół ponadgimnazjalnych z terenu Powiatu Wolsztyńskiego (oferta 2014/2015)

Nazwa szkoły	Typ szkoły	Profil/zawód/specjalność
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wolsztynie	Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie	<ul style="list-style-type: none"> - matematyczno-fizyczny - matematyczno-chemiczny - politechniczny - biologiczno-chemiczny - akademicki - humanistyczny z elementami prawa - artystyczny - psychologiczno-pedagogiczny - dziennikarski - przyrodniczy - promocja zdrowia - bezpieczeństwo publiczne - lingwistyczny
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	-
Zespół Szkół Rolniczych i Technicznych w Powodowie	Liceum Ogólnokształcące	<ul style="list-style-type: none"> - ogólny - sportowy
	Technikum	<ul style="list-style-type: none"> - technik architektury krajobrazu - technik spedytor - technik hotelarstwa - technik żywienia i usług gastronomicznych - technik mechanizacji rolnictwa - technik elektronik - technik awionik
	Szkoła Policealna	<ul style="list-style-type: none"> - technik turystyki wiejskiej - technik rachunkowości
Zespół Szkół w Przemęcie	Technikum Ekonomiczne	technik ekonomista
	Technikum Hotelarskie	technik hotelarstwa
	Liceum Ogólnokształcące	profil ogólny
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	klasy wielozawodowe
Zespół Szkół Zawodowych w Wolsztynie	Technikum	<ul style="list-style-type: none"> - technik ekonomista - technik handlowiec - technik mechatronik - technik informatyk - technik mechanik - technik logistyk - technik budownictwa

	Liceum Ogólnokształcące	– klasa sportowa
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	-
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	– cukiernik – kucharz – mechanik pojazdów samochodowych – sprzedawca – stolarz – oddziały wielozawodowe
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	– cukiernik – piekarz – ślusarz

Źródło: Informator dla kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych w Powiecie Wolsztyńskim na rok szkolny 2014/2015, Wolsztyn, luty 2014.

Oferta pozostałych publicznych placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Wolsztyński przedstawia się następująco:

1) Zespół Szkół Specjalnych w Wolsztynie, ul. 5 Stycznia 14

Funkcjonuje od 1970 roku jako Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 4. 1 września 1999 r. decyzją Rady Powiatu powołany został Zespół Szkół Specjalnych. Szkoła zajmuje się edukacją i terapią dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

W skład Zespołu Szkół wchodzi:

1. Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 4 w Wolsztynie - szkoła podstawowa specjalna dla dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim,
2. Gimnazjum Specjalne Nr 4 w Wolsztynie - gimnazjum specjalne dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym,
3. Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy w Wolsztynie - ponadgimnazjalna szkoła specjalna przesposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.
4. Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju.

W celu realizacji zadań statutowych szkoła dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczno-rewalidacyjno-rehabilitacyjną, między innymi: salami techniki (gospodarstwa domowego, obróbki drewna i metalu), gabinetem informatyki, gabinetami kinezyterapii, gabinetami hydroterapii, salą rehabilitacji ruchowej, gabinetem integracji sensorycznej (SI), gabinetem audio-psycho-lingwistyczny (Tomatisa), pracownią EEG-Biofeedback, basenem

rehabilitacyjnym, gabinetem logopedycznym, gabinetami psychologa i pedagoga, salami Snoezelen (stymulacja polisensoryczna).

2) Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wolsztynie, ul. 5 Stycznia 5

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wolsztynie jest placówką publiczną realizującą zadania zgodnie z Rozp. MEN z dnia 1 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych w tym publicznych poradni specjalistycznych (DZ.U. z dnia 13 lutego 2013 r.).

Organem prowadzącym Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Wolsztynie jest Powiat Wolsztyński, natomiast organem nadzoru pedagogicznego jest Wielkopolski Kurator Oświaty.

Zgodnie ze Statutem Poradni:

- „1. Poradnia udziela dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży*
- 2. Teren działania Poradni obejmuje Powiat Wolsztyński (gmina Wolsztyn, gmina Przemęt, gmina Siedlec).*
- 3. W uzasadnionych przypadkach pracownicy Poradni realizują zadania poza Poradnią, w środowisku dzieci i młodzieży.*
- 4. Poradnia udziela pomocy uczniom, ich rodzicom i nauczycielom przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie działania Poradni.*
- 5. W przypadku dzieci i młodzieży oraz rodziców dzieci nieuczęszczających do przedszkola, szkoły lub placówki udziela się pomocy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, tj. na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.*
- 6. Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy organami prowadzącymi poradnie Poradnia może udzielać pomocy uczniom, ich rodzicom i nauczycielom przedszkoli, szkół i placówek niemających siedziby na terenie działania poradni oraz niezamieszkałym na terenie działania Poradni dzieciom, które nie uczęszczają do szkoły (przedszkola), i ich rodzicom.*
- 7. Korzystanie z pomocy udzielonej przez Poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne.”*

Do zadań Poradni należy:

1. diagnozowanie dzieci i młodzieży,
2. udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,

3. realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych,
4. organizowanie i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnia wydaje opinie w sprawie:

- wczesnego wspomaganie rozwoju,
- wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej,
- odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego,
- gotowości szkolnej dziecka spełniającego obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym,
- zwolnienia ucznia z nauki drugiego języka obcego,
- objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej,
- specyficznych trudności w uczeniu się,
- udzielanie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki,
- przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy,
- pierwszeństwa w przyjęciu ucznia z problemami zdrowotnymi do szkoły ponadgimnazjalnej,
- zezwolenia na zatrudnianie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu,
- objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu,
- objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce,
- opinie określone w odrębnych przepisach.

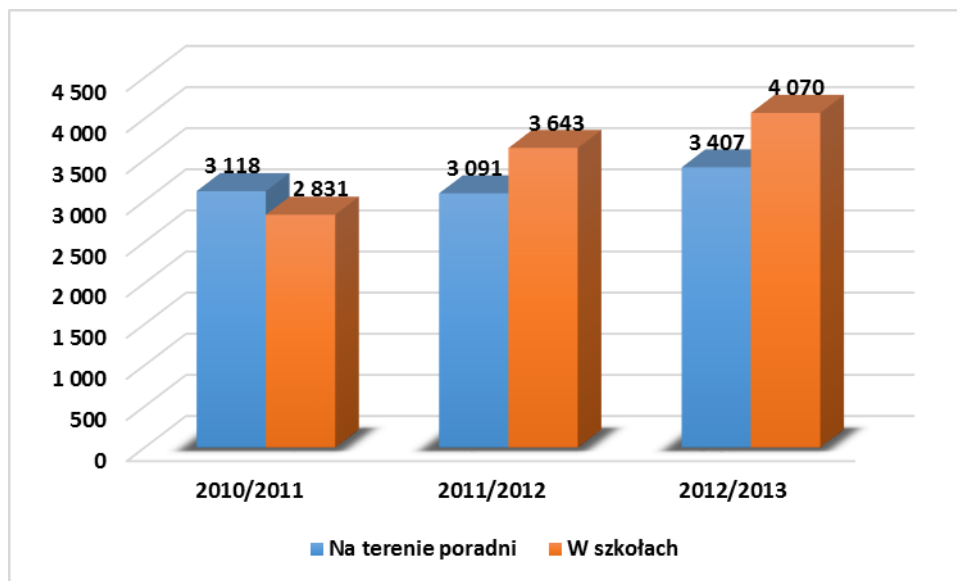
Działalność Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej każdego roku jest doceniana przez coraz większe grono mieszkańców Powiatu, co potwierdzają dane dotyczące liczby osób korzystających z jej usług (tabela 34). W roku szkolnym 2010/2011 z pomocy pracowników Poradni skorzystało 5 931 osób, a w roku 2012/2013 już 7 477 osób (wzrost o 26,1%). Pracownicy Poradni świadczą swoją pomoc zarówno na terenie Poradni, jak i w szkołach zlokalizowanych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego. W roku szkolnym 2012/2013 z pomocy świadczonej bezpośrednio na terenie Poradni skorzystało 3 407 osób, natomiast z pomocy oferowanej w szkołach - 4 070 osób.

Tabela 45. Liczba osób korzystających z pomocy pracowników Poradni [osoba]

Lp.	Wyszczególnienie	2010/2011	2011/2012	2012/2013
1.	Na terenie poradni	3 118	3 091	3 407
2.	W szkołach	2 831	3 643	4 070
3.	RAZEM	5 931	6 734	7 477

Źródło: Raport o stanie zadań oświatowych w Powiecie Wolsztyńskim w roku szkolnym 2012/2013

Wykres 8. Liczba osób korzystających z pomocy pracowników Poradni [osoba]

Źródło: Opracowanie własne

Działalność diagnostyczna pozostaje nadal główną formą pracy Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wolsztynie. Jest to wynikiem niezwykle dużego zapotrzebowania na tego rodzaju usługi ze strony zarówno rodziców, jak i placówek oświatowych Powiatu.

W okresie sprawozdawczym 2012/2013 Poradnia w Wolsztynie przyjęła i dokonała kompleksowej diagnozy psychologiczno-pedagogiczno-logopedycznej 2 185 uczniów, podczas gdy w roku 2010/2011 było ich o 174 uczniów mniej. Najwięcej uczniów zostało poddanych badaniom pedagogicznym i psychologicznym, na podstawie których określany jest poziom funkcjonowania, tzn. wskazuje się przyczyny ewentualnych trudności, prognozuje o możliwościach rozwojowych badanej osoby oraz proponuje stosowne formy pomocy. W okresie 2012/2013 546 uczniów zostało poddanych badaniom przesiewowym.

Tabela 46. Działalność diagnostyczna Poradni [osoba]

Lp.	Wyszczególnienie	2010/2011	2011/2012	2012/2013
1.	Badania psychologiczne	827	684	754
2.	Badania pedagogiczne	786	643	731
3.	Badania logopedyczne	209	117	66
4.	Badania zawodoznawcze	189	148	88
5.	Badania przesiewowe	-	-	546
6.	Razem liczba uczniów diagnozowanych w Poradni	2 011	2 273	2 185

Źródło: Raport o stanie zadań oświatowych w Powiecie Wolsztyńskim w roku szkolnym 2012/2013

W Poradni działa zespół orzekający powoływany przez Dyrektora Poradni na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Zespół orzekający orzeka:

- o potrzebie kształcenia specjalnego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanych społecznie, w tym dla dzieci niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci, których stan zdrowia znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego,
- o potrzebie indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły,
- o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim,
- o potrzebie kształcenia specjalnego oraz potrzebie indywidualnego nauczania dzieci z autyzmem wydają zespoły działające w poradniach wskazanych przez kuratora oświaty, za zgodą organu prowadzącego Poradnię,
- o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

Reasumując, Poradnia działa po to, by pomagać:

- I. dzieciom – skuteczniej uczyć się i lepiej wykorzystywać wrodzone możliwości,
- II. rodzicom – wychowywać i wspomagać rozwój dzieci,
- III. nauczycielom – rozwiązywać problemy dydaktyczno-wychowawcze.

3) Dom Wczasów Dziecięcych we Wroniawach, ul. Wolsztyńska 13

Dom Wczasów Dziecięcych we Wroniawach jest placówką opiekuńczo – wychowawczą prowadzoną przez Powiat Wolsztyński, natomiast nadzór pedagogiczny sprawuje Wielkopolski Kurator Oświaty z Poznania. Dom zapewnia opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów z terenów ekologicznie zagrożonych, środowisk miejskich i wiejskich, z deficytem zdrowotnym, zagrożonych niedostosowaniem społecznym w formie:

- turnusów edukacyjnych,
- turnusów promujących zdrowie,
- turnusów integracyjnych,
- turnusów terapeutycznych,
- kolonii letnich,
- zimowisk.

„Dom Wczasów Dziecięcych we Wroniawach mieści się w XIX – wiecznym pałacu na terenie 12 ha parku. Teren jest ogrodzony z dwoma bramami wjazdowymi i alejkami prowadzącymi do placówki. Do dyspozycji dzieci jest 13 pokoi (5-9 osobowych) z pełnymi węzłami sanitarnymi; osobno dla dziewcząt i chłopców. W domu wczasów może jednocześnie przebywać 75 dzieci podzielonych na grupy wychowawcze. Ilość grup uzależniona jest od ilości dzieci przebywających w placówce. Każda grupa ma dwóch stałych wychowawców organizujących zajęcia z wychowankami. W godzinach popołudniowych prowadzone są zajęcia edukacyjne z zakresu edukacji regionalnej, edukacji prozdrowotnej oraz edukacji ekologicznej. Zajęcia popołudniowe to zajęcia sportowo – rekreacyjne, zajęcia świetlicowe, zajęcia muzyczno- rozrywkowe w formie konkursów, gier i zabaw dydaktycznych, gier terenowych, gier zespołowych, wycieczek pieszych i rowerowych po okolicy, wieczory przy ognisku i wiele innych.

W zależności od potrzeb macierzystej szkoły organizowane są również zajęcia terapeutyczne dotyczące pracy z dzieckiem nadpobudliwym, agresywnym jak również zajęcia dotyczące zapobiegania zjawiskom stosowania przez dzieci używek.”

Źródło: http://www.dwdpalac.com/?page_id=7

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego funkcjonują również inne placówki oświatowe ponadgimnazjalne typu publicznego i niepublicznego, prowadzone przez inne osoby prawne niż jednostka samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne. Do placówek tych należą:

1) Zakład Doskonalenia Zawodowego w Wolsztynie przy ul. Przemysłowej 5.

Zakład jest jedną z placówek Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze - stowarzyszenia oświatowego i naukowo-technicznego, który realizuje ogólnokrajowy program edukacji w zakresie oświaty, wychowania, kształcenia i dokształcania.

W ramach ZDZ w Wolsztynie prowadzone są odpłatnie zajęcia w następujących rodzajach szkół:

- GIMNAZJUM DLA DOROSŁYCH;
- ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA-3 lata, która kształci w zawodach: cieśla, cukiernik, dekarz, elektryk, fryzjer, kucharz, lakiernik, mechanik pojazdów samochodowych, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz – tynkarz, ogrodnik, piekarz, sprzedawca, stolarz, tapicer;
- LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH - SYSTEM ZAOCZNY - 3 lata;
- POLICEALNE STUDIUM ZAWODOWE, które kształci w zawodach:
 - technik informatyk - 2 lata,
 - technik logistyki - 2 lata,
 - technik bhp - 1,5 roku,
- POLICEALNE STUDIUM MENADŻERSKIE:
 - obsługa ekonomiczno-prawna podmiotów gospodarczych - 1 rok,
 - organizacja obsługi turystyczno - hotelarskiej - 1 rok.

2) CDS-Lider w Tuchorzy, Tuchorza 51.

Placówka CDS-LIDER została wpisana do ewidencji działalności gospodarczej w 2004 r. Głównym przedmiotem działalności firmy jest odpłatne kształcenie ustawiczne dorosłych w następujących rodzajach placówek:

- w Tuchorzy:
 - SZKOŁA POLICEALNA, która kształci w kierunkach: technik administracji, technik BHP, opiekun w domu pomocy społecznej, asystent osoby niepełnosprawnej, technik turystyki wiejskiej,
 - LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH (na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej i gimnazjum),
 - TECHNIKUM ROLNICZE - kształcenie w systemie zaocznym,
- w Wolsztynie (budynek Gimnazjum nr 2. ul. Mickiewicza 4):
 - STUDIUM MEDYCZNE, które kształci w kierunkach: technik masażysta, opiekun medyczny asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun w domu pomocy społecznej.

3) Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Wolsztynie, ul. Wschowska 15.

Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych kształci na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej, gimnazjum i szkoły podstawowej. Szkoła posiada uprawnienia szkoły publicznej i realizuje program Ministerstwa Edukacji Narodowej. Zajęcia i konsultacje prowadzą doświadczeni nauczyciele z długoletnim stażem, otwarci na problemy słuchaczy.

Szkoła zapewnia bezpłatne pomoce dydaktyczne, każdy słuchacz otrzymuje podręczniki szkolne w formie elektronicznej (płyta CD). Po ukończeniu szkoły otrzymuje świadectwo ukończenia Liceum Ogólnokształcącego i może przystąpić do egzaminu maturalnego w miejscowości i budynku, w którym ukończono szkołę. Zajęcia odbywają się w systemie zaocznym, co 2 tygodnie w sobotę i niedzielę.

Cykl kształcenia obejmuje:

- na podbudowie gimnazjum i szkoły podstawowej, nauka trwa 3 lata tj. 6 semestrów,
- na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej lub po 1 klasie tej szkoły, nauka trwa 2 lata tj. 4 semestry (nauka od klasy 2, III semestru).

Wychodząc naprzeciw potencjalnym potrzebom edukacyjnym, podjęta została inicjatywa utworzenia Europejskiego Technikum Lotniczego, kształcącego personel lotniczo-techniczny na potrzeby kraju.

Europejskie Technikum Lotnicze przy Zespole Szkół Rolniczych i Technicznych im. H. Cegielskiego w Powodowie to jedna z pięciu takich szkół w Polsce. Czteroletnia szkoła kształci w zawodzie technik awionik i przeznaczona dla uczniów ze zdolnościami i dobrą znajomością przedmiotów ścisłych - fizyki, matematyki oraz języka angielskiego.

W programie nauczania, oprócz przedmiotów ogólnokształcących, prowadzone jest nauczanie przedmiotów zawodowych tj.: podstawy elektrotechniki, elektronika, technika cyfrowa, podstawy obsługi urządzeń lotniczych, aerodynamika i mechanika lotu, konstrukcja statków powietrznych, budowa i eksploatacja systemów i urządzeń awioniki i inne.

Po ukończeniu szkoły można otrzymać Europejski Certyfikat Technika Awionika obsługi technicznej statków powietrznych, ważny we wszystkich państwach Unii Europejskiej i w wielu państwach poza Unią.

Szkoła dysponuje specjalistycznymi, nowocześnie wyposażonymi pracowniami. Na szczególną uwagę zasługują bogato wyposażone w pomoce naukowe i środki multimedialne: pracownia fizyczna, technologii cyfrowej, historii, biologii, dwie sale komputerowe i laboratorium językowe.

Do kształcenia w zawodzie technik awionik przewidziane są następujące laboratoria i specjalistyczne pracownie:

- dwie sale wykładowe wyposażone w pełen zestaw multimedialny,
- pracownia nauczania języka angielskiego lotniczego,
- pracownia technologii mechanicznej,
- pracownia budowy i obsługi statków powietrznych oraz aerodynamiki i mechaniki lotu,
- laboratorium elektrotechniki i elektroniki analogowej i cyfrowej,
- pracownia awioniki, automatyki oraz sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Zespół Szkół Rolniczych i Technicznych im. H. Cegielskiego w Powodowie posiada internat z 80 miejscami w pokojach 2 i 3-osobowych.

Egzaminy maturalne

Jednym z mierników oceny poziomu nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie Powiatu Wolsztyńskiego są wyniki matur.

Tabela 47. Zdawalność matur w poszczególnych przedmiotach na terenie Powiatu Wolsztyńskiego i województwa w roku szkolnym 2013/2014 [%]

Wyszczególnienie	Powiat Wolsztyński	Województwo wielkopolskie	Okręg poznański
Biologia	38,47	34,63	35,48
Chemia	56,00	48,53	48,95
Fizyka i astronomia	35,50	35,54	37,89
Geografia	45,10	45,89	46,21
Historia	41,50	46,79	47,37
Historia sztuki	15,00	45,09	45,26
Informatyka	40,80	43,24	41,92
Język angielski	68,07	68,66	69,05
Język francuski	82,00	77,40	74,79
Język niemiecki	68,27	66,99	67,32
Język polski	49,62	50,33	50,32
Język rosyjski	52,50	57,51	54,93
Matematyka	44,34	45,74	45,33
Wiedza o społeczeństwie	49,57	47,05	46,67

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Analizując wyniki matur z roku 2014 należy zauważyć, że szkoły ponadgimnazjalne z terenu Powiatu Wolsztyńskiego uzyskały wyższą zdawalność w stosunku do średniej województwa wielkopolskiego i okręgu poznańskiego z następujących przedmiotów: biologia, chemia, język francuski, język niemiecki i wiedza o społeczeństwie. Najniższy poziom zdawalności wśród szkół Powiatu odnotowano z przedmiotów: historia sztuki, fizyka i astronomia.

Z analizy wyników z przedmiotów obowiązkowych na egzaminie maturalnym (tj. język polski, matematyka), należy zauważyć, że ich zdawalność przez uczniów szkół średnich Powiatu Wolsztyńskiego była bardzo zbliżona do średniej zdawalności województwa i okręgu. Warto podkreślić, że zdawalność z języka polskiego na terenie Powiatu była niższa od zdawalności z innych języków obcych (tj. angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego i francuskiego). Może to świadczyć o szczególnym nacisku kadry pedagogicznej szkół średnich z terenu Powiatu na naukę języków obcych, których znajomość jest jednym z podstawowych oczekiwań pracodawców.

W strukturze organizacyjnej Powiatu Wolsztyńskiego wydzielony został **Wydział Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji**, który mieści się w budynku Starostwa Powiatowego. Zakres działań Wydziału wynika z ustawowych kompetencji samorządu powiatowego oraz inicjatyw podejmowanych przez pracowników wynikających z usługowej i pomocniczej roli, jaką spełnia administracja samorządu powiatowego w stosunku do gmin.

Do najważniejszych obszarów działań wydziału w zakresie oświaty należą:

- 1) nadzoru nad działalnością szkół i placówek w zakresie spraw finansowych i administracyjnych,
- 2) obsługa procesu przekształceń, zakładania i likwidacji szkół i placówek,
- 3) koordynowanie prac związanych z powoływaniem i udział w komisji konkursowej wyłaniającej kandydatów na dyrektorów szkół i placówek,
- 4) prowadzenie Systemu Informacji Oświatowej,
- 5) obliczanie subwencji dla szkół niepublicznych, prowadzenie ewidencji szkół i placówek niepublicznych, prowadzenie spraw dotyczących kierowania uczniów do szkół specjalnych i ośrodków szkolno – wychowawczych,
- 6) organizacja współpracy międzynarodowej w obszarze edukacji,
- 7) obsługa systemu przyznawania stypendiów,
- 8) prognozowania i planowania rozwoju sieci powiatowych placówek oświatowych,
- 9) wykonywania czynności związanych z zatwierdzaniem arkuszy organizacyjnych powiatowych jednostek oświatowych,
- 10) prowadzenia ewidencji niepublicznych szkół i placówek funkcjonujących na terenie Powiatu,
- 11) wykonywania czynności związanych z nadawaniem szkołom niepublicznym uprawnień szkół publicznych,
- 12) tworzenia warunków do zawodowego doskonalenia nauczycieli,
- 13) realizacji zadań związanych z awansem zawodowym nauczycieli kontraktowych na stopień nauczyciela mianowanego,

- 14) zapewniania dzieciom i młodzieży odpowiedniej formy kształcenia i wychowania w szkołach specjalnych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach szkolno – wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także w ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym w stopniu głębokim lub upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, realizację odpowiednio obowiązku przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- 15) współdziałania z Wielkopolskim Kuratorem Oświaty, jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami oraz innymi urzędami, instytucjami i organizacjami w zakresie spraw prowadzonych przez wydział,
- 16) prowadzenia spraw kadrowych i osobowych kierowników powiatowych jednostek oświatowych,
- 17) wnioskowania o przyznanie odznaczeń, nagród i wyróżnień kierownikom powiatowych jednostek oświatowych za szczególne osiągnięcia w dziedzinie edukacji,
- 18) wykonywania czynności związanych z oceną pracy kierowników powiatowych jednostek oświatowych,
- 19) sporządzanie sprawozdań statystycznych w zakresie edukacji,
- 20) bibliotek publicznych.

Źródło: Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Wolsztynie

Zgodnie ze „Sprawozdaniem z działalności Wydziału Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki w latach 2010-2014”:

- w szkołach ponadgimnazjalnych utworzono nowe kierunki nauczania: technik mechatronik w ZSZ, technik obsługi turystycznej, technik spedytor i technik architektury krajobrazu w ZSRiT;
- wg SIO z 15.04.2014 r. obsadzonych było 239 etatów nauczycielskich;
- w latach 2010-2014 pracownicy Wydziału zorganizowali 8 sesji egzaminacyjnych na stopień nauczyciela mianowanego – awans uzyskało 49 pedagogów,
- wg SIO z 15.04.2014 r. w szkołach publicznych uczyło się 2 507 osób, w tym: ZSZ – 1 159 osób, ZSO – 732 osoby, ZSRiT – 382 osoby i ZSS – 234 osoby;
- w latach 2010-2014 na stypendia dla uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Wolsztyński wydano 367 063,00 zł (w tym: w 2010 r. – 69 504,00 zł, w 2011 r. – 68 224,00 zł, w 2012 r. – 83 712,00 zł, w 2013 r. – 76 935,00 zł, w 2014 r. – 68 688,00 zł);

- pracownicy Wydziału przygotowują i nadzorują wypłatę dotacji dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych. W 2010 r. placówki te otrzymały 191 624 zł, w 2011 r. – 201 935 zł, w 2012 r. – 231 486 zł, w 2013 r. – 235 330 zł;
- corocznie pracownicy Wydziału organizują Konkurs Wiedzy o Powiecie Wolsztyńskim dla uczniów szkół podstawowych. W latach 2010-2014 wzięło w nim udział 336 uczestników;
- pracownicy Wydziału organizują także coroczny otwarty konkurs fotograficzny „Powiat Wolsztyński – wiedzieć więcej”. W latach 2010-2013 wpłynęło 513 fotografii;
- pracownicy Wydziału koordynują również działalność Młodzieżowej Rady Powiatu Wolsztyńskiego;
- w ramach współpracy międzynarodowej, każdego roku podczas wakacji, pracownicy Wydziału organizują pobyt dzieci (z opiekunami) z Ukrainy. W latach 2010-2014 Powiat gościł 136 osób.

Również seniorzy z terenu Powiatu Wolsztyńskiego mają zapewniony dostęp do oferty edukacyjnej poprzez funkcjonowanie **Uniwersytet Trzeciego Wieku**, który rozpoczął działalność w Wolsztynie w 2003 r.

Do podstawowych celów Uniwersytetu należą m.in. prowadzenie form działalności edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, twórczej i krajoznawczo-turystycznej dla osób starszych, włączanie ich do systemu kształcenia ustawicznego oraz stworzenie warunków do dobrego starzenia się. Mają temu służyć wykłady, seminaria, konferencje naukowe prowadzone przez wybitnych specjalistów z różnych dziedzin, spotkania z ludźmi nauki, kultury, polityki i gospodarki, działającymi zarówno w środowisku wolsztyńskim jak również w kraju.

Uniwersytet zakłada także prowadzenie nauki języków obcych, rehabilitacji zdrowotnej, aktywnej działalności turystyczno-krajoznawczej, działalności w zespołach, klubach, sekcjach zainteresowań prowadzonych przez specjalistów i słuchaczy, prowadzenie akcji informacyjnej i wydawniczej oraz pozyskiwanie środków finansowych z przeznaczeniem na UTW.

Obecnie Uniwersytet prowadzi zajęcia w następujących sekcjach:

- aerobik wodny,
- brydżowa,
- bowlingowi,
- kulinarna,
- lingwistyczna (angielska i niemiecka),
- literacka,

- rękodzieła artystycznego,
- Nordic Walking,
- taneczna,
- turystyczna.

Warto podkreślić, że oferta UTW w Wolsztynie jest systematycznie poszerzana i dopasowywana do potrzeb jego uczestników, co niewątpliwie stwarza nowe możliwości dla osób starszych z terenu Wolsztyna i okolic.

5.1.1.2. Kierunki rozwoju nowoczesnej bazy edukacji ponadgimnazjalnej

Baza lokalowa i techniczno-dydaktyczna to elementy mające bardzo istotny wpływ na jakość i efektywność procesu kształcenia zawodowego. Wyposażenie techniczno- dydaktyczne przesądza nie tylko o ofercie edukacyjnej, ale również determinuje sposób nauczania i znacząco wpływa na jakość kształcenia. W wynikach badania czynnik ten został wskazany jako istotnie ograniczający wdrażanie programów modułowych i należy założyć, iż stanowił ograniczenie w realizacji w programach nauczania nowych rozwiązań technologicznych stosowanych przez przedsiębiorstwa. Oprócz posiadania odpowiedniej bazy techniczno-dydaktycznej, niezmiernie istotne są: odpowiedni poziom nauczania, wykorzystywanie nowoczesnych i atrakcyjnych dla młodzieży narzędzi dydaktycznych, które powinny spowodować, że szkoła zawodowa stanie się szkołą pozytywnego wyboru.

Źródło: Stan szkolnictwa zawodowego w Polsce – Raport, 2013

Placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Wolsztyński zostały wyposażone w podstawowy sprzęt i wyposażenie, jednak, w celu dopasowania oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, konieczne jest ciągle modernizowanie i doposażanie placówek.

Obecnie efektywny system kształcenia, również w szkołach zawodowych wymaga nowoczesnej bazy techniczno-dydaktycznej, która stanie się zachętą dla uczniów decydujących się na wybór konkretnej placówki szkolnej oraz jest niezbędna w procesie nabywania wiedzy i umiejętności.

Z punktu widzenia kosztów utrzymania placówek szkolnych ważne jest również określenie potrzeb w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków.

5.1.1.3. Innowacyjność zawodowego szkolnictwa ponadgimnazjalnego

Do rzadkości w szkołach zawodowych należą innowacje i eksperymenty pedagogiczne mające istotny wpływ na organizację procesu kształcenia zawodowego. „Innowacją pedagogiczną jest nowatorskie rozwiązanie programowe, organizacyjne lub metodyczne,

natomiast „eksperymentem pedagogicznym” są działania służące podnoszeniu skuteczności kształcenia w szkole, poprzez modyfikację warunków, zajęć edukacyjnych czy treści nauczania prowadzonych pod opieką jednostki naukowej.

Badania przeprowadzone przez GfK Polonia wykazały, że zaledwie jedna czwarta szkół kształcących w zawodach oraz jedna trzecia CKP wprowadziła innowacje pedagogiczne, opierające się głównie na nowatorskich rozwiązaniach programowych oraz organizacyjnych, eksperymenty pedagogiczne zaś należą do rzadkości.

Źródło: Stan szkolnictwa zawodowego w Polsce – Raport, 2013

Analiza oferty kształcenia i potrzeb rynku pracy na terenie Powiatu Wolsztyńskiego wykazuje pewną niespójność, która powinna zostać zniwelowana poprzez działania zmierzające do wspierania deficytowych kierunków kształcenia zawodowego zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnego i regionalnego rynku pracy, rozwój innowacyjnych metod kształcenia, wykorzystanie wsparcia eksperckiego oraz wykorzystanie dobrych praktyk.

5.1.1.4. Zapewnienie nowoczesnych kadr w szkolnictwie

W placówkach oświatowych powinny pracować osoby posiadające niezbędne kwalifikacje do prowadzenia danego typu zajęć, którzy dbają o ciągłe dokształcanie się. Ten warunek został spełniony we wszystkich placówkach prowadzonych przez Powiat Wolsztyński.

5.1.2. Ochrona zdrowia

Podstawowe potrzeby większości mieszkańców Powiatu Wolsztyńskiego w zakresie opieki zdrowotnej zaspokajają publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej zlokalizowane w poszczególnych gminach Powiatu.

Każdy z ww. wymienionych placówek ochrony zdrowia świadczy usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, do których należą: udzielanie świadczeń zdrowotnych (głównie przez lekarza specjalistę medycyny rodzinnej) oraz promocja zdrowia.

Tabela 48. Placówki świadczące usługi z zakresu POZ (Podstawowej Opieki Zdrowotnej) na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Gmina	Wyszczególnienie	Adres	
Gmina Wolsztyn	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie	ul. Wschowska 3	64-200 Wolsztyn
	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie	ul. Szkolna 13	64-200 Wolsztyn
	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie	ul. Mickiewicza 22	64-200 Wolsztyn
	Przychodnia Specjalistyczno-Diagnostyczna „Centrum Medyczne” Maria Leśniczak i Iwona Zys Spółka Cywilna Wolsztyn	ul. Dworcowa 3	64-200 Wolsztyn
	Przychodnia Lekarza Rodzinnego i Zespół Specjalistów Poradni Lekarskich	ul. Poznańska 32	64-200 Wolsztyn
	Przychodnia Lekarza Rodzinnego i Zespół Specjalistów Poradni Lekarskich	ul. Stradyńska 4	64-200 Wolsztyn
	Praktyka Lekarza Rodzinnego Ryszard Radomski	ul. Sadowa 27a	64-200 Wolsztyn
Gmina Przemęt	Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Zdrowie” S.C.	ul. Akacyjowa 6	64-234 Bucz
	Centrum Medyczne Salus Łuksza Rządkowski Spółka Jawna	ul. Jagiellońska 22a	64-234 Przemęt
	NZOZ Przychodnia Lekarza Rodzinnego	ul. Powstańców Wlkp. 57	64-234 Kaszczor
	Ośrodek Zdrowia w Mochach Zielińscy Spółka Jawna	ul. Wolsztyńska 12	64-234 Mochy
Gmina Siedlec	Zespół Lekarza Rodzinnego Gminy Siedlec	ul. Zbąszyńska 72	64-225 Kopanica
	Zespół Lekarza Rodzinnego Gminy Siedlec	Bełęcín 97	64-231 Bełęcín
	Zespół Lekarza Rodzinnego Gminy Siedlec	ul. Osiedlowa 2	64-212 Siedlec
	"Kamiński, Buschke, Surowińska, Lekarze Spółka Partnerska" - 64-212 Siedlec, ul. Osiedlowa 2 - spółka zapewnia usługi opieki zdrowotnej we wszystkich trzech ośrodkach zdrowia: Siedlec, Kopanica, Bełęcín		

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Wolsztynie oraz gmin Powiatu Wolsztyńskiego

Placówką świadczącą najbardziej kompleksowe usługi z zakresu ochrony zdrowia jest **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie**, który świadczy głównie usługi szpitalne.

SP ZOZ w Wolsztynie jest odrębną jednostką organizacyjną utworzoną przez Powiat Wolsztyński, który jest dla niego Organem Założycielskim.

Zakład udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie:

- leczenia szpitalnego,

- ambulatoryjnej opieki specjalistycznej,
- ratownictwa i transportu medycznego,
- podstawowej opieki zdrowotnej,
- działalności profilaktycznej,
- diagnostyki,
- rehabilitacji leczniczej.

W ramach struktury organizacyjnej SP ZOZ w Wolsztynie funkcjonują:

I. Szpital

- 1) Oddział chorób wewnętrznych,
- 2) Oddział Chirurgiczny Ogólny z Pododdziałem Urazowo - Ortopedycznym,
 - a) gabinet diagnostyczno – zabiegowy w oddziale chirurgicznym ogólnym,
- 3) Oddział położniczo – ginekologiczny,
- 4) Oddział pediatryczny,
- 5) Oddział neonatologiczny,
- 6) Oddział anestezjologii i intensywnej terapii,
- 7) Blok operacyjny,
- 8) Izba przyjęć szpitala,
- 9) Apteka szpitalna,

II. Oddział rehabilitacyjny

III. Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

1. Poradnie specjalistyczne:

- 1) Poradnia chirurgiczna,
 - a) gabinet diagnostyczno – zabiegowy,
- 2) Poradnia chirurgii urazowo – ortopedycznej,
 - a) gabinet diagnostyczno – zabiegowy,
- 3) Poradnia położniczo – ginekologiczna,
 - a) gabinet diagnostyczno – zabiegowy,
- 4) Poradnia urologiczna,
 - a) gabinet diagnostyczno – zabiegowy,
- 5) Poradnia neurologiczna,
 - a) gabinet diagnostyczno – zabiegowy,
- 6) Poradnia medycyny pracy,
- 7) Poradnia rehabilitacyjna,
- 8) Pracownia fizjoterapii,
- 9) Ambulatorium ogólne - wykonujące zadania z zakresu nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej,

- 10) Ośrodek rehabilitacji dziennej,
- 11) Zespół ratownictwa medycznego podstawowy,
- 12) Zespół ratownictwa medycznego specjalistyczny,
- 13) Dyspozytornia medyczna,
- 14) Zespół transportu sanitarnego.

2. Dział diagnostyki medycznej:

- 1) Pracownia diagnostyki laboratoryjnej,
- 2) Pracownia diagnostyki mikrobiologicznej,
- 3) Pracownia rentgenodiagnostyki ogólnej,
- 4) Pracownia tomografii komputerowej,
- 5) Pracownia endoskopii.

3. Podstawowa opieka zdrowotna:

- 1) Poradnia Lekarza POZ w Wolsztynie,
 - a) gabinet diagnostyczno - zabiegowy w Poradni Lekarza POZ i Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej w Wolsztynie,
 - b) punkt szczepień w Poradni Lekarza POZ w Wolsztynie.
- 2) Poradnia Lekarza POZ w Wolsztynie filia w Obrze
 - a) gabinet diagnostyczno - zabiegowy w Poradni Lekarza POZ w Wolsztynie filia w Obrze,
 - b) punkt szczepień w Poradni Lekarza POZ w Wolsztynie filia w Obrze.
- 3) Poradnia Lekarza POZ w Wolsztynie filia w Świątnie
 - a) gabinet diagnostyczno - zabiegowy w Poradni Lekarza POZ w Wolsztynie filia w Świątnie,
 - b) punkt szczepień w Poradni Lekarza POZ w Wolsztynie filia w Świątnie.

IV. Zakład pielęgnacyjno – opiekuńczy.

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego świadczona jest również ambulatoryjna opieka specjalistyczna, usługi z zakresu stomatologii, usługi rehabilitacyjne oraz usługi z zakresu higieny szkolnej.

Powyższe instytucje zapewniają dobry dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, jednakże uciążliwym problemem jest brak dostatecznego dostępu do niektórych specjalistów w ramach powszechnej opieki, a nie świadczonej przez jednostki prywatne.

POPRAWA I DOSTOSOWANIE ZASOBÓW OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ DO TRENDÓW DEMOGRAFICZNO-EPIDEMIOLOGICZNYCH

Analiza ludności Powiatu Wolsztyńskiego w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Powiatu się starzeje. Zmiany zachodzące

w strukturze wiekowej mieszkańców mają swoje odzwierciedlenie w potrzebach w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej.

Konieczność zapewnienia wysokiej jakości zasobów pracy wskazuje na potrzebę rozwoju programów profilaktycznych, edukacyjnych i akcji promocyjnych, które będą wpływały na zmniejszanie zachorowalności na choroby cywilizacyjne oraz popularyzowały zdrowy tryb życia i korzystanie z badań profilaktycznych.

Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym wymusza rozwój usług skierowanych do ludzi należących do tej grupy wiekowej. Niezbędna okazuje się także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej, co umożliwi godne życie seniorom.

5.1.3. Sport i rekreacja

Sport w Powiecie Wolsztyńskim jest nieodzownym elementem życia wielu jego mieszkańców, dlatego też, istotne jest systematyczne tworzenie i rozbudowa niezbędnej bazy sportowej w gminach Powiatu, która przyczyni się do poprawy warunków uprawiania sportu, a w niedługim czasie może zaowocować osiągnięciem coraz lepszych wyników przez młodzież oraz zwiększeniem liczby osób uprawiających sport.

Bazę sportową Powiatu Wolsztyńskiego tworzą obiekty sportowe i rekreacyjne zlokalizowane w poszczególnych gminach Powiatu, szczegółowy ich wykaz wraz z istniejącymi klubami sportowymi zawiera tabela 49.

Jak widać z danych przedstawionych w tabeli 49, najwięcej obiektów sportowo-rekreacyjnych pod względem ich różnorodności znajduje się na terenie Gminy Wolsztyn (a zwłaszcza na terenie miasta). Mieszkańcy Powiatu, oprócz podstawowej infrastruktury sportowej (tj. boisk sportowych, hal sportowych, Orlików) mogą również korzystać z: krytej pływalni, kortów tenisowych, siłowni na powietrzu, strzelnicy sportowej oraz przystani wodnych.

Tabela 49. Wykaz obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz klubów sportowych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Gmina	Obiekty sportowe i rekreacyjne na terenie Powiatu	Kluby sportowe
Gmina Wolsztyn	<p>- kompleks „ORLIK 2012” w obiektach: 1) Wolsztyn – MOSiR ul. Komorowska, 2) ZSZ Wolsztyn ul. Kusocińskiego, 3) ZSOiP Wolsztyn ul. Poniatowskiego, 4) ZRiT Powodowo Powodowo,</p> <p>- boisko wielofunkcyjne przy obiektach: 1) SP nr 1 Wolsztyn ul. Poniatowskiego, 2) ZS Obra, 3) GIM Kębłowo, 4) SP Stary Widzim,</p> <p>- stadiony sportowe z widownią w obiektach: 1) Miejski – MOSiR, 2) Obra ul. Wolsztyńska, 3) Chorzemin,</p> <p>- boiska piłkarskie i płyty piłkarskie: 1) Świętno, 2) Miejski – MOSiR , 3) Kębłowo, 4) Obra ul. Wolsztyńska, 5) Gościeszyn, 6) Wroniawy,</p> <p>- hale widowiskowo-sportowe z widownią: 1) Gimnazjum nr 1 Wolsztyn, 2) MSS „Świtezianka” ul. Marcinkowskiego,</p> <p>- hale sportowe 36x18/19 m: 1) SP nr 3 Wolsztyn, 2) Gimnazjum Kębłowo, 3) ZSRiT Powodowo, 4) ZS-P Świętno, 5) ZSZ Wolsztyn,</p> <p>- sale gimnastyczne 24x12 m: 1) Obra - ZS-G, 2) SP Stary Widzim, 3) SP Wroniawy, 4) ZSOiP Wolsztyn,</p> <p>- salki sportowe 18 x 9 m. i mniejsze: 1) Miejski – MOSiR, 2) SP nr 3 Wolsztyn, 3) ZSRiT Powodowo, 4) SP nr 1 Wolsztyn,</p> <p>- kryte pływalnie w MOSiR, - SKATEPARK, - kompleks boisk otwartych w m. Rudno, - boiska do gry: 1) Wolsztyn ul. Żeromskiego (boisko wielofunkcyjne), 2) Wolsztyn ul. Garbarska (boisko wielofunkcyjne), 3) Komorowo (kosz), 4) Chorzemin (kosz), 5) Obra ul. Wolsztyńska (boisko wielofunkcyjne), 6) SP nr 1 Wolsztyn (piłka ręczna), 7) SP nr 3 Wolsztyn (kosz, piłka ręczna), 8) SP Wroniawy (boisko uniwersalne), 9) Gimnazjum nr 1 Wolsztyn (piłka siatkowa plażowa, piłka ręczna), 10) ZSRiT Powodowo (kosz, piłka ręczna), - korty tenisowe: 1) Miejski – MOSiR, 2) SP nr 3 Wolsztyn, - urządzenia lekkoatletyczne: 1) Miejski – MOSiR,</p>	<p>- KPR „Wolsztyniak” - UMKS "ISKRA" Wolsztyn - WMLKS "NADODRZE" Powodowo - Wolsztyński Klub Żeglarski - KS "GROM" Wolsztyn - MLKS "ORKAN" Chorzemin - LKS "ZNICZ" Obra - UKS "SZACH" - UKS "JUNIOR" Kębłowo - UMKS "ZRYW" Wolsztyn - LKS "LEŚNIK-JUNIOR" Świętno - UKS 3 WODNIK Wolsztyn - PZ LZS - KTS „Latina” - MUKS Wolsztyn - UKS „PRO-INTEGRACJA” - UKS „MUSTANG” Obra - Klub Rugby „Lokomotywa Wolsztyn” - Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne Polska - Stowarzyszenie Turystyka Rekreacja Sport „H2O” - UKS TEAKWONDO Wolsztyn - LKS „Dąb” Kębłowo - LKS „Czantoria” Gościeszyn - LKS „Sokół” Wroniawy - LKS „Leśnik” Świętno - Wolsztyński Klub Biegowy - UKS „TRAKTOR” Wolsztyn</p>

	2) SP nr 1 Wolsztyn, 3) SP nr 3 Wolsztyn, 4) SP Stary Widzim, 5) ZSRiT Powodowo, 6) Obra ul. Wolsztyńska, 7) ZSZ Wolsztyn, - kąpieliska strzeżone w miejscowościach: Wolsztyn, Karpicko i Obra, - strzelnica sportowa w m. Krutla, - przystanie: 1) Wolsztyński Klub Żeglarski Niałek Wielki, 2) Przystań kajakowa Park Miejski, - place zabaw;	
Gmina Siedlec	- boiska piłkarskie, - boiska wielofunkcyjne, - boiska ORLIK 2012 w miejscowościach Kopanica i Chobienice, - place zabaw dla dzieci,	- KS „ORZEŁ” Bełęcin, - KS „SOKÓŁ ORKAN” Chobienice, - KS „TECZA” Tuchorza, - LKS „TUCHORZAK” Tuchorza, - LKS „BŁYSKAWICA” Jaromierz, - LZS „GWIAZDA” Siedlec, - Ludowy Zespół LZS, - UKS „ABSOLWENT” Siedlec, - UKS „PIONIER” Bełęcin, - UKS „SKOCZEK” Kopanica, - LZS „OLIMP” Siedlec,
Gmina Przemęt	- Orlik Przemęt, - Stadiony i boiska przede wszystkim do piłki nożnej usytuowane w: Przemęcie, Buczu, Radomierzu, Mochach, Kaszczorze, Starkowie, Solcu, Błotnicy, Ośloninie, - Parki Fitness w miejscowościach: Przemęt, Mochy, Oślonin, Kluczewo, - Place zabaw w każdej miejscowości w gminie	- LZS Start Starkowo, - KS „KUK-SON” Pawłowie, - UKS Gambit Bucz, - UKS Krokus Wieleń, - Stowarzyszenie Przyjaciół Moch, - SKS „Helios” Bucz, - UKS „Pohl Judo Przemęt”, - HKS „Azymut” Mochy, - UKS „Sokół” Kaszczor, - Rywal „KLON” Mochy,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet z gmin Powiatu Wolsztyńskiego

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego, oprócz klubów sportowych (w tym uczniowskich) wymienionych w tabeli 49, działa również wiele stowarzyszeń kultury fizycznej, do których należą m.in.:

- Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Wolsztynie,
- WMLKS „Nadodrze” Powodowo,
- Towarzystwo Sportowe „Old-Boy” Wolsztyn,
- Parafialny Klub Rekreacyjno-Sportowy „Józef” Wolsztyn,
- Gminny Szkolny Związek Sportowy w Siedlcu,
- „Jazda Wolsztyn”,
- Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Słoneczko”,
- Wolsztyński Klub Sportów Górskich,
- Jednostka Terenowa Mundurowego Klubu Motorowego Rzeczypospolitej Polskiej Region Wolsztyn,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „TRI EXPERTS WOLSZTYN”,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Wolsztyński Klub Biegowy”.

Stowarzyszeniem najprężniej działającym o zasięgu powiatowym jest **Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Wolsztynie**, które prowadzi działalność nieodpłatną pożytku publicznego. Posiada ono osobowość prawną oraz działa jako związek 34 stowarzyszeń, zrzeszając kluby sportowe i inne organizacje pozarządowe, realizujące cele i zadania w zakresie kultury fizycznej, sportu i turystyki, mające siedzibę na terenie Powiatu Wolsztyńskiego. Powiatowe Zrzeszenie LZS jest członkiem Wielkopolskiego Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe.

Celem Zrzeszenia jest realizacja zadań publicznych w zakresie:

- 1) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu,
- 2) działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 3) ochrony i promocji zdrowia,
- 4) działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami,
- 5) promocji i organizacji wolontariatu,
- 6) działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe kultury fizycznej i turystyki,
- 7) nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- 8) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- 9) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- 10) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,
- 11) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- 12) wypoczynku dzieci i młodzieży,
- 13) turystyki i krajoznawstwa.

Dla osiągnięcia własnego celu, Zrzeszenie podejmuje następujące działania:

- 1) Programuje i promuje rozwój kultury fizycznej, sportu i turystyki oraz zapewnia jego realizację w oparciu o pomoc organów samorządowych i rządowych oraz współdziała w tym celu ze wszystkimi zainteresowanymi instytucjami i organizacjami,
- 2) Organizuje zawody oraz imprezy rekreacyjne, sportowe, turystyczne i krajoznawcze dla swych członków oraz w środowisku działania, jak również bierze udział w imprezach o podobnym charakterze organizowanych przez organy samorządowe i państwowe oraz inne organizacje, stowarzyszenia i związki sportowe,
- 3) Propaguje piękno ojczystego kraju, zapoznaje z jego dorobkiem kulturalnym i społeczno gospodarczym oraz współdziała w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i zabytków kultury,

- 4) Rozwija w różnych formach propagandę wychowania fizycznego sportu i turystyki między innymi przez własne wydawnictwa,
- 5) Stwarza dzieciom i młodzieży możliwość podnoszenia poziomu sportowego, a także rywalizacji w zakresie sportu i turystyki,
- 6) Organizuje kursy, konferencje, seminaria, kolonie, obozy i szkolenia,
- 7) Organizuje szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz sportowców niepełnosprawnych,
- 8) Zarządza posiadanymi urządzeniami sportowymi i turystycznymi, rozwija działalność w zakresie budownictwa, remontów i konserwacji urządzeń sportowych i turystycznych,
- 9) Współdziała w zakresie rozwoju wychowania fizycznego, sportu i turystyki z innymi właściwymi instytucjami i organizacjami,
- 10) Organizuje działania na rzecz integracji europejskiej oraz kontakty i współpracę międzynarodową w zakresie promocji zdrowia, sportu, rekreacji i turystyki,
- 11) Podejmuje inne przedsięwzięcia zgodne z prawem w ramach statutowej działalności, jakie okażą się celowe dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- 12) Powołuje i prowadzi sekcje sportowe,
- 13) Występuje z ofertami na ogłaszane konkursy na realizację zadań publicznych.

Istniejące obiekty sportowe wykorzystywane są do organizacji wielu imprez sportowych o zasięgu lokalnym, powiatowym, jak i międzynarodowym. Kalendarz imprez sportowych zaplanowanych i organizowanych m.in. przez Powiat Wolsztyński w 2014 roku, przedstawia tabela 50.

W latach 2010-2013 Powiat Wolsztyński zajmował wysokie miejsca w ogólnopolskim współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży. W 2010 r. sportowcy zdobyli 453,15 pkt, co dało im VII miejsce w województwie wielkopolskim w klasyfikacji powiatów i 63 miejsce w kraju. W 2011 r. z 441,74 pkt Powiat Wolsztyński zajął VII miejsce w województwie wielkopolskim w klasyfikacji powiatów oraz 64 miejsce w kraju. W 2012 r. zawodnicy z terenu Powiatu zdobyli 585,2 pkt, co dało Powiatowi VI miejsce w województwie (III miejsce wśród powiatów i miast do 100 tys. mieszkańców) oraz 51 miejsce w kraju. Z kolei w 2013 r. Powiat Wolsztyński zajął VI miejsce w Wielkopolsce (III miejsce wśród powiatów i miast do 100 tys. mieszkańców) i 59 miejsce w kraju zdobywając 504,39 pkt.

Tabela 50. Kalendarz imprez sportowych w 2014 roku organizowanych przez Powiat Wolsztyński

LP.	NAZWA IMPREZY	MIEJSCE	ZASIĘG	ORGANIZATOR	TERMIN
1.	ZAWODY STRZELECKIE Z OKAZJI DNIA KOBIET	Krutla	powiatowy	Starostwo Powiatowe w Wolsztynie	III 2014r.
2.	ZAWODY WĘDKARSKIE O PUCHAR STAROSTY WOLSZTYŃSKIEGO	-	ogólnopolski	Starostwo Powiatowe w Wolsztynie	V 2014r.
3.	XIV REGIONALNE LETNIE IGRZYSKA OLIMPIAD SPECJALNYCH – WOLSZTYN 2014	Stadion MOSIR	ogólnopolski	Sekcja Olimpiad Specjalnych „Elfy” działająca przy Zespole Szkół Specjalnych w Wolsztynie Oddział Regionalny Olimpiad Specjalnych Polska–Wielkopolskie Poznań	V 2014r.
4.	III WOLSZTYŃSKA DZIESIĄTKA	Miejska Sala Sportowa „Świtezianka”	międzynarodowy	Starostwo Powiatowe w Wolsztynie	1 VI 2014 r.
5.	ZAWODY WĘDKARSKIE O PUCHAR STAROSTY WOLSZTYŃSKIEGO PIKNIK EKOLOGICZNY	Jezioro Wolsztyńskie	ogólnopolski	Starostwo Powiatowe w Wolsztynie	VII 2014r.
6.	ZAWODY WĘDKARSKIE O PUCHAR STAROSTY WOLSZTYŃSKIEGO	-	ogólnopolski	Starostwo Powiatowe w Wolsztynie	VIII 2014r.
7.	MIĘDZYPOWIATOWE ZAWODY STRZELECKIE O PUCHAR STAROSTY WOLSZTYŃSKIEGO	Krutla	wojewódzki	Starostwo Powiatowe w Wolsztynie	IX 2014r.
8.	OTWARTY INDYWIDUALNY TURNIEJ TENISA STOŁOWEGO O PUCHAR STAROSTY WOLSZTYŃSKIEGO	MSS „Świtezianka”	powiatowy	Starostwo Powiatowe w Wolsztynie MSS „Świtezianka”	11 XI 2014r.
9.	II WOLSZTYŃSKI BIEG NIEPODLEGŁOŚCI	Fala Park Wolsztyn	ogólnopolski	Starostwo Powiatowe w Wolsztynie Wolsztyński Klub Biegowy	11 XI 2014r.
10.	XXII BIEG NIEPODLEGŁOŚCI W MOCHACH	Boisko szkolne przy Zespole Szkół w Mochach	powiatowy	Zespół Szkół w Mochach HKS „AZYMUT” Mochy Starostwo Powiatowe w Wolsztynie Powiatowe Zrzeszenie LZS w Wolsztynie	11 XI 2014r.

Źródło: http://www.powiatwolsztyn.pl/kalendarz-imprez_cms_85_82.html

Oprócz tego typu imprez sportowych, cyklicznie organizowane są również zawody sportowe w różnych dyscyplinach w poszczególnych placówkach szkolnych i sportowych zlokalizowanych na terenie Powiatu. Do przykładowych imprez sportowych można zaliczyć:

- Mistrzostwa w sztafetowych biegach przełajowych,
- Drużynowe Mistrzostwa w tenisie stołowym,
- Drużynowe Mistrzostwa w pływaniu,
- Drużynowe Mistrzostwa w badmintonie,
- Mistrzostwa w halowej piłce nożnej,

- Drużynowe Mistrzostwa w szachach,
- Mistrzostwa w piłce ręcznej,
- Mistrzostwa w koszykówce,
- Mistrzostwa w piłce siatkowej,
- Mistrzostwa w aerobiku grupowym,
- Mistrzostwa w unihokeju,
- Mistrzostwa w indywidualnych biegach przełajowych,
- Indywidualne mistrzostwa w lekkiej atletyce,
- Mistrzostwa w czwórboju lekkoatletycznym,
- Mistrzostwa w piłce nożnej chłopców,
- Mistrzostwa w siatkowej piłce plażowej.

5.1.4. Kultura

Życie kulturalne Powiatu Wolsztyńskiego związane jest głównie z działalnością bibliotek, domów kultury, zespołów, orkiestr i licznych organizacji społecznych funkcjonujących na terenie poszczególnych gmin Powiatu. Do placówek pełniących funkcje kulturalne na terenie Powiatu należą:

- gminne domy kultury:
 - o Wolsztyński Dom Kultury,
 - o Filia Wolsztyńskiego Domu Kultury w Kębłowie,
 - o Gminny Ośrodek Kultury w Przemęcie,
 - o Gminny Ośrodek Kultury w Siedlcu,
- biblioteki i filie:
 - o Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu Filia w Wolsztynie,
 - o Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Wolsztyn im. Stanisława Platara,
 - o Biblioteka Publiczna Gminy Przemęt z siedzibą w Buczu
 - o Filia Biblioteczna w Kaszczorze,
 - o Filia Biblioteczna w Mochach,
 - o Filia Biblioteczna w Przemęcie,
 - o Biblioteka Publiczna w Siedlcu,
 - o Biblioteka Publiczna w Kopanicy,
 - o Biblioteka Publiczna w Chobienicach,
 - o Biblioteka Publiczna w Tuchorzy;
- muzea:
 - o Muzeum Regionalne w Wolsztynie, w skład którego wchodzi:
 - Muzeum Marcina Rożka w Wolsztynie,

- Muzeum Doktora Roberta Kocha w Wolsztynie,
- Skansen Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski.

Wymienione placówki od lat uczestniczą w organizacji imprez kulturalnych, rozrywkowych oraz artystycznych odbywających się na terenie gmin i Powiatu. Prowadzą również zajęcia, podczas których dzieci i młodzież z terenu Powiatu mogą kształcić i rozwijać swoje uzdolnienia, zamiłowania oraz zainteresowania.

W niektórych domach kultury działają również **zespoły artystyczne** tj.:

1) Wolsztyński Dom Kultury:

- Studio Piosenki „Mini Forte”,
- Studio Piosenki „Cantabile”,
- Grupa wokalna „Kębłowianki”,
- Zespół Pieśni i Tańca „Kębłowo”,
- Zespół „Bastet”,
- Zespół „Arabeska”,
- Zespół „Akcent” (ognisko baletowe),
- Hip – hop,
- Studio tańca nowoczesnego,
- Grupa teatralna „Focus”

2) Gminny Ośrodek Kultury w Siedlcu:

- Zespół „Perły - Sumsiodki” (Siedlec),
- Zespół „Tuchorzacy” (Tuchorza),
- Chór „Camerata” (Kopanica),
- Teatr Paragraf -2 (Siedlec),

3) Gminny Ośrodek Kultury w Przemęcie:

- Zespół wokalny „Gioielli”,
- Grupa mażorettek „Vena” ,
- Młodzieżowa Orkiestra Dęta,
- Grupa Teatralna „Zaczarowana dorożka”.

Najbardziej kompleksowe usługi ze wszystkich domów kultury świadczy **Wolsztyński Dom Kultury**. Działa on od 1973 r. w oparciu o statut nadany Uchwałą Nr IV/30/2011 Rady Miejskiej w Wolsztynie z dnia 26 stycznia 2011r. Obejmuje swoją działalnością teren Gminy Wolsztyn. Prowadzi wielokierunkową działalność na podstawie programu i kalendarza imprez akceptowanego przez Radę Miejską, a także Komisję Kultury, Oświaty i Sportu, Rady Miejskiej w Wolsztynie.

Do podstawowych zadań Wolsztyńskiego Domu Kultury należy: rozpoznawanie, rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych społeczeństwa oraz kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Wymienione wyżej zadania realizuje poprzez organizowanie: zespołowego uczestnictwa w kulturze, różnorodnych form edukacji kulturowej oraz imprez kulturalnych i rekreacyjnych.

W ciągu roku szkolnego Wolsztyński Dom Kultury proponuje dzieciom, młodzieży i dorosłym wiele ciekawych sekcji i kół zainteresowań, do których należą:

- rytmika dla najmłodszych,
- rytmika z elementami baletu,
- ogniska baletowe,
- zespoły tańca nowoczesnego,
- Studio Tańca,
- sekcja kabaretowo-tetarlna,
- sekcja rękodzieła artystycznego,
- zespół wokalny MINI FORTE,
- Studio Piosenki CANTABILE,
- szkołka szachowa,
- szkołka wędkarska,
- sekcja modelarska,
- sekcja plastyczna,
- sekcja rzeźby,
- sekcja brydża sportowego,
- Zespół Pieśni i Tańca "Kębłowo" - kapela i zespoły taneczne,
- Klub Seniora,
- Wolsztyński Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Klub miłośników języka francuskiego.

Ogółem Wolsztyński Dom Kultury i filię w Kębłowie odwiedza cotygodniowo około 700 osób w różnym przedziale wiekowym. Corocznie WDK organizuje około 250 - 300 różnych imprez, od wewnątrz sekcyjnych do największych - ogólnospołecznych, w których udział bierze około 100 - 120 tys. osób. Wolsztyński Dom Kultury jest organizatorem i współorganizatorem szeregu imprez, których tradycja sięga już kilku lub nawet kilkunastu lat. Do najważniejszych należy zaliczyć: Dni Ziemi Wolsztyńskiej, Konkurs na Szopkę Gwiazdkową, Kolędowe Spotkania Chórów i Zespołów Wokalnych, Festiwal Organowy, Festyn Jesienny, Półkolonie Parafialne, Biegi Mikołajkowe.

Źródło: http://www.domkulturywolsztyn.pl/o_wdk_31.html

Równie ważną instytucją kultury na terenie Powiatu Wolsztyńskiego jest **Muzeum Regionalne w Wolsztynie**. Funkcjonuje od 1976 r. i w jego skład wchodzi:

1) Muzeum Regionalne im. Marcina Rożka:

Muzeum mieści się w budynku z lat 1933-34, który zaprojektował i wybudował na swoje mieszkanie i pracownię rzeźbiarską znany rzeźbiarz Marcin Rożek (1885 - 1940). Był on twórcą znanych pomników, m.in. Bolesława Chrobrego w Gnieźnie, „Siewcy” w Luboniu, Stanisława Moniuszki i Fryderyka Chopina w Poznaniu, a także rzeźby Chrystusa Króla na poznańskim pomniku Serca Jezusowego. W 1968 r., na bazie zbiorów podarowanych przez siostry rzeźbiarza, utworzono tu muzeum. W bogato zdobionej przez artystę willi oraz w pięknie utrzymanym ogrodzie na tyłach budynku znajduje się stała ekspozycja rzeźb i obrazów. Ogród wychodzi bezpośrednio na promenadę nad brzegiem Jez. Wolsztyńskiego.

2) Muzeum Roberta Kocha:

Muzeum znajduje się na parterze budynku, w którym w latach 1872 -1880 mieszkał i pracował niemiecki lekarz Robert Koch - mikrobiolog, odkrywca prątko gruźlicy, zarazków cholery, malarii i śpiączki; laureat Nagrody Nobla (1905) z zakresu medycyny. Ekspozowane są w nim pamiątki związane z wielkim uczonym, zarówno te z okresu pobytu w Wolsztynie, jak i z innych miejsc, gdzie prowadził swoje badania. Działa tu również Fundacja Jego imienia oraz Stowarzyszenie Naukowe, których zadaniem jest promowanie osiągnięć naukowych z dziedziny mikrobiologii, farmakologii i pulmonologii. W salach muzeum mieści się wystawa biograficzna poświęcona wielkiemu uczonemu.

3) Skansen Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski:

Skansen położony jest przy zachodnim brzegu Jeziora Wolsztyńskiego, około 800 m od centrum Wolsztyna. Idea skansenu na terenie Zachodniej Wielkopolski powstała już pod koniec lat 60-tych. Ostatecznie na lokalizację tego przedsięwzięcia wybrano niespełna 3,5 hektarowy teren przy ulicy Bohaterów Bielnika. Pierwsze budynki zaczęto stawiać w 1976 roku a dla zwiedzających skansen został udostępniony 10 lat później.

Wraz z upływem lat ekspozycja stale się rozrasta i uzupełniana jest o kolejne obiekty, by ostatecznie odwzorować wieś wielodrożną. Na chwilę obecną do zwiedzania przeznaczonych jest 15 wnętrz, od izb mieszkalnych, poprzez pomieszczenia gospodarcze oraz warsztaty rzemieślnicze aż po przemysł wiejski. Całość uzupełnia liczna architektura mała (piec chlebowy, gołębnik, psie budy). Dzięki temu przedstawiony został przekrój przez całą społeczność wsi, od ubogiego komornika i średnio sytuowanego półrolnika aż po karczmarza i zamożnych osadników olenderskich. Wszystko to wraz z liczną roślinnością (ogródki, drzewa, uprawy rolne) ma przybliżyć charakter Zachodniowielkopolskiej wsi z przełomu XIX/XX wieku.

Analizując **kalendarz imprez kulturalnych** organizowanych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego należy dostrzec, że większość z nich organizowana jest w celu zapewnienia miejscowej społeczności dostępu do rozrywki i ma charakter lokalny. Do imprez, które mogą stać się turystyczną wizytówką Powiatu możemy zaliczyć:

- Międzynarodowe Plenery Malarskie,
- Muzyczne Dni Powiatu Wolsztyńskiego – Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych,
- Międzynarodowy Festiwal Piosenki Religijnej,
- Koncerty Noworoczne,
- Koncerty Charytatywne z Okazji Dnia Kobiet,
- Dożynki Powiatowo – Gminne,
- Konkurs wiedzy o Powiecie Wolsztyńskim,
- Konkurs fotograficzny „Powiat Wolsztyński-widzieć więcej”.

Tabela 51 prezentuje cykliczne imprezy kulturalne i sportowe na terenie poszczególnych Gmin Powiatu Wolsztyńskiego.

Tabela 51. Cykliczne imprezy kulturalne i sportowe na terenie poszczególnych gmin Powiatu Wolsztyńskiego

Główne imprezy kulturalne organizowane cyklicznie na terenie Powiatu Wolsztyńskiego	
Gmina Wolsztyn	<ul style="list-style-type: none"> – Dni Ziemi Wolsztyńskiej, – Festiwal Czyste Country, – Festiwal Sztuk Młodych, – Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej, – Międzynarodowe Regaty Windsursingowe, – Festyn Jesienny, – Imieniny u Św. Mikołaja, – Dożynki gminne,
Gmina Siedlec	<ul style="list-style-type: none"> – Święto Świni, – Grójecka Noc Świętojańska, – Coroczny Konkurs Muzyki Ludowej w Kopanicy, – Dożynki gminne, – festyny wiejskie
Gmina Przemęt	<ul style="list-style-type: none"> – Festyn nad Jeziorem Przemęckim, – Średniowieczny Jarmark Rycerski, – Przemęckie Rajdy Rowerowe, – Dziecięce Przemęckie Rajdy, – Rajdy Konne, – Rajdy Piesze Nordic Walking, – Spływy kajakowe, – Dożynki gminne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z gmin Powiatu Wolsztyńskiego

Wszystkie wymienione wyżej działania podejmowane przez jednostki kulturalne na terenie Powiatu Wolsztyńskiego wpływają na budowanie i pogłębianie tożsamości kulturowej mieszkańców Powiatu, upowszechnianie pozytywnych wzorców, wspieranie rozwoju talentów oraz budowanie więzi międzypokoleniowych i przywiązania do Powiatu Wolsztyńskiego.

Rozwój bazy i środowisk kulturowych wpływa pozytywnie na kreatywność i twórczości zasobów pracy, co z kolei przekłada się na jakość świadczonej pracy.

5.1.5. Pomoc społeczna

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego działania w zakresie pomocy społecznej realizują miejskie oraz gminne Ośrodki Pomocy Społecznej zlokalizowane na terenie poszczególnych gmin Powiatu, a także **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** z siedzibą w Wolsztynie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie jako jednostka organizacyjna samorządu powiatowego wykonuje swoje działania z zakresu pomocy społecznej, a także pomocy dla osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Funkcjonowanie jednostki określa statut zatwierdzony stosowną uchwałą Rady Powiatu Wolsztyńskiego. Zatrudnienie w jednostce wynosi 5,75 etatu, a dodatkowo zatrudnione są 2 osoby finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zadania powiatu realizowane przez PCPR a wynikające z ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej:

1. opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
2. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
3. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielenie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
4. zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców poprzez prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych,
5. pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenów powiatu umieszczonych w placówkach i rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów,
6. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osób opuszczających placówki opiekuńcze i rodziny zastępcze,
7. pomoc dla uchodźców,
8. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej,
9. prowadzenie mieszkań chronionych,
10. prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
11. doskonalenie kadr pomocy społecznej.

Zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

1. opracowywanie i realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
2. współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. dofinansowanie:
 - uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym,
 - likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z ich indywidualnymi potrzebami,
 - dofinansowanie kosztów utworzenia i utrzymania Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego funkcjonują następujące placówki i instytucje oferujące pomoc w zakresie pomocy społecznej:

- **Dom Dziecka „Droga” w Wolsztynie** - placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego, koedukacyjna na 30 wychowanków, ulokowana w miejscowości Wolsztyn w pełni zabezpieczająca potrzeby powiatu. Zdecydowana większość wychowanków placówki nie pochodzi z terenu Powiatu Wolsztyńskiego.
- **Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Wolsztynie** - powołano go na mocy Zarządzenia Starosty Powiatu Wolsztyńskiego Nr 11/2006 z dnia 29.12.2006 r. Jest jednostką budżetową finansowaną z budżetu Powiatu Wolsztyńskiego. Zadaniem Ośrodka jest udzielanie niepieniężnych świadczeń z pomocy społecznej w zakresie interwencji kryzysowej, głównie pomocy socjalnej, mieszkaniowej, psychologicznej i prawnej. Ośrodek funkcjonuje od dnia 01.01.2007 r. Celem Ośrodka jest pomoc osobom bądź rodzinom, które są ofiarami przemocy lub znajdują się w sytuacji kryzysowej. Z usług Ośrodka korzystać mogą jedynie osoby nie wykazujące zaburzeń psychicznych stanowiących zagrożenie dla innych osób, które tam przebywają oraz osoby będące pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka. Warunkiem przyjęcia do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej jest uzyskanie prawa czasowego pobytu w hotelu w sytuacji ostrego kryzysu. Po upływie terminu pobytu w Ośrodku, osoby tam umieszczane są zobowiązane do jego opuszczenia.
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wolsztynie** - rozpoczęły swoją działalność 1 grudnia 2011 roku. Przeznaczone są dla rodzin oraz osób niepełnosprawnych mających życiowe kłopoty z przystosowaniem zawodowym. Obiekt WTZ znajduje się tuż przy Zespole Szkół

Specjalnych, gdzie razem stanowi duży kompleks dla osób niepełnosprawnych. Do placówki uczęszcza 35 uczestników z całego powiatu, a terapia prowadzona jest w siedmiu wyspecjalizowanych pracowniach.

- **Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych** funkcjonuje zgodnie z wymogami ustawy, a podstawowym jej zadaniem jest inicjowanie i opiniowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- **Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności** jest jednostką podlegającą bezpośrednio Staroście Wolsztyńskiemu. Jest zlokalizowany w budynku Starostwa, spełnia wymagania formalne tego typu placówek, wydaje rocznie 1.600 – 2.000 orzeczeń. W zespole jest zatrudnionych 5 lekarzy i 7 specjalistów.
- **Domy Pomocy Społecznej** - na terenie Powiatu Wolsztyńskiego obecnie funkcjonują 2 domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym:
 - **Dom Pomocy Społecznej w Wolsztynie** prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo jest przeznaczony dla 82 somatycznie chorych, starszych kobiet,
 - **Dom Pomocy Społecznej w Wielkiej Wsi** prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Opatrzności Bożej dla 60 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (płci żeńskiej).

Wymienione DPS nie są jednostkami organizacyjnymi powiatu, a jedynie Powiat przekazuje im środki na funkcjonowanie w zakresie pensjonariuszy przyjętych na tzw. starych zasadach (przed rokiem 2004).

Decyzję o skierowaniu do Domu Pomocy Społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w nim wydaje organ gminy właściwej dla miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej w dniu jej kierowania do Domu Pomocy Społecznej. Decyzję o umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej wydaje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W razie niemożności umieszczenia w domu pomocy społecznej z powodu braku wolnych miejsc, powiadamia się osobę o wpisaniu na listę oczekujących. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Kwota utrzymania nie może przekraczać 70% dochodu osoby przebywającej w domu. Zobowiązani do wnoszenia pozostałej części opłaty są w kolejności: mieszkaniowiec domu, małżonek, zstępni przed wstępnymi lub gmina, która kierowała osobę do domu pomocy społecznej.

Tabela 52. Specyfika DPS-ów w Powiecie Wolsztyńskim (stan na 31.12.2009 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Wolsztyn*	Wielka Wieś*
1.	Ilość miejsc	82	60
2.	Ilość pensjonariuszy	82	60
3.	Koszt utrzymania pensjonariusza	2196,00zł	2216,16zł

Źródło: http://www.pcpr.powiatwolsztyn.pl/?page_id=32

W związku z realizacją zadań z zakresu pieczy zastępczej, PCPR dofinansowuje koszty utrzymania wychowanków w rodzinach zastępczych. W roku 2013 na PCPR dofinansowywał 40 rodzin zastępczych z terenu Powiatu Wolsztyńskiego, z czego 25 były to rodziny spokrewnione z dzieckiem, a pozostałe rodziny były rodzinami niezawodowymi. Ogółem w 2013 roku w rodzinach zastępczych przebywało 54 wychowanków. Rodziny zastępcze były regularnie wizytowane przynajmniej 2 razy w roku, w niektórych przypadkach wizytowano rodziny zastępcze kilka razy w miesiącu. Dla rodzin zastępczych organizowane są corocznie szkolenia specjalistyczne oraz co najmniej raz w roku spotkania integracyjne. Rodziny zastępcze biorą również udział w programie unijnym „Stop wykluczeniu społecznemu w Powiecie Wolsztyńskim”.

Niebagatelny zadaniem realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie jest pomoc dla osób niepełnosprawnych. Środki na tę pomoc pochodzą w głównej mierze z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W roku 2013 PFRON przekazał dla Powiatu Wolsztyńskiego kwotę 1 104 256,00 zł. Ze środków tych zostały sfinansowane dopłaty do turnusów rehabilitacyjnych dla 229 osób, dopłaty na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 560 osób, z tego 92 osoby otrzymały dofinansowanie do kosztów zakupu aparatów słuchowych, a 12 do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego. Ponadto, sfinansowano likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania 52 osób oraz dofinansowano do kosztów likwidacji barier komunikacyjnych 16 osobom. W roku 2013 organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Powiatu i statutowo pomagające osobom niepełnosprawnym otrzymały dofinansowanie do kosztów organizacji sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych kwotę 39 499,00 zł. Dzięki środkom PFRON funkcjonowały na terenie Powiatu Warsztaty Terapii Zajęciowej dla 35 uczestników, 10% kosztów funkcjonowania WTZ pokrywa samorząd powiatowy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie wspiera finansowo działalność 8 organizacji pozarządowych mających w statucie pomoc osobom niepełnosprawnym, do których należą:

- Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji Społecznej i Kulturalnej „AKTIW”, Wolsztyn, ul. 5-go Stycznia 5,
- Wolsztyńskie Stowarzyszenie „AMAZONKI” w Wolsztynie, ul. 5-go Stycznia 20,
- Stowarzyszenie „Razem Łatwiej” w Wolsztynie, ul. 5-go Stycznia 14,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech” w Buczu, ul. Powstańców Wlkp. 1,
- Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Wolsztynie, ul. R. Kocha 34,
- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Koło w Wolsztynie, ul. 5-go Stycznia 14,
- Polski Związek Niewidomych Koło w Wolsztynie, ul. 5-go Stycznia 5,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Wolsztynie, 5-go Stycznia 5.

Tabela 53. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną ze względu na wybrane powody trudnej sytuacji życiowej w 2013 r.

Wyszczególnienie	Gmina Wolsztyn	Gmina Siedlec	Gmina Przemęt
Ubóstwo	439	153	112
Bezdomność	32	2	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	94	86	143
Bezrobocie	289	75	75
Niepełnosprawność	193	133	134
Długotrwała lub ciężka choroba	271	72	135
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	127	106	38
Alkoholizm	23	6	12
Przemoc w rodzinie	6	1	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gmin Powiatu Wolsztyńskiego

Rodziny z terenu Powiatu Wolsztyńskiego korzystają również z pomocy społecznej świadczonej przez gminne ośrodki pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację życiową, której powodem było m.in.: ubóstwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm, narkomania oraz przemoc w rodzinie.

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 53, najwięcej rodzin skorzystało ze wsparcia lokalnych OPS z powodu: ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia, oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

5.1.6. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo na terenie Powiatu Wolsztyńskiego zapewnia **Komenda Powiatowa Policji w Wolsztynie**.

Komendą kieruje Komendant Powiatowy Policji przy pomocy Pierwszego Zastępcy Komendanta Powiatowego Policji, kierowników komórek organizacyjnych oraz bezpośrednio podległych komendantowi policjantów i pracowników policji.

Do podstawowych zadań Policji należą:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach;
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
- współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów;
- gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji kryminalnych;
- prowadzenie bazy danych zawierającej informacje o wynikach analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA).

Policja - jako organ powołany do ścigania przestępstw, jest zobowiązana do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania przygotowawczego w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa. Postępowanie ma na celu ustalenie czy został popełnione przestępstwo.

Tabela 54. Statystyka przestępstw popełnionych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w latach 2009-2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Przestępstwa stwierdzone <u>ogółem</u>	1 066	1 160	1 506	1 339	1 003
Przestępstwa stwierdzone <u>kryminalne</u>	566	627	838	792	602
Rozboje	23	24	7	5	3
Bójki i pobicia	1	7	2	5	0
Uszczerbek na zdrowiu	5	12	22	14	14
Kradzież cudzej rzeczy	224	200	307	205	212
Kradzież i kradzież poprzez włamanie do samochodu	22	11	22	12	11
Kradzież z włamaniem	108	80	157	143	112
Uszkodzenie rzeczy	32	40	43	103	30
Narkotyki	59	96	147	147	123
Gospodarcze i korupcyjne	136	136	297	110	100
Drogowe	316	320	309	303	247
Nietrzeźwy kierujący tylko /art.178a 1,2 KK/	306	304	300	292	221

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Wolsztynie

Dane zawarte w tabeli 54 wskazują, że od 3 lat następuje spadek przestępczości na terenie Powiatu Wolsztyńskiego. Szczególnie zauważalny jest on w kradzieżach z włamaniem, kradzieżach rzeczy cudzej, przestępstwach gospodarczych, związanych z narkotykami oraz drogowymi. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest m.in. praca wykrywcza w latach poprzednich, która pozwoliła na ustalenie sprawców przestępstw pospolitych, skazanie ich na kary pozbawienia wolności i osadzenia w jednostkach penitencjarnych. Ponadto właściwe planowanie służby, aktywność policjantów służby zewnętrznej przyczynia się do ograniczenia przestępczości, a także wzrostu ujawnionych przestępstw narkotykowych i kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości.

W 2013 roku popełniono najwięcej przestępstw drogowych – 247 przestępstw, a następnie przestępstw związanych z kierowaniem pojazdem w stanie nietrzeźwym – 221 zdarzeń oraz kradzieży rzeczy cudzej – 212 przestępstw.

Dokonując analizy popełnionych przestępstw w poszczególnych gminach Powiatu Wolsztyńskiego w 2013 roku, należy stwierdzić, że aż 739 przestępstw (tj. 73,7% wszystkich stwierdzonych przestępstw na terenie Powiatu) popełniono w Gminie Wolsztyn, co wynika

m.in. z jej miejsko-wiejskiego charakteru (zazwyczaj w miastach dużo częściej dochodzi do popełnienia przestępstw niż na terenach wiejskich). Znacznie mniej przestępstw (bo ponad 3-krotnie) odnotowano w Gminie Siedlec i Gminie Przemęt. Najwięcej przestępstw w każdej z gmin Powiatu Wolsztyńskiego odnotowano z tytułu przestępstw drogowych, kradzieży rzeczy i kradzieży z włamaniem.

Szczegółowa charakterystyka popełnionych przestępstw w poszczególnych gminach Powiatu została przedstawiona w tabeli 55.

Tabela 55. Liczba popełnionych przestępstw w poszczególnych gminach Powiatu Wolsztyńskiego w 2013 r.

Wyszczególnienie	Gmina Wolsztyn	Gmina Przemęt	Gmina Siedlec
ogółem	739	189	191
przeciwko życiu i zdrowiu	12	3	3
drogowe	150	50	51
kradzież rzeczy	127	24	24
kradzież z włamaniem	59	25	28
rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	2	1	-
gospodarcze i korupcja	78	12	10

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Wolsztynie

Rejestrem zdarzeń drogowych zajmuje się również Komenda Powiatowa Policji w Wolsztynie. Statystyki KPP w Wolsztynie dotyczące zdarzeń drogowych odnotowanych na terenie Powiatu przedstawia tabela 56.

Tabela 56. Statystyki zdarzeń drogowych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w latach 2009-2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Wypadki	36	39	38	35	34
Zabici	4	7	7	1	4
Ranni	42	39	38	37	32
Kolizje	366	371	352	241	303

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Wolsztynie

Analizując dane w tabeli 56 należy stwierdzić, że w roku 2013 na terenie Powiatu Wolsztyńskiego nastąpił spadek w stosunku do 2011 roku liczby wypadków drogowych (czyli zdarzeń na drogach publicznych w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała jego uczestnika). Liczba osób zabitych spadła z 7 do 4 przypadków, a rannych zmniejszyła do 6, natomiast o 49 spadła ilość kolizji drogowych. Należy pamiętać o tym, że każdego roku

zwiększa się ilość rejestrowanych pojazdów oraz ilość osób kierujących, a tym samym wzrasta zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Główną przyczyną zdarzeń drogowych jest niedostosowanie prędkości pojazdu do warunków na drodze, nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu, nieprawidłowe manewry (wyprzedzanie, skręcanie, zmiana pasa ruchu). Dużym problemem bezpieczeństwa ruchu drogowego jest także kierowanie pojazdem przez osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości i po użyciu alkoholu. Utrzymująca się duża ilość ujawnionych nietrzeźwych użytkowników drogi może świadczyć o ograniczonej skuteczności działań profilaktycznych.

W Wolsztynie funkcjonuje również **Straż Miejska**, której zadaniem jest w szczególności ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych.

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego obowiązuje Program Zapobiegania Przeszłości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2015-2019. Program został opracowany przy współpracy następujących jednostek:

- Komisji Bezpieczeństwa i Porządku,
- Komendy Powiatowej Policji,
- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej,
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej,
- Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego,
- Powiatowego Inspektoratu Weterynaryjnego,
- Społecznej Straży Rybackiej.

Głównymi celami Programu są:

- wzrost realnego bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu,
- wzrost subiektywnego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców powiatu,
- zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom,
- zapobieganie społecznym patologiom w rodzinie,
- podnoszenie stanu zdrowotnego społeczeństwa.

Dodatkowo na terenie Powiatu Wolsztyńskiego działa **Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wolsztynie**, która jako zawodowa, umundurowana i wyposażona w specjalistyczny sprzęt formacja, przeznaczona jest do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. W ramach KP PSP w Wolsztynie działają następujące stanowiska: sekcja ds. organizacyjno-kadrowych i archiwizacji, samodzielne stanowisko ds. finansów, Wydział Operacyjno-szkoleniowy, ds. łączności i ds. obronnych, Dyżurni Operacyjni Powiatu (Powiatowe Stanowisko Kierowania), sekcja ds. kwatermistrzowsko - technicznych i informatyki, samodzielne stanowisko ds. kontrolno-rozpoznawczy i bhp, Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza, zmiany służbowe JRG.

KP PSP w Wolsztynie dysponuje:

a) pojazdami gaśniczymi:

- samochód ciężki ratowniczo-gaśniczy GCBA 5/34,
- samochód lekki ratowniczo-gaśniczy SLRt,
- średni samochód gaśniczy GBA-2,5/16,
- podnośnik hydrauliczny z drabiną SHD-24,
- samochód lekki rozpoznawczo-ratowniczy SLRr,
- samochód lekki operacyjny SLOp,
- samochód lekki operacyjny SLOp,
- przyczepa transportowa,

b) sprzętem ratowniczym:

- torba PSP R-1,
- CAFS,
- ponton,
- zestaw narzędzi hydraulicznych,
- agregat prądotwórczy,
- zestaw narzędzi hydraulicznych kombi,
- zestaw narzędzi hydraulicznych,
- pilarka do drewna,
- pilarka do betonu i stali,
- kompresor do ładowania butli powietrznych,
- nagrzewnica spalinowa,
- agregat prądotwórczy,
- wykrywacz prądu przemiennego.

Jednocześnie na obszarach poszczególnych gmin działają jednostki ochotniczych straży pożarnych, które również dbają o bezpieczeństwo mieszkańców.

Tabela 57. Wykaz OSP funkcjonujących na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Gmina	Wykaz jednostek OSP
Gmina Wolsztyn	<p><u>Jednostki OSP w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochotnicza Straż Pożarna Świętno, - Ochotnicza Straż Pożarna Kębłowo, - Ochotnicza Straż Pożarna Obra, <p><u>Ochotnicze Straże Pożarnej typu "S":</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochotnicza Straż Pożarna Tłoki, - Ochotnicza Straż Pożarna Stary Widzim, - Ochotnicza Straż Pożarna Wroniawy, <p><u>Ochotnicze Straże Pożarnej typu "M"</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochotnicza Straż Pożarna Nowa Dąbrowa, - Ochotnicza Straż Pożarna Nowy Widzim, - Ochotnicza Straż Pożarna Chorzemin,
Gmina Przemęt	<p><u>Jednostki OSP w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochotnicza Straż Pożarna Przemęt, - Ochotnicza Straż Pożarna Kaszczor, - Ochotnicza Straż Pożarna Mochy, <p><u>Ochotnicze Straże Pożarnej typu "S":</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochotnicza Straż Pożarna Bucz, - Ochotnicza Straż Pożarna Radomierz, - Ochotnicza Straż Pożarna Sączkowo, <p><u>Ochotnicze Straże Pożarnej typu "M"</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochotnicza Straż Pożarna Barchlin, - Ochotnicza Straż Pożarna Błotnica, - Ochotnicza Straż Pożarna Górsko, - Ochotnicza Straż Pożarna Kluczewo, - Ochotnicza Straż Pożarna Nowa Wieś, - Ochotnicza Straż Pożarna Osłonin, - Ochotnicza Straż Pożarna Perkowo, - Ochotnicza Straż Pożarna Poświętno, - Ochotnicza Straż Pożarna Siekowo, - Ochotnicza Straż Pożarna Siekówko, - Ochotnicza Straż Pożarna Solec, - Ochotnicza Straż Pożarna Silec Nowy, - Ochotnicza Straż Pożarna Starkowo,
Gmina Siedlec	<p><u>Jednostki OSP w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochotnicza Straż Pożarna Kopanica, - Ochotnicza Straż Pożarna Siedlec, - Ochotnicza Straż Pożarna Tuchorza, - Ochotnicza Straż Pożarna Chobienice, <p><u>Ochotnicze Straże Pożarnej typu "S":</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochotnicza Straż Pożarna Boruja, - Ochotnicza Straż Pożarna Stara Tuchorza, - Ochotnicza Straż Pożarna Wąchabno, <p><u>Ochotnicze Straże Pożarnej typu "M"</u></p>

	<ul style="list-style-type: none">- Ochotnicza Straż Pożarna Grójec Wielki,- Ochotnicza Straż Pożarna Jażyniec,- Ochotnicza Straż Pożarna Karna,- Ochotnicza Straż Pożarna Kielkowo,- Ochotnicza Straż Pożarna Reklin,- Ochotnicza Straż Pożarna Zakrzewo,- Ochotnicza Straż Pożarna Żodyń
--	--

Źródło: http://www.straz.powiatwolsztyn.pl/gmina_przemet_13.html

Na terenie Powiatu obowiązuje „Strategia rozwoju ratownictwa i ochrony przeciwpożarowej dla Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2010-2020”. W Strategii przyjęto następujące cele strategiczne do realizacji:

1. Skuteczne przeciwdziałanie i zapobieganie zagrożeniom, w tym wypadkom ratowników.
2. Stworzenie skutecznego zintegrowanego systemu ratowniczego.
3. Zapewnienie optymalnych systemów ratowniczych, technicznych i infrastrukturalnych na potrzeby systemu ratowniczego.

5.1.7. Administracja publiczna i współpraca

Zadania i zasady działania Starostwa Powiatowego w Wolsztynie zostały określone w Regulaminie organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Wolsztynie stanowiącego załącznik nr 1 do Uchwały nr 48/2015 Zarządu Powiatu Wolsztyńskiego z dnia 3 listopada 2015r.

Zgodnie z Regulaminem:

- Starosta odpowiada za funkcjonowanie Starostwa,
- W skład Starostwa wchodzi następujące komórki organizacyjne:
 - Wydział Organizacyjny,
 - Wydział Spraw Społecznych i Zarządzania Kryzysowego,
 - Wydział Finansów,
 - Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji,
 - Wydział Architektury i Budownictwa,
 - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa,
 - Wydział Komunikacji,
 - Wydział Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji,
 - Biuro Gospodarki Nieruchomościami,
 - Biuro Rady,
 - Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej,
 - Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania Niepełnosprawności

- samodzielne stanowisko Geodety Powiatowego,
- samodzielne stanowisko do spraw kontroli,
- samodzielne stanowisko Powiatowy Rzecznik Konsumentów,
- koordynator do spraw równego traktowania,
- Pełnomocnik Ochrony Informacji Niejawnych.

Na stanowisko pracy w Starostwie Powiatowym w Wolsztynie zostają zatrudnieni pracownicy, którzy posiadają niezbędne kwalifikacje i pozytywnie zakończyli proces rekrutacji opisany w Zarządzeniu Nr 6/2005 Starosty Wolsztyńskiego z dnia 30 listopada 2005 roku.

Pracownicy Starostwa mają możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji. Zmieniające się trendy powodują konieczność poszerzania i rozwoju nowych umiejętności, w szczególności w zakresie: zarządzania administracją publiczną, wdrażania usług e-administracji, doradztwa prawnego i finansowego w zakresie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej oraz rozwoju postaw społecznych i partycypacji społecznej.

Wszechobecność i wciąż rosnąca popularność Internetu i sieci komputerowych powoduje konieczność dostosowania urzędu do potrzeb interesantów rozwój usług elektronicznych. Pierwszym krokiem w tym kierunku jest chociażby prowadzenie dzienników elektronicznych przez placówki szkolne prowadzone przez Powiat Wolsztyński, czy rezerwacja internetowa wizyt przy rejestracji pojazdów. Konieczny jest dalszy rozwój usług cyfrowych oferowanych przez Powiat Wolsztyński w celu usprawnienia procesu załatwiania spraw administracyjnych i obsługi mieszkańców, przedsiębiorców, turystów i inwestorów, a także zapewnienia większej partycypacji tych grup w decyzjach podejmowanych przez Władze Powiatu Wolsztyńskiego.

Starostwo powiatowe w Wolsztynie, poprzez swoje komórki organizacyjne aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi. Rokrocznie opracowywany jest Program współpracy Powiatu Wolsztyńskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.

W Programie określone są:

- cel główny i cele szczegółowe programu:
- zasady, zakres i formy współpracy,
- priorytetowe zadania publiczne,
- sposób realizacji programu,
- wysokość środków przeznaczonych na realizację programu,
- sposób oceny realizacji programu.

Zgodnie z aktualnymi potrzebami na rok 2015, zadaniami priorytetowymi na terenie Powiatu Wolsztyńskiego są:

- podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- ochrona i promocja zdrowia;
- dostosowanie placówek służby zdrowia (zwłaszcza SPZOZ w Wolsztynie) do obowiązujących przepisów;
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- wypoczynek dzieci i młodzieży;
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego;
- turystyka i krajoznawstwo;
- upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działania wspomagające rozwój demokracji;
- ratownictwo i ochrona ludności;
- upowszechnianie i ochrona praw konsumentów;
- działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpraca między społecznościami.

Prócz współpracy z organizacjami pożytku publicznego istotną kwestią jest współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego (JST). Do form takiej współpracy możemy zaliczyć: związek międypowiatowy, porozumienie międypowiatowe, stowarzyszenie JST, spółkę prawa handlowego, czy lokalną grupę działania. Do korzyści z rozwoju współpracy zaliczyć możemy: szybsze i sprawniejsze osiągnięcie zamierzonych celów i wykonywanie zadań publicznych oraz wspólne rozwiązywanie problemów.

Współpraca w ramach związku powiatów jest regulowana przepisami ustawy o samorządzie powiatowym. Związek powiatów posiada osobowość prawną, która pozwala na podejmowanie czynności prawnych. Jednocześnie możliwe jest, by powiat był członkiem kilku związków realizujących różne zadania. Powiaty wchodzące w skład związku decydują o zasadach ustroju, formie i okresie jego funkcjonowania, a także określają odpowiedzialność za powierzone zadania. Związek umożliwia przekazanie realizacji zadań publicznych wyodrębnionemu pod względem organizacyjnym, prawnym i finansowym podmiotowi, dzięki czemu zadania dotyczące obszaru większego niż jeden powiat są

wykonywane w sposób profesjonalny i skoordynowany, przy dokładnie skalkulowanym koszcie. Związek koncentruje się na wąskim spektrum zadań do realizacji, całkowicie się im poświęcając. Realizacja zadań w ramach związku pociąga za sobą również możliwość osiągnięcia korzyści skali.

5.2. Usługi komunalne

5.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

Stan infrastruktury technicznej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego jest zróżnicowany. Na terenie Wolsztyna jest ona znacznie bardziej rozwinięta niż na obszarach gmin wiejskich. W tabeli 58 przedstawiono podstawowe informacje dotyczące poziomu wyposażenia Powiatu Wolsztyńskiego w sieć wodociągową i kanalizacyjną.

Tabela 58. Wyposażenie Powiatu Wolsztyńskiego w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2014
Wodociągi			
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	402,3	461,2
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	9 738	10 759
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1 738,2	1 806,8
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	46 733	52 061
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	13 326	13 547
Kanalizacja			
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	177,2	291,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 643	7 983
ścieki odprowadzone	dam ³	1 177,4	1 690
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	25 933	41 557
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	13 126	13 323
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności			
ogółem			
wodociąg	%	84,3	91,4
kanalizacja	%	46,8	72,9
w miastach			
wodociąg	%	99,0	100,0
kanalizacja	%	97,5	98,3
na wsi			
wodociąg	%	79,6	88,7
kanalizacja	%	30,5	65,0

Źródło: Dane GUS

SIEĆ WODOCIĄGOWA

We wszystkich gminach powiatu wolsztyńskiego stopień zwodociągowania jest wysoki i wynosi: miasto i gmina Wolsztyn 98%, gmina Przemęt 92%, gmina Siedlec 90%.

Zgodnie z danymi GUS, długość sieci wodociągowej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego uległa zwiększeniu w okresie lat 2008-2014 o 58,9 km (tj. o 14,6%). Wraz z rozbudową sieci wodociągowej, wzrosła liczba podłączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 1 021 szt. 26% osób korzystających z sieci wodociągowej stanowili mieszkańcy miasta Wolsztyn. Analizując stopień zwodociągowania Powiatu należy zauważyć, że jest on większy w przypadku miasta niż terenów wiejskich, co wynika m.in. z większej koncentracji zabudowy mieszkaniowej na terenach miejskich. W 2014 roku 100% mieszkańców Wolsztyna i 88,7% mieszkańców terenów wiejskich posiadało dostęp do wodociągu.

Najbardziej rozwiniętą sieć wodociągową w 2013 roku według danych z poszczególnych gmin Powiatu Wolsztyńskiego posiadała Gmina Wolsztyn – 180,5 km sieci pozostającej w zarządzie Gminy, a następnie Gmina Siedlec – 146,4 km sieci.

Dalsza rozbudowa sieci wodociągowej istotnie podniesie jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne, co z pewnością pozytywnie wpłynie na stan zdrowia użytkowników sieci. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększy również atrakcyjność Powiatu Wolsztyńskiego dla obecnych i potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów, zachęca do napływania ludności na teren Powiatu.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Wszystkie gminy Powiatu Wolsztyńskiego stosują sposób mieszany skanalizowania. Oprócz kanalizacji sieciowej dużą popularnością cieszą się przydomowe oczyszczalnie ścieków, szczególnie na terenach wiejskich, gdzie dominuje zabudowa rozproszona.

Sieć kanalizacyjna na terenie Powiatu Wolsztyńskiego jest słabiej rozwinięta w stosunku do sieci wodociągowej. Na koniec 2014 roku na terenie Powiatu funkcjonowała sieć kanalizacyjna o długości 291,4 km. Wraz z rozwojem sieci kanalizacyjnej zwiększyła się liczba podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych o 2 340 szt. oraz liczba osób korzystających z sieci o 15 624osób. Należy zauważyć, że długość sieci kanalizacyjnej uległa poprawie w stosunku do 2009 roku o 114,2 km (tj. o 64,4%). Największym stopniem skanalizowania odznacza się miasto Wolsztyn.

Rozpatrując długość sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach Powiatu należy zauważyć, że wszystkie gminy posiadają dostęp do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej.

Najwięcej sieci kanalizacyjnej według danych uzyskanych z poszczególnych gmin Powiatu w 2013 roku posiadała Gmina Siedlec – 146,4 km oraz Gmina Wolsztyn – 135,4km.

Gminy Powiatu Wolsztyńskiego nie są w całości wyposażone w sieć kanalizacji sanitarnej, dlatego wyposażone są również w zbiorniki bezodpływowe (tzw. szamba) oraz w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Należy zaznaczyć, że rozbudowa sieci kanalizacyjnej następuje stopniowo, a w pierwszej kolejności na obszarach poszczególnych gmin Powiatu Wolsztyńskiego o większych skupiskach mieszkańców, gdzie rozbudowa ta jest uzasadniona i opłacalna ekonomicznie. Tym samym należy zakładać, że rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie poszczególnych gmin (a tym samym wzrost gęstości zaludnienia w poszczególnych miejscowościach) przyczyni się do rozwoju sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, co wpłynie w konsekwencji na dalszy wzrost atrakcyjności osadniczej Powiatu Wolsztyńskiego. Z kolei w przypadku terenów inwestycyjnych konieczne będzie wcześniejsze uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę wodno-ściekową, co zachęci potencjalnych inwestorów do inwestowania na tym terenie.

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego, oprócz zbiorczej sieci kanalizacyjnej, funkcjonują również oczyszczalnie ścieków, których wykaz przedstawia tabela 48.

Tabela 59. Oczyszczalnie ścieków na terenie Powiatu Wolsztyńskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Nazwa Gminy	Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Średnio dobowa przepustowość [m ³ /doba]
Gmina Wolsztyn	gminna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Wolsztynie	6 000
	mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej	2 000
Gmina Siedlec	Tuchorza	195
Gmina Przemęt	Przemęt dz. nr 128 i 129	600
	Wieleń ul. Akacyjowa 8	500
	Mochy ul. Mleczarska	80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gmin Powiatu Wolsztyńskiego, <http://www.wolsztyn.pl/page.php?idx=94>

5.2.2. Zaopatrzenie w energię

O stopniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej danego obszaru świadczy również sposób zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego znajduje się kilka stacji transformatorowo – rozdzielczych 110/15 kV, tzw. GPZ-ów. Zaopatrzenie w energię elektryczną z GPZ-ów odbywa się za pośrednictwem sieci elektroenergetycznej rozdzielczej SN-15 kV wyposażonej w lokalne stacje trafo 15/0,4 kV zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie odbiorców. Ze stacji tych energia doprowadzana jest bezpośrednio do poszczególnych odbiorców za pośrednictwem miejscowych linii niskiego napięcia 0,4/0,23 kV kablowych bądź napowietrznych. Istniejąca sieć elektroenergetyczna jest dobrze rozwinięta, a niektóre GPZ-y posiadają rezerwy mocy oraz możliwości podmiany istniejących jednostek transformatorowych na jednostki o większej mocy.

Zaopatrzenie w gaz

Dostęp do sieci gazowej posiadają jedynie Gmina Wolsztyn i Gmina Siedlec. Zgodnie z danymi GUS, na koniec 2014 roku na terenie Powiatu funkcjonowała sieć gazowa o długości 328,5 km, do której podłączonych było 9 446 gospodarstw domowych.

Głównymi odbiorcami gazu są gospodarstwa domowe oraz zakłady przemysłowe i usługowe. Mieszkańcy, którzy nie posiadają dostępu do gazu sieciowego, korzystają na co dzień z butli gazowych. Dalsza gazyfikacja poszczególnych gmin Powiatu Wolsztyńskiego będzie zależeć od ekonomicznej opłacalności tego przedsięwzięcia.

Zaopatrzenie w energię ciepłą

Źródłem energii do ogrzewania pomieszczeń w zabudowie jednorodzinnej są wbudowane systemy grzewcze głównie w postaci instalacji centralnego ogrzewania oraz paleniska piecowe (piece ceramiczne). Źródłem energii do ogrzewania pomieszczeń w zabudowie wielorodzinnej są kotłownie osiedlowe, które stanowią własność spółdzielni mieszkaniowych oraz prywatnych przedsiębiorstw oraz kotłownie własne (lokalne). Ponadto na terenie Powiatu funkcjonują lokalne kotłownie będące własnością m.in. zakładów przemysłowych, placówek użyteczności publicznej i innych jednostek publicznych. Służą one do zaspokojenia własnego zapotrzebowania na ciepło, w tym ciepłą wodę użytkową.

Na terenie Powiatu, pomimo dostępu do sieci gazowej, nadal dominują indywidualne kotłownie opalane węglem, co niesie z sobą duże zagrożenie dla stanu środowiska przyrodniczego. Warto jednak podkreślić, że coraz częściej wymienia się kotły węglowe na olejowe i gazowe oraz przeprowadza się termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Odnawialne źródła energii

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego wykorzystywane są następujące rodzaje źródeł energii odnawialnej:

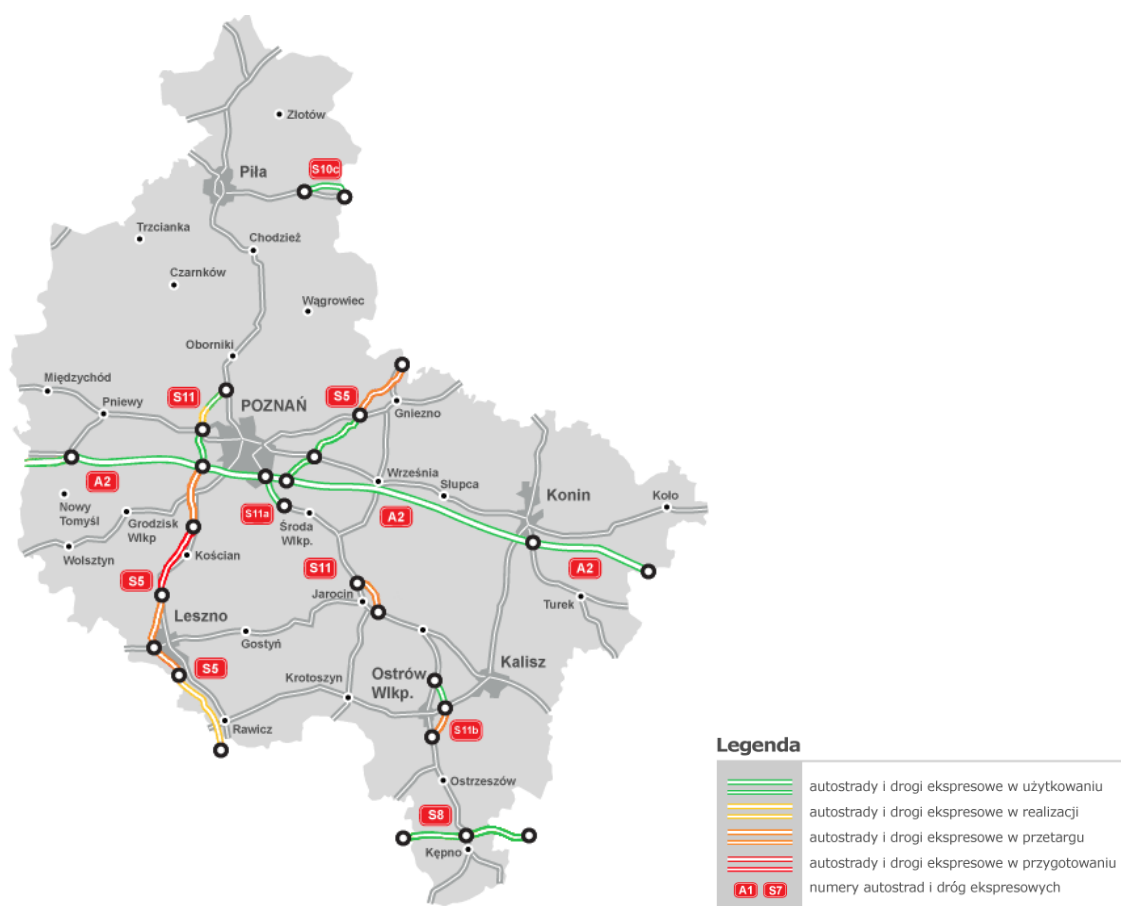
- energia słoneczna – u osób prywatnych w każdej z Gmin Powiatu,
- energia wiatrowa – Gmina Przemęt (Popowo Stare dz. nr 22 – moc 0,8 MW, Poświętno dz. nr 138 – moc 0,8 MW, Mochy dz. nr 1502/5 – moc 75 kW),
- pompy ciepła - u osób prywatnych w każdej z Gmin Powiatu.

5.2.3. Infrastruktura komunikacyjna

Sieć drogową na terenie Powiatu Wolsztyńskiego tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które dzieli się na następujące kategorie:

- droga krajowa,
- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne,

Rysunek 12. Mapa stanu budowy dróg na terenie województwa wielkopolskiego (maj 2014 r.)

Źródło: GDDKiA (<http://www.gddkia.gov.pl/pl/183/mapa-drog>)

DROGI KRAJOWE

Przez Powiat Wolsztyński przebiega droga krajowa nr 32 łącząca Poznań z Zieloną Górą o długości 26,01 km, w tym:

- 15,44 km przebiega przez teren Gminy Wolsztyn,
- 10,57 km przebiega przez teren Gminy Siedlec.

DROGI WOJEWÓDZKIE

W granicach administracyjnych Powiatu Wolsztyńskiego, zlokalizowane są następujące drogi wojewódzkie:

- nr 303 (Wolsztyn - Babimost),
- nr 305 (Wolsztyn - Nowy Tomyśl),
- nr 314 (Kargowa – Świętno),
- nr 315 (Wolsztyn - Nowa Sól),
- nr 316 (Sławocin – Kaszczor).

Łączna **długość dróg wojewódzkich** w granicach administracyjnych Powiatu Wolsztyńskiego wynosi **69,3 km**, z czego:

- 42,5 km przebiega przez teren Gminy Wolsztyn,
- 14,3 km przebiega przez teren Gminy Przemęt,
- 12,5 km zlokalizowanych jest na terenie Gminy Siedlec.

DROGI POWIATOWE

Powiat Wolsztyński administruje siecią **dróg powiatowych**, których łączna długość wynosi **266,028 km**. Szczegółowy przebieg poszczególnych dróg powiatowych, ich numer oraz długość przedstawia tabela 60.

**Tabela 60. Drogi powiatowe na terenie Powiatu Wolsztyńskiego
(stan na dzień 31.12.2013 r.)**

Lp.	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg	Kilometr początkowy	Kilometr końcowy	Długość [km]
1	2720P	Z	(Łomnica) granica powiatu wolsztyńskiego - Boruja	9+800	12+030	2,230
2	2726P	Z	(Nowa Wieś Zbąska) granica powiatu wolsztyńskiego - Grójec Wielki	8+350	9+730	1,380
3	2727P	Z	(Zbąszyń) granica powiatu wolsztyńskiego - Chobienice	6+024	9+474	3,450
4	2728P	Z	(Chrośnica) granica powiatu wolsztyńskiego - Belęcín	7+355	8+993	1,638

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg	Kilometr początkowy	Kilometr końcowy	Długość [km]
5	3567P	Z	granica powiatu grodzkiego (Jabłonna)- Wola Dąbrowiecka - Barłożnia Wolsztyńska Dąbrowiecka - granica powiatu grodzkiego (Jabłonna)	4+487	8+234	3,747
6	3569P	Z	granica powiatu grodzkiego (Rakoniewice)- Gościeszyn -	5+225	6+243	1,018
7	3573P	Z	(Ziemin) granica powiatu wolsztyńskiego - Siekowo - Siekówko - Przemęt	2+320	11+870	9,550
8	3574P	Z	(Wilkowo Polskie) granica powiatu wolsztyńskiego - Borek - droga powiatowa Nr 3820 (Barchlin)	2+370	6+385	4,015
9	4806P	L	(Włoszakowice) granica powiatu wolsztyńskiego - Sokołowice - granica powiatu kościńskiego (Stare Szczepankowo)	6+954	9+225	2,271
10	3788P	L	granica powiatu wolsztyńskiego - Boruja	0+000	5+387	5,387
11	3789P	Z	Grójec Wielki - Wąchabno - Kopanica	0+000	10+173	10,173
12	3790P	Z	Chobienice - Kopanica	0+000	8+022	8,022
13	3791P	Z	Karna - Reklin	0+000	2+638	2,638
14	3792P	Z	Belęcin - Tuchorza - Stara Tuchorza	0+000	6+447	6,447
15	3793P	Z	Stara Tuchorza - Kiełpiny - Powodowo	0+000	5+242	5,242
16	3794P	Z	Boruja - Tuchorza	0+000	4+623	4,623
17	3795P	Z	Tuchorza - Ruchocki Młyn	0+000	4+909	4,909
18	3796P	Z	Chobienice - Godziszewo - Belęcin	0+000	7+363	7,363
19	3797P	Z	Belęcin - Boruja - granica powiatu grodzkiego (Kuźnica)	0+000	7+172	7,172
20	3798P	Z	Wojciechowo - Karna - droga powiatowa Nr 3792 (Tuchorza)	0+000	6+769	6,769
21	3799P	Z	droga powiatowa Nr 3795 (Stara Tuchorza) - Reklin - droga wojewódzka Nr 303 (Siedlec)	0+000	6+005	6,005
22	3800P	Z	droga wojewódzka Nr 303 (Siedlec) - droga krajowa Nr 32 (Żodyń)	0+000	1+920	1,920
23	3801P	Z	droga krajowa Nr 32 - Jaromierz - Jażyniec - droga wojewódzka Nr 315 (Obra)	0+000	8+448	8,448
24	3802P	Z	droga krajowa Nr 32 (Żodyń) - Kiełkowo - droga powiatowa Nr 3801 (Obra)	0+000	5+665	5,665
25	3803P	Z	granica powiatu wolsztyńskiego (Ruchocki Młyn) - droga wojewódzka Nr 305	0+000	2+606	2,606
26	3804P	Z	droga wojewódzka Nr 305 (Nowy Młyn) - Chorzemin - Wolsztyn (ul. Bohaterów Bielnika)	0+000	4+597	4,597
27	3805P	Z	droga wojewódzka Nr 305 - Nowe Tłoki - droga krajowa Nr 32	0+000	3+429	3,429
28	3806P	Z	droga wojewódzka Nr 305 (Karpicko) - ul. Poznańska - droga krajowa Nr 32	0+000	1+524	1,524
29	3807P	Z	droga krajowa Nr 32(Wolsztyn) - Adamowo -	0+000	9+730	9,730

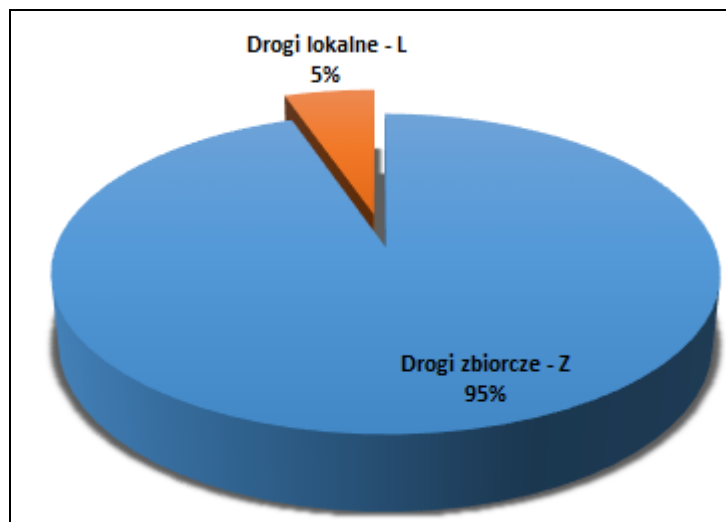
STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg	Kilometr początkowy	Kilometr końcowy	Długość [km]
			Stara Dąbrowa - Gościeszyn - Blocko - granica powiatu grodzkiego (Wielichowo)			
30	3808P	Z	droga krajowa Nr 32 - Tłoki - Stara Dąbrowa - Nowa Dąbrowa - Wroniawy (ul. Dworcowa) - droga wojewódzka Nr 305	0+000	10+035	10,035
31	3809P	Z	granica powiatu wolsztyńskiego - Nowa Obra - droga wojewódzka Nr 315	0+000	6+590	6,590
32	3810P	Z	droga wojewódzka Nr 315 (Obra) - droga powiatowa Nr 3813 (Stary Widzim)	0+000	5+482	5,482
33	3811P	Z	droga wojewódzka Nr 305 - Adamowo - droga powiatowa Nr 3807	0+000	2+790	2,790
34	3812P	Z	droga wojewódzka Nr 305 - Nowy Widzim - droga powiatowa Nr 3808 (Stara Dąbrowa)	0+000	3+550	3,550
35	3813P	Z	droga wojewódzka Nr 305 (Stary Widzim) - Kębłowo - droga wojewódzka Nr 315 (Świętno)	0+000	8+667	8,667
36	3814P	Z	droga powiatowa Nr 3813 (Kębłowo) - Stradyń - droga wojewódzka Nr 305	0+000	3+116	3,116
37	3815P	Z	droga wojewódzka Nr 314 (Wilcze) - Rudno - granica powiatu zielonogórskiego (Jesionka)	0+000	3+061	3,061
38	3816P	Z	droga wojewódzka Nr 315 (Świętno) - granica powiatu zielonogórskiego (Łupice)	0+000	3+450	3,450
39	3817P	L	droga wojewódzka Nr 305 (Solec) - Solec Nowy - Nowa Wieś - droga powiatowa Nr 3820	0+000	6+651	6,651
40	3818P	Z	droga powiatowa Nr 3573 (Siekowo) - Kluczewo - droga powiatowa Nr 3820 (Sączkowo)	0+000	6+237	6,237
41	3819P	Z	droga wojewódzka Nr 315 (Świętno) - droga wojewódzka Nr 305 (Mochy)	0+000	9+231	9,231
42	3820P	Z	droga wojewódzka Nr 305 (Mochy) - Przemęt - Bucz - granica powiatu kościańskiego (Śmigiel)	0+000	22+520	22,520
43	3821P	Z	droga powiatowa Nr 3820 (Przemęt) - Błotnica - Radomierz - Osłonin - droga wojewódzka Nr 305 (Wieleń Zaob.)	0+000	12+456	12,456
44	3822P	Z	droga powiatowa Nr 3821 (Olejnica) - Górsko - granica powiatu leszczyńskiego (Miastko)	0+000	3+300	3,300
45	3823P	Z	droga powiatowa Nr 3821 (Błotnica) - Starkowo - granica powiatu leszczyńskiego (Boszkowo)	0+000	3+986	3,986
46	3824P	Z	droga powiatowa Nr 3820 (Bucz) - granica powiatu leszczyńskiego (Boszkowo)	0+000	3+386	3,386
47	3825P	Z	droga powiatowa Nr 3820 - Poświętno - Biskupice Dłużyńskie - granica powiatu kościańskiego (Morownica)	0+000	2+795	2,795
48	3804P	Z	ul. Bohaterów Bielnika w m. Wolsztyn	0+000	1+440	1,440
49	3807P	Z	ul. Lipowa w m. Wolsztyn	0+000	1+215	1,215
50	3829P	Z	ul. Drzymały w m. Wolsztyn	0+000	0+970	0,970

Lp.	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg	Kilometr początkowy	Kilometr końcowy	Długość [km]
51	3830P	Z	ul. Wschowska w m. Wolsztyn	0+000	0+334	0,334
52	3831P	Z	ul. Gajewskich w m. Wolsztyn	0+000	0+713	0,713
53	3832P	Z	ul. Poniatowskiego w m. Wolsztyn	0+000	1+760	1,760
54	3833P	L	ul. Niałecka w m. Wolsztyn	0+000	0+325	0,325
Drogi zbiorcze - Z						251,394
Drogi lokalne - L						14,634
Razem						266,028

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wolsztynie

Wykres 9. Klasy techniczne dróg powiatowych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 61. Rodzaj nawierzchni dróg powiatowych w rozbiu na poszczególne gminy Powiatu Wolsztyńskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość [km]	Rodzaj jezdni [km]								
				nawierzchnia			nawierzchnia bitumiczna			nawierzchnia		
				tiuczniowa	brukowa	betonowa	do 5 cm	5-10 cm	pow.10 cm	gruntowa ulepszona	gruntowa	
1	2720P	(Łomnica) granica powiatu wolsztyńskiego - Boruja	2,23				2,23					
2	2726P	(Nowa Wieś Zbąska) granica powiatu	1,38	0,2								1,18

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość [km]	Rodzaj jezdni [km]								
				nawierzchnia			nawierzchnia bitumiczna			nawierzchnia		
				łuczniowa	brukowa	betonowa	do 5 cm	5-10 cm	pow.10 cm	gruntowa ulepszona	gruntowa	
		wolsztyńskiego - Grójec Wielki										
3	2727P	(Zbąszyń) granica powiatu wolsztyńskiego - Chobienice	3,45					3,45				
3	2728P	(Chrośnica) granica powiatu wolsztyńskiego - Belęcín	1,638				0,591	1,047				
4	3567P	granica powiatu grodziskiego (Jabłonna)- Wola Dąbrowiecka - Barłożnia Wolsztyńska	3,747					3,747				
5	3569P	granica powiatu grodziskiego (Rakoniewice)- Gościeszyn -	1,018					1,018				
6	3573P	(Ziemin) granica powiatu wolsztyńskiego - Siekowo - Siekówko - Przemęt	9,55					6,934		0,272	2,344	
7	3574P	(Wilkowo Polskie) granica powiatu wolsztyńskiego - Borek - droga powiatowa Nr 3820 (Barchlin)	4,015					4,015				
8	4806P	(Włoszakowice) granica powiatu wolsztyńskiego - Sokołowice - granica powiatu kościańskiego (Stare Szczepankowo)	2,271		0,463		0,213			1,595		
9	3788P	granica powiatu wolsztyńskiego - Boruja	5,387									5,387
10	3789P	Grójec Wielki - Wąchabno - Kopanica	10,173					4,407				5,766
11	3790P	Chobienice - Kopanica	8,022				1,91					6,112
12	3791P	Karna - Reklin	2,638					2,638				

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość [km]	Rodzaj jezdni [km]								
				nawierzchnia			nawierzchnia bitumiczna			nawierzchnia		
				łuczniowa	brukowa	betonowa	do 5 cm	5-10 cm	pow. 10 cm	gruntowa ulepszona	gruntowa	
13	3792P	Bełęcin - Tuchorza - Stara Tuchorza	6,447					6,447				
14	3793P	Stara Tuchorza - Kiełpiny - Powodowo	5,242					5,242				
15	3794P	Boruja - Tuchorza	4,623					4,623				
16	3795P	Tuchorza - Ruchocki Młyn	4,909				0,135			0,711	4,063	
17	3796P	Chobienice - Godziszewo - Bełęcin	7,363		2,701			4,662				
18	3797P	Bełęcin - Boruja - granica powiatu grodziskiego (Kuźnica)	7,172					6,974			0,198	
19	3798P	Wojciechowo - Karna - droga powiatowa Nr 3792 (Tuchorza)	6,769		1,53			1,74		0,471	3,028	
20	3799P	droga powiatowa Nr 3795 (Stara Tuchorza) - Reklin - droga wojewódzka Nr 303 (Siedlec)	6,005					6,005				
21	3800P	droga wojewódzka Nr 303 (Siedlec) - droga krajowa Nr 32 (Żodyń)	1,92						1,92			
22	3801P	droga krajowa Nr 32 - Jaromierz - Jażyniec - droga wojewódzka Nr 315 (Obra)	8,448						8,448			
23	3802P	droga krajowa Nr 32 (Żodyń) - Kiełkowo - droga powiatowa Nr 3801 (Obra)	5,665					3,352			2,313	
24	3803P	granica powiatu wolsztyńskiego (Ruchocki Młyn) - droga wojewódzka Nr 305	2,606					2,606				
25	3804P	droga wojewódzka Nr 305 (Nowy Młyn) - Chorzemin -	4,597					1,936		2,189	0,472	

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość [km]	Rodzaj jezdni [km]								
				nawierzchnia			nawierzchnia bitumiczna			nawierzchnia		
				łuczniowa	brukowa	betonowa	do 5 cm	5-10 cm	pow.10 cm	gruntowa ulepszona	gruntowa	
		Wolsztyn (ul. Bohaterów Bielnika)										
26	3805P	droga wojewódzka Nr 305 - Nowe Tłoki - droga krajowa Nr 32	3,429			0,77	1,385					1,274
27	3806P	droga wojewódzka Nr 305 (Karpicko) - ul. Poznańska - droga krajowa Nr 32	1,524						1,524			
28	3807P	droga krajowa Nr 32(Wolsztyn) - Adamowo - Stara Dąbrowa - Gościeszyn - Błocko - granica powiatu grodzkiego (Wielichowo)	9,73						9,73			
29	3808P	droga krajowa Nr 32 - Tłoki - Stara Dąbrowa - Nowa Dąbrowa - Wroniawy (ul. Dworcowa) - droga wojewódzka Nr 305	10,035		1,084		3,019	3,636		0,149		2,147
30	3809P	granica powiatu wolsztyńskiego - Nowa Obra - droga wojewódzka Nr 315	6,59					1,859				4,731
31	3810P	droga wojewódzka Nr 315 (Obra) - droga powiatowa Nr 3813 (Stary Widzim)	5,482			1,63		0,289		1,455		2,108
32	3811P	droga wojewódzka Nr 305 - Adamowo - droga powiatowa Nr 3807	2,79					0,965	1,825			
33	3812P	droga wojewódzka Nr 305 - Nowy Widzim - droga powiatowa Nr 3808 (Stara Dąbrowa)	3,55					3,55				
34	3813P	droga wojewódzka Nr 305 (Stary Widzim) - Kębłowo - droga wojewódzka	8,667						8,667			

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość [km]	Rodzaj jezdni [km]								
				nawierzchnia			nawierzchnia bitumiczna			nawierzchnia		
				łuczniowa	brukowa	betonowa	do 5 cm	5-10 cm	pow.10 cm	gruntowa ulepszona	gruntowa	
		Nr 315 (Świętno)										
35	3814P	droga powiatowa Nr 3813 (Kębłowo) - Stradyń - droga wojewódzka Nr 305	3,116					3,116				
36	3815P	droga wojewódzka Nr 314 (Wilcze) - Rudno - granica powiatu zielonogórskiego (Jesionka)	3,061				1,644					1,417
37	3816P	droga wojewódzka Nr 315 (Świętno) - granica powiatu zielonogórskiego (Łupice)	3,45	0,8			0,789					1,861
38	3817P	droga wojewódzka Nr 305 (Solec) - Solec Nowy - Nowa Wieś - droga powiatowa Nr 3820	6,651				3,284	0,818			2,549	
39	3818P	droga powiatowa Nr 3573 (Siekowo) - Kluczewo - droga powiatowa Nr 3820 (Sączkowo)	6,237					6,237				
40	3819P	droga wojewódzka Nr 315 (Świętno) - droga wojewódzka Nr 305 (Mochy)	9,231					9,231				
41	3820P	droga wojewódzka Nr 305 (Mochy) - Przemęt - Bucz - granica powiatu kościańskiego (Śmigiel)	22,52						22,52			
42	3821P	droga powiatowa Nr 3820 (Przemęt) - Błotnica - Radomierz - Ostonin - droga wojewódzka Nr 305 (Wieleń Zaob.)	12,456					12,456				
43	3822P	droga powiatowa Nr 3821 (Olejnica) - Górsko - granica powiatu leszczyńskiego (Miastko)	3,3					3,3				

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość [km]	Rodzaj jezdni [km]							
				nawierzchnia			nawierzchnia bitumiczna			nawierzchnia	
				tłuczniowa	brukowa	betonowa	do 5 cm	5-10 cm	pow.10 cm	gruntowa ulepszona	gruntowa
44	3823P	droga powiatowa Nr 3821 (Błotnica) - Starkowo - granica powiatu leszczyńskiego (Boszkowo)	3,986						3,986		
45	3824P	droga powiatowa Nr 3820 (Bucz) - granica powiatu leszczyńskiego (Boszkowo)	3,386					3,386			
46	3825P	droga powiatowa Nr 3820 - Poświętno - Biskupice Dłużyńskie - granica powiatu kościańskiego (Morownica)	2,795				1,804			0,991	
47	3804P	ul. Bohaterów Bielnika w m. Wolsztyn	1,44					1,44			
48	3807P	ul. Lipowa w m. Wolsztyn	1,215						1,215		
49	3829P	ul. Drzymały w m. Wolsztyn	0,97						0,97		
50	3830P	ul. Wschowska w m. Wolsztyn	0,334						0,334		
51	3831P	ul. Gajewskich w m. Wolsztyn	0,713						0,713		
52	3832P	ul. Poniatowskiego w m. Wolsztyn	1,76						1,76		
53	3833P	ul. Niałęcka w m. Wolsztyn	0,325						0,325		
Razem [km]			266,028	1	5,778	2,4	17,004	121,126	63,937	10,382	44,401
Razem [%]			100	0,4	2,2	0,9	6,4	45,5	24,0	3,9	16,7

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wolsztynie

Najwięcej dróg powiatowych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego posiada nawierzchnię bitumiczną – 75,9%. Następnymi w kolejności pod względem rodzaju powierzchni są drogi o nawierzchni gruntowej – 16,7%, o nawierzchni gruntowej ulepszonej – 3,9%, nawierzchni brukowej – 2,2% oraz betonowej – 0,9% i nawierzchni tłuczniowej – 0,4%. Te cztery ostatnie

rodzaje nawierzchni w kolejnych latach będą wymagały wymiany na nawierzchnie bitumiczną.

DROGI GMINNE

Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego **długość dróg gminnych** (zgodnie z danymi gmin Powiatu Wolsztyńskiego) w granicach administracyjnych gminy na koniec 2013 roku wynosiła **292,986 km**.

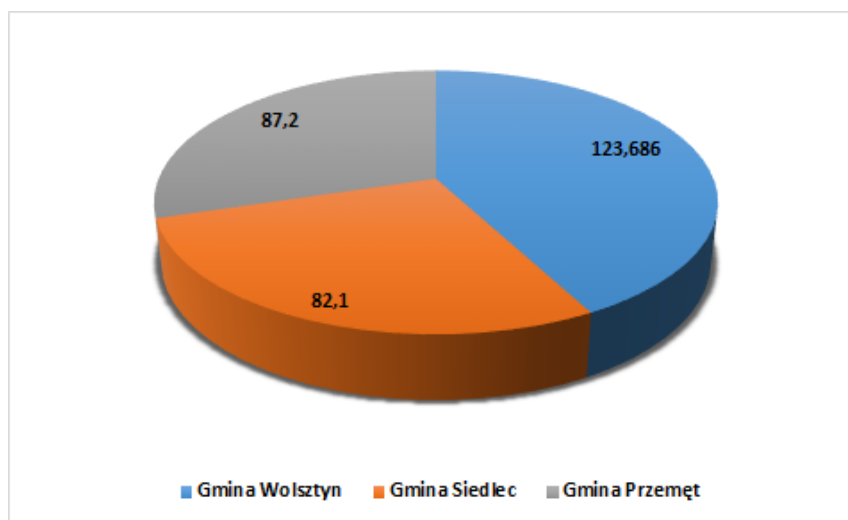
Większość dróg gminnych (średnio ok. 35%) wymaga bieżących remontów, natomiast ok. 21% dróg gminnych wymaga gruntownej modernizacji.

Tabela 62. Drogi gminne na terenie gmin Powiatu Wolsztyńskiego

Gmina	długość dróg gminnych w granicach gminy [km]	Udział % dróg gminnych wymagających gruntownej modernizacji	Udział % dróg wymagających bieżącego remontu
Gmina Wolsztyn	123,686	20	20
Gmina Siedlec	82,1	35	65
Gmina Przemęt	87,2	8	20
RAZEM	292,986	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gmin Powiatu Wolsztyńskiego

Wykres 10. Drogi gminne w Powiecie Wolsztyńskim [km]

Źródło: Opracowanie własne

KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren Powiatu Wolsztyńskiego przebiegają 3 linie kolejowe:

- 357 relacji: Sulechów – Luboń k. Poznania,
- 359 relacji: Leszno – Zbąszyń,
- 371 relacji: Wolsztyn – Żagań.

KOMUNIKACJA LOTNICZA

Na terenie powiatu nie ma lotniska, najbliższe zlokalizowane lotnisko cywilno-wojskowe jest w Babimoście, 12 km od granic Powiatu, którego właścicielem jest PP Porty Lotnicze. Parametry lotniska oceniane są jako dobre szeroki pas startowy, budynek dworca pasażerskiego z bazą do przewozów towarowych własna bocznicą kolejową.

Na terenie Gminy Wolsztyn utworzone jest Wolsztyńskie Stowarzyszenie Lotnicze w ZSZ, gdzie znajduje się Technikum Lotnicze. W przyszłości planuje się budowę lotniska do celów szkoleniowych dla młodzieży uczącej się w Technikum i Liceum Lotniczym w Wolsztynie.

KOMUNIKACJA PIESZA I ROWEROWA

Na terenie każdej z gmin Powiatu funkcjonują chodniki i ścieżki rowerowe.

Najwięcej chodników i ścieżek rowerowych znajduje się na terenach miejskich Gminy Wolsztyn.

W planach każdej gminy Powiatu jest dalsze usprawnienie komunikacji rowerowej i pieszej w związku z istniejącymi warunkami do rozwoju turystyki krajoznawczej na terenie każdej z gmin. Istotną będzie rozbudowa tras rowerowych i chodników, głównie na bazie istniejących ciągów pieszo-rowerowych. Jest to niewątpliwie właściwy kierunek rozwoju komunikacji, bowiem transport rowerowy z pewnością jest bardziej ekologiczny i wpływa na zdrowie mieszkańców, a także stanowi cenne zaplecze do uprawiania rekreacji i rozwoju turystyki. Zadaniem każdej gminy Powiatu Wolsztyńskiego jest zatem zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwiększając ilość ścieżek rowerowych na swoim terenie.

**Tabela 63. Ciągi pieszo-rowerowe na terenie gmin Powiatu Wolsztyńskiego
(stan na 31.12.2013 r.)**

Gmina	Czy na terenie gminy są chodniki?	Czy na terenie gminy są ścieżki rowerowe?	Długość ciągów pieszo - rowerowych na terenie Gminy (km)
Gmina Wolsztyn	TAK	TAK	19,16
Gmina Siedlec	TAK	TAK	2,4
Gmina Przemęt	TAK	TAK	13,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gmin Powiatu Wolsztyńskiego

BEZPIECZEŃSTWO KOMUNIKACYJNE

Należy pamiętać, że z infrastrukturą komunikacyjną związane jest także pojęcie bezpieczeństwa drogowego. Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego, bezpieczeństwo to jest zapewniane w następujący sposób:

- systematycznie modernizowane są drogi w zakresie: utwardzenia nawierzchni, poszerzenia pasa drogowego jak i poboczy,
- rozbudowywana jest sieć chodników i ścieżek rowerowych,
- sukcesywnie drogi biegnące przez poszczególne miejscowości wyposażane są w oświetlenie uliczne,
- modernizowane są przystanki autobusowe,
- wprowadza się ograniczenia prędkości w okolicach terenów o dużych skupiskach ludności,
- budowane są parkingi (głównie w centrach miejscowości i przy budynkach użyteczności publicznej, tj. szkoły, ośrodki zdrowia),
- stosuje się odpowiednie oznakowanie poziome (np. przejścia dla pieszych) i pionowe (np. znaki drogowe) dróg,
- montowane są fotoradary lub ich atrapy, które powodują zmniejszenie prędkości jazdy przez kierowców.

5.2.4. Gospodarka odpadami

Powiat Wolsztyński, zgodnie z *Planem gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017*, należy do Regionu 4, dla którego wyznaczono następujące instalacje:

- **instalacja mechaniczno-biologiczna (tzw. RIPOK)** - Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT Sp. z o.o. Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień,
- **istniejące sortownie odpadów selektywnie zebranych:**
 - Eco Serwis Sp. z o.o., Ul. Jasnogórska 1, 31-358 Kraków,
 - Tarnowska Gospodarka Komunalna Tp-Kom Sp. z o.o., Ul. Zachodnia 4, 62-080 Tarnowo Podgórne,
 - Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Przemysław Olejnik Wąbiewo 26 Gm. Kamieniec,
- **istniejące kompostownie odpadów komunalnych:**
 - Fito Pryzma Kompostownia Odpadów Zielonych Halina Kęsicka, Izabela Kęsicka, ul. Engestroma 24/5, 60-571 Poznań,
 - Tarnowska Gospodarka Komunalna Tp-Kom Sp. z o.o., Ul. Zachodnia 4, 62-080 Tarnowo Podgórne,
- **czynne składowiska odpadów:**

- o Składowisko odpadów komunalnych w Powodowie, gm. Wolsztyn.

Rysunek 13. Region 4

<p>Liczba ludności regionu w 2010r. 356 872 osób</p>		<p>Gminy wchodzące w skład regionu: Granowo (w), Grodzisk Wielkopolski (mw), Kamieniec (w), Rakoniewice (mw), Wielichowo (mw), Kościan (m), Czempin (mw), Kościan (w), Opalenica (mw), Zbąszczyń (mw), Przemęt (w), Siedlec (w), Wolsztyn (mw), Luboń (m), Puszczkowo (m), Dopiewo (w), Komorniki (w), Mosina (mw), Rokietnica (w), Stęszew (mw), Tarnowo Podgórne (w), Kaźmierz (w), Brodnica (w), Dolsk (mw)</p>	
		<p>Odpady komunalne w 2010r.:</p>	
		<p>Wytworzone: 101 260 Mg 284 kg/Ma</p>	<p>ulegające biodegradacji: 53 181 Mg 149 kg/Ma</p>
<p>Instalacje (czynne, stan na koniec 2010r.)</p>			
Sortownie		przepustowość	16 000 Mg/rok
Kompostownie		przepustowość	18 500 Mg/rok
MBP (część mechaniczna)		przepustowość (200301)	165 000 Mg/rok
MBP (część biologiczna)		przepustowość (191212)	24 000 Mg/rok
Składowiska		przybliżona pozostała pojemność (łącznie)	416 511 m ³
Instalacje do produkcji paliw alternatywnych		przepustowość	34 000 Mg/rok

Źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017

Na terenie każdej z gmin Powiatu Wolsztyńskiego obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku. Jego wykonanie zostało powierzone władzom danej gminy. Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie każdej z gmin, a w szczególności:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości – w tym zasady prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- rodzaje i minimalna pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości,
- częstotliwość i sposoby pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości,

a także szczegółowe zasady funkcjonowania Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK).

6. Podsumowanie diagnozy strategicznej – Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie ma metoda SWOT. Jest to kompleksowa metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz jej wnętrza. Oparta na prostym schemacie klasyfikacja powoduje, że brane są pod uwagę wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji.

Analiza SWOT określa możliwości wyborów strategicznych w kategorii maksymalizowania szans płynących z otoczenia i mocnych stron organizacji lub minimalizowania zagrożeń występujących w otoczeniu i słabych stron organizacji.

Tabela 64. Analiza SWOT Powiatu Wolsztyńskiego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjne walory kulturowe i historyczne (m.in. zabytki), które można wykorzystać do rozwoju funkcji turystycznych, • dobrze rozwinięta sieć szlaków turystycznych (tj. pieszych, wodnych, konnych), • duża liczba ośrodków letniskowych i gospodarstw agroturystycznych, • dostępna baza noclegowa i gastronomiczna o różnym standardzie i cenach, • Skansen Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski w Wolsztynie, • Parowozownia w Wolsztynie - skansen czynnych parowozów, • Galeria w Górsku prezentująca rzeźbione w drewnie ptaki i płaskorzeźby ze scenami z „Pana Tadeusza”, • działalność i dostępność do wielu obiektów sportowych, • efektywna działalność wielu klubów sportowych, • działalność wielu obiektów kulturalnych (w tym bibliotek, domów kultury i muzeum), • bogata oferta cyklicznych imprez kulturalno-sportowo-rozrywkowych, • wysoki poziom działalności organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych, • duża liczba podmiotów gospodarczych, • bogata oferta inwestycyjna gmin Powiatu, • funkcjonowanie Podstrefy Przemęt w ramach Kostrzyńsko-Słubicka SSE, • dobrze rozwinięta baza oświatowa, • zapewniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, • Bardzo dobra marka szpitala wypracowana przez lata przez personel lekarski, pielęgniarski, fizjoterapeutów, rehabilitantów i szeroko pojętych pracowników diagnostycznych, • kompleksowość opieki - od podstawowej opieki zdrowotnej poczynając, poprzez ambulatoryjną opiekę specjalistyczną i podstawowe oddziały szpitalne na rehabilitacji kończąc, • Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy będący integralną częścią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie, świadczący opiekę w trybie ciągłym nad osobami jej wymagającymi, 	<ul style="list-style-type: none"> • niewykorzystany potencjał turystyczny Powiatu, • brak koordynacji działań w zakresie promocji turystycznej Powiatu, • brak wspólnego produktu turystycznego gmin Powiatu, • zbyt mała liczba ścieżek rowerowych, • wiele dróg powiatowych, których stan techniczny wymaga modernizacji, • niski poziom wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, • niskie wynagrodzenia oferowane przez pracodawców, • brak wystarczającej infrastruktury umożliwiającej efektywną realizację zadań pomocy społecznej, w tym m.in. noclegowni i placówek wsparcia dziennego, • brak właściwej współpracy pomiędzy SPZOZ w Wolsztynie, a Poradniami Lekarza Rodzinnego, • brak należytego finansowania usług medycznych przez płatnika publicznego.

<ul style="list-style-type: none"> • bardzo niska stopa bezrobocia w Powiecie, • wysoki poziom skanalizowania gmin Powiatu, • wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby mieszkańców Powiatu, • dodatni przyrost naturalny, • bogata historia Powiatu, którą można wykorzystać do rozwoju turystyki, • znaczna powierzchnia obszarów leśnych i dobrze rozwinięta sieć hydrologiczna Powiatu (w tym dużo jezior i rzeka Obra wraz z kanałami), które można wykorzystać do rozwoju turystyki, • duża liczba obszarów chronionych w różnych formach (tj. pomniki i rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu), • przebieg Szlaku Cysterskiego przez teren Powiatu, • wzrost popytu na usługi turystyczne i wypoczynek, • bardzo dobre połączenia z głównymi szlakami komunikacyjnymi (zwłaszcza z autostradą A2, drogą S5), • intensyfikacja współpracy międzynarodowej, • bardzo duży potencjał produkcji rolnej na terenie województwa, który można wykorzystać do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego oraz rozwoju sektora energetyki odnawialnej bazującej na surowcach okołorolniczych, • wysokie miejsce województwa wielkopolskiego w rankingach atrakcyjności województw pod względem jakości życia i pod względem atrakcyjności inwestycyjnej, • możliwość pozyskiwania środków unijnych na działalność rozwojową, • SPZOZ w Wolsztynie jako czynnik integracji społecznej oraz integracji poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego Powiatu Wolsztyńskiego, • utworzenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (wg stanu aktualnego utworzenie tego Oddziału planowane jest przez Wojewodę Wielkopolskiego) rozwiązaniem ułatwiającym zaopatrywanie pacjentów w stanach nagłych i usprawniającym pracę Szpitala, • podjęcie współpracy ze szpitalnymi jednostkami ościennymi celem optymalizacji i konsolidacji działalności. 	<ul style="list-style-type: none"> • ujemne saldo migracji utrzymujące się od 2011 roku, • starzenie się lokalnego społeczeństwa, • prognozowane zmniejszenie się liczby mieszkańców Powiatu w kolejnych latach, • wzrost problemów społecznych wynikający z pogorszenia się sytuacji gospodarczej, • spadek ruchu turystycznego, • wstrzymanie ruchu prowadzonego przez Parowozownię, • osoby bezrobotne rejestrujące się w Powiatowym Urzędzie Pracy wyłącznie w celu uzyskania świadczeń zdrowotnych, • brak powrotu na teren powiatu osób wyjeżdżających w celu zdobycia wyższego wykształcenia, • możliwość niedostosowania w wyznaczonym ustawowo terminie SP ZOZ do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 65 prezentuje czynniki wpływające na ogólną konkurencyjność osadniczą, inwestycyjną i turystyczno-rekreacyjną każdej gminy w Polsce (szczegółowy wykaz

czynników został przedstawiony w rozdziale III.5. niniejszej *Strategii*). Czynniki te mają charakter subiektywny, gdyż w głównej mierze zostały opracowane na podstawie własnych obserwacji i wywiadów przeprowadzonych z osobami, które mogą być: potencjalnymi mieszkańcami Powiatu Wolsztyńskiego, potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi prowadzącymi działalność na jego terenie, a także potencjalnymi turystami lub odwiedzającymi Powiat w celach turystyczno-rekreacyjnych. Czynniki te odzwierciedlają zatem oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy względem obszaru, na którym chcieliby mieszkać i żyć, prowadzić własną działalność gospodarczą lub odpoczywać. Do identyfikacji niektórych czynników konkurencyjności wykorzystano również literaturę fachową i dostępne raporty. Należy jednak podkreślić, że zidentyfikowane czynniki nie stanowią katalogu zamkniętego, a są jedynie punktem odniesienia do zidentyfikowanych kierunków rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego i zdefiniowania ewentualnych działań naprawczych.

Tabela 65. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej

Czynniki konkurencyjności osadniczej (mieszkaniowej)	Czynniki konkurencyjności inwestycyjnej	Czynniki konkurencyjności turystycznej
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych, - poziom rozwoju infrastruktury społecznej (w tym dostęp do oświaty, kultury, rozrywki), - dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej), - dostępność do rynku pracy, - połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport publiczny), - walory przyrodnicze danego obszaru, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja geograficzna i komunikacyjna, - występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych), - uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości, - lokalne przepisy, - wysokość podatków, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - posiadanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, - dostęp do siły roboczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - walory środowiskowe (tereny o atrakcyjnym środowisku przyrodniczym, urozmaiconym ukształtowaniu powierzchni, obszary chronione i formy ochrony przyrody). - obiekty kultury materialnej i duchowej (tj. zabytki), - specjalistyczne obszary umożliwiające uprawianie hobby, np. wędkarstwa, myślistwa, jeździectwa, kajakarstwa oraz wypożyczalnie sprzętu umożliwiające uprawianie tego hobby, - czystość i jakość środowiska naturalnego (powietrza, wód), - dostępność komunikacyjna w odniesieniu do dróg i środków komunikacji publicznej, - baza noclegowa i gastronomiczna, - dostęp do rozrywki (tj. imprezy kulturalne) i rekreacji (tj. spływy kajakowe, szlaki turystyczne), - promocja w zakresie turystyki.

Źródło: Opracowanie własne

Dokonując analizy obecnego stanu zagospodarowania i wyposażenia Powiatu Wolsztyńskiego w niezbędną infrastrukturę, należy stwierdzić, że aby móc realizować politykę skoncentrowaną na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej i turystycznej, Powiat powinien zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe w następujących obszarach:

- a) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji mieszkaniowej powinny dotyczyć:
- dalszego rozwijania i modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego spędzania czasu wolnego (w tym: boisk i obiektów sportowych, placów zabaw, siłowni na powietrzu itp.) oraz zapewnienie jej równomiernego rozmieszczenia na terenie całego Powiatu,
 - pobudzenia budownictwa mieszkaniowego,
 - zwiększenia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców (głównie z zakresu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego),
 - dalszego rozwoju bazy oświatowej (m.in. w zakresie wyposażenia szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne, jak również dostosowania oferty szkół do potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienia opieki najmłodszym mieszkańcom Powiatu jak i osobom dorosłym),
 - stworzenia oferty dla seniorów (zarówno oferty edukacyjnej, rekreacyjnej - spędzania czasu wolnego, jak i opiekuńczej),
 - kontynuowania rozbudowy infrastruktury technicznej, m.in. sieci kanalizacyjnej i gazowej,
 - kontynuacji modernizacji dróg;
- b) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji przemysłowej powinny dotyczyć:
- przygotowywania terenów inwestycyjnych będących własnością Powiatu jak i poszczególnych gmin Powiatu,
 - przygotowania kompleksowej i wspólnej oferty inwestycyjnej wraz z jej publikacją i promocją,
 - promowania przedsiębiorstw działających w strefie inwestycyjnej zlokalizowanej na terenie Powiatu;
- c) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej powinny dotyczyć:
- podniesienia standardów istniejącej bazy noclegowej i jej rozbudowy (pensjonaty, motele, hotele),
 - rozbudowy urządzeń turystycznych, w tym dla turystyki kwalifikowanej,
-

- udostępnienia i przystosowania dla potrzeb turystycznych zabytków i innych obiektów cennych przyrodniczo,
- rozwoju agroturystyki i zabudowy letniskowej,
- pobudzenia działalności związanej z obsługą turystów (np. wypożyczalnie sprzętu sportowego, działalność gastronomiczna i noclegowa),
- stworzenia wspólnego produktu turystycznego przez wszystkie gminy Powiatu,
- stworzenia profesjonalnego systemu promocji turystycznej skierowanego na ofertę całego Powiatu a nie poszczególnych gmin.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej Powiatu Wolsztyńskiego może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą migrowali z terenu Powiatu na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i braku napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszania dochodów własnych poszczególnych gmin Powiatu w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe stwierdzenia, aby Powiat Wolsztyński mógł się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych powiatów, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin), **zwiększenia atrakcyjności turystycznej** oraz **pozyskiwania nowych inwestorów** na swoim terenie, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zwiększenia jego dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Powiatu. Działania umożliwiające osiągnięcie tych 3 celów, znajdują odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. Część strategiczna

1. Misja Powiatu Wolsztyńskiego

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie powiatowym, zgodnie z którą do zadań własnych powiatu należy *świadczenie usług publicznych o charakterze ponadgminnym*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Powiatu Wolsztyńskiego**:

**„SPRAWNE I SKUTECZNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO
W OPARCIU O ZASADĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.”**

2. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe są to wieczne zasady, którymi powinien kierować się powiat realizując misję swojego istnienia. Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji cechy i postawy, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

Do wartości kluczowych Powiatu Wolsztyńskiego należą:

- **Odpowiedzialność** - dokładamy wszelkich starań, aby podejmowane przez nas działania były odpowiednio wcześniej planowane, sprawnie i konsekwentnie realizowane oraz efektywnie kontrolowane, dzięki czemu będziemy mogli osiągać wspólnie określone cele.
- **Zorientowanie na rozwój** - aby móc się dynamicznie rozwijać, nasz Powiat wykorzystuje każdą okazję do pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie poprawy stanu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
- **Partnerstwo** – zdajemy sobie sprawę, że „walka w pojedynkę” nie przynosi takich rezultatów, jak „walka w duecie”. W związku z tym, przy realizacji swoich zadań nawiązujemy współpracę z innymi podmiotami zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.

3. Wizja rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego

Wizja rozwoju powiatu określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak powiat zamierza być postrzegany w przyszłości.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego**:

„POWIAT WOLSZTYŃSKI PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM, ZAPEWNIAJĄCY WARUNKI DO ROZWOJU SPOŁECZNEGO, GOSPODARCZEGO I TURYSTYCZNEGO POPRZEZ WYKORZYSTANIE WALORÓW KULTUROWO – KRAJOBRAZOWYCH ORAZ ISTNIEJĄCEGO POTENCJAŁU INWESTYCYJNEGO.”

Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Powiatu Wolsztyńskiego, wpływając na jego ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej.

4. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na powiat oraz których potrzeby zamierza zaspakajać powiat świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Interesariuszami Powiatu Wolsztyńskiego są:

- 1) obecni mieszkańcy Powiatu Wolsztyńskiego,
- 2) mieszkańcy spoza terenu Powiatu Wolsztyńskiego,
- 3) obecni przedsiębiorcy z terenu Powiatu Wolsztyńskiego,
- 4) przedsiębiorcy spoza terenu Powiatu Wolsztyńskiego,
- 5) turyści,
- 6) instytucje publiczne działające na terenie Powiatu Wolsztyńskiego – zwłaszcza te o powiatowym zasięgu działania.

5. Cele rozwojowe

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane na terenie Powiatu Wolsztyńskiego na podstawie przeprowadzonej diagnozy strategicznej Powiatu. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Powiatu.

Niniejsza *Strategia* przedstawia cele strategiczne i operacyjne w następujących obszarach priorytetowych:

- 1) strefa społeczna (tj. oświata, ochrona zdrowia, sport i rekreacja, kultura, pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne),
- 2) strefa gospodarcza (tj. pozarolnicza działalność gospodarcza, bezrobocie, turystyka, rolnictwo),
- 3) strefa techniczna (tj. infrastruktura komunikacyjna, wodno-ściekowa, zaopatrzenie w energię, ochrona środowiska),
- 4) rozwój Powiatu.

Obszary rozwojowe Powiatu są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej (np. rozwój infrastruktury drogowej) pomogą zrealizować zadania w sferze społecznej i gospodarczej (m.in. pozytywnie wpłyną na rozwój mieszkalnictwa, przedsiębiorczości i ochronę środowiska). Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej wpłyną na realizację celów w zakresie poprawy atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej. Z kolei cele dotyczące strefy gospodarczej poprawią atrakcyjność inwestycyjną Powiatu, przyczynią się do zwiększenia miejsc pracy, co w konsekwencji doprowadzi do poprawy atrakcyjności mieszkaniowej Powiatu.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych.

Tabela 66. Schemat prezentujący cele strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015 – 2025

WIZJA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO: „POWIAT WOLSZTYŃSKI PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM, ZAPEWNIAJĄCY WARUNKI DO ROZWOJU SPOŁECZNEGO, GOSPODARCZEGO I TURYSTYCZNEGO POPRAZ WYKORZYSTANIE WALORÓW KULTUROWO – KRAJOBRAZOWYCH ORAZ ISTNIEJĄCEGO POTENCJAŁU INWESTYCYJNEGO.”			
STREFA SPOŁECZNA	STREFA GOSPODARCZA	STREFA TECHNICZNA	ROZWÓJ POWIATU
<p>Cel strategiczny 1: Atrakcyjne warunki życia na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.</p>	<p>Cel strategiczny 2: Konkurencyjna gospodarka Powiatu Wolsztyńskiego.</p>	<p>Cel strategiczny 3: Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego i czyste środowisko naturalne.</p>	<p>Cel strategiczny 4: Sprawny i partnerski system realizacji zadań publicznych przez Powiat Wolsztyński.</p>
<p><u>Cel operacyjny 1.1.</u> Efektywny system dostosowywania kierunków i form kształcenia na terenie Powiatu Wolsztyńskiego do potrzeb rynku pracy.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.2.</u> Wysoki poziom usług z zakresu opieki zdrowotnej świadczonych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.3.</u> Wysoka jakość infrastruktury kulturalno-sportowo-rekreacyjnej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.4.</u> Skuteczny system wsparcia dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<p><u>Cel operacyjny 2.1.</u> Spójna polityka gospodarcza na terenie Powiatu.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.2.</u> Kompleksowy system wsparcia dla obecnych i potencjalnych inwestorów.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.3.</u> Całoroczna oferta turystyczna i kulturalno-rozrywkowa oparta o zmodernizowane zaplecze turystyczne, walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwo kulturowe.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.4.</u> Nowoczesne rolnictwo.</p>	<p><u>Cel operacyjny 3.1.</u> Nowoczesna i sprzyjająca środowisku infrastruktura techniczna.</p> <p><u>Cel operacyjny 3.2.</u> Dobry stan dróg i infrastruktury okołodrogowej.</p> <p><u>Cel operacyjny 3.3.</u> Efektywna promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii i ograniczenia niskiej emisji.</p> <p><u>Cel operacyjny 3.4.</u> Wyższy poziom bezpieczeństwa mieszkańców powiatu i turystów.</p>	<p><u>Cel operacyjny 4.1.</u> Wspólna polityka rozwoju.</p> <p><u>Cel operacyjny 4.2.</u> Spójny z Gminami system promocji.</p> <p><u>Cel operacyjny 4.3.</u> Sprawny system zarządzania Powiatem.</p> <p><u>Cel operacyjny 4.4.</u> Rozwój elektronicznych usług publicznych i cyfryzacja geodezyjnych rejestrów publicznych.</p> <p><u>Cel operacyjny 4.5.</u> Aktywne, świadome i korzystające z nowoczesnych technologii społeczeństwo.</p>

Źródło: Opracowanie własne

6. Monitorowanie strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celem jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie oraz koordynowanie działań określonych w Strategii będzie Starostwo Powiatowe w Wolsztynie, którego praca jest koordynowana i nadzorowana przez Starostę.

Osobami, które będą miały najważniejszy wpływ na realizację Strategii będą:

1. Starosta,
2. radni,
3. kierownicy wydziałów i pracownicy samodzielnych stanowisk,
4. kierownicy jednostek organizacyjnych Powiatu,
5. pracownicy wykonawczy podlegli wymienionym powyżej osobom, którzy posiadający wiedzę i doświadczenie w zakresie zagadnień związanych z realizacją konkretnych projektów,
6. gminy wchodzące w skład Powiatu Wolsztyńskiego.

Rolą osób koordynujących zadania przewidziane do realizacji w ramach Strategii będzie zapewnienie wykonania poszczególnych działań zgodnie z przyjętymi założeniami.

W kolejnych latach wdrażania Strategii, jeżeli zaistnieje taka konieczność można będzie powołać specjalny zespół, który będzie wyłącznie odpowiedzialny za planowanie, organizowanie oraz kontrolowanie realizacji poszczególnych zobowiązań przyjętych w Strategii, w szczególności za:

- gromadzenie danych niezbędnych do weryfikacji postępów,
- kontrolowanie stopnia realizacji celów Strategii,
- przygotowanie planów działań w perspektywie rocznej i wieloletniej,
- prowadzenie działań związanych z realizacją poszczególnych zadań zawartych w Strategii,
- sporządzanie raportów z przeprowadzonych działań,
- przygotowywanie propozycji aktualizacji Strategii.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją Strategii Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego, dla każdego celu operacyjnego opracowano kilka obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju. Punktem wyjściowym do pomiaru realizacji poszczególnych celów operacyjnych (a tym samym do osiągnięcia określonych wskaźników) będzie stan na dzień 31.12.2014 roku (rok zero) a także 31.12.2025 rok (stan docelowy).

W celu wyliczenia osiągniętych wartości celów należy zestawić dane z roku bazowego (2014) z danymi pozyskanymi w trakcie roku ewaluacji i na tej podstawie wyliczyć stopień osiągnięcia wartości wskaźników. Pożądanym wynikiem jest osiągnięcie zwiększenia wartości wskaźnika. Wyniki przedstawione w raporcie będą podstawą do ewentualnego podjęcia działań naprawczych.

Tabela 67. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane wskaźniki
<p>Cel strategiczny 1. Atrakcyjne warunki życia na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.</p>	<p>1.1. Efektywny system dostosowywania kierunków i form kształcenia na terenie Powiatu Wolsztyńskiego do potrzeb rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba projektów dotyczących infrastruktury edukacyjnej, - Liczba nowych pracowników utworzonych w jednostkach kształcenia ponadgimnazjalnego, - Liczba placówek edukacyjnych objętych wsparciem, - Liczba uczniów korzystających z efektów projektu (infrastruktury edukacyjnej), - Liczba zakupionych środków dydaktycznych będących wyposażeniem placówek oświatowych, - Liczba organizowanych zajęć edukacyjno-szkoleniowych dla dorosłych, - Wielkość pomocy stypendialnej udzielonej dla najzdolniejszych uczniów,
	<p>1.2. Wysoki poziom usług z zakresu opieki zdrowotnej świadczonych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba projektów dotyczących infrastruktury ochrony zdrowia, - Liczba zmodernizowanych placówek ochrony zdrowia, - Liczba pacjentów korzystających z infrastruktury ochrony zdrowia zbudowanej/ zmodernizowanej w wyniku realizacji projektu, - Liczba projektów profilaktycznych,
	<p>1.3. Wysoka jakość infrastruktury kulturalno-sportowo-rekreacyjnej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zorganizowanych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, - Liczba wspartych stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, klubów sportowych i inicjatyw społecznych, - Liczba osób, które skorzystały z efektów wspartych projektów, - Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych – cyklicznych, - Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowych, - Liczba nowoutworzonych/ zmodernizowanych obiektów kultury, dziedzictwa i sportu,
	<p>1.4. Skuteczny system wsparcia dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba projektów aktywizujących społeczność, - Liczba osób biorących udział w projektach związanych z aktywizacją społeczno-zawodową osób bezrobotnych, kobiet, osób starszych oraz niepełnosprawnych, - Liczba osób uczestniczących w projektach aktywizujących, - Liczba zorganizowanych programów aktywizacji zawodowej, - Liczba osób, która podjęła zatrudnienie po zakończonym projekcie,
<p>Cel strategiczny 2. Konkurencyjna gospodarka Powiatu</p>	<p>2.1. Spójna polityka gospodarcza na terenie Powiatu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba projektów podejmowanych przez Powiat we współpracy z gminami

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane wskaźniki
Wolsztyńskiego.	2.2. Kompleksowy system wsparcia dla obecnych i potencjalnych inwestorów.	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia wspartych terenów inwestycyjnych, - Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych, - Liczba wspartych przedsiębiorstw, - Liczba projektów z zakresu bezpośredniej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorstw, - Liczba podmiotów gospodarczych, która skorzystała ze wsparcia,
	2.3. Całoroczna oferta turystyczna i kulturalno-rozrywkowa oparta o zmodernizowane zaplecze turystyczne, walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwo kulturowe.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba projektów z zakresu turystyki, - Liczba przedsięwzięć dotyczących informacji i promocji turystycznej, - Liczba zbudowanych/zmodernizowanych obiektów turystycznych, - Liczba oznakowanych szlaków turystycznych, - Liczba projektów realizowanych we współpracy pomiędzy podmiotami, - Liczba obiektów świadczących usługi noclegowe i gastronomiczne, - Liczba nowoutworzonych miejsc noclegowych, - Liczba gospodarstw agroturystycznych, - Liczba akcji promocyjnych/szkoleń dotyczących agroturystyki,
	2.4. Nowoczesne rolnictwo.	<ul style="list-style-type: none"> - Wartość pozyskanych środków zewnętrznych na modernizację gospodarstw rolnych i działalność rolniczą, - Liczba osób uczęszczających na szkolenia w zakresie pozyskiwania środków z UE, - Liczba gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie,
Cel strategiczny 3. Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego i czyste środowisko naturalne.	3.1. Nowoczesna i sprzyjająca środowisku infrastruktura techniczna.	<ul style="list-style-type: none"> - Długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci gazowej, kanalizacyjnej, wodociągowej, - Liczba mieszkańców podłączonych do sieci gazowej, kanalizacyjnej, wodociągowej,
	3.2. Dobry stan dróg i infrastruktury okołodrogowej.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba projektów z zakresu infrastruktury drogowej, - Długość nowych i zmodernizowanych dróg, - Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych, - Długość wybudowanych/zmodernizowanych ciągów pieszo-rowerowych umożliwiających sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze gminy, - Długość wybudowanej sieci oświetlenia ulicznego,
	3.3. Efektywna promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii i ograniczenia niskiej emisji.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów poddanych termomodernizacji, - Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza, - Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej, - Moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych, - Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów,

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane wskaźniki
		– Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pyły, dwutlenek węgla,
	3.4. Wyższy poziom bezpieczeństwa mieszkańców powiatu i turystów.	– Liczba projektów z zakresu bezpieczeństwa publicznego, – Liczba zakupionego sprzętu,
Cel strategiczny 4. Sprawny i partnerski system realizacji zadań publicznych przez Powiat Wolsztyński.	4.1. Wspólna polityka rozwoju.	– Liczba projektów realizowanych we współpracy Powiatu z Gminami, – Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i inne jednostki
	4.2. Spójny z Gminami system promocji.	– Liczba zorganizowanych akcji promocyjnych, – Liczba wydanych folderów,
	4.3. Sprawny system zarządzania Powiatem.	– Liczba zrealizowanych projektów, –
	4.4. Rozwój elektronicznych usług publicznych i cyfryzacja geodezyjnych rejestrów publicznych.	– Liczba usług publicznych dostępnych drogą elektroniczną, – Liczba wdrożonych e-usług, – Liczba udostępnionych online rejestrów publicznych – Stopień cyfryzacji geodezyjnych rejestrów publicznych,
	4.5. Aktywne, świadome i korzystające z nowoczesnych technologii społeczeństwo.	– Liczba osób korzystających z usług elektronicznych,

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji Strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

Zakłada się, że przynajmniej raz w okresie obowiązywania strategii nastąpi zebranie danych w zakresie stopnia osiągnięcia wskaźników monitoringu w postaci raportu, który zostanie przedstawiony do oceny Staroście oraz Radzie Powiatu.

Do danych zbieranych na potrzeby monitoringu należą informacje dotyczące realizacji planowanych zadań, w tym: terminy realizacji, jednostki realizujące, postępy prac, koszty poniesione na realizację zadań oraz przede wszystkim rezultaty osiągnięte w wyniku realizacji zadań (wartości wskaźników) i ocena skuteczności działań.

IV. Spis tabel

TABELA 1. STRUKTURA POWIERZCHNI POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE GMINY	7
TABELA 2. ZABYTKI POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (STAN NA 30.06.2014 R.)	10
TABELA 3. WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA.....	18
TABELA 4. WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN.....	18
TABELA 5. POMIARY POZIOMU HAŁASU NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO WYKONANE W 2010 ROKU DLA DROGI KRAJOWEJ NR 32.....	20
TABELA 6. POMIARY POZIOMU HAŁASU NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO WYKONANE W 2010 ROKU DLA DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 305	20
TABELA 7. WYNIKI POMIARÓW W PUNKTACH OCENY KRÓTKOOKRESOWEGO POZIOMU HAŁASU W 2013 R./ WG WIOŚ W POZNANIU	21
TABELA 8. PRZEKROCZENIE WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH, WSKAŹNIK LDWN – 305.....	22
TABELA 9. PRZEKROCZENIE WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH, WSKAŹNIK LN – DW 305.....	22
TABELA 10. PRZEKROCZENIE WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH, WSKAŹNIK LDWN – POWIAT WOLSZTYŃSKI	22
TABELA 11. PRZEKROCZENIE WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH, WSKAŹNIK LN – POWIAT WOLSZTYŃSKI	23
TABELA 12. POZIOMY DŹWIĘKU W ŚRODOWISKU OKREŚLONE PRZEZ WSKAŹNIK LDWN – POWIAT WOLSZTYŃSKI	23
TABELA 13. POZIOMY DŹWIĘKU W ŚRODOWISKU OKREŚLONE PRZEZ WSKAŹNIK LN – POWIAT WOLSZTYŃSKI	23
TABELA 14. LUDNOŚĆ W POWIECIE WOLSZTYŃSKIM (STAN NA 31.12.2014 R.).....	37
TABELA 15. LUDNOŚĆ W POWIECIE WOLSZTYŃSKIM W LATACH 2009-2014	37
TABELA 16. UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA TLE KRAJU I WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W LATACH 2009-2014	38
TABELA 17. PRZYRÓST NATURALNY I SALDO MIGRACJI POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W LATACH 2009-2014 [OSOBA].....	38
TABELA 18. STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W 2014 ROKU...41	
TABELA 20. POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W 2011 ROKU	43
TABELA 21. PROCENT BARDZO ZADOWOLONYCH Z MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA W WOJEWÓDZTWACH W 2011 I 2013 ROKU.....	44
TABELA 22. RANKING GRUP SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNYCH NA OŚMIU WYMIARACH JAKOŚCI ŻYCIA W 2015 ROKU	45
TABELA 23. STRUKTURA GRUNTÓW POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO.....	47
TABELA 24. STRUKTURA GRUNTÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	47
TABELA 25. KOMPLEKSY PRZYDATNOŚCI ROLNICZEJ GRUNTÓW W POWIECIE WOLSZTYŃSKIM....48	
TABELA 26. LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W POWIECIE WOLSZTYŃSKIM W 2010 ROKU.....49	
TABELA 27. CHARAKTERYSTYKA HODOWLI BYDŁA, TRZODY CHLEWNEJ I DROBIU NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W LATACH 2002-2010	50
TABELA 28. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW W 2014 ROKU	51
TABELA 29. PODMIOTY GOSPODARCZE NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W LATACH 2009-2014 [PODM. GOSP].....	55
TABELA 30. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI	56
TABELA 31. PODMIOTY GOSPODARCZE NA TERENACH POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO, WOJEWÓDZTWA I KRAJU W LATACH 2008 I 2014	57
TABELA 32. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSÓB FIZYCZNYCH W GMINACH POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W 2014 R. WG SEKCJI PKD 2007	59

TABELA 33. OFERTA INWESTYCYJNA GMINY WOLSZTYN	61
TABELA 34. TERENY INWESTYCYJNE GMINY PRZEMĘT	63
TABELA 35. ZAPLECZE TURYSTYCZNE I RUCH TURYSTYCZNY NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W LATACH 2008-2014	82
TABELA 36. BEZROBOCIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTWA I KRAJU W LATACH 2009-2014	86
TABELA 37. BEZROBOCIE NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W LATACH 2009-2014 [OSOBA]	87
TABELA 38. BEZROBOCIE NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (STAN NA 31.12.2013 R.)	88
TABELA 39. BEZROBOTNI WEDŁUG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI WG STANU NA 31.12.2013 R.	89
TABELA 40. ŚRODKI FINANSOWE BĘDĄCE W DYSPOZYCJI PUP W WOLSZTYNIE W 2013 ROKU	91
TABELA 41. PUBLICZNE I NIEPUBLICZNE PLACÓWKI OŚWIATOWE SZCZEBŁA PODSTAWOWEGO NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (STAN NA 31.12.2013 R.)	94
TABELA 42. WYKAZ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ POWIAT WOLSZTYŃSKI (STAN NA 31.12.2014 R.)	95
TABELA 43. CHARAKTERYSTYKA PUBLICZNYCH PLACÓWEK OŚWIATOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ POWIAT WOLSZTYŃSKI (STAN NA 31.12.2013 R.)	95
TABELA 44. TYPY I PROFILE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH Z TERENU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (OFERTA 2014/2015)	96
TABELA 45. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY PRACOWNIKÓW PORADNI [OSOBA]	100
TABELA 46. DZIAŁALNOŚĆ DIAGNOSTYCZNA PORADNI [OSOBA]	101
TABELA 47. ZDAWALNOŚĆ MATUR W POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTACH NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO I WOJEWÓDZTWA W ROKU SZKOLNYM 2013/2014 [%]	105
TABELA 48. PLACÓWKI ŚWIADCZĄCE USŁUGI Z ZAKRESU POZ (PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ) NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	111
TABELA 49. WYKAZ OBIEKTÓW SPORTOWYCH I REKREACYJNYCH ORAZ KLUBÓW SPORTOWYCH NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	115
TABELA 50. KALENDARZ IMPREZ SPORTOWYCH W 2014 ROKU ORGANIZOWANYCH PRZEZ POWIAT WOLSZTYŃSKI	119
TABELA 51. CYKLICZNE IMPREZY KULTURALNE I SPORTOWE NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	124
TABELA 52. SPECYFIKA DPS-ÓW W POWIECIE WOLSZTYŃSKIM (STAN NA 31.12.2009 R.)	128
TABELA 53. LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ ZE WZGLĘDU NA WYBRANE POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ W 2013 R.	129
TABELA 54. STATYSTYKA PRZESTĘPSTW POPEŁNIONYCH NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W LATACH 2009-2013	131
TABELA 55. LICZBA POPEŁNIONYCH PRZESTĘPSTW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W 2013 R.	132
TABELA 56. STATYSTYKI ZDARZEŃ DROGOWYCH NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W LATACH 2009-2013	132
TABELA 57. WYKAZ OSP FUNKCJONUJĄCYCH NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	135
TABELA 58. WYPOSAŻENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W INFRASTRUKTURĘ WODNO- KANALIZACYJNĄ	139
TABELA 59. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (STAN NA 31.12.2013 R.)	141
TABELA 60. DROGI POWIATOWE NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (STAN NA DZIEŃ 31.12.2013 R.)	144
TABELA 61. RODZAJ NAWIERZCHNI DRÓG POWIATOWYCH W ROZBICIU NA POSZCZEGÓLNE GMINY POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (STAN NA 31.12.2013 R.)	147
TABELA 62. DROGI GMINNE NA TERENIE GMIN POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	153
TABELA 63. CIĄGI PIESZO-ROWEROWE NA TERENIE GMIN POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (STAN NA 31.12.2013 R.)	154
TABELA 64. ANALIZA SWOT POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	157
TABELA 65. CZYNNIKI ATRAKCYJNOŚCI OSADNICZEJ, INWESTYCYJNEJ I TURYSTYCZNEJ	159

TABELA 66. SCHEMAT PREZENTUJĄCY CELE STRATEGICZNE STRATEGII ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015 – 2025	165
TABELA 66. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015-2025.....	168

V. Spis wykresów

WYKRES 1. PODZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W LATACH 2009-2014 (w %).....	40
WYKRES 2. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	46
WYKRES 3. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W 2014 R. WG SEKCJI PKD 2007	57
WYKRES 4. STOPA BEZROBOCIA W 2015 ROKU.....	84
WYKRES 5. STRUKTURA PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA WEDŁUG SEKCJI PKD 2007	85
WYKRES 6. BEZROBOCIE NA TERENIE GMIN POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO (STAN NA 31.12.2013 R.)	88
WYKRES 7. BEZROBOTNI NA 1 OFERTĘ PRACY W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM (STAN W KOŃCU MIESIĄCA).....	90
WYKRES 8. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY PRACOWNIKÓW PORADNI [OSOBA].....	100
WYKRES 9. KLASY TECHNICZNE DRÓG POWIATOWYCH NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	147
WYKRES 10. DROGI GMINNE W POWIECIE WOLSZTYŃSKIM [KM]	153

VI. Spis rysunków

RYSUNEK 1. POWIAT WOLSZTYŃSKI NA TLE KRAJU I WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO	7
RYSUNEK 2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	8
RYSUNEK 3. KLASYFIKACJA STANU/POTENCJAŁU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PŁYNĄCYCH I STOJĄCYCH MONITOROWANYCH W 2010-2012 R.	27
RYSUNEK 4. WYNIKI BADAŃ STANU EKOLOGICZNEGO WÓD JEZIORA BERZYŃSKIEGO PROWADZONYCH W ROKU 2013.....	28
RYSUNEK 5. KLASYFIKACJA STANU/POTENCJAŁU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PŁYNĄCYCH I STOJĄCYCH MONITOROWANYCH W 2013 ROKU	29
RYSUNEK 6. OBSZARY NATURA 2000 NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	30
RYSUNEK 7. PARKI KRAJOBRAZOWE NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO.....	31
RYSUNEK 8. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	32
RYSUNEK 9. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA PODREGIONÓW DLA DZIAŁALNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ W 2014 ROKU	53
RYSUNEK 10. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA PODREGIONÓW DLA DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWEJ W 2014 ROKU	54
RYSUNEK 11. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA PODREGIONÓW DLA DZIAŁALNOŚCI ZAAWANSOWANEJ TECHNOLOGICZNIE W 2014 ROKU	54
RYSUNEK 12. MAPA STANU BUDOWY DRÓG NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO (MAJ 2014 R.)	143
RYSUNEK 13. REGION 4.....	156